

การพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์
ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้

วิทยานิพนธ์
ของ
สารภี เอกเพชร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์
มกราคม 2558
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

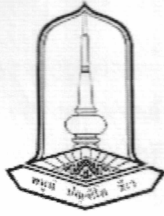

การพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์
ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้

วิทยานิพนธ์
ของ
สารภี เอกเพชร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์
มกราคม 2558
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวรพี เอกเพชร
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผศ.ดร.ทรงคุณ จันทจร)

ประธานกรรมการ

(กรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

(อาจารย์ ดร.กล้า สมตระกูล)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

(อาจารย์ ดร.วิศน์ ศีลตระกูล)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

(รศ.ดร.ชำนาญ รอดเหตุภัย)

กรรมการ

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

(ว่าที่ ร.ต.ดร.ไฉน เลาะเงิน)

กรรมการ

(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(ผศ.ดร.ทรงคุณ จันทจร)

คณบดีคณะวัฒนธรรมศาสตร์

(ศ.ดร.ประดิษฐ์ เทอดทูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 30 เดือน ม.ค. พ.ศ. 2558

ประกาศขอบคุณการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงคุณ จันทจร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.กล้า สมตระกูล อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร.วิศนี ศิลตระกูล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.ชำนาญ รอดเหตุภัย กรรมการสอบ และอาจารย์ ดร.ไฉน เลาะเงิน ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี ตลอดจนคณาจารย์ สาขาวัฒนธรรมศาสตร์ ทุกคนที่ได้ประสิทธิ์ประสาท ความรู้แก่ผู้วิจัย มาตลอดระยะเวลาศึกษาในหลักสูตร

ขอขอบคุณผู้บริหาร ผู้ควบคุมวง ตลอดจนผู้รับผิดชอบวงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โรงเรียนเทศบาล 5 จังหวัดสุราษฎร์ธานี โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช โรงเรียนมัธยม วัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัด ตรัง โรงเรียนก้นดงพิทยากร จังหวัดตรัง โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จังหวัดพัทลุง และโรงเรียนประภัสสรรังสิต จังหวัดพัทลุง ที่ได้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนที่ได้กรุณาสละเวลา ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้เสร็จสิ้นสมบูรณ์

ขอบคุณ เพื่อน ๆ หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ ทุกคน ขอขอบคุณสามีและบุตร ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ จนงานวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไป ด้วยดี

สารณี เอกเพชร

ชื่อเรื่อง การพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้

ผู้วิจัย นางสาวเกี เอกเพชร

กรรมการควบคุม อาจารย์ ดร.กล้า สมตระกูล และอาจารย์ ดร.วิศนี ศิลตระกูล

ปริญญา ปริญญาตรี สาขาวิชา วัฒนธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา ของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ ขอบเขตของพื้นที่วิจัย คือ ภาคใต้ตอนบน และผู้วิจัยได้เลือกวงดนตรีที่ใช้เป็นกรณีศึกษา จากวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน 8 วง โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จากวงดนตรีลูกทุ่งที่ประสบความสำเร็จในการจัดการแสดง และมีผลงานในการประกวดวงดนตรีลูกทุ่งในระดับชาติ โดยกำหนดวิธีการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาประวัติความเป็นมาของ วงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง และขั้นตอนที่ 3 พัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ การดำเนินการวิจัยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และการสนทนากลุ่ม และประชุมปฏิบัติการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ประวัติความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้พัฒนามาจากเพลงพื้นบ้านและการแสดงพื้นบ้าน ต่อมาได้ปรับตัวเข้าสู่รูปแบบการแสดงแบบดนตรีลูกทุ่งทั่วไป โดยคงเอกลักษณ์ด้านเนื้อหาเพลงที่สะท้อนสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ภาษาและการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ ส่วนวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน พัฒนามาจากวงโยธวาทิต โดยมีความมุ่งหมายเพื่อเป็นกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของนักเรียนในด้านการแสดงออก จนกระทั่งมีการประกวดวงดนตรีลูกทุ่งระดับชาติหลายเวที ส่งผลให้วงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนเผยแพร่อย่างกว้างขวาง สภาพปัญหาที่พบในวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้ คือ การแต่งกายยังมีสภาพเกินจริง มีการแต่งกายที่ไม่เหมาะสม ส่อไปในเรื่องเพศและขาดเอกลักษณ์ในความเป็นภาคใต้ จึงมีความต้องการให้มีการพัฒนาเครื่องแต่งกายของนักเรียน นักดนตรีและทางเครื่องให้มีความเหมาะสม และมีความเป็นเอกลักษณ์ภาคใต้ชัดเจน โดยมีข้อเสนอแนะให้พัฒนาเครื่องแต่งกายโดยประยุกต์การแสดงพื้นบ้าน และการแต่งกายของคนพื้นเมืองภาคใต้

ผลการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า มีแนวคิดในการพัฒนา 3 ประการ คือ แนวคิดในการพัฒนาเครื่องแต่งกาย โดยเน้นการใช้วัสดุพื้นเมือง คำนึงถึงองค์ประกอบ 3 กลุ่ม คือ เครื่องประดับศีรษะ เครื่องประดับกาย และชุดที่สวมใส่ และประการสำคัญต้องเน้นความสวยงาม ความคล่องตัวในการแสดง เป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้แก่ชุมชน ชุดที่ออกแบบตามขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย ชุดนักดนตรีชายหญิง ชุดนักร้องหญิงเพลงช้า เพลงเร็ว

ชุดทางเครื่องเพลงช้า เพลงเร็ว การออกแบบชุดทุกประเภทเน้นการใช้แบบพื้นฐานทั่วไปของวงดนตรี
ลูกทุ่ง นำมาตัดเย็บด้วยผ้าพื้นเมือง ประดับตกแต่งด้วยวัสดุท้องถิ่น และเครื่องประดับในการแสดงพื้นบ้าน
ภาคใต้ ข้อเสนอแนะสู่ความยั่งยืนของการพัฒนาเครื่องแต่งกายวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์
ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ คือควรมีการขยายผลสู่การจัดการแสดง ต่อยอดสู่การผลิตและการพัฒนา
อย่างต่อเนื่อง

TITLE The Development Costume of the Country Music Band to Create Cultural Identity in the Southern Thailand

AUTHOR Mrs. Sarapee Ekapetch

ADVISORS Dr. Kla Somtrakoon and Dr. Visanee Siltrakul

DEGREE Ph.D. **MAJOR** Cultural Science

UNIVERSITY Mahasarakham University **DATE** 2015

ABSTRACT

The research on the development costume of the country music band to create cultural identity in the southern Thailand is a qualitative research which its objectives are to study the history, problems, needs and suggestions of the development of the country music bands costumes in order to create cultural identity in the south. The research is conducted in the upper southern part of Thailand. Eight school country music bands were purposively selected as a case study. All of them were successfully performing in The National Country Music Bands Contest. The research was divided into 3 stages; stage 1 was the study for the history of the southern school country music bands in the southern part of Thailand, stage 2 was the study of problems, needs and suggestions on development of country music bands costumes, and stage 3 was the development of country music band costumes to create the cultural identity of the south. The research methods were studying the related documents, observation interviewing people involving the areas, focus groups and conducting workshops by experts. Data were analyzed using content analysis and presented the results analyzed by means of descriptive analysis.

The results showed that the history of southern country music evolved from folk songs and folk performances then adapted into typical folk shows which still maintained the identity of contents which reflects the social, economic, political, language and southern folk performances. However, the school country music bands were developed from brass bands with the aim to enhance the ability of students in term of promoting their performance. Due to many national country music band contests, the school country music bands therefore were promoted in many schools. The problems found in the southern country music bands were that the costumes were exaggerated, inappropriate, sexual appeal presented but did not represent southern identity. Therefore, appropriateness of costume development for the singers, musicians and dancers in order to show the southern identity must be done. The

suggestions were to develop the costumes by adapting the costumes from the folk performances together with the southern local people's costumes.

The results from the workshop on developing costumes of the school country music bands showed that there were 3 different ways of development. They were ideas on development costumes emphasizing the use of local materials regardless of the 3 groups; head ornaments, body ornaments and clothing. However, the important ideas of the design are to highlight its beauty, flexibility, reduce expenditure but increase the community incomes. The costumes which designed to meet those suggestions were costumes for both male and female musicians, female singers and dancer costumes for both slow and fast songs. The designs of all costumes were based on the country music bands costumes styles which used local fabric, ornamented by local materials and ornaments used by southern country music bands. The sustainable suggestions of developing the country music bands in order to create the cultural identity of the south were that to promote them in term of exhibition then production and development respectively.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
คำถามของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา	7
นโยบายของรัฐ	37
แนวคิดทฤษฎี	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	61
งานวิจัยในประเทศ	61
งานวิจัยต่างประเทศ	72
3 วิธีดำเนินการวิจัย	78
ขอบเขตของการวิจัย	78
เนื้อหา	78
วิธีการวิจัย	78
ระยะเวลา	79
พื้นที่ในการวิจัย	79
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	79
วิธีดำเนินการวิจัย	80
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	81
การเก็บรวบรวมข้อมูล	81
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	81
การนำเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูล	81
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
ตอนที่ 1 ประวัติความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้และเอกลักษณ์ ของเครื่องแต่งกาย ของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้	82

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกาย ของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้	123
ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้	133
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	146
ความมุ่งหมายของการวิจัย	146
สรุปผล	146
อภิปรายผล	150
ข้อเสนอแนะ	154
บรรณานุกรม	156
ภาคผนวก	163
ภาคผนวก ก โครงสร้างการเก็บรวบรวมข้อมูล	164
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	166
ภาคผนวก ค รายนามผู้ให้สัมภาษณ์	171
ภาคผนวก ง โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการ	176
ภาคผนวก จ รายนามผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ..	181
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างภาพการลงพื้นที่สัมภาษณ์	184
ภาคผนวก ช ตัวอย่างภาพการประชุมเชิงปฏิบัติการ	200
ประวัติย่อของผู้วิจัย	222

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

- 1 สภาพปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกาย
ของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ 130

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
2 โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็น Champ ประจำฤดูฝน ปีที่ 6 2553/2554 การแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ ลูกทุ่งคอนเทสต์	87
3 โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็น Champ of the Champ ปีที่ 6 2553/2554 การแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ ลูกทุ่งคอนเทสต์	88
4 โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวด วงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ครั้งที่ 9 ชิงถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รอบคัดเลือกภาคใต้ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2554 ณ หอประชุม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	88
5 โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับรางวัลดีเด่น การประกวด วงดนตรี เยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ครั้งที่ 9 ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระ เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รอบชิงชนะเลิศ วันที่ 10 มกราคม 2554 ณ เซ็นทรัลพลาซ่า แจ้งวัฒนะ	89
6 โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวด วงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ครั้งที่ 11 ชิงถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รอบคัดเลือกภาคใต้ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2556 ณ เซ็นทรัลพลาซ่าหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	89
7 โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ครั้งที่ 11 ชิงถ้วย พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รอบชิงชนะเลิศ วันที่ 11 มกราคม 2557 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย	90
8 โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับรางวัล รองชนะเลิศอันดับ 1 แข่งขันมหกรรม ลูกทุ่ง ป.ป.ส. ชิงแชมป์ประเทศไทย ปี 2548 ประเภทเยาวชนทั่วไป	93
9 โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับรางวัล รองชนะเลิศ และขวัญใจมหาชน ในโครงการดนตรี สร้างคุณค่าชีวิต จัดโดยคาราบาวแดง ปี 2549	94
10 โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นตัวแทน ภาคใต้ เข้าร่วมแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ ลูกทุ่งคอนเทสต์ ระดับประเทศ รอบ 8 ทีมสุดท้าย ปีที่ 3 เมื่อปี 2550	94
11 โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับรางวัล ชนะเลิศ การประกวดร้องเพลงประกอบแดนเซอร์ ในงานมหกรรม พระแสงรำลึกและกึ่งกาชาด ในวันที่ 28 มกราคม 2551	95

- 12 โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ได้รับรางวัลพินทอง การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่งคอนเทสต์
ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 10
รอบคัดเลือกภาคใต้ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2555 ณ เซ็นทรัลพลาซ่าหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา 95
- 13 โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ได้รับรางวัลชมเชยอันดับ 1 ในการประกวดร้องเพลงประกอบแดนเซอร์เพลงลูกทุ่ง
รอบชิงชนะเลิศระดับประเทศ ในรายการ การแข่งขันทักษะวิชาการ งานมหกรรม
การจัดการศึกษาท้องถิ่น ณ อิมแพ็คอารีนา เมืองทองธานี 3 สิงหาคม 2557 ... 96
- 14 วงดนตรีลูกทุ่ง ร่มฉัตร T.S. COMBO BAND โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
เป็นตัวแทนภาคใต้ เข้าร่วมแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่งในระดับประเทศ ในรายการ
ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) แข่งขันวงดนตรีลูกทุ่ง
ชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ณ โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนีย์)
เมื่อปี 2548 99
- 15 วงดนตรีลูกทุ่ง ร่มฉัตร T.S. COMBO BAND โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
เป็นตัวแทนภาคใต้ เข้าร่วมแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ลูกทุ่งคอนเทสต์
ระดับประเทศรอบแรก ฤดูหนาว ปี 2 เมื่อปี 2548 99
- 16 วงดนตรีลูกทุ่ง ร่มฉัตร T.S. COMBO BAND โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
เป็น Champ ประจำฤดูร้อน ปีที่ 5 2552/2553 การแข่งขันในรายการ
ชิงช้าสวรรค์ ลูกทุ่งคอนเทสต์ 100
- 17 วงดนตรีลูกทุ่ง ร่มฉัตร T.S. COMBO BAND โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่งคอนเทสต์
ครั้งที่ 10 ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
รอบคัดเลือกภาคใต้ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2555 ณ เซ็นทรัลพลาซ่าหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา 100
- 18 วงดนตรีลูกทุ่ง ร่มฉัตร T.S. COMBO BAND โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ได้รับรางวัลดีเด่น การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่งคอนเทสต์
ครั้งที่ 10 ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
รอบชิงชนะเลิศ วันที่ 2 ธันวาคม 2555 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 101
- 19 โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นรอง Champ
ประจำฤดูฝน ปีที่ 6 2553/2554 การแข่งขันในรายการชิงช้าสวรรค์
ลูกทุ่งคอนเทสต์ 104
- 20 โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช แข่งขันในรอบ 4 ทีม
สุดท้าย ชิง Champ of the Champ ประจำฤดูฝน ปีที่ 6 2553/2554
การแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ ลูกทุ่งคอนเทสต์ 104

- 21 โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันร้องเพลงลูกทุ่งประกอบหางเครื่อง งานมหกรรมวิชาการมัธยมศึกษา ครั้งที่ 22 วันที่ 7 กันยายน 2555 ณ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดนครศรีธรรมราช 105
- 22 โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันร้องเพลงลูกทุ่งประกอบหางเครื่อง งานมหกรรมวิชาการมัธยมศึกษา ครั้งที่ 23 วันที่ 23 สิงหาคม 2556 ณ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดนครศรีธรรมราช 105
- 23 โรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวด วงดนตรีลูกทุ่ง พระยารัษฎา จังหวัดตรัง เมื่อ พ.ศ. 2550 ณ สนามโรงเรียน มัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง 108
- 24 โรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง เข้าแข่งขันรอบแรกสาย ก ฤดูฝน ปีที่ 5 2552/2553 การแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ ลูกทุ่งคอนเทสต์ 109
- 25 โรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง ได้รับรางวัลพินทอง ในรายการ ประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ครั้งที่ 11 ชิงถ้วย พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี รอบคัดเลือกภาคใต้ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2556 ณ เซ็นทรัลพลาซ่าหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 109
- 26 โรงเรียนก้นดั่งพิทยากร จังหวัดตรัง เข้าแข่งขันรอบสอง ฤดูหนาว ปีที่ 3 2550 การแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ ลูกทุ่งคอนเทสต์ 112
- 27 โรงเรียนก้นดั่งพิทยากร จังหวัดตรัง ได้รับรางวัลพินทอง 4 รางวัล และพินเงิน 1 รางวัล ในรายการประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ครั้งที่ 4 - 8 ปี พ.ศ. 2549 - 2553 ชิงถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี 113
- 28 วงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จังหวัดพัทลุง เป็นรอง Champ ประจำฤดูฝน ปีที่ 4/2551 การแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ ลูกทุ่งคอนเทสต์ 116
- 29 วงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จังหวัดพัทลุง แข่งขันในรอบ 4 ทีมสุดท้าย ชิง Champ of the Champ ประจำฤดูฝน ปีที่ 4/2551 การแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ ลูกทุ่งคอนเทสต์ 116
- 30 วงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จังหวัดพัทลุง ได้รับรางวัลพินทอง การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ชิงถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 10 รอบคัดเลือกภาคใต้ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2555 ณ เซ็นทรัลพลาซ่าหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 117

31	วงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จังหวัดพัทลุง ได้รับรางวัล รองชนะเลิศอันดับ 1 การประกวดร้องเพลงลูกทุ่งชาย งานประเพณีลากพระ อำเภอป่าบอน ครั้งที่ 20 ประจำปี 2557 นายภุชชัญญ์ แสนทวี นักร้องนำ วงดนตรีลูกทุ่งนักเรียน โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จังหวัดพัทลุง	117
32	วงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนประภัสสรรังสิต จังหวัดพัทลุง ได้รับรางวัลพิณทอง การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ชิงถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 10 รอบคัดเลือกภาคใต้ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2555 ณ เซ็นทรัลพลาซ่าหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	120
33	วงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนประภัสสรรังสิต จังหวัดพัทลุง ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันวงลูกทุ่งประเภททีม ระดับมัธยมศึกษา งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ภาคใต้ ครั้งที่ 62 ณ จังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ 19-21 ธันวาคม 2555	121
34	วงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนประภัสสรรังสิต จังหวัดพัทลุง ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันขับร้องเพลงไทยลูกทุ่ง ประเภทชาย ม.1-ม.3 งานศิลปหัตถกรรม นักเรียนภาคใต้ ครั้งที่ 62 ณ จังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ 19-21 ธันวาคม 2555	121
35	วงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนประภัสสรรังสิต จังหวัดพัทลุง ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันขับร้องเพลงไทยลูกทุ่ง ประเภทหญิง ม.1-ม.3 งานศิลปหัตถกรรม นักเรียนภาคใต้ ครั้งที่ 62 ณ จังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ 19-21 ธันวาคม 2555	122
36	วงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนประภัสสรรังสิต จังหวัดพัทลุง เข้าแข่งขันประจำฤดูหนาว รอบแรก ปีที่ 8 2555/2556 ในรายการ ชิงช้าสวรรค์คอนเทสต์	122
37	โครงสร้างรูปแบบการพัฒนาเครื่องแต่งกายวงดนตรีลูกทุ่ง	134
38	รูปแบบเครื่องแต่งกาย นักดนตรีชาย	136
39	รูปแบบเครื่องแต่งกาย นักดนตรีหญิง	137
40	รูปแบบเครื่องแต่งกาย นักร้องชาย	139
41	รูปแบบเครื่องแต่งกาย นักร้องหญิง	140
42	รูปแบบเครื่องแต่งกาย ทางเครื่องเพลงช้า	142
43	รูปแบบเครื่องแต่งกาย ทางเครื่องเพลงเร็ว	143
44	ผู้วิจัยกับ นายรพีพัฒน์ คงคำ ครูผู้ฝึกสอน ทางเครื่อง วง T.S. BAND ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี	185
45	ผู้วิจัยกับ นางสาววาสนา ม่วงทอง ครูผู้ฝึกสอน ทางเครื่อง และนักเรียนผู้แสดง ทางเครื่องวง T.S. BAND ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี	185

46	ผู้วิจัยกับ นายเยี่ยมยุทธ ฉายสง่า ครูผู้ควบคุมวงและครูผู้ฝึกสอนดนตรี นายวุฒิชัย อำนวยเวช ครูผู้ฝึกสอนดนตรี และนักดนตรีวง T.S. BAND ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี	186
47	การฝึกซ้อมของนักดนตรีวง T.S. BAND ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี	186
48	การฝึกซ้อมของวงเครื่อง วง T.S. BAND ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี	187
49	การเตรียมเครื่องแต่งตัวของวงเครื่อง วง T.S. BAND ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี	187
50	ผู้วิจัยกับ นางวนิดา รุ่งแดง ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล5 และนางสาวปิ่นทิพย์ พันธุ์บุญ ครูผู้ฝึกสอน ทางเครื่อง วงลูกทุ่งไทย ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี	188
51	ผู้วิจัยกับ นางวนิดา รุ่งแดง ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 5 และทีมงานวงลูกทุ่งไทย ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี	188
52	ผู้วิจัยกับ นายบุญรัตน์ ศรีวรานนท์ ครูผู้ฝึกสอนและครูผู้ควบคุมวง และนักเรียน ทางเครื่องวง “ร่มฉัตร” T.S. COMBO BAND ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช	189
53	ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยมีโอกาสได้เยี่ยม ชมผลงาน ถ้วยรางวัลและโล่ห์รางวัล ที่วง “ร่มฉัตร” T.S. COMBO BAND ได้รับ	189
54	การฝึกซ้อมของวงเครื่อง วง “ร่มฉัตร” T.S. COMBO BAND ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช	190
55	ผู้วิจัยสังเกตการฝึกซ้อมดนตรี ของวง “ร่มฉัตร” T.S. COMBO BAND โดยมี นายบุญรัตน์ ศรีวรานนท์ ครูผู้ฝึกสอนและครูผู้ควบคุมวง กำลังฝึกซ้อมอยู่ ณ ห้องประชุมโรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช	190
56	ผู้วิจัยและนางสาวเนตรนภา เอกเพชร (ลูกสาว) ลงพื้นที่โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช	191
57	ผู้วิจัยกับ นายไพบุลย์ จันทรศรี ครูผู้ฝึกสอนและครูผู้ควบคุมวง และนักเรียน ทางเครื่องวง THE T.S. BAND ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช	191
58	ผู้วิจัยกับ นายไพบุลย์ จันทรศรี ครูผู้ฝึกสอนและครูผู้ควบคุม วง THE T.S. BAND ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช	192
59	ผู้วิจัยกับ ส่วนหนึ่งของนักดนตรีและทางเครื่อง วง THE T.S. BAND ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช	192

60	ผู้วิจัยกับ นายศักดิ์สยาม ชิดโพธิ์ ครูผู้ฝึกสอนและครูผู้ควบคุมวง พร้อมโล่รางวัล และถ้วยรางวัล ผลงาน วงอันดามัน กันตังพิทยากร ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนกันตังพิทยากร จังหวัดตรัง	193
61	ผู้วิจัยกับ นายศักดิ์สยาม ชิดโพธิ์ ครูผู้ฝึกสอนและครูผู้ควบคุมวง อันดามันกันตังพิทยากร และนางศรีอรุณ เรืองฤทธิ์ น้องสาวและเพื่อนเรียนร่วมรุ่นปริญญาเอก รุ่น 13 วัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในโอกาสลงพื้นที่โรงเรียนกันตังพิทยากร จังหวัดตรัง	193
62	ผู้วิจัยกับ นายศักดิ์สยาม ชิดโพธิ์ ครูผู้ฝึกสอนและครูผู้ควบคุม วงอันดามัน กันตังพิทยากร ณ ศูนย์การเรียนรู้ ดนตรีสากล ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนกันตังพิทยากร จังหวัดตรัง	194
63	ผู้วิจัยกับ นายศักดิ์สยาม ชิดโพธิ์ ครูผู้ฝึกสอนและครูผู้ควบคุม วงอันดามัน กันตังพิทยากร และ นางสาวเนตรนภา เอกเพชร (ลูกสาว) ณ ศูนย์การเรียนรู้ ดนตรีสากล ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนกันตังพิทยากร จังหวัดตรัง	194
64	ผู้วิจัยกับ นายพายัพ ปักชี ครูผู้ฝึกสอนและครูผู้ควบคุม วงพระยารัษฎา ในโอกาส ลงพื้นที่ โรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง	195
65	ผู้วิจัย เข้าหลังเวที สังกศิต พุดคุย ชักถาม ผู้แสดง และผู้ที่เกี่ยวข้อง วงพระยารัษฎา ในงานสมโภชศาลหลักเมืองตรัง ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง	195
66	ผู้วิจัย เข้าหลังเวที สังกศิต พุดคุย ชักถาม ช่างแต่งหน้าและผู้แสดง วงพระยารัษฎา ในงานสมโภชศาลหลักเมืองตรัง ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง	196
67	ผู้วิจัย สังกศิต การแต่งตัว การเปลี่ยนเสื้อผ้า การสลับขึ้น ลงเวที ของผู้แสดง วงพระยารัษฎา ในงานสมโภชศาลหลักเมืองตรัง ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง	196
68	ผู้วิจัย ดูการแสดงสด ของวงพระยารัษฎา ในงานสมโภชศาลหลักเมืองตรัง ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง	197
69	ผู้วิจัย เดินทางถึงหน้าโรงเรียน ในวันลงพื้นที่โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จังหวัดพัทลุง	197
70	ผู้วิจัย เข้าชมการฝึกซ้อมทางเครื่องของวงดนตรีลูกทุ่งหารเทารังสีประชาสรรค์ ในห้องดนตรีของโรงเรียน ในโอกาสลงพื้นที่โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จังหวัดพัทลุง	198
71	ผู้วิจัย เดินทางถึงหน้าโรงเรียน ในวันลงพื้นที่โรงเรียนประภัสสรรังสิต จังหวัดพัทลุง	198
72	ผู้วิจัย เดินทางถึงบริเวณโรงเรียน ในวันลงพื้นที่โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จังหวัดพัทลุง	199

73	ผู้วิจัย เข้าชมการฝึกซ้อมของวงดนตรีลูกทุ่ง ศรีประจักษ์ ไตร่ตรึงไม้ ในบริเวณโรงเรียน ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนทหารร้างสี่ประจักษ์ จังหวัดพัทลุง	199
74	นายกเทศมนตรี เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี นายธีรกิจ หวังมุฑิตากุล จตุรบุ เทียน บุชาพระรัตนตรัย ก่อนพิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาเครื่องแต่งกาย ของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ของภาคใต้ ในวันที่ 16 กันยายน 2557 ณ ห้องประชุมโรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	201
75	ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี นางวนิดา รุ่งแดง กล่าวรายงาน ในพิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ และย้ายมือคือ พิธีกร นางภัสสนันท์ เทพเจริญ ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนคร สุราษฎร์ธานี	201
76	นายกเทศมนตรี เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี นายธีรกิจ หวังมุฑิตากุล เปิดการประชุม เชิงปฏิบัติการ การพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ ด้านวัฒนธรรม ของภาคใต้ ในวันที่ 16 กันยายน 2557 ณ ห้องประชุม โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	202
77	บุคคลสำคัญผู้เข้าร่วมประชุม นางกฤตยา ทรบันพฤกษ์ วัฒนธรรมจังหวัด สุราษฎร์ธานี อาจารย์ ดร.กล้า สมตระกูล อาจารย์คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อติตรองปลัด กระทรวงวัฒนธรรม นายธีรกิจ หวังมุฑิตากุล นายกเทศมนตรี เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี และนางวนิดา รุ่งแดง ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี	202
78	นางสารภี เอกเพชร นักศึกษา ปริญญาเอก คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม นำเสนอความเป็นมาและข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาแนวทางการ พัฒนา เครื่องแต่งกาย ของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ของภาคใต้	203
79	ครูโรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ทำหน้าที่รับลงทะเบียน	203
80	ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูโรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี รอต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม	204
81	ผู้เข้าร่วมประชุม นางปราชญ์ศิลป์ ศักดิ์ดาวรรณ ครูศิลปะโรงเรียนกีฬาเทศบาลนคร สุราษฎร์ธานี ลงทะเบียน รับเอกสาร	204
82	ผู้วิจัย นางรมณีย์ อำนวยโรจนจินดา และนางจันทิมา เทียนงาม ครูนาฏศิลป์ โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี รอต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม	205
83	ส่วนหนึ่งของนิทรรศการ ในงานประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาเครื่องแต่งกาย ของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ 1	205
84	ส่วนหนึ่งของนิทรรศการ ในงานประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาเครื่องแต่งกาย ของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ 2	206

85	ส่วนหนึ่งของนิทรรศการ ในงานประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาเครื่องแต่งกาย ของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ 3	206
86	ผู้เข้าร่วมประชุมชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 1	207
87	ผู้เข้าร่วมประชุมชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 2	207
88	ผู้เข้าร่วมประชุมชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มีของแถมจากนักเรียนชั้นป.3 ร้องเพลงให้ฟัง ร้องได้ไพเราะมาก	208
89	ผู้เข้าร่วมประชุมชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มีของแถมจากนักเรียนชั้นป.3 ร้องเพลงให้ฟัง ร้องได้ไพเราะมาก และนายกเทศมนตรี เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มอบรางวัล	208
90	ผู้วิจัย นางกฤตชญา ตระบันพฤกษ์ วัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี อาจารย์ ดร.กล้า สมตระกูล อาจารย์คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อดีตรองปลัดกระทรวงวัฒนธรรม นายธีรกิจ หวังมุทิตากุล นายกเทศมนตรี เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี และนางวนิดา รุ่งแดง ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชมการแสดงจากวงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	209
91	ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 4 นางเยาวภา วงศ์กองแก้ว และผู้อำนวยการ โรงเรียนเทศบาล 5 นางวนิดา รุ่งแดง ชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	209
92	ผู้เข้าร่วมประชุม ชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 1	210
93	ผู้เข้าร่วมประชุม ชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 2	210
94	ผู้เข้าร่วมประชุม ชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 3	211
95	ผู้เข้าร่วมประชุมชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 4	211
96	ผู้เข้าร่วมประชุมชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 5	212
97	ผู้เข้าร่วมประชุมชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 6	212

98 ผู้เข้าร่วมประชุมชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 7	213
99 ผู้เข้าร่วมประชุมชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 8	213
100 บรรยายการระหว่างการนำเสนอโดย นางสาวภี เอกเพชร นักศึกษา ปริญญาเอก คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 1	214
101 บรรยายการระหว่างการนำเสนอโดย นางสาวภี เอกเพชร นักศึกษา ปริญญาเอก คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2	214
102 บรรยายการระหว่างการนำเสนอโดย นางสาวภี เอกเพชร นักศึกษา ปริญญาเอก คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 3	215
103 บรรยายการระหว่างการนำเสนอโดย นางสาวภี เอกเพชร นักศึกษา ปริญญาเอก คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 4	215
104 บรรยายการระหว่างการนำเสนอโดย นางสาวภี เอกเพชร นักศึกษา ปริญญาเอก คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 5	216
105 บรรยายการระหว่างการนำเสนอโดย นางสาวภี เอกเพชร นักศึกษา ปริญญาเอก คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 6	216
106 บรรยายการหลังการนำเสนอ ผู้เข้าร่วมประชุม ร่วมวิพากษ์ 1	217
107 บรรยายการหลังการนำเสนอ ผู้เข้าร่วมประชุม ร่วมวิพากษ์ 2	217
108 บรรยายการหลังการนำเสนอ ผู้เข้าร่วมประชุม ร่วมวิพากษ์ 3	218
109 บรรยายการหลังการนำเสนอ ผู้เข้าร่วมประชุม ร่วมวิพากษ์ 4	218
110 ผู้เข้าประชุมร่วมรับประทานอาหาร	219
111 นางวนิดา รุ่งแดง ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี กล่าวปิดการประชุม	219
112 ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมถ่ายภาพ เป็นที่ระลึก 1	220
113 ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมถ่ายภาพ เป็นที่ระลึก 2	220
114 ผู้วิจัย และนางศรีอรุณ เรื่องฤทธิ์ กับของที่ระลึกในงาน สำหรับผู้เข้าร่วมประชุม	221
115 ของที่ระลึกในงาน สำหรับผู้เข้าร่วมประชุม	221

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มนุษย์ต่างจากสัตว์โลกอื่น ๆ ตรงที่มีความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นความสามารถที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน เป็นการค้นคว้าเพื่อค้นพบความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีประโยชน์มีคุณค่าซึ่งอาจเป็นการคิดปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ดีขึ้น จึงสามารถประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรมต่าง ๆ เช่นการสร้างที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค เทคโนโลยี จนกลายเป็นวัฒนธรรมของมนุษยชาติ เสียงดนตรี และเสียงเพลง นับเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม วัฒนธรรม เป็นเครื่องกำหนดวิถีการดำเนินชีวิตมนุษย์ การที่มนุษย์อยู่ร่วมกัน คบหาสมาคมกัน ประกอบอาชีพร่วมกันล้วนเป็นผลมาจากวัฒนธรรม วัฒนธรรมเป็นเครื่องกลมเกลียวจิตใจมนุษย์ ก่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข สังคมและวัฒนธรรมจึงเป็นของคู่กันโดยมนุษย์เป็นผู้สร้างวัฒนธรรม และวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สร้างความเจริญให้แก่สังคมมนุษย์

การดำเนินชีวิตคนไทย ต้องมีดนตรีเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่เสมอ ทั้งที่เป็นไปตามความเชื่อและวัฒนธรรมหรือวิถีไทย ดนตรีจะมีส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความสุข ความสนุกสนาน เพื่อให้คลายจากความกลัว ความกังวล ความเหน็ดเหนื่อย หรือความทุกข์ทั้งหลาย ดนตรินับว่ามีคุณค่าต่อมนุษย์อย่างมากมาย ดนตรีมีบทบาทในชีวิตคนเราตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย โดยเฉพาะคนไทยถ้าได้ยินเสียงดนตรีที่ไพเราะก็มีความสุขว่าที่แห่งนั้นจะต้องมีงานมหรสพ ไม่ว่าจะเป็นงานบุญ งานกุศล งานฉลองต่าง ๆ หรืองานศพ เช่น พอเด็กเกิดมาก็จะมีการทำขวัญเดือน โขนมโหรี ซึ่งถือว่าเป็นพิธีมงคลแก่ชีวิตเด็ก ซึ่งผู้ใหญ่ต้องเป็นฝ่ายทำให้ และเมื่อเข้าสู่วัยหนุ่มสาวก็มีการโกนจุกซึ่งแสดงว่าเด็กเข้าสู่วัยที่โตแล้ว ในช่วงชีวิตต่อไปก็คือ การอุปสมบทของชายก็มีการทำขวัญนาค นอกจากที่กล่าวมาแล้วยังมีอีกหลายงาน อาทิเช่น การแต่งงาน การฉลองอายุ ฉลองครบรอบแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ล้วนแต่ใช้ดนตรีประกอบทั้งสิ้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสนุกสนานรื่นเริง มองดูศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการดำเนินชีวิตของคนไทยจะมีความสัมพันธ์กับดนตรีมาตลอด (สมนึก อุ่นแก้ว. 2555 : 3)

การแต่งกายเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของคนไทย ซึ่งในอดีตเป็นการนุ่งห่มที่ไม่มีการตัดเย็บ สะท้อนให้เห็นการออกแบบเครื่องแต่งกายที่แบบผลของคนสมัยก่อน เช่นการเลือกใช้วัตถุดิบ การใช้ผ้าฝ้ายเดียวสามารถนำมานุ่งห่ม จีบ พับให้มีความเหมาะสม ต้องดำรงชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณี การแต่งกายของคนไทยตั้งแต่โบราณไว้ว่าวิวัฒนาการมาเป็นลำดับตามยุคสมัย โดยมีลักษณะเด่นสำหรับวัฒนธรรมด้านการแต่งกาย 3 ประการ คือ เพื่อใช้ประโยชน์ เพื่อความสวยงาม และเพื่อความเป็นสวัสดิมงคล (ลดาวลย์ อัลเบรส. 2554 : 1 - 2) การแต่งกายจึงเป็นวัฒนธรรมที่แสดงออกให้เห็นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นโดยการแต่งกายในการแสดงต่าง ๆ เช่น การแสดงดนตรี

ดนตรีและบทเพลงเป็นสุนทรียศาสตร์ที่ถือกำเนิดมาพร้อม ๆ กับสังคมมนุษย์ มีที่มาจากชีวิตมนุษย์และเป็นผลงานที่สร้างสรรค์โดยน้ำมือของมนุษย์ทั้งสิ้น บทเพลงจึงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม มนุษย์สร้างสรรค์บทเพลงขึ้นมา เพื่อตอบสนองความรู้สึกนึกคิด หรือแรงบันดาลใจที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อมในสังคมของตน ซึ่งถ่ายทอดมาสู่รุ่นต่อรุ่น เพลงแต่ละอย่างมักมีความนิยมอยู่เฉพาะถิ่น เช่นเพลงอีแซว

นิยมเล่นกันแถวสุพรรณบุรี เพลงโคราชแถบเมืองโคราช เพลงเรือแถบเมืองอยุธยา อย่างไรก็ตามก็มีเพลงบางชนิดที่นิยมเล่นกันแพร่หลาย เช่น เพลงเกี่ยวข้าว ในภาคใต้มีเพลงบอก เพลงเรือ เพลงต้นหยง เป็นต้น รุจิรัตน์ บ.คอมมอน (2555 : 3 - 4) กล่าวว่า เนื้อหาของเพลงในแต่ละยุคสมัยเป็นสิ่งที่ สะท้อน ภาพวิถีชีวิตของผู้คนในแต่ละช่วงเวลา ศิลปินใช้บทเพลงเป็นเครื่องมือในการจดบันทึกทางสังคมและความเปลี่ยนแปลงของประวัติศาสตร์สังคมในแต่ละยุคสมัย เพลงเป็นสื่อที่ศิลปินใช้ในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของศิลปิน เนื้อหาและความหมายของเพลงมีส่วนในการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ฟังได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมชุมชนและอัตลักษณ์อย่างกลมกลืน

เพลงลูกทุ่งมีความสัมพันธ์กับคนไทยตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบันและเป็นที่นิยมอย่างมากในกลุ่มคนไทยในชนบท เนื้อหาของเพลงลูกทุ่งมักจะสะท้อนถึงสภาพสังคมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ รวมทั้งวัฒนธรรม ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าเพลงลูกทุ่งเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติไทย ความโดดเด่นของเพลงลูกทุ่งนอกจากจะเป็นการสะท้อนสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในสังคมแล้ว สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือภาษา ภาษาในเพลงลูกทุ่งเป็นภาษาเรียบง่ายตรงไปตรงมาไม่สลับซับซ้อน มีลักษณะเดียวกับเพลงพื้นบ้าน ดังที่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2542 : 24) มีพระราชดำรัสไว้ว่า

“...เนื้อเพลงลูกทุ่งมักจะสะท้อนภาพชีวิตจริงของคน ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ การเกิดสงคราม ปัญหาเศรษฐกิจและการเมืองได้เป็นอย่างดีใช้ภาษาที่เรียบง่าย เข้าใจและจำง่าย ฟังแล้วไม่ต้องแปลความหมาย เหนือไปกว่านั้นเพลงลูกทุ่งยังสรรหาคำที่กระชับกระชับเปรียบเปรย มีสำนวนกระแนะกระแหนเจ็บ ๆ คัน ๆ มาเสนอได้หลายรูปแบบ เรียกได้ว่าเข้าใจจนฟังได้ในเวลาอันรวดเร็ว คุณสมบัติในข้อที่ว่าบันทึกเหตุการณ์ได้ดีนี้เองเป็นคุณสมบัติพิเศษที่เพลงชนิดอื่นทำได้ไม่ดี และมีความหลากหลายเท่าเทียมกับเพลงลูกทุ่ง ส่วนสาระของคำร้องในเพลงลูกทุ่งนั้นมีคุณค่าเกี่ยวกับสังคมไทยและวิถีชีวิตของชาวชนบทไทยอย่างกว้างขวาง เพลงลูกทุ่งสะท้อนให้เห็นความผูกพันอันแนบแน่นของชาวชนบทกับขนบธรรมเนียมประเพณี ความยึดมั่นในพุทธศาสนา และความเชื่อเรื่องบุญกรรม...”

การจัดการแสดงของดนตรีลูกทุ่งได้รับอิทธิพลทางดนตรีของตะวันตก ซึ่งเริ่มเข้ามามีบทบาทในสังคมไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 จากการฝึกทหารตามแบบยุโรปโดยใช้เครื่องบรรเลงประกอบการฝึกแถวทหาร ซึ่งเป็นที่สนใจแก่ผู้พบเห็น และได้มีการนำเครื่องบรรเลงเพื่อความบันเทิงในราชสำนัก จวบจน ถึงสมัยรัชกาลที่ 6 พระองค์ได้ทรงบัญญัติคำว่า “วงโยธวาทิต” ซึ่งคำนำหน้า โยธา ก็หมายถึงทหารนั่นเอง ต่อมาเพลงลูกทุ่งได้วิวัฒนาการมาเป็นวงดนตรีประจำกองทัพต่าง ๆ นักร้อง นักดนตรี วงดนตรีลูกทุ่งที่มีชื่อเสียงยุคแรก ๆ ก็มาจากวงดนตรีกองทัพทั้งสิ้น ในยุคต่อมาก็ได้แพร่หลาย โดยมีผู้ประพันธ์เพลงและบันทึกลงแผ่นเผยแพร่ทางวิทยุโทรทัศน์ เพลงลูกทุ่งจึงเป็นที่รู้จักกันทั่วไป กลายเป็นมหรสพที่จัดแสดงในงานพิธีต่าง ๆ จนพัฒนาการมาเป็นวงที่มีการแสดงสด มีการจัดตั้งเวที ฉาก แสง สี เสียง ที่ทำให้อุสสุกสนานเพลิดเพลินมากขึ้น ขณะที่นักร้องกำลังร้องเพลงบนเวทีก็จะมีหางเครื่องเคาะจังหวะและเต้นตามไปด้วยจำนวนหนึ่ง ซึ่งในยุคต่อมาหางเครื่องเหล่านี้ก็จะมีวิวัฒนาการ ในการเต้นประกอบจังหวะ และการแต่งกายสวยงาม จนกลายเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ของการแสดงดนตรีลูกทุ่ง แม้ในปัจจุบันจะมีการประยุกต์ทำเต้น โดยนำจังหวะลีลาสมัยใหม่เข้ามาประกอบ จนเกิดคำว่า “แดนเซอร์” มาแทนคำว่าหางเครื่อง แต่สิ่งที่มีลักษณะร่วมก็คือ เครื่องประดับ และการแต่งกายที่สวยงาม มีลีลา ดึงดูดความสนใจของผู้ชม

การแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งในยุคแรก ๆ นักร้องลูกทุ่งยังแต่งกายในรูปแบบการแต่งกายของชาวชนบท นักร้องชายใส่เสื้อม่อฮ่อม นักร้องหญิงนุ่งผ้าซิ่นหรือผ้าถุง เมื่อมีการแข่งขันกันมากขึ้นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายก็พัฒนาให้มีความแปลกใหม่ตามไปด้วย นักร้องชายเริ่มมีการใส่สูท ส่วนชุดนักร้องหญิงมีสีสันสดใสรูปแบบหลากหลาย และมีเครื่องประดับตกแต่งเพื่อให้ความโดดเด่นที่สุดบนเวที ความสวยงาม ความหรูหรา ของเครื่องแต่งกายนักร้อง มีการปักเลื่อมติดระบาย รวมทั้งการแต่งกายของหางเครื่องก็มีการพัฒนาให้ทันสมัย โดยการดัดแปลงชุดไทยแบบต่าง ๆ ให้มีสีสัน และรูปแบบที่สวยงามมากขึ้น (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. 2556 : 5 - 6) การแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นแนวเดียวกันทั้งประเทศขาดการเป็นเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ ทั้งนี้ การแต่งกายมีความสำคัญยิ่งสำหรับการสร้างอัตลักษณ์ของวงดนตรีลูกทุ่ง ซึ่งทางมานุษยวิทยาเชื่อว่า การตกแต่งร่างกายของมนุษย์เป็น “ภาษา” อีกประเภทหนึ่งที่แสดงออกถึงความคิด ความเชื่อต่าง ๆ และยังเป็นการแสดงให้คนอื่นรู้ว่าเขาคือใคร และเราคือใคร ดังนั้นการแต่งกายจึงเป็นภาษาเชิงสัญลักษณ์ที่มนุษย์ทุกเพศทุกวัย ทุกเผ่าพันธุ์ต่างมีเป็นของตัวเอง (อนุก รักษ์เงิน. 2556 : 1) วงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ หรือแม้แต่ภาคอื่น ๆ จึงควรมีการออกแบบเครื่องแต่งกายในการแสดงเพื่อสะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์หรือตัวตนของผู้แสดงดนตรีจากภูมิภาคต่าง ๆ ให้เป็นที่รู้จัก

สภาพของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้ส่วนใหญ่ยังมีรูปแบบการแต่งกาย เช่นเดียวกับวงดนตรีลูกทุ่งในภาคกลาง ยังไม่มีการสะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์ด้านการแต่งกายของภาคใต้ อัตลักษณ์การแต่งกายของภาคใต้นั้นเป็นการแต่งกายที่ไม่เหมือนกับภาคอื่น โดยชาวภาคใต้ มีการใช้ผ้าหลายรูปแบบ ทั้งผ้าฝ้าย ผ้าแพร ผ้าเขียนลายเทียน ผ้ามัดย้อม แต่ผ้าที่มีชื่อเสียงในภาคใต้กลับเป็นผ้ายก แต่ชาวบ้านภาคใต้โดยทั่วไปนิยมนุ่งผ้าขาวม้า ผ้าปาเต๊ะ หรือบาติกที่มีลวดลายสีสันหลากหลาย ซึ่งเป็นความนิยมในช่วงหลังจากการรับอิทธิพลของผ้ามาเลเซีย อินโดนีเซีย ชาวไทยมุสลิมผู้ชายภาคใต้ส่วนใหญ่ก็นิยมนุ่งโสร่ง ผู้หญิงจะนิยมผ้าบาเต๊ะ หรือผ้าบาติก นอกจากนี้ ยังมีผ้าพื้นเมืองที่นิยมเอามาตัดเป็นเครื่องแต่งกาย คือ ผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช ผ้าทอเกาะยอ ผ้าทอนาหมื่นศรี ผ้าทอพุมเรียง ผ้าหางกระรอก ผ้าทอปัตตานี เป็นต้น เพื่อให้การแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งได้สะท้อนอัตลักษณ์ของภาคใต้อย่างแท้จริง จึงควรมีการนำรูปแบบการแต่งกายของภาคใต้ไปออกแบบเป็นเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้และภาคอื่น ๆ

การแสดงดนตรีลูกทุ่งของภาคใต้แต่เดิมมักจะมีการแสดงอยู่ในพื้นที่ มีนักร้องลูกทุ่งหลายคนที่ไม่มีความสามารถในการแสดงระดับชาติ แต่ก็ยังไม่มีการจัดการแสดงเป็นวงที่สมบูรณ์แบบ และมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ภาคใต้ที่ชัดเจน ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นต้นแบบของการจัดการแสดงลูกทุ่งเต็มวง และมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้โดยเฉพาะคือ เอกชัย ศรีวิชัย ซึ่งเดิมก็เป็นนักร้องอิสระร้องเพลงทั่วไป สังกัดในวงดนตรีหลายแห่งในภาคกลาง เคยทำเพลงในแนวลูกทุ่งทั่วไป แต่ไม่ประสบความสำเร็จ จนกระทั่งได้ผลิตผลงานที่มีการประยุกต์เพลงพื้นบ้าน มาเป็นเพลงลูกทุ่งจนมีชื่อเสียงและได้มีการจัดทำวงลูกทุ่ง “ศรีวิชัยโชว์” ออกแสดงทั่วประเทศ โดยจัดให้มีหางเครื่องลีลาการแสดงประยุกต์ ความเป็นเอกลักษณ์ภาคใต้ โดยเฉพาะ โดยมีชื่อคอนเสิร์ตซึ่งเป็นที่รู้จักกันดี ได้แก่ “จินตลีลา” “ลังกาสุกะ” “คนเซ็ดหนัง” “มนต์รักปักษ์ใต้” “เสน่ห์ดนตรี เหวตีไ้” “7 ตำนานอลังการโชว์” เป็นต้น การแสดงดนตรีลูกทุ่งที่สมบูรณ์แบบของเอกชัย เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ จึงทำให้มีนักร้องภาคใต้รุ่นหลังอีกหลายคนเดินรอยตาม โดยเฉพาะวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนซึ่งได้มีการส่งเสริมมากขึ้น จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการแสดงวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้ พบว่า ปัญหาสำคัญของการจัดการแสดง

แบบนี้คือ จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในชุดการแสดงของทางเครื่องดนตรีสูงมาก การดำเนินการที่ควรจะเป็นในการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้ก็คือ การแต่งกายของนักดนตรี นักร้อง และทางเครื่องควรสะท้อนอัตลักษณ์การแต่งกายของภาคใต้โดยนำผ้าปาเต๊ะ ผ้าบาติก ผ้าทอ หรือผ้ายกที่มีชื่อเสียงในจังหวัดต่าง ๆ ของภาคใต้มารออกแบบตัดเย็บเป็นเครื่องแต่งกาย ซึ่งนอกจาก จะเน้นความสวยงามในการแต่งกายที่โดดเด่นของภาคใต้ ยังก่อให้เกิดความภาคภูมิใจของผู้เกี่ยวข้องในวงดนตรีลูกทุ่ง และยังเป็น การเผยแพร่ความสวยงามของการแต่งกาย และวัสดุผลิตเครื่องแต่งกายก่อให้เกิดความชื่นชมแก่ผู้พบเห็น ซึ่งอาจนำไปสู่การประยุกต์ใช้กับวงดนตรีลูกทุ่งไทยอื่น ๆ ได้ (ศักดิ์สยาม ชิดโพธิ์. 2557 : สัมภาษณ์)

วงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนเกิดขึ้นจากการที่โรงเรียนต้องการพัฒนาความสามารถพิเศษของนักเรียนให้นักเรียนรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยเริ่มจากการวัดกิจกรรมนักเรียน พัฒนาสู่การแสดงในพื้นที่และเข้าประกวดในระดับชาติ เครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนในภาคใต้ ปัจจุบันยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนทั้งที่ภาคใต้ มีวัตถุดิบในการผลิตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ มีรูปแบบของเครื่องแต่งกายที่หลากหลาย หากผู้แสดงดนตรีลูกทุ่งได้แต่งกายที่สะท้อนอัตลักษณ์ภาคใต้ จากการพัฒนารูปแบบและใช้วัตถุดิบในพื้นที่ ก็จะเป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของภูมิภาค สร้างความภาคภูมิใจให้กับนักแสดงในการมีจิตสำนึกรักบ้านเกิดและยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับผู้ผลิตเครื่องแต่งกายท้องถิ่นอีกทางหนึ่ง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมของภาคใต้เพื่อเป็นต้นแบบ และเผยแพร่สู่การนำไปใช้ในการแสดงวงดนตรีลูกทุ่ง โดยเฉพาะในโรงเรียนทั้งที่เป็นของภาคใต้และภาคอื่น ๆ ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้
3. เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้

คำถามของการวิจัย

1. ประวัติความเป็นมาและเอกลักษณ์ของเครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้เป็นอย่างไร
2. สภาพปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้เป็นอย่างไร
3. การพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ภาคใต้มีรูปแบบเป็นอย่างไร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยก่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงวิชาการด้านวัฒนธรรม ทั้งในวงดนตรี ผู้ชม และประชาชนทั่วไป ดังนี้

1. ผลจากการวิจัยทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งไทยและดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้
2. ผลจากการพัฒนาด้านการแต่งกายทำให้ได้ต้นแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งที่มีเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ ซึ่งวงดนตรีลูกทุ่งทั่วไปและวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนสามารถนำไปใช้จัดการแสดงได้
3. ผลจากการวิจัยจะเป็นสื่อที่วงดนตรีลูกทุ่งทั่วไปและวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนภาคใต้จะนำไปใช้ในการเผยแพร่ และถ่ายทอดวัฒนธรรมด้านการแต่งกายของภาคใต้ได้เป็นอย่างดี
4. ผู้ประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับดนตรีลูกทุ่งผู้ผลิต จำหน่าย เครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่ง จะได้ใช้ประโยชน์ในการนำแบบไปใช้ตัดเย็บและต่อยอดเพื่อเผยแพร่และก่อให้เกิดรายได้แก่ชุมชน
5. สถานศึกษาและองค์กรทางด้านวัฒนธรรมจะได้ใช้เป็นแนวทางในการต่อยอดและขยายผลสู่การเผยแพร่เอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ผ่านการแสดงส่วนอื่น ๆ ของวงดนตรีลูกทุ่งในโอกาสต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

เครื่องแต่งกาย หมายถึง อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งที่ประกอบด้วย เสื้อผ้าที่ใช้สวมใส่ และเครื่องประดับของนักแสดงตั้งแต่ส่วนหัว ลำตัว และส่วนล่างของร่างกาย ที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมการแต่งกายของประเทศ และภูมิภาค

เครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง หมายถึง อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบในการแต่งกายของนักดนตรี นักร้อง และทางเครื่องซึ่งประกอบด้วย เสื้อผ้า และเครื่องประดับที่มีลักษณะแตกต่างกันไปในการจัดการแสดงในที่นี้หมายรวมถึงเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน

เครื่องแต่งกายของนักดนตรี หมายถึง เสื้อผ้าและเครื่องประดับของนักดนตรีลูกทุ่งทั้งวง ซึ่งมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะวงหรือสะท้อนเอกลักษณ์ ของภูมิภาคที่มาของวงดนตรีนั้น ๆ

เครื่องแต่งกายของนักร้อง หมายถึง เสื้อผ้าและเครื่องประดับของนักร้อง ซึ่งมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ สะท้อนถึงเอกลักษณ์ของเนื้อหาเพลงที่จัดแสดง หรือสะท้อนเอกลักษณ์ของภาคใต้ซึ่งเป็นที่มาของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน

เครื่องแต่งกายของทางเครื่อง หมายถึง เสื้อผ้าและเครื่องประดับของทางเครื่อง ซึ่งมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของเนื้อหาเพลงที่จัดแสดง และสะท้อนเอกลักษณ์ของภาคใต้ซึ่งเป็นที่มาของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน

เอกลักษณ์เครื่องแต่งกายวัฒนธรรมภาคใต้ หมายถึง เครื่องแต่งกายที่ผลิตด้วยผ้าพื้นเมือง เช่น ผ้าลายบาติก ผ้าปาเต๊ะ ผ้าทอ หรือผ้ายกเมืองใต้ที่มีรูปทรงลักษณะที่สอดคล้องกับภูมิสำเนา เชื้อชาติ และมีเครื่องประดับเป็นส่วนประกอบที่ผลิตจากวัสดุพื้นเมือง

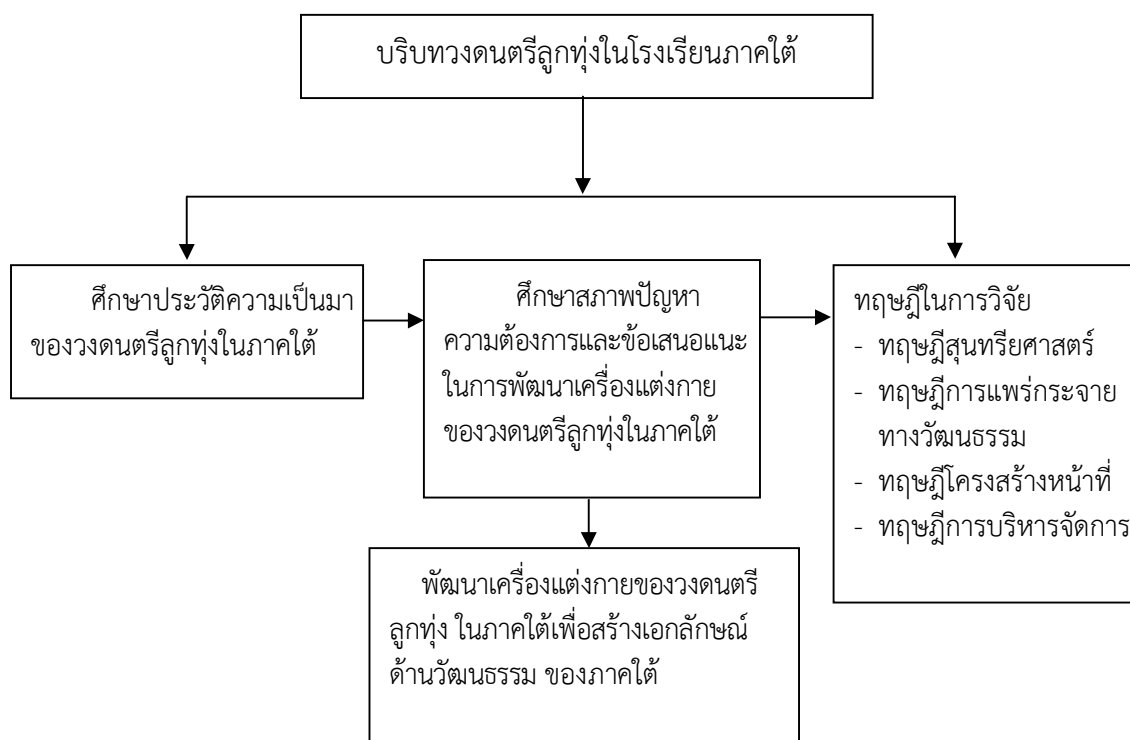

เครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้ หมายถึง องค์ประกอบในการแต่งกายของนักแสดง ซึ่งประกอบด้วยเสื้อผ้า เครื่องประดับ ที่จะช่วยให้ผู้แสดงมีความสง่างาม น่าดู และช่วยให้การแสดงดูดี มีคุณภาพ ในที่นี้หมายถึงเครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนทั้งในส่วนของนักดนตรี นักร้อง และทางเครื่อง ที่สะท้อนเอกลักษณ์วัฒนธรรมภาคใต้ทั้งด้านรูปแบบและวัสดุที่ใช้ในการผลิต

การพัฒนาเครื่องแต่งกาย หมายถึง การพัฒนารูปแบบและวัสดุที่ใช้ในการผลิตเครื่องแต่งกาย และระบบการจัดการสู่ความยั่งยืน ในที่นี้หมายถึง การพัฒนาด้านรูปแบบ และการใช้วัสดุในการผลิต เครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน ที่สะท้อนเอกลักษณ์วัฒนธรรมภาคใต้ โดยการศึกษา เอกสาร สัมภาษณ์ และประชุมเชิงปฏิบัติการผู้เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงประวัติความเป็นมา ลักษณะประเภทของ เครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนภาคใต้ ทั้งรูปแบบ กระบวนการ ขั้นตอน ในการผลิต โดยเน้นถึงการพัฒนารายละเอียดในกระบวนการขั้นตอนการดำเนินการตั้งแต่การออกแบบให้ ได้มาตรฐาน ความประณีตงดงามในการประดิษฐ์ ตัดเย็บ จนถึงประดับตกแต่ง เพื่อสนองความต้องการ ของผู้ใช้และยกระดับราคาจำหน่ายหรือเช่าตลอดจนขยายกลุ่มผู้บริโภคให้กว้างขึ้นโดยใช้การบริหาร จัดการให้ยั่งยืน เพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ ตลอดจนเป็นการอนุรักษ์ไว้ ซึ่งภูมิปัญญาในด้านศิลปวัฒนธรรมของชนในท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการพัฒนาเครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา
 - 1.1 ความรู้เกี่ยวกับเพลงลูกทุ่งและการแสดง
 - 1.2 การแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง
 - 1.3 ศิลปะการแสดง
 - 1.4 การแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้
2. นโยบายของรัฐ
3. แนวคิดทฤษฎี
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา

1. ความรู้เกี่ยวกับเพลงลูกทุ่งและการแสดง

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน (2555 : 152) ได้นำเสนอเรื่องราวของเพลงลูกทุ่งไว้ในเล่มที่ 33 โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 ที่มาของเพลงลูกทุ่ง

เพลงลูกทุ่ง หมายถึง เพลงที่สะท้อนวิถีชีวิต สภาพสังคม อุดมคติและวัฒนธรรมไทยมีท่วงทำนอง คำร้อง สำเนียง ลีลาการร้อง การบรรเลง ที่เป็นแบบแผน มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งให้บรรยากาศของความเป็นลูกทุ่ง โดยเฉพาะการร้องเอื้อนที่ใช้ลูกคอ

เพลงลูกทุ่งเป็นเพลงไทยที่มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือ มีการใช้ภาษาง่าย ๆ บรรยายเรื่องราวของชีวิต สภาพสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเน้นชีวิตของชาวนาชนบท โดยก่อนหน้านี้ยังไม่มี การแบ่งแยกว่าเป็นลูกทุ่งหรือลูกกรุง เนื่องจาก เพลงไทยได้พัฒนามาจากเพลงไทยเดิมที่ใช้คำร้องที่มีลักษณะการเอื้อน และใช้เครื่องดนตรีไทยบรรเลง มาเป็นเพลงไทยสากล ที่มีเนื้อร้องเต็ม ใช้เครื่องดนตรีสากลบรรเลง ซึ่งได้รับความนิยมมากขึ้น เนื่องจากฟังง่าย ร้องง่าย จำได้ง่าย และมักเรียกลักษณะจากแนวการร้องของนักร้องแต่ละคนมากกว่า เช่น แนวร่ำวุ่น แนวเพลงเพื่อชีวิต นอกจากนี้ นักประพันธ์เพลงรุ่นเก่า ๆ ก็ไม่เห็นด้วยที่จะให้มีการแบ่งแยกประเภทของเพลงไทยสากลว่า เป็นเพลงลูกทุ่ง และลูกกรุง เพราะถือว่า ดนตรีเป็นภาษาสากลและต่างเป็นเพลงไทยสากลเช่นเดียวกัน

คำว่า ลูกทุ่ง ปรากฏครั้งแรกเป็นชื่อของภาพยนตร์เพลง สร้างโดยบริษัท ภาพยนตร์ไทย หรือไทยฟิล์ม เมื่อ พ.ศ. 2481 โดยมี พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล เป็นผู้กำกับ ผู้แต่งทำนองเพลงคือ หม่อมหลวงพวงร้อย อภัยวงศ์ ผู้แต่งเนื้อร้องคือ พระยาโกมารกุลมนตรี (ชื่น) เพลงในภาพยนตร์ ได้แก่ เงาไม้ ต่อนกระป๋อง เกี้ยวสาว สายัณห์ และไม้งาม เนื้อร้องส่วนใหญ่ เน้นการชมธรรมชาติอันสวยงามของท้องไร่ปลายนา

เพลงที่มีแนวเป็นเพลงลูกทุ่ง และบันทึกไว้เป็นหลักฐานคือ เพลง สาวชาวไร่ ซึ่งเป็นผลงานการประพันธ์ของ เหม เวชกร ใช้ร้องประกอบการแสดงละครวิทยุเรื่อง สาวชาวไร่ ใน พ.ศ. 2481 จากหลักฐานที่ค้นพบมีคำที่น่าเชื่อว่า เพลงสาวชาวไร่ เป็นเพลงลูกทุ่งเพลงแรกของเมืองไทย

การตีความเรื่องกำเนิดของเพลงลูกทุ่งยังมีความเห็นแตกต่างกันอยู่บ้าง กาญจนา นาคพันธ์ เขียนไว้ในหนังสือ เรื่องของละครและเพลง ว่า หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 แล้ว มหรสพต่าง ๆ ก็เริ่ม พ้นตัวขึ้นและเกิดเพลงแบบใหม่เรียกกันว่า เพลงลูกทุ่ง ตั้งเป็นวงดนตรีแบบสากล ส่วน พยงค์ มุกดา เห็นว่า เรื่อง แผลเก่า ของไม้เมืองเดิม มีเพลงขวัญของเรียม ซึ่งพราณบุรุษแต่งขึ้นใน พ.ศ. 2482 น่าจะถือเป็นแม่บทของเพลงลูกทุ่งได้ เพราะมีลูกเอื้อน ลูกขัด และสาระเนื้อหาแบบเพลงลูกทุ่ง

ช่วงปี พ.ศ. 2498 นักจัดรายการวิทยุสมัยนั้น ได้เรียกนักร้องประเภทเพลงชีวิต เช่น คำรณ สัมบุญณานนท์ สมยศ ทศนพันธ์ พยงค์ มุกดา สุรพล สมบัติเจริญ ว่าเป็น นักร้องตลาด เป็นเพลงตลาด เนื่องจากเข้าถึงผู้ฟังที่เป็นชาวบ้านทั่วไปได้ง่าย เนื้อหาเพลงมีความชัดเจน ส่วนอีกแนวหนึ่งเรียกว่า เพลงผู้ดี ซึ่งหมายถึง เพลงที่มีการแต่งอย่างไพเราะเพราะพริ้ง นักร้องแนวนี้ เช่น สุเทพ วงศ์กำแหง สวลี ผกาพันธุ์ เพลงไทยสากลจึงถูกแบ่งประเภทออกเป็น เพลงลูกทุ่ง และเพลงลูกกรุง แต่จะใช้หลักเกณฑ์ใดในการตัดสินนั้น มีผู้ให้ความเห็นว่า เป็นเพราะช่องว่างระหว่างวัฒนธรรมเมือง และชนบท เพลงลูกกรุงจึงได้รับความนิยมในหมู่ผู้มีการศึกษาของสังคมเมือง ส่วนเพลงลูกทุ่งมุ่งรับใช้ชาวชนบทเป็นส่วนมาก (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. 2555 : 4)

คำว่า เพลงลูกทุ่ง เกิดขึ้นโดย จานง รังสิกุล เป็นผู้ริเริ่ม ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าฝ่ายจัดรายการ ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม โดยตั้งชื่อรายการว่า เพลงลูกทุ่ง มีประกอบ ไชยพิพัฒน์ เป็นผู้จัด ออกอากาศ เมื่อ พ.ศ. 2507 เดือนละ 2 ครั้ง ทุกวันจันทร์วันจันทร์ จนได้รับความนิยมและแทรกซึมไปตามวงดนตรีต่าง ๆ เริ่มเรียกกวงของตนเองว่า วงดนตรีลูกทุ่ง และนักร้องนิยมเรียกตัวเองว่า นักร้องเพลงลูกทุ่ง

ในช่วงเวลาต่อมามีภาพยนตร์ต่างประเทศชื่อ Your Cheating Heart ซึ่งเป็นภาพยนตร์ชีวประวัติของ แฮงค์ วิลเลียมส์ (Hank Williams) นักร้องแนวชนบทชาวอเมริกัน และมีผู้ตั้งชื่อภาพยนตร์เรื่องนี้ว่า เพลงลูกทุ่ง ซึ่งทำให้คำว่า เพลงลูกทุ่งติดหูคนฟัง และมีความรู้สึก ว่า หมายถึง เพลงที่ร้องง่าย ๆ ฟังสบาย ๆ เนื้อหาท่วงทำนองชวนให้นึกถึงบรรยากาศทุ่งนาป่าเขา ตั้งแต่นั้นมาคำว่า เพลงลูกทุ่ง จึงเป็นที่รู้จักแพร่หลายกันทั่วไป

อาจสรุปพัฒนาการของเพลงลูกทุ่งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยใช้เกณฑ์การจัดแบ่งยุคต่าง ๆ เหล่านี้ จากเนื้อหาของเพลง และรูปแบบที่โดดเด่น ของเพลงลูกทุ่งในแต่ละช่วงเวลา ดังต่อไปนี้ (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. 2555 : 5)

1) ยุคต้น (พ.ศ. 2481 - 2507)

นับว่า เป็นยุคบุกเบิกเพลงลูกทุ่ง เนื้อหาเพลงลูกทุ่งช่วงนี้ มักกล่าวถึง ธรรมชาติ ที่สวยงามของชนบท ส่วนวิถีชีวิตของชาวชนบทมักกล่าวถึงความรักของหนุ่มสาว ความยึดมั่นในศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณี นักร้องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อวงการเพลงลูกทุ่งไทย ในแง่ที่เป็นผู้ริเริ่มเสนอผลงานเพลงอันทรงคุณค่าในยุคแรก ๆ เช่น คำรณ สัมบุณณานนท์ ชาญ เย็นแซ่ ปรีชา บุญญเกียรติ วงจันทร์ ไพโรจน์ เบญจมิตร สมยศ ทศนพันธ์ ส่วนนักร้องหญิงที่มีชื่อเสียง เช่น ผ่องศรี วรนุช ศรีสอางค์ ตรีเนตร วงดนตรีที่เด่น ๆ เช่น วงจุฬารัตน์ ของมงคล งามตา

2) ยุคทองของเพลงลูกทุ่ง (พ.ศ. 2507 - 2513)

สืบเนื่องจากการที่มีคำว่า เพลงลูกทุ่ง เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกและมีการนำเสนอ ผ่านรายการโทรทัศน์ ทำให้เพลงลูกทุ่งแพร่หลาย และได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว เนื้อหาของเพลงมีหลากหลาย เช่น บรรยายถึงชีวิตในชนบท สะท้อนชีวิตสาวชานา ที่หลงแสงสีเมืองกรุง ใน พ.ศ. 2509 มีการจัดงานแผ่นเสียงทองคำพระราชทานครั้งที่ 2 สมยศ ทศนพันธ์ ได้รับรางวัลแผ่นเสียงทองคำพระราชทาน ในฐานะ นักร้องลูกทุ่งชายยอดเยี่ยม ในเพลง ซ่อทิพย์รวงทอง นักร้องที่มีชื่อเสียง เป็นที่นิยมของผู้ฟังทั่วไป เช่น ทูล ทองใจ ปอง ปรีดา ไพโรจน์ ลูกเพชร พร ภิรมย์ ชาย เมืองสิงห์ ก้าน แก้วสุพรรณ เพลงลูกทุ่งมาถึงยุคเฟื่องฟูมากที่สุดในยุคของ สุรพล สมบัติเจริญ (ประมาณ พ.ศ. 2504 - 2511) สุรพล สมบัติเจริญ ได้รับสมญาว่า เป็นราชาเพลงลูกทุ่ง เนื่องจาก มีความสามารถพิเศษเฉพาะตัวในด้านการแต่งคำร้องทำนองที่แปลกไม่เหมือนใคร เนื้อหาของเพลงมีทั้งที่เป็นความรัก การเกี้ยวพาราสี ความประทับใจ และสนุกสนาน ผลงานที่สร้างชื่อเสียงมีมากมาย อาทิ ชูชกสองกุมาร เพลงแรก ที่โด่งดังใน พ.ศ. 2496 เช่น น้ำตาจำเริญ เดือนหงายริมโขง เสียใจแล้ว ของปลอม สิบหกปีแห่งความหลัง ฯลฯ จนกระทั่งสุรพล สมบัติเจริญ ถูกลอบยิงเสียชีวิตขณะเปิดการแสดง เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2511

ภายหลังการเสียชีวิตของสุรพล สมบัติเจริญ มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากสมัยที่สุรพลยังมีชีวิตอยู่นั้น ได้รับความนิยมจากแฟนเพลงอย่างท่วมท้น นักร้อง และวงดนตรีใหม่ ๆ จึงไม่ค่อยเป็นที่ยอมรับของผู้ฟัง จนกระทั่งสุรพลเสียชีวิต จึงเปิดโอกาสให้นักร้องใหม่ และวงดนตรีใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย และมีโอกาสเสนอผลงานของตนสู่สาธารณชน

ในเวลาที่เราจะกล่าวถึงนี้มีปรากฏการณ์สำคัญเกิดขึ้นในวงการลูกทุ่ง นั่นคือ วงลูกทุ่ง ของมหาวิทยาลัย ซึ่งโด่งดังในช่วงประมาณ พ.ศ. 2509 - 2516 เริ่มแรก คือ นิสิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีวงโฟล์คซอง ที่ใช้กีตาร์โปร่งอยู่ก่อนแล้ว เปลี่ยนมาใช้กีตาร์ไฟฟ้าแบบวงสตริง ได้นำเพลงลูกทุ่งมาร้อง เรียกว่า วงลูกทุ่งถาปัด รับแสดงงานการกุศลทางสถานีโทรทัศน์และตามโรงเรียน ต่อมาไม่นานก็มี วงลูกทุ่งดาวกระจุก ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และวงลูกทุ่ง ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในเวลาต่อมา วงลูกทุ่งของมหาวิทยาลัยเหล่านี้ ทำให้กลุ่มคนในเมือง ที่ฟังแต่เพลงลูกกรุง หันมาสนใจฟังเพลงลูกทุ่ง และวงลูกทุ่ง ก็เพิ่มกีตาร์ไฟฟ้าเข้าไปด้วย

3) ยุคภาพยนตร์เพลง (พ.ศ. 2513 - 2515)

เมื่อมีการแข่งขันกันเองระหว่างเพลงลูกกรุงและเพลงลูกทุ่งในยุคนี้ จึงเริ่มนำเพลงลูกทุ่งมาประกอบในภาพยนตร์ ซึ่งเรื่องแรกที่โด่งดัง เป็นที่กล่าวขวัญถึงเป็นอย่างมากคือ มนต์รักลูกทุ่ง โดยเฉพาะเพลงมนต์รักลูกทุ่ง ที่ไพบุลย์ บุตรชั้น เป็นผู้แต่ง ขับร้องโดย ไพโรจน์ ลูกเพชร มีความไพเราะ ทั้งท่วงทำนอง และเนื้อหา ดุจบทกวีที่ประทับใจผู้ชม เช่น หอมเอ๋ย หอมดอกกระถิน รวยระรินเคล้ากลิ่นกองฟาง...หอมดินเคล้ากลิ่นไอฟัน ครัวพระคนหอมแก้มนงคราญ ชล่วยเป่าเผวพลิวผ่านทิวแถวต้นตาล มนต์รักเพลงชาวบ้านลูกทุ่งแควมา ส่งผลให้ภาพยนตร์เรื่องต่อๆ มาในยุคนี้ เปลี่ยนแนวมาเป็นภาพยนตร์เพลงส่วนใหญ่ เช่น เรื่อง โทณ ที่มีสังข์ทอง สีใส ร้องนำ เนื้อหาของเพลงในช่วงนี้ นอกจากเป็นเรื่องของชาวชนบทท้องทุ่งท้องนาแล้ว ยังแทรกอารมณ์ขันและคารมเสียดสีด้วย

4) ยุคเพลงเพื่อชีวิต (พ.ศ. 2516 - 2519)

หลังจากเกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้นมา เกิดกระแสความคิดแบบเพื่อชีวิต วงการเพลงลูกทุ่งซึ่งมีความไวต่อเหตุการณ์รอบตัวก็มีการแต่งเพลงในแนวเพื่อชีวิตมากขึ้น สะท้อนความยากจนของชาวนาชาวไร่ เช่น เพลงข้าวไม่มีขาย แต่งโดย โผผิน พรสุพรรณ มี ศรเพชร ศรสุพรรณ ขับร้องสะท้อนให้เห็นภาพของหนุ่มชาวนาที่ทำงานแล้วไม่ได้ผล ทำให้ไม่มีข้าวไปขาย เพลงนี้ได้รับรางวัลเพลงยอดเยี่ยมประจำปี พ.ศ. 2518 นอกจากนี้มีเพลงล้อเลียนการเมืองหรือเสียดสีนักการเมือง และเกิดเพลงลูกทุ่งผสมบทพูดขึ้นเป็นครั้งแรก โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมือง หรือชีวิตประจำวัน สร้างความขบขันเฮฮา ผ่องแผ้วด้วยการวิพากษ์วิจารณ์ เช่น เพลงผสมบทพูดตลกโดย เพลิน พรหมแดน

5) ยุคทางเครื่องและคอนเสิร์ต (พ.ศ. 2519 - 2528)

หลังเกิดเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 เนื้อหาของเพลงลูกทุ่งที่เกี่ยวกับความทุกข์ยากของชาวนา กรรมกร และแนวเพื่อชีวิตมีน้อยลง เนื่องจากการปิดกั้นของภาครัฐ ส่งผลให้กลับมานิยมเนื้อหาด้านการเกี่ยวพาราสีและความรักของหนุ่มสาว ยุคนี้มีนักร้องใหม่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ผลงานหลากหลาย วงดนตรีลูกทุ่งมีการแข่งขันมากขึ้น ใช้เงินลงทุนมากขึ้น ใช้เทคนิคแสง สี เสียง ที่ทันสมัย การเดินประกอบเพลงของทางเครื่องมีความอลังการมากขึ้น เนื้อหาของเพลงในช่วงนี้สะท้อนปัญหาใหม่ ๆ ของสังคมเพิ่มขึ้นด้วย เช่น การขายแรงงานในต่างประเทศ การย้ายถิ่นฐาน ในการประกอบอาชีพของชาวชนบท เข้าสู่เมืองหลวง อาทิ เพลงน้ำตาเมียชาอร้องโดย พิมพา พรศิริ เพลงฉันทนาที่รัก ร้องโดย รักชาติ ศิริชัย ที่มีเนื้อหากี่ยวกับชายหนุ่มเขียนจดหมายถึงสาวคนรัก ชื่อฉันทนา ที่ทำงานอยู่โรงงานทอผ้า ซึ่งเพลงนี้ได้รับความนิยมอย่างสูง จนกระทั่งสื่อมวลชนใช้คำว่า ฉันทนา แทนผู้หญิงที่ทำงานในโรงงาน

6) ยุคเพลงลูกทุ่งแนวสตริง (พ.ศ. 2528 - 2535)

เมื่อดนตรีแนวสตริง และแนวร็อก ที่ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศ ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง เพลงสตริงสำหรับวัยรุ่นแพร่หลายเต็มตลาด ความนิยมเพลงลูกทุ่งเริ่มลดน้อยลง ทำให้เพลงลูกทุ่งต้องปรับตัวให้เข้ากับดนตรีสมัยใหม่ แนวสตริงคอมโบ เพื่อให้เพลงลูกทุ่งกลับมาได้รับความนิยมอีกครั้ง นักร้องเพลงลูกทุ่ง ที่ประสบความสำเร็จสูงสุดในยุคนี้ คือ พุ่มพวง ดวงจันทร์ ซึ่งเป็นนักร้องที่มีศักยภาพสูง มีลีลาการร้อง และการเต้น ที่เข้ากับดนตรีสมัยนิยม และเป็นนักร้องลูกทุ่งหญิงคนแรก ที่ได้บุกเบิกมิวสิกวิดีโอของวงการเพลงไทย ผลงานชุดแรกของพุ่มพวง

ดวงจันทร์ คือ อื้อหือ หล่อจ้ง เมื่อ พ.ศ. 2528 จึงประสบความสำเร็จอย่างกว้างขวาง ทำลายเส้นแบ่งสนิยมของผู้ฟัง ซึ่งก่อนหน้านี้ถือว่า ผู้ที่มีรสนิยมดีต้องฟังเพลงสากล เพลงลูกกรุง เพลงสตริง แต่เพลงลูกทุ่งของพุ่มพวงเป็นเพลงที่ได้รับความนิยม และฟังได้ทุกชนชั้น เนื้อหาของเพลงได้เปลี่ยนบทบาทของผู้หญิงจากเดิม ที่ต้องเก็บกดความรู้สึก หรือเป็นฝ่ายถูกกระทำ มาเป็นผู้หญิงที่กล้าพูด กล้าทำ กล้าเปิดเผยความรู้สึก ฉลาดรู้ทันคน

หลังจาก พ.ศ. 2528 ได้มีนักร้องจากต่างประเทศมาเปิดการแสดง เรียกว่า เป็นการแสดงคอนเสิร์ต ต่อมา นักร้องไทยจึงจัดการแสดงคอนเสิร์ตตามอย่าง โดยพุ่มพวง ดวงจันทร์ ได้จัดการแสดงคอนเสิร์ต ที่เซ็นทรัลพลาซ่า เมื่อ พ.ศ. 2529 ขณะที่เพลง กระเซะเข้า มาซิ ได้รับความนิยมอย่างสูง และมีผู้ชมการแสดงล้นหลาม นับเป็นมิติใหม่ ของวงการเพลงลูกทุ่งไทย ทำให้วงการเพลงลูกทุ่งเปลี่ยนจากเพลงที่เรียบง่ายธรรมดา ฟังสบาย ๆ มาเป็นเพลงที่เร้าร้อน จังหวะสนุกสนาน และมีลีลา สร้างความประทับใจ ให้แก่ผู้ฟังทั่วประเทศ

นักร้องลูกทุ่งที่ได้รับความนิยม เช่น สายัณห์ สัญญา ซึ่งนับว่าเป็นขวัญใจ เพลงลูกทุ่ง นอกจากนี้ยังมีคนอื่น ๆ ที่ได้รับความนิยมเช่นกัน เช่น ยอดรัก สลักใจ สุรชัย สมบัติเจริญ ศรีชัย เมฆวิเชียร ศรีเพชร ศรีสุพรรณ ส่วนนักร้องหญิง เช่น พุ่มพวง ดวงจันทร์ ซึ่งได้รับสมญาราชินีเพลงลูกทุ่ง อ้อยทิพย์ ปัญญาธรณ

7) ยุคปัจจุบัน (พ.ศ. 2536 - ปัจจุบัน)

ความนิยมในกลุ่มวัยรุ่นที่ชื่นชอบเพลงแนวสตริง ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้ฟังกลุ่มผู้ใหญ่ บรรดาค่ายเทปเพลงต่างเล็งเห็นผลประโยชน์ที่จะได้จากผู้ฟังกลุ่มผู้ใหญ่ จึงได้นำเอาเพลงเก่า ที่มีคุณค่าและเป็นที่รู้จัก คือ เพลงของวงสุนทราภรณ์มาเรียบเรียงเสียงประสานขับร้องใหม่ เช่น ชุดเยื่อไม้ เพลงหวานเมื่อวานนี้ ตราบนรินทร์ มหาอมตะนรินทร์กาล จึงเป็นกระแสของการอนุรักษ์เพลงเก่า ซึ่งแพร่เข้ามาสู่วงการเพลงลูกทุ่ง สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้จัดงาน กิ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งไทย ขึ้น เมื่อวันที่ 25 - 26 มิถุนายน พ.ศ. 2533 โดยเชิญนักร้อง เพลงลูกทุ่งยอดนิยม รุ่นเก่า มาแสดง และมีการอภิปรายของผู้ประพันธ์เพลง และนักวิชาการ ต่อมา มีการจัดงาน กิ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งไทย ภาค 2 เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2535 เป็นการปลุกกระแสความนิยมเพลงลูกทุ่งกลับมาอีกครั้ง จนกระทั่งใน พ.ศ. 2535 ราชีนีเพลงลูกทุ่ง พุ่มพวง ดวงจันทร์ เสียชีวิตอย่างกะทันหัน

การเสียชีวิตของพุ่มพวง ดวงจันทร์ ทำให้วงการเพลงลูกทุ่ง ได้รับความกระทบกระเทือนไปด้วย เนื่องจากพุ่มพวงเป็นความหวัง ที่จะฟื้นฟูความนิยมของเพลงลูกทุ่งที่ล้าสมัย ให้กลับมาแข่งขันกับเพลงแนวสตริง ที่ครองตลาดอยู่ จึงนับเป็นจุดเปลี่ยน ของวงการเพลงลูกทุ่ง ที่ส่งผลให้มีศิลปินนักร้องใหม่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เกิดการแข่งขัน เพื่อเป็นนักร้องยอดนิยม ทั้งแนวทางที่เลียนแบบนักร้องเก่าหรือหาแนวทางใหม่ ๆ ขึ้นมา เช่น ยุ้ย ญาติเยอะ สุนารี ราชสีมา ศิรินทรา นิยากร จินตหรา พูนลาภ และเกิดความนิยม ในการนำเพลงลูกทุ่งยอดนิยมในอดีต มาเรียบเรียงเสียงประสาน และขับร้องใหม่ หรือนำนักร้องเพลงสตริงมาร้องเพลงลูกทุ่ง เช่น ชุดอภิมหาลูกทุ่ง แม่ไม้เพลงไทย หัวแก้วหัวแหวน ของจักรพรรณ์ อาบครบุรี ซึ่งออกติดต่อกันถึง 9 ชุด และเพลงลูกทุ่งที่กล่าวขวัญมากที่สุดคือชุด มนต์รักลูกทุ่ง ซึ่งมีการนำภาพยนตร์เพลงเรื่อง มนต์รักลูกทุ่ง มาสร้างใหม่เป็นละครโทรทัศน์ใน พ.ศ. 2539 จึงทำให้เพลงลูกทุ่งกลับมาได้รับความนิยมอย่างสูง

ในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา เพลงลูกทุ่งยังคงได้รับความนิยมจากผู้ฟังอย่างต่อเนื่อง หลายเพลงเป็นเพลงยอดนิยมที่มีเนื้อหา ที่ประทับใจผู้ฟัง เช่น เพลง กระตงเพลงทางของ ไชยา มิตรชัย เพลงจดหมายผิดซอง ของ มนต์สิทธิ์ คำสร้อย เพลง ยาใจคนจน และเพลง ร้องทำหน้าห้อง ของ สายัณห์ นิรันดร เพลง ปริญญาใจ ของ ศิริพร อำไพพงษ์ เพลง ขอใจกันหนาว ของ ต่าย อรทัย เพลงลูกทุ่งเหล่านี้ล้วนได้รับความนิยมทั่วประเทศ

1.2 ลักษณะสำคัญของเพลงลูกทุ่ง

เพลงลูกทุ่งเป็นเพลงที่มีลักษณะฟังง่าย เข้าใจง่าย สามารถนำมาร้องตามได้ ไม่มีกฎเกณฑ์อะไรในการประพันธ์เพลง ไม่ว่าจะเป็นนำเพลงพื้นบ้าน เช่น ลิเก ลำตัด แหม่ หมอลำ เซิ้ง มโนราห์ มาร้องและปรับแต่งทำนองเนื้อหา ตลอดจนนำเพลงไทยเดิม หรือเพลงต่างประเทศ เช่น เพลงจีน ญี่ปุ่น เกาหลี มาปรับปรุงแต่งเนื้อร้องเพิ่มทำนองใหม่ หลักสำคัญของการสร้างทำนอง คือ ให้สามารถบรรจุคำร้องและบันทึกเป็นโน้ตสากลเพื่อบรรเลงด้วยดนตรีสากลได้

ลักษณะเด่นของเพลงลูกทุ่ง คือ การร้องที่ร้องอย่างเต็มเสียง ชัดถ้อยชัดคำ การเอื้อนเสียง การใช้ลูกคอ หรือการระรัวเสียงลูกคอ ของเพลงลูกทุ่ง ซึ่งมีช่วงเสียงที่ลึกและกว้าง คลื่นลูกคอแต่ละคลื่นจะห่างกัน นอกจากนี้ทำนองของเพลงลูกทุ่งก็มีลักษณะพิเศษ ที่เด่นชัดอีกประการคือ การนำท่วงทำนองจากเพลงไทยเดิมมาใช้ ดังที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ มีความว่า

“...เมื่อข้าพเจ้าเติบโตขึ้น ได้ฟังเพลงอย่างพิถีพิถันมากขึ้นกว่าเดิม ทั้งได้ร่ำเรียนดนตรีไทยจากท่านผู้รู้ต่าง ๆ ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ก็ได้เห็นความจริงว่า นักร้องลูกทุ่งนั้นที่ดีมากคือการร้องเพลงด้วยเสียงแท้ และร้องเต็มเสียงอย่างชัดถ้อยชัดคำ อีกประการหนึ่ง ลีลาการขับร้องเพลงลูกทุ่งคือการ เอื้อนเสียง นักร้องลูกทุ่งทุกคนมีวิธีเอื้อนเสียงให้อารมณ์แบบพื้นบ้านที่ไพเราะน่าฟัง แตกต่างไปจากเพลงไทยอย่างชัดเจน เป็นแบบอย่างของลูกทุ่งแท้ ๆ หากนำวิธีเอื้อนที่ใช้ในเพลงไทยไปใช้กับเพลงลูกทุ่งแล้ว เพลงนั้นก็จะเป็นเพลงลูกทุ่งทันที ในทางกลับกัน จะนำเอื้อนลูกทุ่งไปใช้ใน เพลงไทย ก็ไม่ดีเช่นกัน...”

เพลงลูกทุ่งดี ๆ หลายเพลงได้ทำนองมาจากเพลงไทยของเก่า มีทั้งที่ใช้ทำนองเดิมตลอด ทั้งเพลง และที่นำเค้าโครงเพลงเก่ามาดัดแปลงขึ้นใหม่ นับว่า เป็นสะพานเชื่อมให้ของเก่าต่อกับของใหม่ หากบอกว่า มาจากของเก่าชื่ออะไรด้วย คนรุ่นใหม่ก็จะได้เรียนรู้เพลงเก่าไปพร้อมกัน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ เพลงนกแล มาจากเพลงลาวด้อยดิง เพลงรักจางที่บางปะกง ที่สดใส รุ่งโพธิ์ทอง ร้อง มาจากเพลงแขกมอญบางขุนพรหม 2 ชั้น เพลงหนุ่มนารอนาง ของไวพจน์ เพชรสุพรรณ มาจากเพลงลาวลำปาง เพลงลูกทุ่งเสียงเทียน ของชินกร ไกรลาศ ก็มาจากเพลงลาวเสียงเทียน ที่ได้มาจากเพลงไทย แล้วแต่งเติมเปลี่ยนแปลงไปบ้างก็มี เพลงยอยศพระลอ ของชินกร ไกรลาศ (เพลงนี้ร้องเกริ่นสำเนียงลาวคล้ายเกริ่นลาวครวญ แต่ไม่ใช่ แล้วนำเพลงลาวกระเทบไม้เข้ามาต่อ) ที่ได้มาจากเพลงของเด็ก เป็นเพลงไทยพื้นบ้านก็มี ที่ทำไว้ดีก็คือ เพลงอ้อนจันทร์ ศรีชัย เมฆวิเชียร ขับร้อง

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ได้กล่าวถึงลักษณะเด่นของเพลงลูกทุ่ง จากการสัมภาษณ์เชิงวิชาการเรื่อง เส้นทางเพลงลูกทุ่งไทย เมื่อวันที่ 25 - 29 มิถุนายน พ.ศ. 2533 สรุปได้ 4 ประการดังนี้

1) เรียบง่าย

คำร้อง เนื้อร้องของเพลงลูกทุ่งมีความเรียบง่าย แต่ยังคงไว้ซึ่งระเบียบแบบแผน มีลักษณะสัมผัสแบบกลอน มีท่อนวรรคระดับ รับ รอง ส่ง แต่ละวรรคจะมีคำร้องจำนวนมาก หรือน้อยขึ้นอยู่กับทำนองและจังหวะของบทเพลง

2) ใส่ความรู้สึก

เพลงลูกทุ่งสามารถใส่ความรู้สึกตลก เศร้า เสียดสี สนุกสนาน สามารถเล่นเสียง มีลีลาการร้องที่ไม่เหมือนเพลงลูกกรุง ที่ร้องแบบเรียบ ๆ เนื่องจากเพลงลูกทุ่งรับเอาวัฒนธรรมมาจากเพลงไทยเดิม และเพลงพื้นบ้าน จึงเปิดทางให้ผู้ร้องใส่ความรู้สึกลงไปได้อย่างได้

3) บันทึกเรื่อง

เพลงลูกทุ่งส่วนมากจะบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น นับเป็นการบันทึกประวัติศาสตร์สังคมไทยในช่วงเวลาต่างๆ เช่น ภาวะสงคราม การเมือง สภาพสังคมสมัยต่าง ๆ

4) เพื่องภาษา

เพลงลูกทุ่งสามารถใช้ถ้อยคำบรรยายให้เกิดภาพพจน์ บางเพลงมีสำนวนโวหารที่สละสลวย

1.3 เนื้อเพลง

เพลงลูกทุ่งมีเนื้อร้องที่สะท้อนความเป็นไปในสังคม ความคิด การดำเนินชีวิต ค่านิยมและคุณค่าทางด้านสังคม สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ พระพุทธศาสนา ความเชื่อบริกรรมนิยมประเพณี การบริโภค และแนวคิดต่าง ๆ ทั้งที่เป็นคติสอนใจ คำพูดกระทบกระเทียบ เสียดสี เป็นเพลงที่สามารถพูดถึงได้ทุกอย่างทุกเหตุการณ์ เปิดกว้างในการใช้ภาษา ทั้งภาษาชาวบ้าน ภาษาทวิ และคำแผลง ศัพท์ที่นิยมในช่วงเวลานั้น ๆ จึงนับเป็นบันทึกประวัติศาสตร์สังคมไทยในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่างเนื้อเพลงที่บรรยายสะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชนบท เช่น

เพลงสวรรค์ชาวนา ประพันธ์โดย ไพบุลย์ บุตรขัน ขับร้องโดย คำรณ สัมบุญณานนท์

รุ่งแสงสุริยา เสียงไก่ขันมาก้องกังวาน กาเหว่าครวญเสียงหวาน แว่วกังวานป่าดงพงไพร ชีวิตบ้านท้องนา เข้าตื่นขึ้นมาไล่ควายไปในป่า แบกคันไถจุดเหล็กไฟสูบยาใบตอง ไถนาไปพลาง ร้องเพลง ไม่หวั่นเกรงแดดจะร้อนส่อง ตกเพลวัดโบสถ์ตีกลอง หยุดไถนาพลัน คำแล้วกลับบ้าน มาหาข้าวปลาแบ่งกินกัน นี่แหละคือสวรรค์ ที่ตัวฉันอยู่กันจำเริญ... โห่เล

ในระยะแรกคำร้อง หรือเนื้อเพลงลูกทุ่ง เป็นการบรรยายสะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชนบท ซึ่งเป็นสังคมเกษตรกรรม ต่อมาเมื่อมีนักแต่งเพลงมากขึ้น เนื้อหาที่มีความหลากหลายตามแต่ผู้ประพันธ์จะกำหนด ทั้งแนวรัก เศร้า หรือสะท้อนสภาพชีวิตความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ การเมือง หรือหากมีเหตุการณ์สำคัญ ๆ เพลงลูกทุ่งก็จะทำหน้าที่บันทึกไว้ทันที

ตัวอย่างเพลงที่สะท้อนเหตุการณ์ของสภาพชีวิตความเป็นอยู่ เช่น

เพลงน้ำท่วม ประพันธ์โดย ไพบุลย์ บุตรขัน ที่มีคำร้องว่า

น้ำท่วมน้องว่าดีกว่าฝนแล้ง พี่ว่าน้ำแห้งให้ฝนแล้งเสียยิ่งดีกว่า น้ำท่วมปีนี้ทุกบ้านล้วนมีแต่คราบน้ำตา พี่เห็นน้ำขึ้นบนหลังคา น้ำตาไหลเคล้าสายชล

เพลงน้ำมันแพง ของ สรรว สันติ

เพลงข้าวไม่มีขาย ของ ศรเพชร ศรสุพรรณ

อาจกล่าวได้ว่า เพลงลูกทุ่งสะท้อนความเป็นไปของสังคมไทย และประวัติศาสตร์สังคมไทย ปรากฏอยู่ในเพลงลูกทุ่งไม่น้อย อีกทั้งเป็นสิ่งที่ช่วยปลอบใจคนจนยามสิ้นหวังได้เป็นอย่างดี เพลงลูกทุ่งในบางยุคอาจสะท้อนให้เห็นว่า สังคมไทยยังขาดกลไกที่มา ซึ่งความเสมอภาค และ ยุติธรรม เพลงลูกทุ่งจึงไม่ใช่จะสื่อถึงความบันเทิงบริสุทธิ์แต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังคงทำหน้าที่เป็นภาพสะท้อนความคิด ความเชื่อ และเป็นวรรณกรรมเพื่อชีวิตโดยแท้จริง ที่คนรุ่นหลังสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ โดยผ่านบทเพลงในอดีตเหล่านั้น

นอกจากนี้เพลงลูกทุ่งยังมีเนื้อหาของการใช้ถ้อยคำภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ต้องแปลความหมาย มีการสรรหาคำกระทบกระเทียบ เปรียบเปรย ประชดประชัน ใช้ถ้อยคำอารมณ์คมคาย ถูกใจผู้ฟัง และมีการใช้คำคล้องจอง คำสัมผัส ภาษาที่ปรากฏ มีแหล่งที่มา ที่หลากหลาย ทั้งภาษาของภาคกลาง อีสาน เหนือ และใต้ โดยใช้ศัพท์ สำนวน สำเนียง ภาษาถิ่น ซึ่งแตกต่างกันไปตามลักษณะของเพลงหรือตามสำเนียงของนักร้อง เช่น เสียงเหน่อแบบชาวสุพรรณบุรีของ สุรพล สมบัติเจริญ ถือได้ว่า การขับร้องด้วยสำเนียงถิ่นต่าง ๆ นั้น เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของเพลงลูกทุ่ง และมักออกเสียงเพี้ยนไปจากเสียงวรรณยุกต์ ของภาษามาตรฐาน อาจเนื่องมาจากเป็นสำเนียงที่มากับตัวนักร้องเอง หรือเพื่อให้ดูโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ นักร้องแต่ละคนจึงต้องมีลีลาการร้องเฉพาะตัว เพื่อสร้างจุดสนใจ เช่น ชายเมืองสิงห์ มีการออกเสียงนาสิก ฟังคล้ายเสียงบิบบมูก หรือรุ่งเพชร แหลมสิงห์ ในเพลง ฝนเดือนหก อย่างเข้าเดือนหก ฝนก็ตกพรำพรำ รุ่งเพชร ออกเสียงคำว่า ตก เป็น ตก ซึ่งมีการเพี้ยนเสียงวรรณยุกต์ เอกชัย ศรีวิชัย ร้องเพลง โดยใช้สำเนียงภาคใต้ บางครั้งแม้ นักร้องจะไม่ใช้คนพื้นถิ่นนั้น แต่ผู้แต่งเพลงก็แต่งให้นักร้องออกสำเนียงถิ่นนั้นไปด้วย (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. 2555 : 2 - 3)

สังคมที่อยู่ในยุคทุนนิยม ความต้องการมีบ้าน รถยนต์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งเป็นความจำเป็นพื้นฐานที่ใคร ๆ ต่างมีไว้สำหรับติดต่อสื่อสาร การพูดถึงห้างสรรพสินค้าที่ใช้เวลาพักผ่อนในวันหยุด หรือกล่าวถึงร้านสะดวกซื้อ ก็มิอยู่ในเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งยุคปัจจุบัน

ตัวอย่างเพลงที่มีศัพท์สำนวนภาษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เพลง สาวอีสานอรัก

น้องเป็นสาวขอนแก่น ยังไม่เคยมีแฟน บ้านอยู่แดนอีสาน น้องเป็นสาววัยอ่อน ได้แต่นอนตะแคงยามเมื่อแรงฝนหวาน จะมีชายใดไผ่ต้องการ จะมีชายใดไผ่ต้องการ จงเอ็นดูแนแต่ อ้ายเดอ จงปรานีน้องแนจักหน้อย ฮักน้องบ่อย ๆ เพราะน้องได้พลอยดีใจ

เพลง ขอใจกันหนาว

ขับร้องโดย ต่าย อรทัย

เมื่อเลิกงานเดินเหงา มีเงาเป็นเพื่อนข้างซอย ผู้สาวบ้านไกลใจลอย บ่มีคนคอยเคียงเงา อยู่ในเมืองใหญ่ อุ่นกายแต่หัวใจหนาว วัน ๆ มีหลายเรื่องราว รุมเร้าให้คอย หวั่นไหว ผินผินสับสนไหนด นานไปแรงใจสุดท้อ หวั่นเกรงทางบ้านที่รอ แม่พ่อจะสู้จ้งได้ ปัญหาหลายอย่าง สู้ตามลำพังบ่ไหว พรุ้งนี้สิเดินอย่างไร เมื่อใจบ่มีคนเคียง

ตัวอย่างเพลงที่มีศัพท์สำนวนภาษาถิ่นภาคใต้

เพลง แสนหวังเหว็ด

ทราบข่าวว่าแม่บังอรอยู่เมืองนคร บ้านเกิดบ้านเกิด วันก่อนควงลิเก
โดนยาเสน่ห์เลยหนีเตลิด ลิเกทั้งขว้างร้างเจ้า ลิเกทั้งขว้างร้างเจ้า ไปพบแม่เล่า อ้อย นำหวังเหว็ด
(หวังเหว็ด แปลว่า ห่วงใย คิดถึง)

นอกจากนี้เนื้อเพลงในเพลงลูกทุ่งยังได้สอดแทรกขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
และคำสอนทางพระพุทธศาสนา ความเชื่อเรื่องบุญกรรมอยู่ตลอดเวลา เราสามารถศึกษาประเพณี
เทศกาลต่าง ๆ ได้จากเนื้อเพลงเหล่านี้ ตลอดจนวิถีชีวิตเกษตรกรรม การนับเดือนต่าง ๆ

ตัวอย่างเพลงที่แทรกขนบธรรมเนียมประเพณีไทย หรือคำสอนทางพระพุทธศาสนา

เพลง หนุ่มนารอนาง

เดือนเจ็ดเจ้าไม่มา จะเข้าพรรษาอย่าใจเศร้า

เพลง น้ำลงเดือนยี่

เมื่อเดือนสิบเอ็ด น้ำเริ่มไหลนอง เพ็ญเดือนสิบสองพี่และน้องร่วมลอย
กระทง แล้วโยเดือนยี่ น้องของพี่รักเริ่มถอยลง เหตุไฉนน้ำใจน้องค์ ไหลถอยลงเหมือนน้ำลงเดือนยี่

เพลง ผู้อาภัพ

หากชาติก่อนนี้มีเวรกรรมก่อ ควรใช้หนี้ให้พอ แล้วขอสร้างบุญเรื่อยไป
ชาติหน้ามีจริงจะขอเกิดใหม่ กุศลที่สร้างไว้ดลใจให้คนเมตตา

ตัวอย่างเพลงที่มีคำเปรียบเทียบชีวิตและโลก เพื่อให้รู้จักค่าของชีวิต ค่าของความเป็นคน คือ เพลงโลกนี้คือละคร ประพันธ์โดย ไพบุลย์ บุตรขัน ขับร้องโดย ปรีชา บุญญเกียรติ

โลกนี้ดูยิ่งดูดยกย่อน เปรียบเหมือนละคร ถึงบทเมื่อตอนเข้าใจ บทบาทลีลา
แตกต่างกันไป ถึงสูงเพียงใด ต่างจบลงไปเหมือนกัน เกิดมาต้องตายร่างกายผู้พัง ผู้คนเขาซัง คิดยิ่ง
ระวังไหวหวั่น ต่างเกิดกันมาร่วมโลกเดียวกัน ถือผิวซังพรรณ บ้างเหยียดหยามกันเหลือเกิน โลกนี้คือ
ละคร บทบาทบางตอน ชีวิตดยกย่อนยับเยิน ชีวิตบางคนรุ่งเรืองจำเริญ แสนเพลินเหมือนเดินอยู่บน
หนทางวิมาน โลกนี้ดูยิ่งดูเศร้าใจ ชั่วชีวิตวัย หมุนเปลี่ยนผันไปเหมือนม่าน เปิดฉากเรียงรองผุดผ่อง
ตระการ ครั้นแล้วไม่นาน ปิดม่านเป็นความเศร้าใจ

เมื่อถึงปัจจุบัน เนื้อหาของเพลงลูกทุ่งก็ได้เปลี่ยนแปลงไปด้วย คือ ไม่กล่าวถึง
ธรรมชาติ ทั้งดงามของท้องทุ่งไร่นา ความเขียวจีของต้นข้าวอีกแล้ว แต่เนื้อหาบอกกล่าวถึงการใช้
แรงงาน ในเมืองหลวง ชีวิตของหนุ่มสาวโรงงาน ความรัก ความอดทน ที่ต้องทำงานหนัก
เพื่อหาเงินส่งกลับไปที่บ้าน อันสะท้อนสภาพชีวิต

1.4 นักแต่งเพลง

ผู้แต่งเพลงให้กับนักร้อง นักแต่งเพลงเป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดท่วงทำนอง
และเนื้อเพลง มีความคิดสร้างสรรค์ ที่จะนำความรู้สึก หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ มาถ่ายทอดเป็นบท
เพลงที่มีความหมาย และประทับใจผู้ฟัง นับว่า นักแต่งเพลงมีส่วนสำคัญ ที่จะสร้างความนิยมให้กับ
นักร้อง นักแต่งเพลง ที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์มีมากมาย อาทิ ไพบุลย์ บุตรขัน เจ้าของผลงาน
เพลง คำน้ามนม มนต์เมืองเหนือ กลิ่นโคลนสาบควาย ชายสามโบสถ์ โลกนี้คือละคร ยมบาลเจ้าขา
ฝนเดือนหก มนต์รักลูกทุ่ง เป็นต้น พยงค์ มุกดา แต่งเพลง สาวสวนแตง นกขมิ้น ชลธิ์ ธารทอง
แต่งเพลง น้ำตาอีสาน อีสาวทรานซิสเตอร์ ได่ฉันทะณี ไอ้หนุ่มตังเก กานท์ การุณวงศ์ แต่งเพลง

บ่เป็นหยังดอก จะขอก็รับขอ ฉลอง ภูสว่าง แต่งเพลง อ่อนจันทร์ คุณนายโรงแรม บูโซ่ไก่หลง ลพ บุรีรัตน์ แต่งเพลง กระแซะเข้ามาซิ หนูไม่รู้ ห่างน้อยถอยนิต สลา คุณวุฒิ แต่งเพลง กระทงหลงทาง จดหมายผิดซอง ยาใจคนจน ขายแรงแต่งงาน รองเท้าหน้าห้อง เหนื่อยไหมคนดี ปริญญาใจ ขอใจกันหนาว โทหาแน่เด้อ

เมื่อมีการแข่งขันกันอย่างกว้างขวาง นักแต่งเพลงก็พยายามสร้างจุดเด่นประจำตัวให้กับนักร้องของตน เพื่อเป็นที่จดจำและสร้างจุดขาย ตลอดจนแต่งเพลง ที่มีเนื้อหาสะกดใจผู้ฟัง เช่น เพลงหนูไม่รู้ เพลงกระแซะเข้ามาซิ ของ พุ่มพวง ดวงจันทร์ เพลงเลิกแล้วคะ ของ อาภาพร นครสวรรค์

1.5 นักร้อง

การเป็นนักร้องอาชีพต้องผ่านขั้นตอนต่าง ๆ และต้องใช้ความพยายามอย่างมาก โดยเริ่มจากเป็นนักร้องสมัครเล่น ที่มีใจรักการร้องเพลง ส่วนใหญ่อาจผ่านเวทีการประกวดร้องเพลงที่จัดขึ้นตามงานต่าง ๆ ในสมัยก่อนเวทีประกวดที่สำคัญ คือ เวทีประกวดในงานวัด เมื่อใดที่วัดมีงานประจำปี มักจัดประกวดร้องเพลงเพื่อดึงดูดผู้ชมมาชมการประกวด เวทีงานวัดจึงเป็นหนทาง สำหรับผู้ที่ต้องการแสดงความสามารถด้านการร้องเพลง มาแสดงอย่างเต็มที่ เพลงที่ใช้ในการประกวด อาจเป็นเพลงที่กำลังได้รับความนิยม หรือเป็นเพลงที่แต่งขึ้นมาเอง เวทีงานวัดที่มีชื่อเสียงได้รับความนิยม เช่น วัดหัวลำโพง วัดสุทัศนเทพวราราม วัดสระเกศ ซึ่งวัยรุ่นที่มีใจรักการร้องเพลงจะใช้โอกาสนี้ขึ้นไปแสดงความสามารถบนเวที เพื่อเปิดตัวต่อสาธารณชน ต่อมาก็มีเวทีประกวดตามรายการวิทยุ โทรทัศน์ และการประกวดระดับชาติ หรือบางคนอาจสมัครอยู่ในวงดนตรี และเริ่มจากงานรับใช้ต่างๆ ภายในวงดนตรี และฝึกฝนการร้องเพลง เพื่อหาโอกาสร้องเพลงหน้าเวทีและบันทึกเสียง

1.6 การเรียบเรียงเสียงประสาน

การเรียบเรียงเสียงประสานเป็นการปรับแต่งเสียงดนตรี และเสียงนักร้อง ให้ออกมาผสมผสานกลมกลืนกันอย่างไพเราะ ผู้ที่จะเรียบเรียงเสียงประสานได้นั้น ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านดนตรีเป็นอย่างดี ผู้เรียบเรียงเสียงประสานจะทำหน้าที่เรียบเรียงดนตรี โดยนำทำนองเพลง (Melody) จากผู้ประพันธ์ทำนอง ไปเรียบเรียงให้นักดนตรีเล่น เพื่อประกอบการขับร้อง เพลงที่ได้รับความนิยมมักจะเป็นเพลงที่มีการเรียบเรียงเสียงประสาน ของเครื่องดนตรี ที่เหมาะสมกลมกลืน และช่วยสร้างความไพเราะให้กับบทเพลง ผู้เรียบเรียงเสียงประสานจึงต้องมีความรู้ความชำนาญ ในเครื่องดนตรีทุกชนิด เพื่อที่จะนำคุณสมบัติของเสียงที่เกิดขึ้น เข้ามาผสมผสานกันได้อย่างลงตัว

1.7 เวที

วงดนตรีลูกทุ่งเป็นวงดนตรีขนาดใหญ่ มีทั้งนักร้องนักดนตรี เครื่องดนตรี เครื่องเสียง และทางเครื่อง จึงต้องใช้พื้นที่บนเวทีมากพอสมควร แต่เดิมเวทีกลางแจ้งอาจประกอบอย่างง่าย ๆ โดยเป็นเวทีทำด้วยไม้กระดานปูบนถ้ำน้ำมันขนาดใหญ่ เวทีสูงจากพื้นประมาณ 2 - 2.5 เมตร ทั้งนี้ต้องไม่สูงเกินไปนัก เพื่อให้แฟนเพลงได้คล้องพวงมาลัยนักร้อง ด้านหน้าเวทีติดตั้งหลอดไฟหลากสี ฉากหลัง มีชื่อวงดนตรี หรือชื่อนักร้องขนาดใหญ่พร้อมระดับไฟให้ดูเด่น ด้านหลังเวทีใช้เป็นเวทีแต่งตัวของทางเครื่องและเป็นที่เตรียมตัวของนักร้อง แต่ในปัจจุบันได้มีการประกอบเวทีชั่วคราวกลางแจ้งอย่างแข็งแรงมั่นคง มีอุปกรณ์เฉพาะที่ติดตั้งสะดวก ถอดประกอบง่าย โดยวงดนตรีที่ใหญ่ ๆ

อาจมีทีมงานเฉพาะสำหรับติดตั้งเวทีล่วงหน้า หรือจ้างจากบริษัทที่รับจัดงานโดยตรง ทั้งนี้ เพื่อความสะดวก รวดเร็ว และป้องกันอุบัติเหตุ

1.8 เครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีสากลที่ใช้ประกอบการบรรเลงเพลงลูกทุ่ง ส่วนใหญ่เป็นเครื่องเป่า ได้แก่ แซกโซโฟน ทรอมโบน ทรัมเป็ต กลอง กีตาร์ และเบส ส่วนเครื่องดนตรีไทย เช่น ฉิ่ง แคน ระนาด โทน ขลุ่ย ฯลฯ และมีเครื่องดนตรีอีกชนิดหนึ่ง ปรากฏอยู่ในเพลงลูกทุ่งระยะแรกจำนวนมาก คือ หีบเพลงชัก (Accordion) ถือว่าเป็นสัญลักษณ์ของเพลงลูกทุ่งในอดีตทีเดียว

การจะเลือกใช้เครื่องดนตรีชนิดใดนั้น ขึ้นอยู่กับท่วงทำนอง และจังหวะของเพลง การใช้เครื่องดนตรีไทยประกอบเพลงลูกทุ่ง มีลักษณะใช้ประกอบเป็นช่วงสั้น ๆ บรรเลงนำท่อนร้องหรือบรรเลงรับเมื่อจบเนื้อร้องแต่ละท่อน ส่วนใหญ่ใช้กับเพลงที่มีพื้นฐานมาจากเพลงไทยเดิมหรือเพลงพื้นบ้าน และเพลงที่ต้องการให้เกิดบรรยากาศแบบไทย การใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้าน ส่วนใหญ่จะนำมาประกอบเครื่องดนตรีสากลตามแนวของเพลงในแต่ละท้องถิ่น เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศให้เป็นไปตามเนื้อร้อง ทำนอง และสำเนียงของบทเพลง เช่น ภาคเหนือ มักใช้พิณ ซอ ซึง ภาคกลาง มักใช้ระนาด ฉิ่ง กลองโทน กลองยาว รำมะนา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มักใช้แคน โปงลาง ภาคใต้ มักใช้โทน กลองชาตรี รำมะนา โหม่ง ฉิ่ง กรับ ปี เป็นส่วนประกอบ

การใช้เครื่องดนตรีสากลในอดีตมักใช้เครื่องเป่า และเครื่องให้จังหวะเป็นหลัก ในสมัยต่อมาได้มีการนำเครื่องดนตรีไฟฟ้ามาใช้ เช่น กีตาร์ เบส คีย์บอร์ด เพื่อให้เข้ากับดนตรีสมัยใหม่ และสร้างความนิยมให้กับผู้ฟัง จึงกลายเป็นเพลงลูกทุ่งที่มีความทันสมัย เทียบเท่าเพลงสตริงและเพลงป๊อปในปัจจุบัน ซึ่งแตกต่างจากเพลงลูกทุ่งในอดีตอย่างสิ้นเชิง

1.9 เครื่องแต่งกาย

ในยุคแรก ๆ นักร้องลูกทุ่งยังคงแต่งกายในรูปแบบการแต่งกายของชาวชนบท นักร้องชายใส่เสื้อม่อฮ่อม นักร้องหญิงนุ่งผ้าซิ่นหรือผ้าถุง เมื่อมีการแข่งขันมากขึ้น เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ก็พัฒนาให้มีความแปลกใหม่ตามไปด้วย นักร้องชายเริ่มมีการใส่สูท ส่วนชุดของนักร้องหญิงมีสีสันสดใส รูปแบบหลากหลาย และมีเครื่องประดับตกแต่งเพื่อให้ความโดดเด่นที่สุดบนเวที ความสวยงามหรูหราของเครื่องแต่งกายนักร้อง มีการปักเลื่อม ติดระบาย รวมทั้งหางเครื่องที่มีการพัฒนาเครื่อง แต่งกาย จากเดิมเพียงแค่นางในวงที่ช่วยเขย่าเครื่องดนตรี มาเป็นการเต้นประกอบเพลงด้วย รูปแบบเครื่องแต่งกายที่มีสีสัน มีการใช้ขนนก เลื่อม เพชรประดับตกแต่งให้ดูสวยงาม หรูหรา เห็นแล้วสะดุดตา ปัจจุบันมีการพัฒนาและประยุกต์ชุดหางเครื่องให้มีความทันสมัย เช่น การดัดแปลงจากชุดไทยให้มีความร่วมสมัยมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางด้านเครื่องแต่งกายของนักร้องชายที่เห็นได้ชัดเจน คือ จักรพรรณ์ อาบครบุรี ซึ่งเจ้าของค่ายเพลงมีการลงทุนด้านเครื่องแต่งกายสูงมาก นับเป็นการปฏิวัติการแต่งกายของนักร้องที่จะต้องตกแต่งปักเลื่อมติดเพชร ให้มีความสวยงามสะดุดตาผู้ชม

1.10 หางเครื่อง

วงดนตรีลูกทุ่งในปัจจุบันถือว่าหางเครื่องมีความสำคัญที่จะขาดไม่ได้ และมีการแข่งขันสูงทางด้านความสวยงามวิจิตรตระการตา ในระยะแรกเพลงลูกทุ่งยังไม่มีหางเครื่องเหมือนดังเช่นปัจจุบัน หางเครื่องในอดีตหมายถึงเครื่องดนตรีพวกฉิ่ง ฉาบ กรับ กลอง ลูกแซ็ก ไม้แตก ฆ้องมโหรี ที่ใช้เคาะให้จังหวะอยู่ด้านหลังของวงดนตรี เนื่องจากการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งสมัยแรก

ใช้เวลา 3 - 4 ชั่วโมง มีวิธีประกอบเพลงไม่มากนัก จึงให้คนในวงที่ว่างงานอยู่ออกมาช่วยตีเครื่องเคาะให้จังหวะต่าง ๆ ประกอบการร้อง ของนักร้องหน้าเวที และช่วยให้จังหวะเพลงเด่นชัดขึ้น เรียกกันว่า เขย่าเครื่องเสียงหรือ เขย่าหางเครื่อง

จินตนา ดำรงเลิศ (2533 : 10-12) ได้กล่าวถึง หางเครื่องโดยนำมาจากหนังสือ กิ่งศตวรรษ เพลงลูกทุ่งไทย ภาค 2 ตอนหนึ่งมีใจความว่า ในตอนแรกผู้ที่ออกมาเขย่าหางเครื่อง มีทั้งหญิงและชาย บางครั้งเป็นตัวตลกประจำวง ต่อมา จึงพัฒนาขึ้น โดยใช้หญิงสาวสวยๆ ออกมาเขย่าหางเครื่อง แต่ยังไม่ออกลีลาเต้น การแต่งกายสุดแล้วแต่เจ้าตัวจะใส่ ต่อมาช่วง พ.ศ. 2509 - 2510 ผู้ที่ออกมาเขย่าหางเครื่องประกอบจังหวะการร้องเพลงลูกทุ่ง มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 4 - 7 คน การแต่งกายเหมือนกันโดยใช้ชุดเดียวตลอดการแสดง วงดนตรีสุรพล สมบัติเจริญ และวงสมานมิตร เกิดกำแพง มีหางเครื่อง เป็นที่กล่าวขวัญ ต่อมาวงดนตรีของศรีนวล ภรรยาของ สุรพล สมบัติเจริญ ได้จัดผู้เต้นระบำประกอบเพลงโดยใช้ผู้เต้นประมาณ 10 คน มีลีลาการเต้นแบบระบำฮาวาย หลังจากนั้น วงดนตรีลูกทุ่งก็ได้มีการแข่งขันด้านหางเครื่อง การแสดงของวงดนตรีใหญ่ ๆ จะมีหางเครื่องเต้นประกอบทุกเพลง และเปลี่ยนเครื่องแต่งกายทุกเพลง จำนวนผู้เต้นประมาณ 15 - 16 คน แต่ถ้าเป็นเพลงเด่นจะมีถึง 40 คน

หลัง พ.ศ. 2510 หางเครื่องเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ของวงดนตรีลูกทุ่ง นับเป็นสีสันบนเวที และดึงดูดผู้ชม โดยวงดนตรีลูกทุ่งของเพลิน พรหมแดน เป็นวงแรก ๆ ที่มีการปฏิบัติหางเครื่อง ในช่วงที่วงขาดทุน และเริ่มเสื่อมความนิยม โดย เพลิน พรหมแดน และภรรยา เดินทางไปศึกษาการแสดงคาบาเรตต์ในยุโรป และนำแฟชั่นใหม่ ๆ จากต่างประเทศ ทั้งเสื้อผ้า ขนนก มาเป็นองค์ประกอบ ของเครื่องแต่งกาย และเพิ่มจำนวนผู้เต้นขึ้นเป็นจำนวนร้อย ซึ่งได้รับการตอบรับจากผู้ชมเป็นอย่างมาก วงดนตรีเพลิน พรหมแดน กลับมาได้รับความนิยมอีกครั้งหนึ่ง

จากยุคทองของเพลงลูกทุ่งจนกระทั่งปัจจุบัน หางเครื่องเป็นองค์ประกอบสำคัญของการแสดงวงดนตรีลูกทุ่งที่ขาดไม่ได้ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเป็นการแข่งขันกันระหว่างวงดนตรีในเรื่องความยิ่งใหญ่ ความพร้อมเพรียงของผู้เต้น และความสวยงามของเครื่องแต่งกาย ซึ่งเป็นการลงทุนอย่างมหาศาล

1.11 ผู้ชม

ผู้ชม คือ ประชาชนทั่วไปที่นิยมฟังและชมการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่ง ซึ่งมีอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศไทย โดยเฉพาะต่างจังหวัด อายุตั้งแต่วัยรุ่นจนถึงวัยทำงาน ทั้งชายและหญิงในสัดส่วนที่เท่า ๆ กัน ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีรายได้ปานกลางถึงรายได้น้อย มีการศึกษาระดับปานกลางถึงระดับน้อย

การแสดงความนิยมชมชอบของผู้ชม ที่มีต่อนักร้องที่ตนชื่นชอบ คือ การช่วยสนับสนุน ชื่อผลงานของนักร้องผู้นั้น หรือการซื้อบัตรชมการแสดง ซึ่งเวลาชมการแสดงของนักร้องที่ตนนิยม นอกจากจะปรบมือแสดงความชื่นชมแล้ว ยังมีการมอบสิ่งของ เช่น พวงมาลัยคล้องคอของขวัญ ให้นักร้องในเวลาที่ยังร้องเพลงจบ หรือในช่วงที่ดนตรีบรรเลงคั่นเพลง พวงมาลัยมีทั้งแบบที่ซื้อจาก หน้างาน ซึ่งมักเป็นการจำหน่ายของวงดนตรีวงนั้น ๆ เอง หรือเจ้าภาพนำมาจำหน่าย และแบบที่ผู้ชมจัดเตรียมมาเอง รูปแบบของพวงมาลัยอาจแบ่งได้ 4 ลักษณะ ได้แก่

- 1) พวงมาลัยที่ทำจากดอกไม้สด เช่น ดอกดาวเรือง ดอกมะลิ และอื่น ๆ
- 2) พวงมาลัยที่ทำจากริบบิ้นคล้องกันเป็นลูกโซ่

3) พวงมาลัยที่ทำจากธนบัตร และ

4) พวงมาลัยที่มีลักษณะผสมผสานกัน เช่น พวงมาลัยดอกดาวเรืองติดธนบัตร

นักร้องที่ได้รับความนิยมจะดูได้จากปริมาณของพวงมาลัยที่ได้รับ บางคนได้รับ

พวงมาลัยคล้องคอท่อมศีรษะ การมอบพวงมาลัยนั้น ผู้ชมจะเดินมาข้างหน้าเวที ร้องจนนักร้องร้องเพลงจบ หรือในช่วงที่มีดนตรีบรรเลงคั่นเพลง นักร้องก็จะก้มลงรับ อาจจะให้ผู้ชมสวมให้ หรือรับมาคล้องคอเอง และเมื่อมีปริมาณมาก ก็จะมีเจ้าหน้าที่ในวงมาช่วยรับ เงินที่ติดมากับพวงมาลัย นักร้องอาจรับไปทั้งหมด หรือแบ่งกันภายในวงแล้วแต่กรณี รายได้ที่ได้รับจากพวงมาลัยอาจสูงกว่าหนึ่งแสนบาท ต่อการแสดงแต่ละครั้ง

1.12 การแพร่หลายของเพลงลูกทุ่ง

สาเหตุที่เพลงลูกทุ่งได้รับความนิยมมาตลอดนั้น เนื่องจากเพลงลูกทุ่งเป็นเพลงที่ฟังง่าย เข้าใจง่าย ไม่มีปัญหาเรื่องอายุ และการศึกษามาเป็นตัวกำหนด เนื้อหาของเพลงเป็นชีวิตจริง ใกล้ตัว เพลงลูกทุ่งจึงเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วประเทศ

สื่อที่ช่วยให้เพลงลูกทุ่งได้รับความนิยมมาตั้งแต่อดีต คือ วิทยุกระจายเสียง วิทยุทรานซิสเตอร์เป็นสิ่งประดิษฐ์ที่มีราคาถูก ขนาดกะทัดรัด พกพาได้สะดวก จึงเป็นสื่อ นำเพลงลูกทุ่งทั้งใหม่และเก่าออกไปสู่ผู้ฟังอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในสมัยก่อน ที่ชนบทบางแห่งยังไม่มีไฟฟ้าใช้ และยังไม่มียี่ห้อวิทยุ ชาวบ้านจึงต้องเปิดวิทยุ เพื่อเป็นสิ่งที่ให้ความบันเทิง โดยเฉพาะคลื่นเอ.เอ็ม. (A.M.) ซึ่งมีรัศมีกว้างไกลทั่วประเทศมากกว่าคลื่นเอฟ.เอ็ม. (F.M.) นอกจากนั้นก็มีสื่อโทรทัศน์ ที่มีการเผยแพร่ ทั้งรูปแบบ การแสดงบนเวที และมิวสิกวิดีโอ ทำให้เพลงลูกทุ่งสามารถเข้าถึงผู้ชมทั้งภาพและเสียง อย่างสมบูรณ์แบบ

วิทยุทัศน์เพลงเป็นสื่อเผยแพร่ที่สำคัญ เนื่องจากมีทั้งภาพนักร้องและเสียง นอกจากนี้ยังอาจทำเป็นภาพยนตร์หรือละครสั้น ที่มีเนื้อหาสาระตามเนื้อเพลง ทำให้น่าสนใจ ชวนติดตาม เป็นสื่อ ที่เข้าถึงความรู้สึกผู้ชมได้มากกว่า

ในระยะแรกนั้น เพลงลูกทุ่งได้รับการบันทึกเสียงในรูปแบบของแผ่นเสียง ซึ่งมีราคาสูง จนกระทั่งมีแถบบันทึกเสียงหรือเทปคาสเซตที่มีราคาถูก หาซื้อได้ง่าย เป็นที่นิยมของผู้ฟังทั่วไป จนกระทั่งมีสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ในรูปแบบของแผ่นซีดีและดีวีดี ที่มีภาพจากมิวสิกวิดีโอ มาแทนที่ม้วนวิดีโอแบบเดิม รวมถึงระบบการบันทึกแบบ MP3 ซึ่งสามารถบรรจุได้มากกว่า 100 เพลง

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการสื่อสารไร้สาย ทั้งโทรศัพท์เคลื่อนที่ และระบบอินเทอร์เน็ต ทำให้ผู้ใช้สามารถรับฟังเพลงลูกทุ่งได้จากโทรศัพท์เคลื่อนที่ และการใช้คอมพิวเตอร์ ผู้คนทั่วโลกต่างอยู่ในโลกของการสื่อสารไร้สาย จึงสามารถรับฟังเพลงลูกทุ่งได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ โดยเฉพาะในระบบอินเทอร์เน็ต จากที่เคยต้องชมรายการโทรทัศน์ วิทยุผ่านเครื่องรับโทรทัศน์หรือวิทยุ ก็สามารถเปิดดูได้จากหน้าจอคอมพิวเตอร์ และยังสามารถเรียกย้อนหลังรายการ ที่เคยออกอากาศไปแล้วนั้นมาชมได้อย่างไม่จำกัด เนื่องจากเพลงลูกทุ่งก็ได้ปรับตัวให้ทันกับกระแสความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้วย

1.13 ธุรกิจเพลงลูกทุ่ง

ความนิยมเพลงลูกทุ่งทำให้เกิดธุรกิจสำคัญในวงการเพลงลูกทุ่ง เริ่มจากธุรกิจแผ่นเสียง ธุรกิจวงดนตรี ซึ่งแรกเริ่มเป็นระบบอุปถัมภ์ หรือระบบครอบครัว จนไปสู่ธุรกิจในเชิงพาณิชย์อุตสาหกรรมในระบบทุนนิยม กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องมีตั้งแต่นายทุน นักร้อง นักแต่งเพลง

นักจัดรายการเพลง นักดนตรี หางเครื่อง พ่อค้า และผู้บริโภค ซึ่งภายหลังจากที่สุรพล สมบัติเจริญ เสียชีวิต ก่อให้เกิดกระแสความตื่นตัวของวงการเพลงลูกทุ่ง มีนักร้องและวงดนตรีใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย มีการแข่งขันสูง และเริ่มปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดงบนเวทีโดยอาศัยเทคโนโลยีด้านแสง สี เสียง และหางเครื่อง เป็นองค์ประกอบหลัก ซึ่งต้องใช้เงินทุนเป็นจำนวนมาก จำเป็นต้องมีนายทุน เข้ามามีส่วนร่วมในธุรกิจวงดนตรี เพลงลูกทุ่งจึงต้องเผชิญกับธุรกิจในระบบทุนนิยม มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง ทั้งภายในธุรกิจเพลงลูกทุ่งด้วยกันเอง และการแข่งขันกับธุรกิจเพลงไทยสากล ซึ่งมีความเข้มแข็ง เป็นระบบองค์รวมมากกว่าเพลงลูกทุ่ง ที่ส่วนใหญ่เป็นบริษัทเล็ก ๆ ทำงานอย่างง่าย ๆ ตามความต้องการของนายทุน ส่งผลให้บริษัทธุรกิจเพลงลูกทุ่งต้องปรับตัว ให้มีความทันสมัยมากขึ้น นอกจากนี้ ยังได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของธุรกิจอุตสาหกรรม อำนาจของสื่อมวลชน และธุรกิจการขยายแผ่นเสียงได้ใช้ประโยชน์ เพื่อส่งเสริมการขายแผ่นเสียง โดยจ้างนักจัดรายการวิทยุให้เปิดเพลงของนักร้องที่ต้องการสนับสนุน การใช้เงินจ้างเปิดเพลง ได้กลายเป็นสิ่งที่กำหนดการเป็นนักร้อง ยอดนิยม แทนที่จะเป็นการยอมรับในผลงานเพลง และคุณภาพของนักร้องในอดีต ดังที่ไพบุลย์ บุตรขัน นักประพันธ์เพลงชื่อดังเรียกระบบการจ้างเปิดเพลงที่เกิดขึ้นนี้ว่ามะเร็งในวงการเพลงลูกทุ่ง ส่งผลให้วงดนตรีลูกทุ่งในรูปแบบเก่าอ่อนแอลง

ธุรกิจสื่อสารมวลชนเป็นช่องทางสำคัญที่ทำให้เพลงลูกทุ่งสามารถสื่อเข้าถึงผู้ฟังได้ สื่อมวลชนด้านวิทยุกระจายเสียงเปรียบเสมือนสถาบันชีวิตคุณค่าความนิยมของเพลงลูกทุ่ง โดยผู้จัดรายการจะเป็นผู้คัดเลือกเพลงที่มีคุณภาพ หรือเป็นที่นิยมของผู้ฟังอย่างแท้จริงออกเผยแพร่ ซึ่งอยู่ในยุคที่เพลงลูกทุ่งเฟื่องฟู จนกระทั่งธุรกิจแผ่นเสียงเข้ามามีบทบาทชี้้นำในการสร้างสรรค์ผลงานเพลง จึงเริ่มใช้ประโยชน์จากความเชื่อถือของผู้ฟังที่มีต่อสื่อวิทยุ เพื่อให้เข้าใจว่า เพลงที่ออกรายการคือ เพลงที่ดี โดยเริ่มมีการแจกแผ่นเสียง ซึ่งแต่เดิมนั้น ผู้จัดรายการจะจัดซื้อแผ่นเสียงจากงบประมาณของสถานีหรือของส่วนตัว เพื่อเลือกออกอากาศ เมื่อใช้วิธีแจกแผ่นเสียง แล้วตามมาด้วยการมอบสินน้ำใจแก่ผู้จัดรายการอิสระ ที่ช่วยเปิดเพลง ของศิลปินในสังกัด จนกระทั่งกลายมาเป็นการว่าจ้าง เป็นกิจจะลักษณะแบบที่เรียกกันว่า ระบบคิวเพลงในช่วง พ.ศ. 2520 ระบบคิวเพลงคิดอัตราจากการที่นักจัดรายการ เปิดเพลงให้บริษัทที่ติดต่อ วันละเพลง เดือนละประมาณ 1,000 บาท หรือซื้อเวลาจากสถานี แล้วจ้างนักจัดรายการมาจัดเองก็มี เพลงที่เปิดจึงเป็นเพลงในสังกัดบริษัทนั้น ๆ แต่ในปัจจุบัน ความหลากหลายของสถานีที่จัดรายการเพลงลูกทุ่งมีมากขึ้น จากความนิยมในคลื่นความถี่ระบบ เอ.เอ็ม. กลายมาเป็นคลื่นความถี่ระบบ เอฟ.เอ็ม. เพื่อการรับฟังที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ตลอดจนรายการโทรทัศน์ต่างๆ มีการแสดงวงดนตรีลูกทุ่งมากมาย ตั้งแต่เช้าจรดค่ำ มีการจัดประกวดร้องเพลงลูกทุ่งในระดับต่างๆ เพลงลูกทุ่งไม่ใช่สัญลักษณ์แห่งความล้าสมัย ดังเช่นในอดีต แต่เป็นความบันเทิง ยอดนิยมอีกรูปแบบหนึ่ง และสามารถครองใจเยาวชนให้นิยมชมชอบเพลงลูกทุ่งได้

1.14 การเดินสาย

การเดินสายเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจเพลงลูกทุ่ง นับเป็นรายได้หลักของวงดนตรีลูกทุ่ง ด้วยการเดินทางไปเปิดการแสดงตามสถานที่ต่าง ๆ โดยมีจะไปแสดงหลาย ๆ จังหวัดติดต่อกัน เช่น ออกเดินสายภาคกลาง ก็จะไปเปิดการแสดงตามจังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลาง การออกเดินสายจึงเป็นการเผยแพร่บทเพลงไปสู่ผู้ฟังได้อย่างเต็มที่ และทั่วถึง ทั้งการแสดงของนักร้อง แสง สี เสียงที่วิจิตรตระการตา และความสวยงามของหางเครื่อง ประชาชนมีโอกาสดูชมนักร้องที่ตนชื่นชอบอย่างใกล้ชิด การเดินสายจึงมีประโยชน์หลายประการ ทั้งเป็นการเพิ่มยอดจำหน่ายผลงาน รายได้จากการ

แสดง และเป็นสิ่งบันเทิงให้กับชาวบ้าน ที่อยู่ห่างไกล การเดินสายอาจเปิดการแสดงกลางแจ้ง ในวัด หรือตามโรงภาพยนตร์

การแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งหากเป็นการเดินสายแสดงกลางแจ้ง มักจะเริ่มเวลาค่ำ เป็นต้นไป เนื่องจาก ต้องรอให้ผู้ชมเสร็จจากภารกิจประจำวัน และรับประทานอาหารเย็นเรียบร้อยแล้ว การแสดงอาจใช้เวลาประมาณ 3 - 4 ชั่วโมง หรือหากแสดงในโรงภาพยนตร์มักเล่น 2 รอบ รอบบ่ายเริ่มเวลา 14.00 น. เลิกแสดงราว 18.00 น. รอบค่ำแสดงเวลา 20.00 น. เลิกประมาณ 24.00 น. บางวงอาจเปิดแสดง 3 รอบต่อวันก็มี วงดนตรีที่มีการแสดงเต็มรูปแบบ จะมีทั้งนักร้องนำ และนักร้องประจำวง โดยนักร้องประจำวงจะออกมาร้องเพลงก่อน แล้วอาจค้นด้วยตลกประจำคณะ เพื่อไม่ให้ผู้ชมเบื่อ และเป็นการให้นักร้องได้หยุดพัก ก่อนที่นักร้องนำหรือหัวหน้าวงจะออกมา บางวงอาจมีการแสดงมายากล ละครสั้น แล้วแต่จะคิดสร้างสรรค์ เพื่อดึงดูดให้ผู้ชมรู้สึกสนุก และติดตามชมไปจนจบการแสดง

1.15 การตั้งวงดนตรี

การตั้งวงดนตรีลูกทุ่งวงหนึ่ง ๆ มักมีองค์ประกอบหลัก ได้แก่ นายทุน หรือเจ้าของบริษัทแผ่นเสียง เทปเพลง ที่ออกเงินทุน ให้กับวงดนตรี หรือนักร้องเป็นผู้ตั้งวงดนตรีเอง ต่อไปคือนักร้อง ผู้จัดการวงดนตรี ที่จะคอยนัดหมายการแสดงให้กับวง นักดนตรี นักร้องคนอื่น ๆ ในวง ตลก เจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิค การทำฉาก แสง สี เสียง เจ้าหน้าที่ขนย้าย ขนเครื่องดนตรี ขนย้ายฉาก หางเครื่อง แม่ครัว คนขับรถ เด็กผู้ช่วยประจำวง ซึ่งวงดนตรีลูกทุ่งวงใหญ่ ๆ อาจมีคนในวงมากกว่า 200 คน และมักเดินทางไปในที่ต่าง ๆ ด้วยรถโดยสารขนาดใหญ่หลายคัน การตั้งวงดนตรีจึงจำเป็นต้องใช้เงินทุนสูง และจำเป็นต้องออกเดินสายตลอดปี เพื่อให้มีรายได้เพียงพอสำหรับจ่ายให้แก่สมาชิกในวง ตัวอย่างเช่น วงดนตรีของวงพินแคนแดนอีสาน ซึ่งมี ศิริพร อำไพพงษ์ เป็นนักร้องนำ และเป็นหัวหน้าวง จำนวนคนในวงมีมากกว่า 200 คน แบ่งเป็น นักร้อง นักดนตรี หางเครื่อง หมอลำ ตลก และเด็กในวง ซึ่งกว่าร้อยละ 70 เป็นลูกหลานเครือญาติของศิริพร อำไพพงษ์ วงพินแคนแดนอีสานจะเดินสายไปเปิดการแสดง เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมไปจนถึงเดือนพฤษภาคม ในปีถัดไป ซึ่งในช่วงดังกล่าวเข้าสู่ฤดูหนาวต่อถึงฤดูร้อน และหยุดพักในช่วงฤดูฝน วงพินแคนแดนอีสานรับงานในลักษณะของการจ้างวงดนตรีไปแสดง หรือทางวงเปิดการแสดงเอง เรียกว่า งานล้อมผ้า ระหว่างการเดินสายไปตามจังหวัดต่าง ๆ รูปแบบการแสดงมีทั้งเป็นเพลงลูกทุ่ง สตริง ตลกอีสาน เพลงนานาชาติ ลิเกอีสาน เป็นต้น เพื่อสร้างความหลากหลายให้กับผู้ชมผู้ฟัง มีการคัดเลือกนักร้องคนอื่น ๆ ในวงขึ้นมา เพื่อสร้างความหลากหลาย และแนวการร้อง ที่แตกต่างเป็นลักษณะเฉพาะตัว เพื่อสร้างจุดขาย และแบ่งเบาภาระของนักร้องนำ

หลังจาก พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ธุรกิจเพลงลูกทุ่งขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีการส่งเสริมให้เกิดความนิยมแพร่หลายในหลายลักษณะ ทั้งการนำนักร้องยอดนิยมในอดีต มาขับร้องใหม่ หรือการสรรหานักร้องใหม่มา เพื่อเป็นนักร้องยอดนิยม และมีความต้องการนักร้องใหม่มาทดแทนนักร้องเก่า ๆ ที่เริ่มเสื่อมความนิยม จึงเกิดกระแสของการจัดประกวดร้องเพลงลูกทุ่งทั่วทุกภูมิภาค ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองความต้องการนักร้องเสียงดีมีคุณภาพคนใหม่ และเพื่อการอนุรักษ์ สืบทอดการร้องเพลงลูกทุ่งให้กับเยาวชนรุ่นต่อ ๆ ไป

การประกวดเพลงลูกทุ่งนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งมาตั้งแต่อดีต เนื่องจาก ผู้ที่ต้องการจะเป็นนักร้องเพลงลูกทุ่ง มักต้องผ่านการร้องเพลงในเวทีประกวดร้องเพลง ตามงานต่าง ๆ เพื่อแสดงความสามารถในการขับร้อง คณะกรรมการที่เชิญมาตัดสินการประกวด มักเป็นผู้ที่อยู่ในวงการเพลงลูกทุ่ง อาจเป็นนักร้อง นักแต่งเพลง หรือครูเพลง จึงเป็นโอกาส ที่จะสรรหานักร้องใหม่ที่มีน้ำเสียงดี มีความสามารถในการขับร้อง ซึ่งนักร้องยอดนิยมหลายคน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ต่างเคยผ่านการแสดงความสามารถจากเวทีประกวดเพลงลูกทุ่งมา ไม่มากก็น้อย

ในอดีต การประกวดเพลงลูกทุ่ง หรือวงดนตรีลูกทุ่ง มักจัด เมื่อมีงานวัด เนื่องจากวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน มีสถานที่กว้างขวางเพียงพอ และมีประชาชนมาร่วมงานเป็นจำนวนมาก ต่อมาเมื่อเพลงลูกทุ่งได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และภาคเอกชน การประกวดเพลงลูกทุ่งจึงแพร่หลาย ไม่จำกัดแค่ในงานวัด แต่ขยายไปตามโรงเรียน สถานที่ราชการ บริษัทห้างร้าน ห้างสรรพสินค้า รายการโทรทัศน์ โดยแบ่งเป็นการแข่งขันระดับต่าง ๆ เช่น ระดับเยาวชน มีตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงอุดมศึกษา ระดับประชาชน ทั้งชายและหญิง ทั้งนี้ เป็นเพราะเพลงลูกทุ่งเป็นเพลงที่มีการขับร้องยาก ผู้ที่ร้องดีต้องมีเนื้อเสียง หรือมีน้ำเสียงที่ฟังแล้วไพเราะ ต้องใช้ลูกคอ ใช้การเอื้อนเสียงที่เป็นเอกลักษณ์ของเพลงลูกทุ่ง ต้องออกเสียงอักขระภาษาไทยให้ชัดถ้อยชัดคำ เต็มเสียง แตกต่างจากเพลงสตริงที่นักร้องวัยรุ่นใหม่ ๆ เริ่มออกเสียงไม่ชัดเจน จึงมีการส่งเสริมการร้องเพลงลูกทุ่งให้แก่เยาวชนไทย ในรูปแบบของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนเพื่อรักษาความเป็นเอกลักษณ์ ของเพลงลูกทุ่ง และส่งเสริมการออกเสียงภาษาไทยที่ชัดเจน

2. การแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง

วงดนตรีลูกทุ่งแต่ละยุคก็จะมีการพัฒนาด้านการแต่งกายมาเป็นลำดับซึ่งมีรูปแบบที่แตกต่างกันในส่วนของนักร้องและทางเครื่อง (กาญจนา สิงห์อุดม. 2555 : 55)

2.1 นักร้อง

จากการศึกษาภาพจากวารสารที่เกี่ยวข้องและภาพจากอินเทอร์เน็ตพบว่านักร้องในยุคแรก ๆ นั้นจะแต่งตัวในลักษณะสากลกล่าวคือผู้ชายใส่สูทผูกเนคไทหรือผูกโบว์ไทด์ ผู้หญิงใส่เสื้อผ้านสวยงามตามแฟชั่น และตามรสนิยมของตนลักษณะดังกล่าวก็เพื่อสร้างความแตกต่างระหว่างนักร้องเพลงลูกทุ่งกับคนธรรมดาสามัญ การแต่งกายในลักษณะที่ดูเรียบร้อยและเป็นสากลดังกล่าวนี้ ก็เพื่อแสดงให้เกิดการยอมรับจากคนทั่วไปว่าดนตรีลูกทุ่งก็เป็นดนตรีประเภทหนึ่ง และมีความเท่าเทียมกับเพลงชนิดอื่น ๆ ทั้งยังต้องการแสดงให้เห็นว่าดนตรีลูกทุ่งก็มีความทันสมัยมีความศิวิไลซ์ไม่ต่างจากดนตรีประเภทอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน

ขุนวิจิตรมาตราบันทึกไว้ว่าในช่วงระยะเวลาหลังสงครามครั้งโลกครั้งที่สอง เมื่อมีวงดนตรีเพลงลูกทุ่งเกิดขึ้นนั้น นักร้องเพลงลูกทุ่งทั้งหญิงและชายแต่งตัวอย่างบ้านนอกบอกลักษณะลูกทุ่งแท้ต่อมาจึงค่อยปรากฏวิวัฒนาการเรื่องเครื่องแต่งกายเป็นแบบตะวันตกกล่าวคือนักร้องผู้ชายสวมชุดสากลและนักร้องผู้หญิงส่วนกระโปรงแบบชาวตะวันตกส่วนด้านหลังนักร้องมีหญิงสาวยืนเดินไปมาตามจังหวะเพลง (จินตนา ดำรงเลิศ. 2533 : 8)

เหตุผลอีกประการหนึ่งที่นักร้องลูกทุ่งในยุคแรกๆ แต่งกายแบบตะวันตกคล้ายนักร้องลูกกรุง เพราะการแต่งกายเป็นเรื่องความนิยมตามยุคสมัยหากในสมัยนั้นมีความนิยมแต่งกายกันแบบใด นักร้องไม่ว่าจะเป็นนักร้องลูกกรุงหรือลูกทุ่งก็คงจะมีความนิยมในแนวทางเดียวกัน

นอกจากนี้เพื่อให้ได้รับการยอมรับในแง่ที่คือนักร้องเพลงลูกทุ่งชายส่วนใหญ่ จึงยึดถือสุรพล สมบัติเจริญ เป็นต้นแบบ เนื่องจากสุรพลมีชื่อเสียงมาก ดังนั้นนักร้องลูกทุ่งที่มุ่งหวัง อยากรับที่ยอมรับก็มักจะพยายามเลียนแบบสุรพล รวมไปถึงการแต่งกายด้วย เช่น ถ้าสุรพลผูกโบ นักร้องลูกทุ่งคนอื่น ๆ ก็จะต้องทำตาม และยังพยายามทำตัวออกมาให้ดูดีที่สุดในลักษณะที่คล้ายกับ นักร้องลูกทุ่ง เพราะเพลงลูกทุ่งเป็นเหมือนเพลงสำหรับคนรวยคนเมืองเป็นที่ยอมรับมากในเมือง นักร้องลูกทุ่งก็ต้องการภาพลักษณ์ในแบบเดียวกันการแต่งกายจึงสอดคล้องไปในทางเดียวกันในหมู่ นักร้องลูกทุ่งด้วยกันเมื่อก่อนศิลปินนักร้องผู้ชายจะใส่สูทผู้หญิงใส่ชุดราตรี เพราะถือว่าเป็นการให้ เกียรติทั้งนักร้องนักดนตรี ต่อมาเมื่อประมาณ ปี พ.ศ. 2530 - 2540 จะใส่สูทเหมือนกันแต่ปก เลื่อมและมีการออกแบบตามบุคลิกของนักร้องบ้างแต่จะทำคล้าย ๆ กันไปหมด

ในยุคคอนเสิร์ตช่วงต้นราวปี 2520 เป็นต้นมาจะพบว่านักร้องลูกทุ่งชายบางท่าน แต่งกายคล้ายนักร้องเพลงร็อกแอนด์โรล เอลวิส เพรสลีย์ (Elvis Presley) ซึ่งโด่งดังในยุคทศวรรษ ที่ 50 - 60 เอลวิส มีชื่อเสียงทั้งในด้านการเป็นนักร้อง และเป็นดาราทะวันออก ด้วยการแต่งกาย ของเขาที่นักร้องเพลงลูกทุ่งไทยเลียนแบบ คือ ใส่เสื้อจะเป็นแบบแขนยาวคอปกผ่าลิ้นปี่ใหญ่ ผูกผ้าพันคอ หรือห้อยผ้าไวคอส ส่วนกางเกงจะเป็นแบบขาบาน และด้วยความโด่งดังอย่างมากระยะนี้เองทำ ให้รูปแบบการแต่งกายดังกล่าว เผยแพร่มาถึงประเทศตะวันออก ด้วยนักร้องเพลงลูกทุ่งบางคนก็ได้รับ อิทธิพลดังกล่าวด้วยเช่นกัน จึงเกิดการแต่งกายเลียนแบบใกล้เคียงกันขึ้นมาแต่การแต่งกายของนักร้อง ลูกทุ่งไทยก็ยังคงเน้นสีสดใส การปักเลื่อมลายหรือประดับเพชรที่เครื่องแต่งกายอยู่ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่ามีการใช้ผ้าแพรสีสดผูกประดับที่คอในลักษณะเป็นโบใหญ่ ๆ หรือผูกแล้วปล่อย ทั้งชายไว้ ซึ่งมักจะใส่กับเสื้อแบบผ่าอก เช่นเดียวกับชุดของเอลวิส ด้วยเช่นกัน

ภาพลักษณ์อีกแบบหนึ่งของนักร้องลูกทุ่งชายและหญิง คือ มีมาลัยคล้องคอ มาลัยดังกล่าวมีทั้งแบบดอกไม้สดมาลัย ธิบับร้อยเป็นห่วงโซ่ และมาลัยติดเงิน (ธนบัตร) บ่อยครั้ง เราจะได้เห็นภาพนักร้องลูกทุ่งชื่อดังพร้อมพวงมาลัย ปริมาณของพวงมาลัยนี้เป็นตัวบ่งบอกถึงความ นิยมชมชอบที่แฟนเพลงมีต่อนักร้องลูกทุ่ง ซึ่งยังพบเห็นภาพแบบนี้ได้ในการแสดงดนตรีลูกทุ่งมาจวบ จนทุกวันนี้

ในเวลาชมการแสดงคอนเสิร์ตนี้เองที่ผู้ชมจะมีโอกาสแสดงความนิยมชมชอบนักร้อง คนใดคนหนึ่งได้เป็นโดยการมอบสิ่งของหรือคล้องพวงมาลัย บางครั้งพวงมาลัยนั้นก็มีการติดธนบัตร เป็นเงินก้านัลพร้อมไปด้วย ความนิยมในการคล้องพวงมาลัยนี้มีมาตั้งแต่ยุคแรก ๆ ของเพลงลูกทุ่ง จวบจนปัจจุบัน ภาพการคล้องพวงมาลัยจนท่วมคอนักร้องก็ยังพบเห็นได้จากการแสดงคอนเสิร์ตเพลง ลูกทุ่งทั่ว ๆ ไป

รูปแบบของพวงมาลัย อาจแบ่งได้ 4 ลักษณะ ได้แก่

- 1) พวงมาลัยที่ทำจากดอกไม้สด เช่น ดอกดาวเรือง ดอกมะลิ และอื่น ๆ
- 2) พวงมาลัยที่ทำจากริบบิ้นคล้องกันเป็นลูกโซ่
- 3) พวงมาลัยที่ทำจากธนบัตร
- 4) พวงมาลัยที่มีลักษณะผสมผสานกัน เช่น พวงมาลัยดอกดาวเรืองติดธนบัตร

สำหรับยุคปัจจุบันนักร้องลูกทุ่งทั้งชายและหญิงต่างก็แต่งตัวตามสมัยนิยมผสมกับ รสนิยมส่วนตัว และภาพลักษณ์ที่ทางต้นสังกัดวางไว้ให้บางครั้งเมื่อได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศ ก็มีการนำมาปรับให้เข้ากับภาพลักษณ์และความเป็นไทยของตน แม้ว่าอิทธิพลการแต่งกายจาก

ต่างประเทศจะแผ่เข้ามาสู่วงการลูกทุ่งแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีนักร้องในยุคปัจจุบันหลาย ๆ คน ที่ยังคงลักษณะการแต่งกายอย่างลูกทุ่งในยุคคอนเสิร์ตและแสงสีไว้อย่างเต็มที่ รวมทั้งยังมีทีมงานสร้างสรรค์การแต่งกายทั้งในส่วนของตัวนักร้องและทางเครื่องให้หรูหราอลังการมากยิ่งขึ้นอย่างชัดเจน นักร้องที่มีรูปแบบการแต่งกายและทางเครื่องอย่างครบถ้วนมีอยู่หลายคน เช่น ก๊อต จักรพรรณ์ อาบครบุรี อาภาพร นครสวรรค์ ดาว มยุรี ฝน ธนสุนทร เป็นต้น

ในทางตรงกันข้าม ปัจจุบันก็มีนักร้องลูกทุ่งรุ่นใหม่บางคนแทบจะไม่ได้แต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีสันฉูดฉาดติดเลื่อมติดเพชรมาอย่างแต่ก่อนอีกแล้ว เช่น ไมค์ ภิรมย์พร เป็นต้น เหตุผลก็เนื่องมาจากทางต้นสังกัดได้วางภาพลักษณ์บางอย่างไว้สำหรับนักร้องดังกล่าวแล้ว และไม่ว่าจะเป็นภาพทางมิวสิกวิดีโอ หรือภาพที่เห็นได้ตามสื่อต่าง ๆ นักร้องลูกทุ่งเหล่านี้ก็จะปรากฏตัวในภาพลักษณ์เดิมเสมอ ยกตัวอย่างกรณีของไมค์ ภิรมย์พร ซึ่งมีชื่อเสียง และเป็นที่รู้จักอย่างมากจากเพลง ยาใจคนจน สังคมเริ่มให้ฉายาไมค์ ว่าเป็น ขวัญใจผู้ใช้แรงงาน เป็น ขวัญใจคนจน ดังนั้นไมค์จึงเริ่มสวมใส่กางเกงยีนส์ เสื้อยืด ตามแบบคนใช้แรงงาน โดยที่ไม่ใส่สูทหรือเสื้อผ้าที่ประดับเลื่อมประดับเพชรอย่างนักร้องลูกทุ่งอื่น ๆ ถือเป็นรูปแบบการแต่งตัวตามแนวคิดและบุคลิกของเพลงตามความเชื่อของบุคคลอื่นที่มีต่อตนเองจริง ๆ เป็นคนแรก ๆ เลยทีเดียว

2.2 ทางเครื่อง

การแต่งกายของทางเครื่องเชื่อกันว่า ในเบื้องต้นการแต่งกายของลูกทุ่งปรับมาจากการแต่งกายของการละเล่นพื้นเมือง เช่น ลำตัด ลิเก จึงมีลักษณะผสมผสานกันระหว่างลักษณะเครื่องแต่งกายของการแสดงการละเล่นพื้นบ้าน พื้นเมือง และความนิยมตามยุคสมัย สิ่งที่น่าสนใจเห็นชัดได้แก่ ลักษณะลวดลายบนเสื้อผ้า สีสัน และองค์ประกอบประดับชุดอื่น ๆ เช่น เพชรประดับขนนก เป็นต้น

เสื้อผ้าทางเครื่องมีหลากหลายรูปแบบ เปลี่ยนตามสมัยนิยมอยู่เสมอ มีชุดฟู่ฟอง แขนพอง กระโปรงยาวกรอมเท้า ประดับด้วยเครื่องประดับ อาทิ มงกุฎ ปีก - หางกิ้งก่า บางชุดก็สั้่นรัดรูปหมิ่นเหม่ต่อข้อหาอนาจาร ก็มีแต่ก็คงมีการปักเลื่อม เล่นลวดลายหลากสีสันจัดจ้านคล้ายชุดลิเกเอาไว้เป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญสำหรับทางเครื่องวงดนตรีลูกทุ่งเสมอ (ศิริพร กรอบทอง. 2547 : 303)

การแต่งกายของลิเกนั้นถือแนวทาง เกินจริง มาโดยตลอด กล่าวคือ ไม่ว่าตัวละครจะยากดีมีจน ก็จะมีเครื่องประดับเพชรวูบวาบ เสื้อผ้าสีฉูดฉาด และมันระยับ เพราะเครื่องแต่งกายที่สวยงามฟูฟ่องเกินจริงของตัวเอก ทั้งพระนาง และตัวรอง ถือเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งที่ดึงดูดใจคนดูได้ดี การแต่งกายแบบเกินจริงที่ถ่ายทอดมายังทางเครื่อง ได้แก่ การตกแต่งเสื้อผ้าด้วยเพชรประดับเลื่อมหรือวัสดุต่าง ๆ ที่สะท้อนแสงด้วยเนื้อผ้าของเครื่องแต่งกายทางเครื่องมีทั้งแบบผ้ามันและผ้าพลั่วมีการทำเสื้อผ้าเป็นระบายฟู่ฟองเพื่อให้ดูพลิ้วไหวยามเต้นประกอบ

นอกจากนี้ทางเครื่องยังใส่เครื่องประดับศีรษะด้วยโดยที่เครื่องประดับศีรษะดังกล่าวจะมีทั้งแบบที่เป็นหมวกทรงต่าง ๆ ผ้าคาดหัวประดับด้วยเพชร หรือเลื่อมหรือลักษณะที่คาดผมประดับด้วยขนนก หรือที่สวมหัวคล้ายหมวกประดับด้วยขนนก ซึ่งการใช้ขนนกและขนนกยูงประดับตกแต่งชุดทางเครื่อง นับเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญและโดดเด่นมาก และถือเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งที่ผู้คนสามารถเชื่อมโยงถึงทางเครื่องและเพลงลูกทุ่งได้นอกจากนี้ในยุคต่อ ๆ มายังพบการนำ

เครื่องประดับในส่วนอื่นของร่างกายมาใช้ด้วย เช่น มีการติดปีกติดหางกินรีใส่หน้ากากหรือการใส่ถุงมือรองเท้าแบบแปลก ๆ ที่ประดับตกแต่งด้วยเลื่อมฟูที่ดูทันสมัยมากขึ้น

ปี 2512 ศกุนตลา พรหมมหา ภรรยาของเพลินพรหมแดนได้นำแฟชั่นใหม่ ๆ ทั้งเสื้อผ้าแบบนาสมัยและขนนกขนาดใหญ่จากต่างประเทศมาใช้ในการแสดงดนตรีลูกทุ่งเป็นครั้งแรกในเมืองไทย และยังทำให้การแสดงของทางเครื่องนักร้องที่นุ่งน้อยห่มน้อยแต่งตัวรัดรูปกลายเป็นกระแสแฟชั่นทางเครื่อง ไปด้วย (เกสร สิทธิทวี. 2548 : 53-76)

ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกซ้อมรีวีกกล่าวถึงการแต่งกายของทางเครื่องไว้ว่า มักใช้ผ้าสีสด เช่น สีแดงสด ฟ้า เขียว ชมพู เหลืองจำปา สีทอง สีดำ เนื้อผ้ามักเป็นผ้าเนื้อนุ่มพลิ้วปกคลุมระดับสายสร้อยที่คอดอกไม้ที่ผสมส่วนผู้เต้นชายมักสวมรองเท้าบูต

ตั้งแต่ปี 2515 เป็นต้นมาความฟูฟ่าของเครื่องแต่งกายทางเครื่องเพิ่มมากขึ้นจนทำให้วงดนตรีลูกทุ่งต้องพึ่งพานายทุนในการตั้งวงดนตรี การแข่งขันทางด้านทางเครื่องก็รุนแรง และขยาย วงกว้างไปเรื่อย ๆ ถึงกับในบางครั้งการแสดงของวงดนตรีที่มีชื่อเสียงมาก ๆ ก็จะใช้ทางเครื่องในแต่ละเพลงเต้นประกอบทุกเพลง และเปลี่ยนเครื่องแต่งกายทุกเพลงจำนวนทางเครื่องสำหรับแต่ละเพลง ก็ตกราว 15 - 16 คน แต่ถ้าเป็นเพลงหลักก็จะมีผู้เต้นมากถึง 30 - 35 คน

ความแตกต่างของการแต่งกายของทางเครื่องในยุคเริ่มแรกกับยุคปัจจุบันนั้น ไม่มีความชัดเจนมากในอดีต การแต่งกายเป็นไปตามความสวยงามของผู้ออกแบบการเต้นแต่ละครั้ง ให้ความสำคัญเป็นหลักเน้นความอลังการดึงดูดตา และมองเห็นชัดเจนการแต่งกายของทางเครื่อง ในปัจจุบันก็หวังผลเช่นเดียวกันเพียงแต่จะคำนึงถึงภาพรวมของการแสดงหรือเพลงมากขึ้น อีกด้วย อาจจะมีการออกแบบชุดให้เข้ากับเนื้อเรื่องในเพลงด้วยเป็นบางครั้ง

3. ศิลปะการแสดง

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาการประดิษฐ์เครื่องประดับในการแสดงทางเครื่องดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารเพื่อวิเคราะห์ ถึงรายละเอียดในเรื่องการแสดง ซึ่งจะได้นำเสนอเบื้องต้น ดังนี้

สุนันทา โสรจจ์ (2516 : 10) กล่าวว่า เมื่อมนุษย์แรกอุบัติขึ้นมาในโลกมนุษย์ก็มี ความล่อนจ้อนเช่นเดียวกับสัตว์ มนุษย์เผ่าพันธุ์แรกของโลกอาจจะมีวิถีดำเนินชีวิตไม่ต่างจากสัตว์มากนัก ที่อยู่อาศัย วิถีหาอาหาร วิถีกินอาหาร หรือแม้แต่การสืบพันธุ์ ก็เป็นอย่างไร ๆ ไม่มีวัสดุ อุปกรณ์หรือเครื่องผ่อนแรง พอที่จะช่วยทำงานให้สะดวกง่าย ดังนั้นเวลาส่วนใหญ่จึงหมดไปกับการทำมาหาเลี้ยงชีพ ต่อมามนุษย์พัฒนาตัวเองขึ้นมากมาย จากการนุ่งห่มใบไม้ใบหญ้าก็เปลี่ยนมาเป็นหนังสัตว์ที่อบอุ่นและทนทานขึ้น รู้จักใช้อาวุธในการล่าสัตว์มาเป็นอาหารรู้จักปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้มั่นคงยิ่งขึ้น เมื่อรู้จักใช้เครื่องผ่อนแรงช่วย มนุษย์ก็มีเวลาว่างมากขึ้นมากพอที่จะประดิษฐ์คิดค้นการเล่นต่าง ๆ เพื่อความบันเทิงใจให้สนุกสนาน และสืบทอดกิจอันแสนเหน็ดเหนื่อยมาตลอดวัน ขึ้นแรกจะเป็นสิ่งที่ทำได้ง่าย ๆ ก่อน เช่น ล้อมวงชุมนุมกัน เล่านิทาน ต่อมาการเล่าเป็นคำพูดธรรมดา อาจจะจำยาก จึงพยายามที่จะพูดให้คล้องจองเพื่อจำง่ายขึ้น กลายเป็นนิทานกลอน เพื่อให้สนุกและน่าฟังยิ่งขึ้น อาจจะเป็นการขับร้องหรือการขับเสภาในเวลาต่อมา จนกระทั่งมีผู้คิดกิริยาอาการประกอบการขับร้องนั้น กลายเป็นท่าทาง การฟ้อนรำ ระบำรำเต้น อย่างใดอย่างหนึ่ง จนในที่สุดเมื่อมีคนนิยมชมชอบมากขึ้น อยากรู้อยากดูการแสดงนานขึ้น จึงคิดประดิษฐ์ให้แสดงติดต่อกันเป็นเรื่องราว กลายเป็นโขนละครไป

การเล่นต่าง ๆ นี้ แต่ละเผ่าพันธุ์แต่ละชาติก็ย่อมมีเป็นเอกลักษณ์ของตนไป แม้จะเลียนแบบกันบ้างในระหว่างชาติใกล้เคียงกัน แต่ก็ได้ดัดแปลงเพิ่มเติมลักษณะของชาติตน เข้าไปจนสามารถ เป็นของตนได้อย่างสบาย อาทิ เช่น ต้นเค้าของนาฏศิลป์ หรือแบบแผนของละครไทยได้มาจากอินเดีย แต่ไทยก็สามารถดัดแปลงปรับปรุง และสอดแทรกความเป็นไทยเข้าไปจนเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยได้อย่างดีเยี่ยม จนบางครั้งดีกว่าต้นตำรับเสียอีก

นนท์ทยา ลำดวน (2531 : 4) อธิบายถึงความเป็นมาของการแสดงของไทย จะมีครั้งแรก เมื่อใดนั้นไม่ปรากฏหลักฐาน ศิลาจารึกเขาสุวรรณภูมิ ซึ่งสันนิษฐานว่าจารึกราว พ.ศ. 1915 (สมัยสุโขทัย) มีข้อความเกี่ยวกับการละเล่นว่า ย่อมเรียงชั้นหมาก ชันพลู พิมลระบำ รำเต้นเล่นทุกด้วย เสียงอันสาธุการบูชาอีกด้วยดุริยางค์พินฆองกลองเสียงดังสีพลึงดินจักหล่นอันสื่อน่าจะสันนิษฐานได้ว่าสมัยนั้นมีการละเล่นแต่นอกจากระบำรำฟ้อน ยังไม่มีละครเล่น มองซิเออเดอลาลูแบร์ ราชทูตฝรั่งเศสได้เข้ามาเมืองไทยในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชได้เขียนจดหมายเหตุไว้ตอนหนึ่งกล่าวว่า เขาได้ดู การเล่นของไทย ทั้ง โขน ละคร และระบำ โขนละคร ผู้ชายเล่น ข้อความในจดหมายเหตุนี้เป็นหลักฐานว่า ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช มีละครผู้ชายเล่นแล้ว แต่น่าจะสันนิษฐานได้ว่าสมัยนั้นยังไม่มีละครผู้หญิงเล่น ถ้ามีคงได้เล่นให้แขกบ้านแขกเมืองได้ชมเป็นแน่

ปรีดา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล (2534 : 7 - 11) อธิบายว่า นาฏกรรม ในที่นี้ใช้เพื่อหมายถึงการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างมีจังหวะทุกประเภท จึงครอบคลุมการเต้น ฟ้อน รำ ชัด ทั้งโบราณและของใหม่ ของที่ถือเป็นของสูงและของสามัญชน ทั้งที่จัดว่าเป็นและไม่เป็นศิลปะ การที่ใช้คำนี้แทนคำว่า นาฏศิลป์ ซึ่งเป็นคำที่อาจจะคุ้นหูกว่านั้น ก็เนื่องมาจากคำว่า นาฏศิลป์ มีความหมายค่อนข้างเฉพาะในวัฒนธรรมไทย เป็นคำที่คิดขึ้นเพื่อสื่อถึงการร่ายรำบางประเภทโดยเฉพาะ ได้แก่ โขนและละคร และในความรู้ทั่วไปเป็นคำที่สื่อถึงความประณีตวิจิตร ความเป็นศิลปะซึ่งเน้นที่ความงดงามมากกว่าความสัมพันธ์กับชีวิต นอกจากนี้ยังสื่อถึงวินัยที่เคร่งครัดและการฝึกฝนเป็นเวลานาน อันเป็นลีลาเฉพาะตัว คำนี้จึงอาจจะไม่เหมาะนักที่จะนำมาใช้ในความหมายที่กว้างกว่านั้น คำว่านาฏกรรม จึงอาจจะเทียบเคียงได้กับคำว่า Dance ในภาษาอังกฤษซึ่งจะสามารถครอบคลุมปรากฏการณ์ ได้หลายชนิด แม้กระทั่งการกระโดดโลดเต้นของเด็ก ๆ การเต้นดิสโก้ของหนุ่มสาวหรือ การเต้นการรำของชนชาติอื่นๆ ซึ่งหากนำคำว่านาฏศิลป์มาใช้กับอาการเหล่านี้ก็ดูจะไม่เข้ากัน

เมื่อประมาณ 60 ปี มาแล้ว มาร์แชล โมส นักมานุษยวิทยาท่านหนึ่ง ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า หากเราเปรียบเทียบดูลักษณะที่ผู้คนในวัฒนธรรมต่าง ๆ เคลื่อนไหวร่างกายเพื่อทำ อากัปกิริยาต่าง ๆ แล้ว เราก็จะพบว่าคนในแต่ละแห่งมีวิธีใช้ร่างกาย ของมนุษย์ในลีลาที่แตกต่างกัน การทรงตัว การกิน การนั่ง การรับประทานอาหาร การหัวเราะ ดูจะมีลักษณะไม่เหมือนกันกับที่อื่น ความแตกต่างของการเคลื่อนไหวเหล่านี้ยากที่จะบรรยายออกมาเป็นคำพูด แต่ผู้ที่เคยมาเดินทางไปต่างถิ่นและได้อยู่ท่ามกลางผู้คนที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากตนเองมาก ก็มักจะรู้สึกเองได้ ดังนั้นอากัปกิริยา ซึ่งดูเหมือนจะเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ หรือเป็นไปโดยอัตโนมัติ นั้น กลับเป็นสิ่งที่ได้รับการจัดการควบคุม ถูกกระทำด้วยพลังบางสิ่งบางอย่างที่นอกเหนือไปจากสรีระของมนุษย์เอง สิ่งที่ต้องควบคุมการเคลื่อนไหว เป็นเงื่อนไขปัจจัยหลายประการที่มีความซับซ้อน สิ่งเหล่านั้นอาจเป็นคติความเชื่อ ความศรัทธา ความเกรงกลัว ความคิด คงจะไม่มีใครปฏิเสธว่า นาฏกรรมก็เป็นการเคลื่อนไหวชนิดหนึ่ง หากแต่เป็นการเคลื่อนไหวอย่างอื่น ๆ ในแง่นี้ เราจึงอาจศึกษานาฏกรรมเป็นฐานะ

เครื่องบันทึกความเป็นไปทางวัฒนธรรมที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน (ปริตตา เฉลิมเผ่ากอนันต์กุล. 2534 : 68)

การศึกษานาฏกรรมในฐานะปรากฏการณ์ทางสังคมวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่กำลังได้รับความสนใจในวงการมานุษยวิทยาสากล ในปี ค.ศ. 1985 พอล สเปนเซอร์ (Paul Spencer) ซึ่งเป็นนักมานุษยวิทยา ณ มหาวิทยาลัยลอนดอน ได้ตีพิมพ์หนังสือ Society and the Dance หรือสังคมนาฏกรรม โดยรวบรวมบทความที่เกี่ยวกับบทบาทความสำคัญของนาฏกรรมจากวัฒนธรรมต่าง ๆ เอาไว้ และได้เสนอว่า แนวคิดในการศึกษานาฏกรรมในทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยานั้น จะจำแนกออกได้ดังนี้

1) การปลดปล่อยผ่อนคลาย แนวคิดนี้เป็นแนวคิดเก่าแก่เรื่องหนึ่งที่ใช่มองศิลปะรู้จักกันในศัพท์ว่า Catharsis หรือการชำระล้าง ซึ่งเห็นว่าศิลปะเป็นเครื่องชำระล้างมลทินต่าง ๆ ที่ค้างคั่งอยู่ให้หมดไป เพื่อให้เกิดความบริสุทธิ์ขึ้นในจิตใจ เมื่อนำมาใช้ในการศึกษานาฏกรรม คำนี้ค่อนข้างจะมีความหมายไปในเชิงจิตวิทยา คือเห็นว่านาฏกรรมเป็นเครื่องปลดปล่อยความเก็บกดทางอารมณ์ ซึ่งมักจะเกิดขึ้นในยามที่สังคมเกิดภาวะวิกฤตต่าง ๆ เช่น มีสงคราม หรือประสบภัยพิบัติอื่น ๆ เหตุการณ์ เหล่านี้ทำให้ผู้คนเกิดความกลัว ความโกรธ ความเครียด นาฏกรรม จึงเกิดขึ้นเพื่อระบายความกดดันภายในเพื่อป้องกันมิให้ระเบิดออกมาเป็นเหตุการณ์รุนแรงที่ควบคุมไม่ได้ นาฏกรรมหลายชนิดในโลก ดูจะเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขเช่นนี้ ในยุคกลางของยุโรปผู้คนเกิดโรคระบาด มีอาการชักกระตุก คลุ้มคลั่ง ฟั่นเฟือน จนอาจเสียชีวิตได้ในที่สุด ในระหว่างที่โรคนี้ลุกลามไปอย่างรวดเร็ว ก็ได้เกิดการเต้นขึ้นอย่างหนึ่ง เรียกว่า เต้นเซนต์จอห์น (St. John's dance) ซึ่งทำกริยาการสั่นกระตุกเลียนแบบอาการของโรค เชื่อกันว่าการเต้นนี้จะช่วยบำบัดโรคได้ ในต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 ช่วงที่เกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 ชนชั้นสูงในอังกฤษนิยมการเต้น ชาร์ลตัน (Charleston) ซึ่งเป็นการเต้นรำใช้จังหวะเร็วและกระตุกเท้าขึ้นถี่ ๆ และอาจจะเกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลเรื่องสงคราม ในโลกปัจจุบันสถานที่เต้นรำยามราตรีเป็นแหล่งที่คนนิยมไปหลังจากเผชิญความเครียดจากงานมาตลอดวัน การเต้นเป็นการออกกำลังกายของคนวัยทำงานเพื่อระบายความเครียด และใช้พลังส่วนเกินให้หมดไป จะทำให้เกิดความปลอดโปร่ง สามารถเผชิญภาระหนักในวันต่อไปได้อีก

ในบางกรณี ความกดดันอาจเกิดขึ้นจากโครงสร้างสังคมที่ทำให้คนบางกลุ่มไม่มีโอกาสเท่าเทียมกับผู้อื่น เช่น คนที่ฐานะต่ำ ผู้อพยพ ผู้หญิง ความกดดันที่เคียดพล่านอยู่ในใจของคนเหล่านี้มักจะต้องมีช่องทางในการระบายออกเป็นระยะ ๆ ตามที่สังคมจะจัดโอกาสให้ การเต้นในขบวน คาร์นิวัล (Carnival) ซึ่งในบางแห่ง เช่นในกรุงลอนดอน เป็นโอกาสพิเศษที่ผู้อพยพชาวเวสต์อินดีส จะสามารถปิดถนนเต้นรำแห่กันได้ตลอดทั้งวันและแสดงเอกลักษณ์ของตนได้โดยเสรี ส่วนในชีวิตประจำวันตามปกติ คนเหล่านี้มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าสังคมพลเมืองผิวขาว ผู้ที่ตีความนาฏกรรมไปในทำนองนี้ ออกจะมีสมมุติฐานว่าสังคมมีกลไกในการผ่อนคลายความตึงเครียดเป็นระยะ ๆ เพื่อประคับประคองมิให้ความขัดแย้งบานปลาย ไปจนถึงขั้นแตกหัก อย่างไรก็ตาม การศึกษาในระยะหลัง ๆ ทำให้เห็นว่าการสรุปว่านาฏกรรมเป็นเครื่องระบายความเครียดนั้นอาจจะเป็นเรื่องที่ดีขลุ่มนเกินไป ทางที่ดีจะต้องพิจารณานาฏกรรมแต่ละชนิดอย่างละเอียดละออออกไปอีก นาฏกรรมบางอย่างเช่น การกระโดดโลดเต้นของเด็ก ๆ การเต้นรำสมัยใหม่ที่เน้นเสรีภาพของผู้เต้น อาจจะมิได้มีลักษณะเป็นการปลดปล่อยโดยตรง ในขณะที่นาฏกรรมจารีตซึ่งได้พัฒนาระบบการสื่อ

ความหมายโดยการใช้สัญลักษณ์ที่ซับซ้อน อาจจะบอกได้ยากทีเดียวว่ากำลังปลดปล่อยผู้ตนเองหรือผู้ชมออกจากอะไรหรือไม่

2) การบังคับควบคุม การศึกษานาฏกรรมอีกแนวหนึ่งได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีสังคม แนวที่เรียกว่า ทฤษฎีสังคมหน้าที่นิยม แนวทางนี้จะมีพื้นฐานความคิดว่า เงื่อนไขอย่างหนึ่งในการรักษาระเบียบสังคมหรือการทำให้คนรุ่นที่กำลังจะเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ เรียนรู้และซึมซับเอากฎเกณฑ์ทางสังคมเข้าไปไว้ในตัวเองได้สมบูรณ์ที่สุด ในคริสต์ศตวรรษที่ 18 คนชั้นสูงในยุโรปมีธรรมเนียม การจัดงานสังคมเพื่อแนะนำตัวเด็กสาวที่กำลังจะก้าวเข้ามาเป็นสังคมชั้นสูง ในงานนี้เด็กสาวทุกคนจะต้องแสดงฝีมือการเต้นรำซึ่งต้องฝึกมาเป็นอย่างดี เป็นการเต้นที่มีกระบวนการที่กำหนดไว้อย่างละเอียดอ่อน และทุกคนต้องพยายามไม่ให้พลาดแม้แต่เล็กน้อย การเต้นรำของเดบิวตอง (Debutante) หรือเด็กสาวเหล่านี้มีคุณสมบัติของการเต้น ที่แสดงแม่พิมพ์ของความเป็นกุลสตรีตามรสนิยมชนชั้นสูงในสมัยนั้น อาทิเช่น การแสดงออกถึงความสง่างาม ความมั่นใจในตนเอง ความสุขุมเยือกเย็นไม่เกิดความประหม่าต่อหน้าสายตาของคนจำนวนมาก ลักษณะเหล่านี้ เป็นมาตรฐานการวางตัวที่จะต้องฝึกหัดจนกลายเป็นธรรมชาติของคนเหล่านี้ต่อไป ในแง่นี้ระบำเดบิวตองนี้ดูจะมีหน้าที่ละม้ายคล้ายคลึงกับการรำเค้จัก ซึ่งแสดงถึงความเป็นชายชาติตรีของชายชาวบาห์ลีหรือในทำนองเดียวกันเคยมีคำกล่าวในภาคใต้ของไทยในอดีตว่า ลูกผู้ชายแท้จริงจะต้องมีความสามารถสองอย่างคือ ขโมยควายเป็นและรำนโนราเป็น

3) การรวบรวมพลัง แนวที่สามจะเป็นแนวที่เน้นการก่อตัวของพลังลึกลับบางอย่าง ในเหตุการณ์ทางนาฏกรรม นักคิดบางกลุ่มสนใจความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารด้วยคำพูดกับการสื่อสารด้วยสิ่งอื่น ๆ ที่ไม่ใช่คำพูด เช่น น้ำเสียง สีหน้า การท่ามือและท่าทางประกอบ และมีความเห็นว่า การสื่อสารด้วยสิ่งที่ไม่ใช่คำพูดนั้นมีพลังสูง นาฏกรรมจึงเป็นสิ่งที่ได้รับการพิจารณาเนื่องจากเป็นสิ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจน การศึกษาวิธีการกล่าวสุนทรพจน์ของหัวหน้าเผ่าชาวเมารี ผู้พูดจะใช้เวลาเคลื่อนไหวของร่างกายสารพัดชนิดประกอบกับคำพูดของเขา ในบางช่วงเขาจะเดินเข้าไปจนชิดผู้ฟัง แกว่งไม้แกว่งเท้า ทำท่า และกริยาอาการตามถ้อยความที่กล่าว ยิ่งพูดเร็ว ท่าทางเคลื่อนไหว ก็ยิ่งเร็วขึ้นตามลำดับ หน้าที่สำคัญของนาฏกรรมที่หัวหน้าเผ่าแสดงเป็นการต่อความจากสิ่งที่พูดให้ชัดเจนสมบูรณ์ หนักแน่นขึ้นแต่ไม่เพียงเท่านั้น นาฏกรรมยังเป็นสิ่งที่กินใจเร้าใจ และดึงดูดให้ผู้ฟังเข้าร่วมเป็นอันหนึ่งของพิธีกรรม พิธีจำนวนมากในสังคมคนดั้งเดิมจะมีการเต้นประกอบ พิธีที่อาจจะมีชื่อเสียงมากที่สุดในการศึกษาทางสังคมวิทยา คือพิธีของชนพื้นเมืองในทวีปออสเตรเลีย ซึ่ง เอมี เดอร์ไคม์ ใช้เป็นตัวอย่างของต้นกำเนิดศาสนา เหตุการณ์เด่น ของพิธีคือการเต้นรำร่วมกัน ในบรรยากาศเช่นนี้ ผู้ร่วมพิธีแต่ละคนจะสลายกลายเป็นส่วนหนึ่งของความเป็นส่วนรวม พวกเขาจะรู้ถึงพลังอันใหญ่หลวงยิ่งกว่าสิ่งใดที่เคยประสบในชีวิตปกติ พลังนี้คือพลังที่เกิดจากการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม หรือพลังของความเป็นสังคม

นอกจากนี้นาฏกรรมในระหว่างพิธียังอาจแสดงถึงลักษณะความเป็นผู้นำในชุมชนอีกด้วย เรามักจะพบว่า มีผู้เต้นบางคนมักจะทำหน้าที่เป็นเหมือนนาทยกรคอยกำกับนาฏกรรม เขา จะเป็นคนที่สามารถหยั่งถึงความรู้สึกของผู้ชมและผู้เต้นคนอื่น ๆ ได้ และจะเป็นคนเร่งเร้า หรือผ่อนคลายลีลาของนาฏกรรมให้สนองตอบความรู้สึกเหล่านี้ ตัวอย่างของเรื่องนี้จะเห็นได้จากการศึกษาประเพณีจิซาโร (Gisaro) ของชาวคาลูลี (Kaluli) บนเกาะนิวกินีในงานนี้ผู้เต้นรำเป็นกลุ่มอาคันตุกะนักเต้นจากต่างแดน ที่มาแสดงในหมู่บ้านเป็นครั้งคราวในการเต้นนักเต้นจะต้องคอยคุมอารมณ์ของคน

ดูไว้ให้ได้ตลอด กลุ่มผู้เต้นจะเริ่มด้วยการยั่วผู้ชมโดยการหยิบยกเหตุการณ์ที่เป็นแผลในอดีตมาล้ออย่างแรง ๆ คนดู จะเริ่มยั่วเข้า

เรณู โกศินานนท์ (2545 : 14 - 15) อธิบายถึงความเกี่ยวข้องระหว่าง นาฏศิลป์ ศิลปะการแสดงดุริยางคสังคีต กับราชสำนักนั้นมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ซึ่งไม่เพียงแต่ประกาศใช้เท่านั้น แม้ประกาศอื่น ๆ ที่มีแบบอย่างทางนาฏดุริยางคสังคีตของตนเองก็อยู่ในลักษณะที่มีความเกี่ยวข้องอย่างเดียวกัน แบบอย่างที่ปรากฏในราชสำนักนั้นอาจกล่าวได้ว่า มีความประณีตงดงามและจัดแสดงเฉพาะในงานใหญ่ ๆ หรือพิธีอันสมควรเท่านั้นเพราะเป็นของสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากพราหมณ์ กษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจเหนือคนทั้งปวงในแผ่นดิน ในอันที่จะปกครองและให้ราษฎรได้ฟังพระบารมี ทรงเป็นผู้นำประเทศ ทรงไว้ซึ่งเกียรติยศอันยิ่งใหญ่ เป็นสง่าราศีแก่ชาติบ้านเมือง ซึ่งจำเป็นจะต้องเชิดชูด้วยสิ่งของสังคัม ที่จัดว่าเป็นยอดของแผ่นดิน ทั้งความประณีตความไพเราะ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ ตามแบบของชาติอารยะทั้งหลาย ทำให้เกิดผลพวงจากการสร้างสรรค์ แล้วถ่ายทอดสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ ซึ่งมีผู้กล่าวว่า นาฏดุริยางคสังคีต คือชีวิต วิญญาณอันยั่งยืนของชาติบ้านเมือง ดังนั้น ในพระสถานภาพ แห่งพระมหากษัตริย์ อันเป็นผู้นำของประเทศ ความมั่นคงยั่งยืนแห่งวัฒนธรรมของชาติ โดยทางอุปถัมภ์นาฏดุริยางคสังคีตไว้ในราชสำนักอย่างใกล้ชิด

ลักษณะแห่งราชสำนักของไทยนั้น มีรูปแบบและการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปตามกาลเวลา ตามยุคสมัย ดูตามเรื่องราวที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม สังคมศาสนา และศิลปกรรม ก็อาจทราบได้ว่า ในรายแรกเป็นการปกครองแบบพ่อเมือง แต่ในระยะหลังเป็นการปกครองแบบพระราช จึงพลอยให้สิ่งแวดล้อมทั้งหลายทั้งปวงแตกต่างกันออกไปด้วย

สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2547 : 27) ได้อธิบายว่าที่มาของนาฏกรรมไทยมีกำเนิดมาพร้อมกับคนชาติไทย ที่เป็นเช่นนี้เพราะนาฏกรรมไทยเป็นส่วนหนึ่งที่บ่งบอกวิถีความเป็นอยู่ การแต่งกายและความเชื่อของคนไทยในอดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นอาจจะสรุปที่มาของนาฏกรรมไทย ดังนี้จากการละเล่นของชาวบ้านในท้องถิ่น หลังจากเสร็จสิ้นภารกิจในแต่ละวันชาวบ้านก็หาเวลาว่างมาร่วมกันร้องรำทำเพลง โดยมีการนำเอาดนตรีมาประกอบด้วย ทั้งนี้อาจเป็นกลอุบายอย่างหนึ่งเพื่อให้ลืมความเหน็ดเหนื่อย จากการทำงานในแต่ละวัน นอกจากนี้ยังมีการร้องรำกันเป็นคู่ชายหญิง เดินเป็นวง หรือเป็นที่รู้จักกันว่า รำโขน จากนั้นก็มีการพัฒนาปรับปรุงขึ้นใหม่กลายเป็นการแสดงที่เรียกว่า รำวงมาตรฐาน ซึ่งปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

จากการแสดงที่เป็นแบบแผน นาฏกรรมไทยที่เป็นมาตรฐาน จะได้รับการปลูกฝังและถ่ายทอดมาจากปรมาจารย์ทางนาฏศิลป์ไทยในวังหลวง ที่ฝึกให้แก่ผู้หญิงและผู้ชายที่อยู่ในวัง เป็นผู้แสดงโขนและละคร ซึ่งมีโรงละครใช้สำหรับฝึกหัด คือ โรงละครต้นสน เพื่อใช้แสดงในโอกาสต่าง ๆ และจากนาฏกรรมไทยบางส่วน ได้รับการถ่ายทอดมาจากวังหลวงนี้เอง ทำให้ทราบว่านาฏกรรมไทย มีที่มามาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี เพราะมีการจารึกไว้ในหลักศิลาจารึกที่ 8 ว่าระบำ รำ เต้น เหล่น ทุกวัน ซึ่งศิลปะการฟ้อนรำก็ได้รับการสืบทอดต่อเนื่องกันเรื่อยมา จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ จึงได้มีการนำศิลปะการฟ้อนรำที่เป็นแบบแผนมาสู่การศึกษา ทำให้นาฏกรรมไทยที่มีแบบแผนมาตรฐาน ได้รับการอนุรักษ์และสืบทอดแก่เยาวชนมาจนถึงทุกวันนี้

จากการรับอารยธรรมของอินเดีย ประเทศอินเดียเป็นประเทศหนึ่งที่มีอารยธรรม ที่เก่าแก่และเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่โบราณกาล โดยเฉพาะการละครในอินเดียเจริญรุ่งเรืองมาก ประกอบกับชนชาติอินเดียนับถือและเชื่อมั่นในศาสนาพระผู้เป็นเจ้าตลอดจนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ พระผู้เป็นเจ้าที่อินเดียนับถือ ได้แก่ พระศิวะ (พระอิศวร) พระวิษณุ และพระพรหม ในบางยุคของชาวอินเดียถือว่า พระอิศวรเป็นเทพเจ้า ที่มีผู้เคารพนับถือมากเพราะพระอิศวรทรงเป็นนาฏราช (ราชาแห่งการร่ายรำ) มีประวัติทั้งในสวรรค์และเมืองมนุษย์ ในการร่ายรำของพระอิศวรในแต่ละครั้ง พระองค์ทรงให้ภารถาซี เป็นผู้บันทึกท่ารำแล้วนำมาสั่งสอนแก่เหล่ามนุษย์ จนเป็นที่มาของตำนาน การฟ้อนรำ และการเรียนนาฏศิลป์ไทยผู้เรียนทุกคนจะต้องเข้าพิธีไหว้ครู โขน-ละครก่อน ซึ่งได้แก่ พระอิศวร พระนารายณ์ พระพรหม พระพิฆเนศวร พระพิราบ และภารถาซี อันเป็นครูทางนาฏศิลป์และเป็นเทพเจ้าของศาสนาพราหมณ์ อีก

สรุปได้ว่า การละเล่นเกิดขึ้นมาพร้อมกับการพัฒนาของมนุษย์ โดยมีจุดมุ่งหวังเพื่อความบันเทิงใจและสนุกสนาน โดยเริ่มจากการล้อมวงชุมนุมกันเล่านิทานพัฒนามาเป็นการขับร้องแสดงกิริยาอาการประกอบจนกลายเป็นท่าทางการฟ้อนรำระบำรำเต้นอย่างใดอย่างหนึ่ง การละเล่นหรือการแสดงนี้แต่ละเผ่าพันธุ์ แต่ละชาติ ก็ย่อมมีเอกลักษณ์ของตนแตกต่างกันไป และนาฏกรรมไทยนั้นก็มีพัฒนาการมาจากการละเล่นของชาวบ้านในท้องถิ่น นำมาปรับปรุงพัฒนาให้เป็นมาตรฐาน ฝึกให้แก่ผู้หญิง ผู้ชายในวังเป็นผู้แสดงมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็นราชธานี

4. การแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ภาคใต้

ลักษณะการแต่งกายของภาคใต้ตอนบนได้รับอิทธิพลมาจากชาวจีนผสมกับมลายูเนื่องจากในสมัยอดีตจังหวัดของภาคใต้ตอนบนที่มีชาวจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก รวมทั้ง สันนิษฐานว่าคอซู้เจียง (เจ้าเมืองระนอง) ซึ่งเป็นชาวจีนฮกเกี้ยน ได้เดินทางออกจากแผ่นดินจีน หนีความยากแค้น กดขี่จากรัฐบาลแมนจูมาเป็นกรรมกรที่เกาะหมาก (ปีนัง) ซึ่งต่อมาได้เดินทางเข้าสู่ราชอาณาจักรสยาม ในปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ประมาณปี พ.ศ. 2367 - 2394 โดยได้ทำการค้าที่เมืองตะกั่วป่า และพังงา จนกระทั่งเห็นว่าเมืองตรังและเมืองระนองมีทรัพยากรแร่ดีบุกอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ผู้ทำการขุดแร่มีน้อย ดังนั้น จึงได้ชักชวนพวกพ่อค้าพาเข้าสู่เมืองระนอง รวมทั้งได้นำเอาวัฒนธรรมในหลายด้านมาเผยแพร่ยังเมืองระนอง รวมทั้งวัฒนธรรมด้านการแต่งกายซึ่งปรากฏให้เห็นทั้งแบบสตรีและบุรุษจนถึงปัจจุบัน

4.1 รูปแบบการแต่งกาย แบบสตรี ในชุดยะหยา

ยะหยา หรือ ย่าหยา ในสมัยแรกมีลักษณะดังนี้ คือ

- 1) ลักษณะผ้าโปร่งสีพื้น
- 2) ปลายเสื้อด้านหน้าแหลมยาวเกือบถึงหน้าตัก
- 3) ด้านหลังจะสั้นประมาณเอว เข้ารูปเล็กน้อยไม่ถึงกับรัดรูป
- 4) ชายเสื้อ ปลายแขนเสื้อ ขอบปกและคอเสื้อ ติดลูกไม้ถักแสดงออกถึง

ความอ่อนหวาน

5) เสื้อแบบโบราณจะใช้กระดุมชุด 3 ตัว มีลักษณะเป็นปลายเข็มกลัดมีสายสร้อยเชื่อมต่อกัน ทำด้วยทอง ทองเหลือง หรือนาก

ในสมัยต่อมา ลายปักของเสื้อเยหยา มักเป็นลวดลายของดอกไม้งาม ตามวัฒนธรรมตะวันออกที่มักเปรียบผู้หญิงเป็นดอกไม้ อีกทั้งดอกไม้แทนความเป็นธรรมชาติและมีความหมายที่แตกต่างกัน เช่น ดอกกุหลาบแทนหญิงสาวในวันแต่งงานเปล่งปลั่งเต็มที่ เช่นเดียวกับดอกมะลิซึ่งมีกลิ่นหอม ดอกบัวหมายถึงความงามบริสุทธิ์ผ่องใส ดอกเชอร์รี่ที่จะบานเฉพาะในฤดูใบไม้ผลิ แทนความงามของสาวรุ่น ดอกเบญจมาศแทนความยั่งยืนมั่นคงและความเป็นผู้ใหญ่ ดอกกล้วยไม้เป็นความงามแบบลึกลับ เป็นต้น

เสื้อเยหยาในยุคปัจจุบัน นิยมโดยเฉพาะของชาวภูเก็ตนิยม ตัดด้วยผ้าลูกไม้หรือ ปานพิมพ์ต่อกับรูเปีย แขนยาว เข้าเอว รัดรูป ปักลายฉลุ ทั้งที่คอเสื้อ ชายเสื้อ และปลายแขน ตัวเสื้อด้านหน้าปลายแหลมยาว ความยาวตัวเสื้อจะอยู่ระดับสะโพกบน ปกเสื้อด้านหน้าแบะออก สำหรับติดโกส้งหรือกระดุมทองฝังเพชรที่ร้อยเชื่อมด้วยสร้อยทองส่วนผ้านุ่งปัจจุบันนิยมใช้ผ้าปาเต๊ะปักเลื่อม

คุณค่าของเยหยา คือคุณค่าของมรดกในวันวาน แม้จะเป็นอดีต แต่เป็นอดีตที่รุ่งเรืองมากค่าด้วยวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น และยังส่งผ่านจากรุ่นสู่รุ่นไม่เคยหยุดนิ่ง หรือขาดตอนขาดช่วงไป โดยเฉพาะกลุ่มสตรีภูเก็ต พังงา และระนองได้ร่วมกันที่จะสืบสานและอนุรักษ์ไว้เป็นเอกลักษณ์ของแถบจังหวัดอันดามัน

4.2 รูปแบบการแต่งกายแบบบุรุษ

ลักษณะการแต่งกายของบุรุษเยหยาตามสมัยดั้งเดิมซึ่งปรากฏในการแต่งกายของชาวระนอง ในยุคเจ้าเมืองระนอง (คอซู้เจียง) จะมีลักษณะเป็นเสื้อคอจีนหรือมีชื่อเรียกในภาษาจีนว่า ถึงจวง ซึ่งมีลักษณะเด่น 4 ประการ คือ

- 1) คอเสื้อตั้ง โดยเปิดคอเสื้อด้านหน้าตรงกลางไว้
- 2) แขนเสื้อและตัวเสื้อเป็นผ้าชิ้นเดียวกัน จึงไม่มีรอยตะเข็บต่อระหว่างแขนเสื้อและตัวเสื้อ
- 3) สาบเสื้อเป็นแนวตรงหรือแนวเฉียง
- 4) กระดุมเป็นกระดุมแบบจีนซึ่งประกอบด้วยเม็ดกระดุมที่ใช้ผ้าถักเป็นปมและห่วงรั้งดุม

ทั้งนี้ รูปแบบการตัดเย็บอาจมีการประยุกต์หรือเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบดังกล่าวข้างต้นไปบ้างเล็กน้อย แต่รูปลักษณ์ที่แสดงออกยังคงบ่งบอกถึงการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมจีนและไทยอย่างเห็นได้ชัดสำหรับกางเกงที่ใช้สวมใส่ของบุรุษจะเป็นแบบกางเกงขาจีนเช่นกัน โดยมีลักษณะ ขาพองไม่รัดรูป

4.3 การแต่งกายของกลุ่มคนบาบ๋า

แฟชั่นการแต่งกายของกลุ่มคนบาบ๋า เรียกได้ว่าเป็นประยุกต์ลักษณะการแต่งกายของชาวมลายูกับวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวจีนให้เป็นหนึ่งเดียว ชาวนาบาบ๋าสามารถประยุกต์รูปแบบของเสื้อผ้าให้กลมกลืนกับสังคม และในขณะเดียวกันก็มีความโดดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว วัฒนธรรมการแต่งกายเหล่านี้เด่นชัดในจังหวัดภูเก็ต โดยได้รับอิทธิพลจากป็นัง ทั้งนี้เพราะในอดีตการคมนาคมระหว่างจังหวัดในแถบอันดามันไม่ว่าจะเป็นภูเก็ต พังงา ระนองกับป็นังสะดวกกว่าการเดินทางจากภูเก็ตไปกรุงเทพฯ วัฒนธรรมวิถีชีวิตของคนป็นังจึงได้รับการถ่ายทอดมายังภูเก็ต พังงา และระนอง ประกอบกับในยุครัตนโกสินทร์ คนจีนเข้ามาในประเทศไทยมากขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นคนจีน

จากปิ่นอพัพพเข้ามาในย่านจังหวัดอันดามันกลุ่มคนเหล่านี้นำวัฒนธรรมที่ตนเองเคยชินเข้ามาด้วย จะเห็นได้จากลักษณะอาคารบ้านเรือน อาหาร การแต่งกายของจังหวัดแถบอันดามัน ที่มีรูปแบบเหมือนปิ่นมามาก

4.4 การแต่งกายแบบผู้หญิงของบาบ๋า (สามีภรรยาลูกผสม)

แต่เดิมเป็นการผสมผสานระหว่างแนวการแต่งกายของผู้หญิงมาเลเซียกับจีน คือ ยังคงใช้ผ้าถุงเป็นโครงสร้างแต่แบบมาเลเซีย สวมเสื้อลายคลุมยาวคอปิด คล้ายลักษณะการแต่งกายของผู้หญิงชาวจีน และมีลักษณะคล้ายกับเสื้อของผู้หญิงมาเลเซียเป็นเสื้อตัวยาว แขนยาวในขณะเดียวกัน สามีชาวจีนก็พอใจเพราะเสื้อที่ผู้หญิงสวมนั้นมีลักษณะคล้ายเสื้อที่นิยมของคนจีนในประเทศจีน เสื้อผ้าที่ประยุกต์ขึ้นใช้จึงกลมกลืนกับสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมรอบตัว และนิยมใช้วัสดุจากต่างประเทศตามฐานะเพราะกลุ่มคนบาบ๋าเป็นพ่อค้า ฐานะทางสังคมดี เศรษฐกิจดี เช่น ผ้าที่ใช้ตัดเสื้อ กระดุม เครื่องประดับ นิยมทำด้วยทองและเพชร การแต่งกายของผู้หญิงบาบ๋าก็มีวิวัฒนาการตามสมัยนิยม ได้แก่

1) ชุดครุย (Baju Panj pang) เป็นแฟชั่นยุคแรก ๆ ราวปี พ.ศ. 2443 - 2463 เป็นชุดยาว ลักษณะคล้ายชุดทunikตัวหลวม ๆ ตัวเสื้อยาวประมาณน่อง แขนยาวตรงปลาย แขนเรียวยาวคอเป็น ตัววี ผ้าหนา ไม่มีกระดุม ผ้าถุงเป็นผ้าโครงสร้างแต่ตัวเสื้อนิยมตัดด้วยผ้าฝ้ายหรือผ้าฝ้ายสลิคจากเยอรมัน ผ้าฝ้ายพิมพ์ดอกหรือเขียนลายจากดินโตนีเซีย ในสมัยเริ่มแรกนิยมผ้าหนา เขียนลายดอกสีที่นิยม ได้แก่ สีน้ำตาล สีอิฐ ต่อมาเริ่มนิยมผ้าปานบาง ปักเป็นลวดลาย ดอกไม้เล็กๆ ใช้ชุดเครื่องประดับกอสัง (Kerongsang : a set of three brooches) นับเป็นแฟชั่นยุคแรกๆ เริ่มนิยมแต่งกันบริเวณช่องแคบมะละกาในราวศตวรรษที่ 16 เป็นต้นมา

การแต่งกายชุดนี้ประกอบด้วยเสื้อผ้า 3 ชิ้น คือ เสื้อครุย โครง และเสื้อตัวในสำหรับเสื้อคลุมจะสวมในโอกาสที่เป็นพิธีการ ในพิธีสำคัญ หรืออาจจะเป็นชุดเจ้าสาวก็ได้ ผู้หญิงที่แต่งตัวด้วยชุดครุยจะต้องเกล้ามวยชีกอโบย หรือที่เรียกว่าการเกล้ามวยสูง ปักปิ่นปักผมล้อมรอบมวยด้วยดอกมะลิหรือดอกพุท ถ้าเป็นเจ้าสาวจะล้อมรอบด้วยเครื่องประดับที่เรียกว่าดอกไม้ไหว (มงกุฎดอกไม้ไหว) สีทองหรือทำด้วยทอง ใช้เครื่องประดับชุดกอสัง และประดับแหวน สร้อยทอง ปิ่นตั้ง มากขึ้นกว่าปกติถ้าอยู่กับบ้าน นิยมสวมเฉพาะเสื้อตัวในกับโครงเสื้อสวมชั้นในเป็นเสื้อตัวสั้น คอตั้ง แขนยาว ปลายแขนจีบ จะเป็นสีขาวหรือสีอื่น ๆ ก็ได้ มีกระดุมด้านหน้าและที่ปลายแขน 2 เม็ด ตัวเสื้อจะมีเฉพาะรังคัมเท่านั้น เมื่อจะสวมจึงค่อยนำกระดุมมาติด ส่วนใหญ่จะเป็นกระดุมทองที่เรียกว่ากระดุมกิมตุ้น

2) ชุดเสื้อครุยท่อน หรือเสื้อครึ่งท่อน (เคบาย่า) หรือที่เรียกในภาษาจีนฮกเกี้ยนว่าเสื้อ ปัวตังเต้เรียกในภาษามลายูว่า เคบาย่า มีลักษณะคล้ายครุยแต่ขนาดความยาวของเสื้อสั้นประมาณสะโพก ยังคงสวมเสื้อตัวใน เครื่องประดับและทรงผมยังคงลักษณะเดิม เปลี่ยนแปลงเฉพาะขนาดความยาวของเสื้อเท่านั้น ต่อมาได้พัฒนาเสื้อให้ใช้สอยสะดวกขึ้นโดยเปลี่ยนจากการสวมเสื้อสองชั้นมาเป็นเสื้อชั้นเดียว ไม่มีเสื้อคลุม เป็นการประยุกต์เสื้อสองตัวให้รวมเป็นหนึ่งเดียวโดยผสมผสานระหว่างเสื้อตัวในและเสื้อคลุมข้างนอก ตัวเสื้อค่อนข้างหลวม มีทั้งชนิดที่เป็นผ้าปานบาง และผ้าพิมพ์ดอกหนา ไม่เข้ารูปมากนัก มีหลายแบบ ได้แก่

เคบายาลินดา (Kebaya Renda) นิยมในช่วงประมาณ พ.ศ. 2473 - 2483 นิยมใช้ ผ้าปานหลากสี หรือเป็นผ้าหนาชนิดมีลายดอกประดับสาบเสือและริมสะโพกด้วย ผ้าลูกไม้จากยุโรป ไม่มีและคุม ใช้ชุดเครื่องประดับกอสั่ง หรือเครื่องประดับที่เป็นชุดแมลงชุดดอกไม้ ไปไม้ติดแทนกระดุม

เคบายาปีกู (Kebaya Biku) นิยมในช่วงประมาณ พ.ศ. 2473 - 2483 เป็นการพัฒนาแฟชั่นเสื้อของผู้หญิงบาบออีกรูปแบบหนึ่ง เนื่องจากความเจริญด้านเทคโนโลยีทำให้รูปแบบของเสื้อเปลี่ยนไปเสื้อแบบนี้มีการฉลุลายเล็ก ๆ ริมขอบสาบเสื้อด้านหน้าสะโพกลายคัตเวิร์ค ลายที่นิยมคือลายหอยแครง

เคบายาซูลัม (Kebaya Sulam) นิยมอยู่ในช่วงประมาณ พ.ศ. 2483 - 2500 ลักษณะคล้ายเคบายาปีกู แตกต่างกันตรงลายฉลุที่งดงามกว่า เน้นการฉลุด้วยสีสันทวยงาม ทั้งด้านหน้าและด้านหลังเสื้อชุดนี้ปรากฏในจังหวัดภูเก็ตจนถึงประมาณหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เสื้อย่าหยา (เสื้อยอย่า) ชนิดเคบายาซูลัมค่อนข้างเน้นทรวดทรงมาก และเสื้อย่าหยาชนิดผ้าปานบาง ทำให้การสวมเสื้อบราเซียเป็นชุดชั้นในดูค่อนข้างโป้

สตรีในอดีตของระนองและภูเก็ตส่วนใหญ่นิยมเสื้อบราเซียแบบเต็มตัว เป็นเสื้อชั้นในที่ต้องอาศัยช่างผู้ชำนาญในการเย็บเสื้อยกทรงโดยเฉพาะ ผ้าที่ใช้ตัดเป็นผ้าฝ้าย สีของเสื้อชั้นในจะต้องเข้ากันกับสีเสื้อ หรืออาจเป็นเสื้อชั้นในสีขาวแบบเต็มตัว แต่ปัจจุบันหญิงกล้าที่อวดทรวดทรงมากขึ้น เสื้อบราเซียชนิดสั้นจึงเป็นที่นิยม เนื่องจากสะดวกกว่าเพราะมีขายทั่วไปไม่ต้องสั่งตัดเป็นพิเศษ

หลังจากนั้นเสื้อผ้าลูกไม้และเสื้อลูกไม้ต่อดอกเข้ามามีอิทธิพลแทนเสื้อย่าหยาเสื้อ ทั้งสองชนิดนี้เป็นเสื้อประยุกต์มาจากเสื้อย่าหยาทั้งสามชนิด สำหรับชาวภูเก็ต ระนอง แล้วเสื้อผ้าลูกไม้เป็นที่นิยมแพร่หลายมากกว่าเสื้อย่าหยา ทั้งนี้เพราะเป็นเสื้อที่หาได้ง่ายราคาไม่แพงมากนักทุกคนสามารถเลือกซื้อผ้าในราคาที่ตนพอจะซื้อได้หาร้านตัดเย็บสะดวกจนกลายเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นชัด ในการแต่งกายที่บ่งบอกถึงความเป็นสตรีมากกว่าเสื้อย่าหยา และเสื้อผ้าลูกไม้ใช้ได้กับผ้านุ่งทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นผ้าปาเต๊ะ ผ้าซิ่นและกระโปรง เสื้อผ้าลูกไม้และผ้าลูกไม้ต่อดอกเป็นเสื้อเข้ารูป เน้นทรวดทรงคนที่พอมบางจะดูไม่งามเท่าที่ควร ลักษณะคอเสื้อที่นิยมคือ คอกลม คอสามเหลี่ยม คอสี่เหลี่ยม ไม่มีปกเป็นเสื้อเข้ารูปติดซิปล้าง หากผู้สูงอายุไม่สะดวกที่จะใช้ซิปล้างอาจติดกระดุมหน้าสำหรับแขนเสื้อนิยมแขนสั้น เนื้อข้อศอกประมาณ 1 นิ้ว หรือเลยข้อศอกลงไปประมาณครึ่งแขน ไม่นิยมแขนยาวเพราะไม่สะดวกในการทำงาน เสื้อชนิดนี้ใช้ผ้าลูกไม้สีสันท่าง ๆ ตามอัธยาศัยของผู้สวมใส่ ราคาลูกไม้มีตั้งแต่เมตรละร้อยบาทจนถึงพันบาท เสื้อผ้าลูกไม้กับเสื้อลูกไม้ต่อดอกนั้นลักษณะรูปทรงทั่วไปคล้ายกัน ต่างกันเฉพาะชนิดผ้า เป็นผ้าลูกไม้ทั่วไป ตรงที่ผู้ตัดพยายามนำลายดอกไม้มาซ้อนกันแล้วเย็บให้เป็นเนื้อเดียวกันจนไม่มีตะเข็บ ความสวยงามที่เรียกว่า ต่อดอก คือเสื้อแต่ละตัวจะไม่มีการเย็บหรือรอยต่อเลย

3) ผ้าโล่ง หรือผ้าปาเต๊ะ (Batik Sarong) ในสมัยก่อนสตรีชาวใต้โดยเฉพาะภูเก็ต พังงา ระนอง นิยมซื้อปาเต๊ะจากเมืองไทรบุรีรัฐเกดดาห์ และป็นังในประเทศมาเลเซีย ด้วยว่าเป็นผ้าชนิดดี สีสันทวยงาม ไม่ล่อนุ่นได้ทั้งสองด้านราคาค่อนข้างแพง ผ้าปาเต๊ะชนิดดีต้องนิ่มมือ มีกลิ่นหอม ริมของผ้าเล็ก เนื้อดีใช้สอยได้เป็นเวลานานไม่ต่ำกว่าผืนละ 50 ปี ปัจจุบันผ้าปาเต๊ะลดลง เนื่องจากสามารถผลิตได้ในเมืองไทย ปัจจุบันชาวภูเก็ตโบราณยังนิยมปาเต๊ะเมืองไทรบุรีอยู่

รวมทั้งระนองนิยมปาเต๊ะจากอินโดนีเซีย มาเลเซีย แต่คนรุ่นหลังนั้นมักให้ความสำคัญกับราคาที่ ย่อมเยา มากกว่าความคงทน การเย็บผ้าปาเต๊ะให้สวยต้องไม่เย็บด้วยจักรเย็บผ้า จะใช้วิธีสอย อย่างละเอียดด้วยมือจนมองไม่เห็นรอยต่อ คนรับจ้างสอยผ้าจะต้องเป็นคนที่สายตาดี ทำงานละเอียด จึงจะมีลูกค้ามาก เป็นอาชีพที่สร้างรายได้ ในยุคที่ผู้หญิงนิยมนุ่งผ้าปาเต๊ะ (เรียกว่า การร้อยผ้าถุง) ปาเต๊ะลาส้อม (Lasem style) เป็นผ้าปาเต๊ะชนิดหนึ่งที่ผลิตในเกาะชวา ประเทศอินโดนีเซีย นิยมสี น้ำตาล สีอิฐเป็นหลัก ลวดลายส่วนใหญ่เป็นลายขวาง รูปปลา นก ดอกไม้ สัตว์ชนิดต่าง ๆ เป็นผ้า ที่ผลิตเพื่อการส่งออก แต่ก็เป็นที่นิยมของผู้หญิงคนไทย ในบริเวณแหลมมลายูเช่นกัน การนุ่งผ้า ปาเต๊ะ ให้สวยงามถูกต้อง ต้องรู้จักส่วนประกอบของผ้าถุง ซึ่งประกอบด้วยส่วนท้ายและส่วนพื้น ส่วนท้ายของผ้าถุงแต่ละผืนจะเป็นกรอบสี่เหลี่ยม มีลวดลายและสีแตกต่างจากส่วนที่เป็นพื้น การนุ่ง ผ้าถุงปาเต๊ะ จะต้องนุ่งให้ส่วนที่เป็นท้ายอยู่ที่สะโพกด้านซ้าย และเลือกเสื้อที่สวมให้เข้ากับสีของผ้าถุง เช่น หากผ้าถุงมีลวดลายหรือพื้นเป็นสีส้ม เสื้อต้องอยู่ในโทนสีส้มด้วย เป็นต้น

4.5 ทรงผมของผู้หญิงบาหลี

ลักษณะทรงผมของผู้หญิงบาหลีเปลี่ยนไปตามสมัยนิยม ตั้งแต่ยุคที่ยังไม่นิยมตัดผม จนกระทั่งนิยมตัดผมด้วยคีมร้อนและคีมเย็น ซึ่งพอจะสรุปลักษณะทรงผมของผู้หญิงบาหลีได้ดังนี้ เกหล้ามวยชักอีโบาย หรือเกหล้ามวยสูง เป็นทรงผมที่นิยมกับชุดครุย หรือเมื่อสวมเสื้อสั้นตัวในของชุด ครุย การเกหล้ามวยแบบนี้หาช่างที่มีความสามารถแบบเดิมน้อยมาก ปัจจุบันร้านที่เกหล้ามวยแบบนี้ได้ ถูกต้องตามแบบโบราณจังหวัดภูเก็ต คือร้านชนิดตั้งอยู่ที่ถนนกระบี่ ใกล้กับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หาด ส่วนในระนอง คือ ร้านเสาวลักษณ์ ถนนเรืองราษฎร์ ถนนรัตนโกสินทร์ ในสมัยโบราณที่ยังไม่มี สเปรย์และเจลใส่ผม เยลธรรมชาติที่นำมาใช้คือ เมื่อจากต้นไม้ชนิดหนึ่งที่เรียกว่า กาโต้หัว นางสอเพ็ก แซ่หนา ผู้เคยอยู่ร่วมสมัยแล้วว่าต้องนำเปลือกไม้ชนิดนี้มาฝนกับน้ำเพื่อให้เปลือกไม้เป็น เมือกเหนียว ผมจะจับและ เกาะตัวได้ดีเท่ากับสเปรย์ในปัจจุบันลักษณะทรงผม ด้านหน้าหัวเรียบตึง ด้านข้างสองข้างดึงให้โป่งออกคล้ายแก้มปลาช่อน เรียกว่า อีเปง ด้านหลังโป่งออกคล้ายตัวหอยโข่ง เรียกว่า อีโบาย ตรงกลาง เป็นมวยอยู่บนศีรษะ ประดับด้วยดอกไม้ไหวสีทอง

ผมมวยทั่วไป สตรีภูเก็ตในสมัยโบราณถ้าเป็นคนไทยหรือเป็นภรรยาข้าราชการ ไทยนิยมตัดผมสั้นทรงดอกกระพุ่ม และเปลี่ยนเป็นตัดลอนหรือทรงบ๊อบในสมัยรัชกาลที่ 6 แต่หาก เป็นผู้หญิงจีนหรือกลุ่มเชื้อสายจีนนิยมเกหล้ามวยไว้ที่ท้ายทอย เรียกว่า เกหล้ามวยต่ำ การเกหล้ามวยต่ำ นิยมปักปิ่นปักผมรอบมวยผมเช่นเดียวกัน แต่นิยมเสียบปักผมเพียงอันเดียวหรือสองอัน สตรีระนอง ก็เช่นกัน ในสมัยต่อมาความนิยมไว้ผมยาวเพื่อเกหล้ามวยลดลง หันมาตัดลอนแบบยุโรป อาจเพราะ ผู้หญิงภูเก็ตต้องทำงานมากขึ้น การไว้ผมยาวเป็นภาระทั้งในเวลาสระผมและรอให้ผมแห้ง ปัจจุบัน ผู้หญิงภูเก็ตนิยมตัดผมตั้งแต่้วยสาวจนถึงวัยชรา แทบจะหาคนไว้ผมมวยไม่ได้

4.6 รองเท้าของผู้หญิงบาหลี

รองเท้ายาวงามของกลุ่มคนที่เรียกตัวเองว่าพวกบาหลีนั้นผู้สวมใส่ต้องตัดเย็บเอง โดยการสืบทอดวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น ผู้หญิงบาหลีเมื่อย่างเข้าสู่วัยรุ่นจะได้รับการถ่ายทอดความรู้ใน การเย็บปักเครื่องใช้เช่น รองเท้า การฉลุผ้า คัดเวิร์ค การปักลูกปัด การเย็บหมอน ม่านหน้าต่าง จากยาย แม่ ป้า อา ซึ่งเป็นสมาชิกในบ้านเพื่อเตรียมตัวที่จะเป็นเจ้าสาวในอนาคตความรู้เหล่านี้เป็น สิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาว ๆ เพราะเป็นคุณสมบัติที่จะต้องติดตัวก่อนที่จะออกเรือน รวมทั้งสื บทอดสิ่งเหล่านี้สู่ลูกสาวของตนต่อไปในอนาคตน่าเสียดายเป็นอย่างยิ่งที่วัฒนธรรมเหล่านี้ อาจจะหมดไป

จากสังคมบ่าบ่ายะหยา รองเท้าในระยะแรกที่ถูกผู้หญิงจีนอพยพเข้ามาในภูเก็ตนั้นเป็นรองเท้าคู่เล็ก ๆ เพราะผู้หญิงเหล่านี้มีเท้าให้เล็ก ด้วยค่านิยมทางวัฒนธรรมที่ถือว่าผู้หญิงเท้าเล็กเป็นผู้หญิงสวย รองเท้าแบบนี้เย็บด้วยผ้าสีดำหรือสีน้ำเงินเข้ม ปักลายดอกไม้ ลายสัตว์ ด้วยสีแดงด้านนอกมีสันเป็นไม้ การมีเท้าเล็กแต่ตัวใหญ่ทำให้ผู้สวมรองเท้านี้เดินไม่สะดวกในบางครั้งต้องใช้คนจูงหรือช่วยพยุง รองเท้าแบบนี้จะสวมกับการแต่งกายแบบจีนสีขาว ที่มีกระดุมป้ายข้างเช่นเดียวกับเครื่องประดับที่นิยม คือกำไลและแหวนหยก ทรงผมคือเกล้ามวยไว้ที่ท้ายทอยประดับด้วยปิ่นเสียบผมทองหรือเงินขึ้นเดียว หลังจากประเพณีหมดทำหมดไป รองเท้าที่เป็นที่นิยมคือรองเท้านี้แตะ ลักษณะเป็นรองเท้าสันเตี้ย ลักษณะหัวรองเท้าคล้ายรองเท้าบัลเลต์ของยุโรป คือส่วนหัวมีลักษณะเป็นรูปตัวยู พื้นที่บริเวณหัวใช้ผ้าแพรปักลวดลายด้วยเส้นไหมสีต่าง ๆ ลวดลายที่ปักมีทั้งดอกไม้ สัตว์มงคล เช่น ปลา ค้างคาว ผีเสื้อ เป็ด กวาง รองเท้าแบบนี้นิยมสวมกับชุดครุยในภาษามลายูเรียกว่า Kasut Kodok และ วิวัฒนาการมาเป็นรองเท้านี้แตะชนิดมีสันเตี้ย ๆ ปักด้วยเส้นโลหะสีทอง เงิน ในภาษามลายูเรียกว่า Kasut Seret รองเท้าที่นิยมของสาวชาวบ่าบ่าในปัจจุบันคือรองเท้านี้แตะที่ปักลวดลายด้วยลูกปัดนิยมสวมกับเสื้อปั๊วตั้งเต (เสื้อเคบายา) รองเท้าชนิดนี้ใช้ลูกปัดหลากสีปักลวดลายที่ต้องการ รูปร่างของรองเท้าเหมือนกับรองเท้าที่ปักด้วยเส้นไหม เพียงแต่ใช้ลูกปัดปักแทนด้วยเส้นด้ายเท่านั้น ในภาษามลายูเรียกรองเท้าชนิดนี้ว่า Kasut Manik (Manik หมายถึง ลูกปัด) รองเท้าชนิดนี้มีทั้งชนิดหุ้มด้านหน้า หรือเรียกว่าปิดด้านหน้าและชนิดเปิดด้านหน้า ทั้งสองแบบเป็นที่นิยม ปัจจุบันมีผลิตออกจำหน่ายเพื่อรองรับแฟชั่นย้อนยุคมากขึ้น การผลิต รองเท้าด้วยเส้นไหมได้รับอิทธิพลมาจากจีน สาวชาวบ่าบ่าในปัจจุบันคงไม่ปักรองเท้าเพื่อใช้เองและเพื่อเตรียมตัวเป็นเจ้าสาวอีกแล้ว เพราะเป็นผู้หญิงทำงาน ไม่ได้อยู่กับบ้านเหมือนแต่ก่อน แต่ก็อาจแต่งกายย้อนยุคในโอกาสสำคัญ เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์และความงดงามที่พึงมีได้ ในตัวสตรีบ่าบ่าเรียกว่าสาวยะหยา ยุคใหม่ที่ใส่ใจเรื่องของศิลป การแต่งกายที่มาประยุกต์ในวันพิธีหรือการแสดงย้อนยุคต่าง ๆ

4.7 การแต่งกายของผู้ชายบ่าบ่า

สมัยดั้งเดิมจากหลักฐานภาพเก่า ๆ พบเห็นในบ้านตระกูลเก่าแก่ในจังหวัดระนอง ภูเก็ต ตะกั่วป่า พังงา ผู้ชายจีนทั่วไปจะนุ่งกางเกงจีนสีดำ เสื้อสีดำ สีม่วง สีน้ำเงิน ผ่าหน้า ไม่มีกระดุม ใช้ผ้าผูกแทนคล้ายเสื้อม่อฮ่อมในปัจจุบัน บางคนยังไว้ผมเปียยาวแบบจีนสมัยราชวงศ์ แมนจูสมัยต่อมาผู้ชายตัดเปีย นิยมไว้ผมซีกก็ถาว สวมเสื้อทาบจะมีลักษณะเดิมเพียงแต่ใช้กระดุมสีดำ ตัดด้วยผ้าไต้เส็ง ้วยร่นนิยมเสื้อเชิ้ตแขนสั้นพับแขน สวมหมวกสักหลาดคล้ายเจ้าพ่อในหนังจีน ถ้าอยู่กับบ้านนิยมสวมเสื้อยัด (เสื้อย่อน) ทราย่านคู่ กางเกงขาสั้น (นิยมตัดด้วยผ้าไต้เส็งเหมือนกัน) ทรงหลวม มีจีบที่สะเอว ขาบาน ยาวประมาณหัวเข่าหรือเลยเข่าเล็กน้อย บางคนอาจจะไม่สวมเสื้อ สวมกางเกงขาสั้น มีผ้าขาวม้าสีแดงพาดบ่าหรือคาดเอว หรือกางเกงขายาวทรงแกสบี้ สามารถไปติดต่อธุรกิจที่ไม่เป็นทางการได้ ถ้าเป็น ผู้ที่มีฐานะดี ต้องติดต่อสมาคมกับทางราชการ พ่อค้า ชาวต่างชาติ ก็จะนิยมสวมเสื้อเชิ้ต ผูกเนคไท สวมเสื้อนอก หรือเสื้อแขนยาวคอตั้ง มีกระเป๋าด้านหน้า 4 ใบ คือ ที่หน้าอก 2 ใบ ด้านล่าง 2 ใบ กระดุม 5 เม็ด เป็นชุดสีเดียวกันทั้งเสื้อและกางเกง สีที่นิยมคือกากี เทา ลักษณะคล้ายเสื้อของดอกเตอร์ซุนยัดเซ็น รูปแบบการแต่งกายแบบนี้นิยมสวมหมวกกะโล่สีขาวหรือสีครีม ในสมัยก่อนพวกเราจะเรียกว่าหมวกท่านขุน ถือไม้เท้า สวมรองเท้านี้แตะ (เกือกแบเร่ต)

4.8 เครื่องประดับของผู้หญิงบาบ๋า

เครื่องประดับของผู้หญิงบาบ๋านักเก็ต เป็นสิ่งแสดงถึงความมั่งคั่งร่ำรวยและสถานภาพของผู้ใช้ เครื่องประดับเหล่านี้จะนำมาใช้ในงานสำคัญ เช่น งานแต่งงาน หรือ งานเลี้ยงสังสรรค์นอกบ้าน โดยเฉพาะกลุ่มภรรยานายเหมือง จะใช้เครื่องประดับต่าง ๆ เช่น เครื่องประดับผม ต้มหู สร้อยคอ กำไล แหวน และกำไลข้อเท้า เครื่องประดับส่วนใหญ่จะทำด้วยทอง เงิน นาก เพชร เพชรชีกไข่มุก ไม่นิยมหินสีชนิดต่าง ๆ สำหรับเจ้าสาวประดับตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้าทีเดียว เครื่องประดับ แต่ละชิ้น จะจัดเป็นชุดใช้เฉพาะกับเสื้อผ้าแต่ละชนิดเท่านั้น

4.9 การแต่งกายชุดกอสั่ง (Kerongsang) ประกอบด้วยเครื่องประดับสามชิ้น มีลักษณะคล้ายเข็มกลัดเสื้อ มีขนาดต่างกัน ชิ้นแรกมีลักษณะคล้ายรูปหัวใจ ประดับด้วยเพชรชีกหรือเพชรลูกชิ้นที่สองและสามมีลักษณะเป็นวงกลมขนาดเท่ากัน ภายในวงกลมตกแต่งด้วยลวดลายดอกไม้ เรียกว่า ชุดแม่และลูก (a set of mother and child)

ชุดกอสั่งชนิดที่ใช้กับเสื้อย่าหยา เป็นชุดเข็มกลัด 3 ชิ้น มีหลากหลายลวดลาย เช่น ชุดผึ้ง ชุดดอกไม้ ใบไม้ แต่ละชุดจะมีโซ่ทองเกี่ยวเนื่องกันเป็นชุด ๆ

ปิ่นตั้ง ลักษณะเป็นดอกไม้บานเต็มที่ ประดับด้วยเพชรชีก หรือเพชรลูก ตามกลีบดอกไม้และเกสร มีตั้งแต่ขนาดใหญ่จนถึงขนาดเล็ก

เครื่องประดับประเภทจี้และสร้อย

จี้สำหรับห้อยคอ รูปร่างเป็นตะกร้าทองคำเล็ก ๆ ภายในตะกร้ามีดอกไม้ใบไม้ ที่หูกะเข้า ทำเป็นตะขอ สำหรับเกี่ยวกับปลายของสร้อยคอ

จี้เพชรเป็นเครื่องประดับ ที่นิยมของสตรีบาบ๋านสมัยโบราณ เช่น จี้ที่ช่างทองทำเป็นรูปกระเช้าดอกไม้ หรือทำเป็นช่อดอกไม้ประดับเพชรชีก

กิมตุ้น นิยมทำด้วยเหรียญทองของอังกฤษ ขนาดของกิมตุ้นขึ้นอยู่กับขนาดของเหรียญและลวดลายที่ล้อมรอบเหรียญ ส่วนกิมตุ้ที่ใช้เป็นกระดุมของเสื้อคอตั้งแขนจีบมีลักษณะเช่นเดียวกัน แต่ขนาดเล็กกว่า ไม่มีลวดลายล้อมรอบ

หลั่นแต่ป้าย ลักษณะเป็นแผ่นรี โค้งตามคอ ทำด้วยทองคำฉลุลายเครือเถา ผิงเพชรตามดอกและก้านใบ หรืออาจจะมีสายห้อยตุ้ดั่งตั้งต่อจากแผ่นฉลุลาย หลั่นแต่ป้ายจะติดกับสร้อย

การแต่งกายแบบยาหยาได้สืบสานโดยวิทยาลัยชุมชนระนอง (2555 : 10-20) ได้สืบค้นข้อมูลจากตระกูลเก่าแก่ จัดเสวนา ชวนเล่าขานตำนานแห่งพัสดราภรณ์ โดยร่วมกับกลุ่มอนุรักษ์ศิลปะการแต่งกายยะหยาบาบ๋าของจังหวัดภูเก็ต และกลุ่มตะกั่วป่า พังงา และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมยะหยาบาบ๋าให้เด่นชัดโดยร่วมกับสภาวัฒนธรรมจังหวัดระนอง และสภาวัฒนธรรมอำเภอทั้ง 5 อำเภอ รวมทั้งภูมิปัญญาในจังหวัดระนอง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของจังหวัด พัฒนาสู่อาชีพ รายได้บนฐานความรู้ (Knowledge base) โดยมีเป้าหมายการดำเนินรูปแบบของโครงการ (Project base) เสริมสร้างความเข้มแข็งด้วยทุนทางวัฒนธรรมสู่ ASEAN ต่อไป

นโยบายของรัฐ

ผู้วิจัยนำเสนอสาระสำคัญในส่วนแนวนโยบายของรัฐในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยประมวลจาก

1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 2) นโยบาย ปรัชญา วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ของกระทรวงวัฒนธรรม 3) แผนแม่บท และวัฒนธรรมแห่งชาติ การพัฒนาและสืบทอดวัฒนธรรมไทย และ 4) นโยบายรัฐบาล

1. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11

ประเทศไทยมีวัฒนธรรมที่เจริญรุ่งเรืองเป็นแบบแผนและเอกลักษณ์ประกอบด้วย ศาสนา ภาษา วรรณกรรม ศิลปกรรม หัตถกรรม นาฏศิลป์ ดนตรี ตลอดจนขนบธรรมเนียม ประเพณีที่เป็นแบบอย่างอันดีงามอันเป็นมรดกตกทอดจากอดีตจนปัจจุบันรัฐบาลได้จัดตั้งหน่วยงาน เพื่อดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งมีการพัฒนาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 - 2559 (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2553) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการ ดำเนินงาน ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมดังนี้

- 1) พัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และขับเคลื่อนให้บังคับในทาง ปฏิบัติชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ
- 2) ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ให้ความสำคัญกับการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชน
- 3) พัฒนาประเทศสู่ความสมดุลในทุกมิติ อย่างบูรณาการ และเป็นองค์รวม
- 4) ยึดวิสัยทัศน์ปี พ.ศ. 2570 เป็นเป้าหมาย ซึ่งจะส่งผลให้บรรลุการพัฒนาที่อยู่บนรากฐานของสังคมไทย อยู่บนกรอบแนวคิดของการพัฒนาบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประเทศมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นเสาหลักของความเป็นปึกแผ่นของคนในชาติ ครอบครัวมีความสุข เป็นพื้นฐานที่สร้างคนเป็นคนดี ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีบทบาทในการพัฒนา ระบบเศรษฐกิจ มีเสถียรภาพและความสามารถในการแข่งขัน มีการบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ มีกฎระเบียบและ กฎหมายที่บังคับใช้อย่างเป็นธรรม และประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับประเทศภูมิภาคและอยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุข

2. นโยบาย ปรัชญา วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ของกระทรวงวัฒนธรรม

กระทรวงวัฒนธรรม (2556 : 1 - 5) มีปรัชญาวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์พันธกิจ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ที่เป็นแนวทางในการบริหารจัดการงานวัฒนธรรม ดังนี้

- 1) วิสัยทัศน์ เป็นองค์กรหลักในการสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ปลุกฝังค่านิยมอันดีงาม บนพื้นฐานคุณธรรม นำสังคมอยู่เย็นเป็นสุข
- 2) พันธกิจ
 - (1) ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ และสนองงานสำคัญของ สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ให้มีการสืบทอดและพัฒนาอย่างยั่งยืน
 - (2) ปลุกฝังค่านิยมและส่งเสริมวิถีชีวิตที่ดีงาม
 - (3) นำมิติทางวัฒนธรรมมาเพิ่มคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม

(4) บริหารจัดการองค์ความรู้และมรดกศิลปวัฒนธรรมให้เกิดประโยชน์แก่สังคมไทยและสังคมโลก

3) เป้าหมาย

(1) อารักขาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เอกลักษณ์ของชาติ และวัฒนธรรม

(1.1) แต่ละท้องถิ่นสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง

(1.2) มีกิจกรรมระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับสถาบันชาติ ศาสนา

พระมหากษัตริย์

(2) ประชาชนโดยส่วนรวมมีคุณภาพ มีความสามารถ มีความเข้าใจในรากฐานทางวัฒนธรรมของตน และนำมาใช้ในการดำรงชีวิต

(2.1) ประชาชนมีจิตสำนึกและดำรงชีวิตตามรากฐานทางวัฒนธรรมของตน และรู้เท่าทันโลก

(2.2) มีเว็บไซต์ เผยแพร่ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมสู่เด็ก เยาวชน และประชาชน

(2.3) แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมทั้งระดับชาติ และชุมชนท้องถิ่นได้รับการพัฒนาและส่งเสริม

(2.4) มีพิพิธภัณฑ์ชนชาติไทยหอศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยหอสมุดแห่งชาติ แห่งใหม่

(3) สังคมมีความสมานฉันท์ ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรม และสามารถพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานทางวัฒนธรรม อยู่ร่วมในสังคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี

(3.1) ประชาชนทุกกลุ่มมีโอกาสร่วมกิจกรรมทางด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม เพื่อสร้างความสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน

(3.2) มีศูนย์วัฒนธรรมที่ได้มาตรฐาน สำหรับบริการกิจกรรมทางวัฒนธรรม รูปแบบต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

(3.3) มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นทุก ๆ ภาคและเชื่อมโยงสู่ประเทศใกล้เคียง

(3.4) ภูมิปัญญาเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ

(4) สถาบันทางสังคม เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน สถาบันทางศาสนา ฯลฯ มีความเข้มแข็งทำหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนา

(4.1) เกิดเครือข่ายทางวัฒนธรรมที่กระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ

(4.2) มีระบบฐานข้อมูลทางด้านสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ สำหรับบริหารจัดการการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมและให้บริการองค์ความรู้แก่ประชาชน

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 1 รักษาสืบทอดวัฒนธรรมของชาติและความหลากหลายของวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างมั่นคง

1) ศึกษาวิจัย อนุรักษ์ มรดกทรัพย์สินทางศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ให้เป็นระบบโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

- 2) ส่งเสริม พื้นฟู สืบทอด ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทย
- 3) พื้นฟู สืบทอด ภูมิปัญญาไทย
- 4) อารงรักษาวัฒนธรรมระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับสถาบันชาติ ศาสนา

พระมหากษัตริย์

ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างค่านิยม จิตสำนึก และภูมิปัญญาคนไทย

- 1) สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้โอกาสแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ
- 2) ส่งเสริมให้เกิดโอกาสทางการเรียนรู้ สร้างสรรค์ และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางศิลปะและวัฒนธรรมด้วยการจัดการศึกษาเฉพาะทาง ทั้งในระบบ นอกระบบ และตลอดชีวิต
- 3) ส่งเสริม การนำหลักธรรมทางศาสนา มาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
- 4) การสร้างค่านิยม จิตสำนึกในสังคมไทยในกลุ่มคนทุกกลุ่ม ทุกระดับให้เห็นคุณค่า ในศิลปะและวัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 นำทุนทางวัฒนธรรมของประเทศมาสร้างคุณค่าทางสังคม และเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

- 1) การศึกษาวิจัยและประยุกต์ สร้างสรรค์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดคุณค่า
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- 3) ส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมเพื่อสร้างสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นกับคนในชาติ
- 4) ใช้มิติทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมเป็นสื่อในการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการองค์ความรู้ทางด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

- 1) ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมและดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมด้วยตนเอง
- 2) ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบฐานข้อมูล เพื่อการบริหารจัดการ
- 3) บูรณาการความร่วมมือและสร้างเครือข่ายในการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
- 4) แก่กฎหมาย ระเบียบ และกำหนดคุณภาพมาตรฐาน ตลอดจนการวิจัยการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน นโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น นโยบายการกีฬา และนันทนาการ

สนับสนุนกีฬาพื้นบ้าน

- (1) ส่งเสริมการกีฬาทุกประเภทเพื่อความเป็นเลิศ และเป็นอาชีพ
- (2) ส่งเสริมจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อสร้างความสมานฉันท์ระหว่างองค์กรต่าง ๆ

- (3) ส่งเสริมสนับสนุนกีฬาระดับเยาวชนให้เป็นตัวแทนระดับจังหวัดและสนับสนุนโรงเรียนกีฬา
- (4) ส่งเสริมกีฬาและนันทนาการระดับเยาวชนและประชาชนเพื่อแก้ปัญหาเสพติดและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- (5) ประสานความร่วมมือชมรม/สมาคมต่าง ๆ เพื่อการแข่งขัน ณ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา ชีเกมส์
- (6) จัดให้มีการประกวดการแสดงของศิลปินท้องถิ่นพื้นบ้าน เช่น ลิเก เพลงโคราช การแข่งขันทางดนตรี เพื่อยกระดับฝีมืออาชีพ
- (7) เสนอเป็นตัวแทนการจัดการแข่งขันกีฬาระดับชาติ นานาชาติ เพื่อยกระดับมาตรฐานการกีฬา
- (8) ส่งเสริมสนับสนุน สมาคมและสโมสรกีฬาในจังหวัดนโยบายด้านส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม
 - (8.1) ส่งเสริมให้วัด พระสงฆ์เป็นศูนย์ส่งเสริมคุณธรรม วัฒนธรรม ประเพณีวิถีพุทธท้องถิ่น
 - (8.2) ส่งเสริมคุณภาพของพระสงฆ์โดยมีการตรวจสอบคุณภาพให้พระมีياسัมณูประจำวัด ฯลฯ
 - (8.3) รื้อฟื้นคุณค่า วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน เช่น ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 5) ส่งเสริมบทบาทของสถาบัน บวร (บ้าน วัด โรงเรียน ในการพัฒนาชุมชน)
- 6) สนับสนุนโครงการวัดปลอดเหล้าให้ยั่งยืนและขยายออกนอกวัดสู่ชุมชนต่อไป
- 7) ส่งเสริมการใช้วัดเป็นศูนย์กลางการพักผ่อน การส่งเสริมสุขภาพจิต ฯลฯ
- 8) สนับสนุนโครงการพื้นฐานภายในวัดตามความต้องการและความจำเป็น

3. แผนแม่บทและวัฒนธรรมแห่งชาติ

แผนแม่บทและวัฒนธรรมแห่งชาติ (2558 - 2559) เน้นจริยธรรม ศิลปะ และวัฒนธรรม สู่ประชาชน โดยมุ่งให้คนไทยมีจิตสำนึกในความเป็นไทย ใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและ ยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต มีความเข้มแข็งและมีความสามารถเป็นหลักในการพัฒนาชาติให้ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของแผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ

- 1) เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงานศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ให้สอดคล้องตามรัฐบาล แห่งราชอาณาจักร พ.ศ. 2550 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายรัฐบาล
- 2) เพื่อเป็นเครื่องมือในการส่งเสริม ประสาน บูรณาการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ระหว่างหน่วยภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และประชาชน

- 3) เพื่อรวบรวมและระดมทรัพยากรในการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม
- 4) เพื่อบูรณาการมิติทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรม เข้าไปในวิถีของประชาชน
- 5) เพื่อเสริมสร้างศักดิ์ศรี ความเสมอภาค ความสมานฉันท์ และสันติสุขแก่คนใน
ทุกกลุ่มครอบครัว ชุมชน ประเทศ และประชาคมโลก

เป้าหมาย

- 1) ประชาชนมีคุณภาพ มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นคนดีมีจริยธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และพึ่งตนเองได้
 - 2) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต รู้รากฐานทางวัฒนธรรมของตนและรู้เท่าทันโลก
 - 3) สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา มีความเข้มแข็งและทำหน้าที่อย่างเต็มที่
 - 4) สังคมสมานฉันท์ เอื้ออาทร ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรม และคุณค่าของเอกลักษณ์ไทย จารีตขนบธรรมเนียม ประเพณี ภูมิปัญญาที่ดีและวัฒนธรรมไทยของท้องถิ่นและกลุ่มคน
- ประชาชนร่วมกันปกป้อง ค้ำครองอนุรักษ์ พื้นฟู สืบทอด สร้างสรรค์ ส่งเสริมเผยแผ่ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ให้ดำรงเอกลักษณ์ความเป็นไทยและความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนและทำหน้าที่อย่างเต็มที่

พันธกิจกระทรวงวัฒนธรรม

- 1) รับผิดชอบและบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมสู่ประชาชน
- 2) ทำนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรมและศาสนา ให้สืบทอดและพัฒนาอย่างยั่งยืน
- 3) ส่งเสริมและสนับสนุนความเข้มแข็งของบุคคล ชุมชน สังคม ในกระบวนการเรียนรู้และร่วมมือเป็นเครือข่ายการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ทั้งในระดับกลุ่มคน ชุมชน ท้องถิ่น ภูมิภาค ชาติ และนานาชาติ

ยุทธศาสตร์

- 1) การรักษามรดกทางวัฒนธรรม
- 2) การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตทางวัฒนธรรมของประชาชน
- 3) การจัดระบบการศึกษาเฉพาะทางด้านศิลปวัฒนธรรม
- 4) การเสริมสร้างวัฒนธรรมเพื่อสังคมที่สันติสุข
- 5) การเสริมสร้างวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 6) การเชื่อมความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมกับนานาชาติ
- 7) การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ

สร้างความเข้าใจร่วมกันถึงแนวคิด เนื้อหาสาระของแผนฯ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางการดำเนินงาน ผลักดันให้เกิดการสนับสนุนด้านการจัดสรรงบประมาณ ให้เกิดการลงทุนด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมสร้างเครือข่ายการดำเนินงานกับชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ ร่วมรับผิดชอบ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายหน่วยงานที่รับผิดชอบการพัฒนาและสืบทอดวัฒนธรรม หน่วยงานหลัก ได้แก่ กระทรวงวัฒนธรรม และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม หน่วยงานระดับนโยบาย ได้แก่ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบ

ราชการ หน่วยปฏิบัติ ได้แก่ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา วิถีพัฒนาและสืบทอดวัฒนธรรมไทย

การพัฒนาและสืบทอดวัฒนธรรมไทย ที่สำคัญมี 12 วิธี ดังนี้

- 1) รัฐบาลต้องให้การสนับสนุนนโยบายในการรณรงค์ เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
- 2) กระทรวงศึกษาธิการควรจัดวิชาเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมไทย
- 3) หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ควรให้ความร่วมมือช่วยกันสนับสนุนส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีไทยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
- 4) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทอย่างยิ่งในการส่งเสริมวัฒนธรรมไทยและประเพณีไทย
- 5) รัฐบาลและคนไทยทุกคนช่วยกันเป็นจุดเริ่มต้นในการปลูกฝังค่านิยม
- 6) สถาบันครอบครัวสำคัญที่สุดเพราะเป็นจุดเริ่มต้นในการปลูกฝังค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทยได้ดี
- 7) สถาบันทางศาสนา วัด พระสงฆ์ มีส่วนปลูกฝัง ส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมของไทย ได้อย่างมาก
- 8) จัดการประกวดแข่งขันนักเรียนที่มีมารยาทงดงาม
- 9) เสนอข่าวสารประชาสัมพันธ์ประกาศเกียรติคุณให้กับบุคคลที่ประพฤติตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างแท้จริง
- 10) แต่ละจังหวัดควรช่วยกันฟื้นฟู ส่งเสริม สนับสนุน ประเพณีวัฒนธรรมไทย
- 11) ต้องประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัฒนธรรม และประเพณีไทยทางการสื่อสารและเทคโนโลยี ที่ทันสมัย

หลักการพัฒนาและสืบทอดวัฒนธรรมไทย มี 3 วิธีดังนี้

- 1) การสร้างความรู้ความเข้าใจ
 - 2) การสร้างทัศนคติที่เห็นคล้อยตาม
 - 3) การสร้างพฤติกรรมร่วม
- การใช้วัฒนธรรมไทยเพื่อแก้ปัญหาสังคมไทย
- 1) ครอบครัว จะต้องสร้างความรัก ความอบอุ่น ความผูกพันให้เกิดขึ้นในครอบครัว เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสายใยแห่งความรัก
 - 2) รัฐบาลควรสนับสนุนปลูกฝังในเรื่องของภูมิปัญญาชาวบ้านและภูมิปัญญาไทย
 - 3) คนไทยทุกคนช่วยกันประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ
 - 4) โรงเรียน สถานศึกษา เป็นสถาบันที่สำคัญในการปลูกฝังแนวความคิดเรื่องการปฏิบัติตนให้เหมาะสม
 - 5) ผู้นำในสังคมให้ความร่วมมือสนับสนุนช่วยเหลือในกิจกรรมที่ชาวบ้านได้ร่วมกันจัดขึ้น
 - 6) หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนร่วมกันจัดกิจกรรมที่เป็นประเพณีระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น
 - 7) รัฐบาลส่งเสริมสนับสนุนให้ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อยกระดับความรู้ให้สูงขึ้นจะได้ไม่เป็นเหยื่อของคนที่ฉลาดกว่า

8) ปลูกฝังให้สมาชิกในชุมชนและท้องถิ่น เห็นความสำคัญของหมู่บ้านและสังคม รักและทำประโยชน์ให้กับสังคมของตนเอง

9) รัฐบาลควรส่งเสริมให้รู้จักดำรงชีวิตที่เหมาะสม ถูกต้อง กระตุ้นให้ชาวบ้าน ตื่นตัว ในการประกอบอาชีพตามโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตามแนว ทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียง

10) รัฐบาลให้ความช่วยเหลือในด้านแรงงาน ด้านสาธารณสุข เพื่อไม่ให้ถูกเอารัด เอาเปรียบจากชาวต่างชาติหรือผู้ที่มีอำนาจสูงกว่า

4. นโยบายรัฐบาล

นโยบายรัฐบาลที่ได้แสดงเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554 ในส่วนที่เกี่ยวกับนโยบาย ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมมีดังนี้

1) เร่งดำเนินการให้ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม มีบทบาทหน้าที่ในการร่วม เติบโตสถาบันหลัก ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และร่วมสร้างประเทศไทยให้เป็นประเทศที่อยู่ สบายโดยน้อมนำพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานให้แก่รัฐบาลใน การบริหารราชการแผ่นดินด้วยการทำงานตั้งใจให้ประเทศเป็นที่ยุติที่สบายในโลกที่มีความวุ่นวาย และ น้อมนำพระราชดำรัสในพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนครศรีอยุธยา การรักษาวัฒนธรรม คือ การรักษาชาติ มหาหล่อหลอมและยึดเหนี่ยวจิตใจเป็นหนึ่งเดียวเพื่อเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ให้กับคนในชาติ

2) อุปถัมภ์ ค้ำครอง และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ ส่งเสริม การปรับปรุงองค์กรและกลไกที่รับผิดชอบด้านศาสนาเพื่อให้การบริหารจัดการ ส่งเสริมทำนุบำรุง ศาสนา มีความเป็นเอกภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมความเข้าใจอันดีและสมานฉันท์ ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนาเพื่อนำหลักธรรมของศาสนาไปใช้ในการส่งเสริมศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนใช้หลักธรรมในการดำรงชีวิตมากขึ้น

3) อนุรักษ์ ทำนุบำรุง และบูรณปฏิสังขรณ์แหล่งศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รวมถึงอนุรักษ์และส่งเสริม ศิลปะการแสดง ทั้งที่เป็นมรดกของชาติและการแสดงพื้นบ้าน ให้เป็นมรดกไทยมรดกโลกของคนรุ่น ต่อไปโดยจัดหาสถานที่จัดการแสดงทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค และเพิ่มพื้นที่เวทีทางด้านวัฒนธรรมให้ สามารถจัดการแสดงได้อย่างต่อเนื่องในราคาที่เหมาะสมที่ประชาชนส่วนใหญ่เข้าชมได้เพื่อสืบสานและ สืบทอดการแสดงที่ทรงคุณค่าและสมควรภาคภูมิใจสู่ประชาชนส่วนใหญ่โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน และถ่ายทอดสู่ชาวต่างชาติให้ร่วมชื่นชมคุณค่าของวัฒนธรรมไทย

4) สร้างสรรค์อารยธรรมที่ตักมสู่วิถีชีวิตและสังคมคุณภาพ ดังนี้

4.1) สร้างความเชื่อมโยงระหว่างยุคสมัยอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญต่อบุคลากรทางด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ทุกแขนง ทุกสาขาอาชีพ ให้ได้รับการดูแลและมีคุณภาพ ชีวิตที่ดีเพื่อเป็นแม่พิมพ์ในการถ่ายทอดภูมิปัญญา องค์ความรู้ รวมถึงเป็นทูตวัฒนธรรมและเป็น แบบอย่างและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่อนุชนรุ่นต่อไป

4.2) ส่งเสริมความร่วมมือและเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมและเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับอารยประเทศและประชาคมอาเซียน ร้อยเรียงเรื่องราวผ่านการสื่อสารรูปแบบ

ใหม่และเทคโนโลยีทันสมัย ผลิตรายการเรียนรู้ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ สื่อเคลื่อนไหว สารคดีและภาพยนตร์ รวมทั้งเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการสื่อสารอันทันสมัย

5) นำทุนทางวัฒนธรรมของประเทศมาสร้างคุณค่าทางสังคมและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยนำวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างผลิตภัณฑ์และบริการด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นวัฒนธรรมสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดคุณค่าทางสังคมและนำมาซึ่งรายได้สู่ชุมชน ตลอดจนให้สามารถต่อยอดไปสู่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมสร้างสรรค์อย่างครบวงจรที่สร้างรายได้เข้าประเทศ

6) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและการนันทนาการ เพื่อส่งเสริมให้วัยรุ่นไทยเกิด การเรียนรู้ที่ถูกต้อง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีคุณธรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่น และเกิดการเรียนรู้ศิลปะอย่างสร้างสรรค์ ชาบซึ่งในความสุขอันรื่นรมย์ของศิลปะ

7) ขยายบทบาทและสร้างเครือข่ายความร่วมมือของสภาวัฒนธรรมทุกจังหวัดกับภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนเพื่อขยายบทบาทสภาวัฒนธรรมทุกจังหวัดให้เป็นกลไกเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมที่ครอบคลุมทั้งวิถีชีวิตและสื่อทุกประเภทที่มีผลกระทบต่อการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรมและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งจัดสื่อที่เป็นภัยต่อสังคม ขยายสื่อเพื่อนำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมอย่างเท่าทันสถานการณ์

ผู้วิจัยได้นำนโยบายเหล่านี้มาเป็นแนวทางดำเนินงานในการวิจัยพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้สอดคล้องกับนโยบายที่เกี่ยวข้องต่อไป

แนวคิดทฤษฎี

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีหลัก คือ ทฤษฎีทุนทางสังคม ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม ทฤษฎีนิเวศวิทยาวัฒนธรรม ทฤษฎีประยุกต์ทางวัฒนธรรม และทฤษฎีการบริหารจัดการ ทฤษฎีเสริม คือ ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ ทฤษฎีมูลค่าเพิ่ม และทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ เอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีหลักและทฤษฎีเสริม ปรากฏรายละเอียดดังนี้

1. ทฤษฎีทุนทางสังคม

ทุนทางสังคม เป็นแนวคิดที่ปรากฏขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1920 (พ.ศ. 2463) เป็นการอธิบายของ Hanifan ในหนังสือชื่อ Rural School Community Centres (วรุฒิ โรมรัตน์พันธ์. 2548 : 16) เป็นแนวคิดที่สร้างขึ้นมา เพื่ออธิบายว่า การพัฒนาประเทศให้เศรษฐกิจเจริญเติบโต สังคมมีความทันสมัย และมีประชาธิปไตย ไม่ใช่แค่เพียงใช้ทุนทางเศรษฐกิจสามารถทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ แต่จำเป็นต้องมีทุนทางสังคมเป็นส่วนส่งเสริมที่สำคัญในการพัฒนา และแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนั้น ทุนทางสังคม สามารถใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจได้ โดยการช่วยลดต้นทุนการผลิตด้วย

ในปี พ.ศ. 2500 ได้มีการกล่าวถึงทุนทางสังคมในไทย (วรุฒิ โรมรัตน์พันธ์. 2548 : 16) และแนวคิดนี้ได้แพร่หลายอย่างรวดเร็ว เพื่อระดมทุนทางสังคม เข้าช่วยแก้ไขปัญหาภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจของประเทศในปี พ.ศ. 2540 การใช้ทุนทางสังคมในความเป็นไทยและวัฒนธรรมไทย ช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากคลื่นสึนามิ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 และนำไปใช้ใน

การแกวักถดต่าง ๆ ของประเทศที่เกิดขึ้น รวมถึงการนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาในระดับชุมชนทุนทางสังคม เป็น ทุน ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของทุน ทุนที่ใช้กันในปัจจุบัน มีความหมายที่หลากหลาย และเป็นความหมายไปในเชิงเศรษฐศาสตร์ ทุน คือสิ่งที่เรียกได้ว่าเป็นปัจจัยการผลิตโดยตรง อันเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต หรือการแปรรูปวัตถุดิบต่าง ๆ สู่ผลผลิต และปัจจัยการผลิตโดยอ้อม ได้แก่ เงินที่นำไปสู่การเป็นวัตถุดิบต่าง ๆ

วรวิทย์ โรมรัตน์พันธ์ (2548 : 13) ได้กล่าวถึงทุน ที่มีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ทุนเป็นความมั่งคั่ง (Wealth) ที่มนุษย์สะสมขึ้นมา ไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่ต้องใช้เวลาในการสร้าง และสะสม
- 2) ทุนเป็นความมั่งคั่งที่สร้างและสะสมไว้เพื่อสร้างความมั่งคั่งต่อไป คือ ทุนเป็นปัจจัยการผลิตที่เรียกว่าทุนที่แท้จริง (Real Capital) แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือทุนคงที่ (Fixed Capital) ได้แก่ เครื่องจักร เครื่องมือ โรงงาน เป็นสิ่งที่มีอายุการใช้งานยาวนานและทุนหมุนเวียน (Circulation Capital) ได้แก่ วัตถุดิบ สินค้าสำเร็จรูป
- 3) ทุนที่รวมถึงสินค้าคงเหลือ (Inventory) หมายถึง สินค้าที่สังคมผลิตขึ้นเหลือจากการบริโภคในปัจจุบัน เพื่อสำรองไว้ใช้ในการบริโภคในอนาคต
- 4) ทุนเป็นสิ่งที่หมดเปลือง หรือเสื่อมค่าได้ถ้าใช้ไปเรื่อย ๆ โดยไม่ซ่อมแซมหรือสร้างขึ้นใหม่

ดังนั้น ทุน หมายถึง ปัจจัยในการผลิตที่ประกอบไปด้วยเงินทุน แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ใช้ในการผลิต

ความหมายของทุนทางสังคม ทุนทางสังคม เป็นสิ่งที่มีอยู่ในแต่ละสังคม ที่ก่อให้เกิดการกระทำที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน การให้ความหมายมีความแตกต่างกันตามนัย บริบท และประสบการณ์ของผู้ให้ความหมายดังนี้

- 1) มุมมองที่มุ่งเน้นและให้น้ำหนักกับความสัมพันธ์ทางสังคม ทั้งในระดับบุคคล และในระดับกลุ่ม/สถาบัน วรวิทย์ โรมรัตน์พันธ์ (2548 : 40) นำเสนอไว้ว่า ทุนทางสังคมหมายถึง ส่วนที่เอื้อประโยชน์ต่อทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะความสัมพันธ์กันทางสังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจกันและกัน ที่ส่งผลให้เกิดความสะดวกต่อการดำเนินการทางเศรษฐกิจและอุมรา พงศาพิชญ์ (2543 : 36) ให้ความหมายไว้ว่า ทุนทางสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ทางสังคมทั้งในแนวนอนและแนวตั้ง ระหว่างบุคคล /หรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งในรูปปัจเจก กลุ่มและเครือข่าย โดยที่ค่านิยมบรรทัดฐานที่สังคมยึดถือ มีในระดับครอบครัว ชุมชนและประชาสังคม

- 2) มุมมองที่มุ่งเน้นเรื่องพลังระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และมนุษย์กับธรรมชาติ ชยุต อินพรหม (2547 : 14) นำเสนอไว้ว่า ทุนทางสังคม หมายถึง การรวมพลังของคนในสังคมที่มีจุดประสงค์ร่วมกันในการนำพลังนั้นมาสร้างสรรค์และสร้างคุณค่าของสังคมนั้น ๆ โดยเป็นพลังในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกัน และระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ โดยมีการให้คุณค่า ให้ความเชื่อถือ ให้ความไว้วางใจ ความเอื้ออาทร ความสามัคคี ซึ่งมีจารีตประเพณีภูมิปัญญา ศีลธรรม และบรรทัดฐานของสังคมนั้นและสุพัชรา ศิริวัฒน์ (2549 : 18) สรุปไว้ว่า ทุนทางสังคม หมายถึง การทำความเข้าใจอันดีในวัฒนธรรมของประชาชน ทำให้มีความไว้วางใจระหว่างกัน โดยมี

การแสดงออกทางการปฏิบัติด้วยความยินดี ความเต็มใจในการถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

3) มุมมองที่มุ่งเน้นเรื่องการใช้พลังที่มีอยู่ในชุมชน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2551 : 61 - 62) นำเสนอไว้ว่า ทูทางสังคม หมายถึง พลังที่มีอยู่ในชุมชนและสังคม เกิดการรวมตัวของกลุ่มคน เพื่อการอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกันบนพื้นฐานของความไว้วางใจในสายใยความผูกพันและวัฒนธรรมที่ดีงามของสังคมไทยโดยมีองค์ประกอบเกื้อหนุนสำคัญ

4) มุมมองที่มุ่งเน้นเรื่องการใช้พลังงานที่มีอยู่ในชุมชน ญัตติ กานต์ จิตรวัฒนา (2546 : 22) นำเสนอไว้ว่า ทูทางสังคม หมายถึง ทูที่อยู่ในรูปของทรัพยากรธรรมชาติ ทูที่อยู่ในรูปของวัฒนธรรม จารีต ประเพณี ค่านิยม ทูที่อยู่ในรูปของภูมิปัญญาความรู้ ทูประเภทต่าง ๆ เหล่านี้ อาจจำแนกเพื่อความเข้าใจให้ง่ายขึ้น คือ ทูที่มนุษย์ไม่ได้สร้างขึ้น ได้แก่ ทูที่อยู่ในรูปของทรัพยากรธรรมชาติ และทูที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ทูมนุษย์ที่เป็นตัวเงิน ทูที่อยู่ในรูปของวัฒนธรรม จารีต ประเพณี และค่านิยม ทูทางกายภาพ และทูที่เป็นภูมิปัญญาความรู้

5) มุมมองที่มุ่งเน้นเรื่องสถาบัน ความสัมพันธ์ และบรรทัดฐานต่าง ๆ ที่ก่อรูปทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณของปฏิสัมพันธ์ทางสังคม รัตนพงษ์ จันทวงษ์ (2546 : 15) กล่าวว่า ทูทางสังคมไม่ได้หมายถึง ปัจเจกบุคคลใด ๆ จำนวนสถาบัน หรือองค์กรรวมกัน แต่หมายถึง ความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างกันของปัจเจกบุคคล กลุ่ม สถาบัน หรือองค์กรต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

6) มุมมองที่มุ่งเน้นเรื่องสิ่งต่าง ๆ ที่ดำรงอยู่ร่วมกับวิถีชีวิตของคนในสังคมแต่ดั้งเดิม รวมถึงสิ่งที่เป็นวัฒนธรรม เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรบุคคล และสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น วิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ความสัมพันธ์ของชุมชน ซึ่งช่วยให้เกิดการพึ่งพาเอื้ออาทรระหว่างกัน อันนำไปสู่การพึ่งพาตนเองของชุมชน (ชยุต อินพรหม. 2547 : 10) ทูทางสังคม ถือเป็นพลังที่มีอยู่ในชุมชน และสังคม ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของกลุ่มคน เพื่อร่วมกันคิด ร่วมกันทำบนพื้นฐานความไว้วางใจ ความผูกพันและวัฒนธรรมที่ดีงามของสังคม

องค์ประกอบของทูทางสังคม

องค์ประกอบของทูทางสังคม นภาพร หะวานนท์ (2542 : 40) ได้นำเสนอองค์ประกอบของทูทางสังคมในลักษณะของการเกิดจากปัจจัยภายในทั้งระดับจุลภาค และระดับภาค กล่าวคือ

1) องค์ประกอบทูทางสังคมเกิดจากปัจจัยภายในระดับจุลภาค ประกอบด้วย องค์การที่บุคคลมีความสัมพันธ์กันในแนวนราบ มีเครือข่ายทางสังคม มีบรรทัดฐานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุภารกิจที่ดีของชุมชนที่ก่อให้เกิดการประสานงาน และความร่วมมือช่วยผลักดัน การดำเนินงานทางธุรกิจ ช่วยเพิ่มผลผลิตในการทำงานองค์กรต่าง ๆ ที่ทำงานในการพัฒนาชุมชนมีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

2) องค์ประกอบทูทางสังคมเกิดจากปัจจัยภายในระดับภาคประกอบด้วย สิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ที่ทำให้เกิดโครงสร้างทางสังคม และบรรทัดฐานทางสังคมที่เหมาะสม เช่น รัฐบาล การเมืองกฎหมายตุลาการ สิทธิเสรีภาพของพลเมือง ที่ส่งผลให้ประชาชนลุกขึ้นมาจัดการเรื่องราวของตนเอง แทนการรอความช่วยเหลือจากรัฐบาล หรือเอกชนขณะเดียวกัน

รัฐบาล ได้ใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาทางสังคม และการสนับสนุนจากประชาชนส่วนใหญ่ กล่าวคือการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่ายในสังคม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2551 : 61 - 62) ได้แบ่งองค์ประกอบไว้ดังนี้

1) ทุนมนุษย์ทั้งที่เป็นบุคคลทั่วไป และผู้นำทางสังคม เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน อาสาสมัครที่มีความรัก ความไว้วางใจ มีน้ำใจ และเอื้ออาทรต่อมนุษย์มีความเชื่อในระบบคุณค่า และหลักศีลธรรมที่ดี เช่น มีคุณธรรม วินัย ความซื่อสัตย์ จิตสำนึก จิตสาธารณะ ที่ทำประโยชน์ ต่อสังคม

2) ทุนที่เป็นสถาบัน ตั้งแต่สถาบันหลักของชาติ ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์สถาบันสำคัญในสังคม เช่น สถาบันการศึกษา สถาบันการเมือง และองค์กรที่ขึ้นมา เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรประชาชน องค์กรชุมชนภาคธุรกิจ เอกชน สื่อมวลชน ที่มีบทบาทสนับสนุนให้เกิดพลังของคนในชุมชนและสังคม รวมถึงกฎหมายและระเบียบปฏิบัติของสังคมที่ทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้

3) ทุนทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ทั้งภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรมไทย จารีตประเพณีที่ดีงาม และสถาปัตยกรรมต่าง ๆ

วรวิทย์ โรมรัตน์พันธ์ (2548 : 50 - 59) ได้จำแนกทุนทางสังคมออกเป็น 2 มิติ คือ

1) มิติในเชิงโครงสร้างและหน้าที่ จำแนกองค์ประกอบออกเป็นระดับมหภาค และระดับจุลภาคซึ่งระดับมหภาค เป็นทุนที่ครอบคลุมบริบทขององค์กรหรือสถาบันต่าง ๆ เป็นความสัมพันธ์ที่อยู่ภายใต้โครงสร้างแบบเป็นทางการ ได้แก่ รูปแบบการปกครอง แนวทางปฏิบัติ เกี่ยวกับกฎหมาย ระบบความเชื่อที่สอดคล้องกับกฎหมาย ระดับของการกระจายอำนาจ และระดับการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ส่วนระดับจุลภาค เป็นศักยภาพของการรวมตัวขององค์กร ในแนวนอน รวมทั้งเครือข่ายในการพัฒนา แบ่งออกเป็น

(1) เรื่องเกี่ยวกับสาระหรือวิถีคิด ความเข้าใจ และการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ของประชาชน ในรูปของการให้คุณค่า ความเชื่อ ทศนคติ พฤติกรรม และบรรทัดฐานทางสังคม เป็นค่านิยมร่วมกันระหว่างสมาชิกในชุมชน และถือเป็นเงื่อนไขที่ทำให้ชุมชนสามารถทำงานร่วมกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ส่วนรวมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

(2) เรื่องเกี่ยวกับโครงสร้างที่สะท้อนให้เห็นถึงองค์ประกอบและระดับการปฏิบัติของสถาบันท้องถิ่น ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ที่สามารถสนองตอบต่อการทำให้ ชุมชนเกิดการพัฒนา เกิดในองค์กรแนวราบและมีความเป็นเครือข่ายในรูปของกระบวนการตัดสินใจที่มีความโปร่งใส การมีผู้นำที่รับผิดชอบ และการปฏิบัติโดยคนในชุมชนเองเพื่อสนองตอบ ต่อประโยชน์ ของส่วนรวม

2) มิติในเชิงบูรณาการหรือผลลัพธ์ มีลักษณะเป็นภาพรวมหรือการ บูรณาการ ของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

(1) ศาสนาธรรม หรือหลักธรรมในศาสนา เป็นเครื่องชี้แนะบุคคล ให้มีความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อกัน และใช้หลักการทางศาสนานั้น ๆ มาสร้างความเป็นปึกแผ่น ของสังคม เช่น ในพระพุทธศาสนาที่มุ่งสอนให้คนละเว้นความชั่ว ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

การทำความดีด้วยการให้ทาน เสียสละ รักษาศีล และมีจิตใจที่สงบ มีความเมตตาต่อสรรพสิ่ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นทุนที่สร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับสังคมได้

(2) สำนึกในท้องถิ่น การที่บุคคลในชุมชนมีจิตสำนึกต่อชุมชนและท้องถิ่นตน พิจารณาให้การพัฒนาชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่เป็นอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบมีความตั้งใจและร่วมแรงร่วมใจในการทำงานร่วมกันโดยยึดส่วนรวมเป็นใหญ่

(3) ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การใช้ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่เดิมของชุมชน ประยุกต์ขึ้นมาใหม่ในการสร้างและจัดการเกี่ยวกับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

(4) ทรัพยากรบุคคลและเครือข่ายบุคคล ได้แก่ การนำบุคคลที่เป็นผู้นำ ปราชญ์ ท้องถิ่น พระสงฆ์ผู้ทรงวุฒิ ที่มีความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์และศาสตร์ต่าง ๆ มาให้ความรู้ และถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชน เป็นการสร้างทุนทางสังคมในระดับบุคคล

(5) ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ เป็นทรัพยากรในท้องถิ่น ได้แก่ ดิน น้ำ ภูเขา ป่า ที่สามารถนำมาใช้สอยให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด พร้อมมีกระบวนการจัดการทรัพยากรชุมชนอย่างเหมาะสม

(6) วิถีชีวิตทางวัฒนธรรม เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของชุมชน ที่นำเสนอในรูปแบบที่สร้างความภูมิใจให้กับชุมชน และเป็นวิถีที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างแท้จริง

(7) ความเอื้ออาทร นับเป็นความสำคัญอย่างยิ่ง ที่คนในสังคมต้องมีความเอื้ออาทรต่อกัน ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งความเอื้ออาทรนี้เป็นพลังที่สำคัญของทุนทางสังคม

รัตนพงษ์ จันทวงศ์ (2546 : 22 - 30) ได้ให้ความสำคัญขององค์ประกอบของทุนทางสังคมที่มีความเหมาะสมกับบริบทสภาพแวดล้อมของสังคมไทยที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทย โดยแสดงออกในรูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนี้

1) การรวมกลุ่ม คือการรวมกันของประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้ประชาชนได้มีการพบปะสนทนากันเป็นประจำ รวมถึงการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ การดำเนินชีวิตประจำวัน และการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มของประชาชน

2) การมีการศึกษา คือ การได้รับการศึกษาที่มีความเหมาะสม การอบรมบ่มนิสัย บุตรหลาน มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา รวมทั้งการปรับเปลี่ยนวิธีคิดและการปรับตัวให้เหมาะสมกับครองครองของหมู่บ้านที่อยู่ให้เป็นอย่างดี

3) การมีวัฒนธรรม คือ วิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยมในการแสดงออกถึงความเคารพนบถ การดูแลผู้สูงอายุและคนพิการ การนับถือศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจในการทำ ความดี

4) การมีความซื่อสัตย์สุจริต คือการแสดงออกด้วยความจริงใจตรงไปตรงมา และไม่เห็นแก่ประโยชน์อันมิชอบ หรือผลประโยชน์อันมิควรได้

5) การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม คือการที่ประชาชนรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองที่มีต่อสาธารณะ หรือส่วนรวม

6) การมีประสิทธิภาพในการทำงาน คือความสามารถในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด วัดได้จากผลงานที่ได้ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ

7) การมีการบริหารและระบบราชการที่ดี คือการมีส่วนร่วมของประชาชน การได้รับแจ้งการติดตามข่าวสารจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ

จากที่การศึกษาองค์ประกอบของทุนทางสังคม ประกอบด้วย ทุนมนุษย์ ทุนที่เป็นสถาบัน ทุนทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรม โดยมีการแสดงออกในรูปของกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เป็นสิ่งที่ช่วยให้สามารถแยกแยะระดับต่างๆ ของทุนทางสังคม ช่วยให้สามารถเข้าถึงเนื้อหาสาระของระดับต่างๆ เข้าใจถึงความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงสัมพันธ์กันของแต่ละระดับ ช่วยให้ทราบถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง และปรากฏการณ์ใหม่ที่เกิดก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

ประโยชน์ของทุนทางสังคม ทุนทางสังคม เป็นสิ่งที่ทำให้ชุมชนมีพลังเพียงพอในการสร้างประโยชน์ร่วมกันในด้านต่าง ๆ มีทุนแต่ละด้านเพิ่มขึ้น ทั้งในด้านทุนปัญญา ทุนมนุษย์ ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ

1) ทุนปัญญา หรือทุนความรู้ ช่วยให้บุคคลและชุมชนมีกระบวนการ แลกเปลี่ยนในการทำงานแบบมีส่วนร่วม เกิดเพิ่มพูนทั้งในด้านทักษะการจัดการ การรวมกลุ่มตลอดจนเทคนิคเฉพาะทาง เช่น การจัดการกองทุนกองทุนข้าว เป็นต้น

2) ทุนมนุษย์เกิดผู้นำใหม่ที่มีความสามารถ เกิดการพัฒนาระบบความคิดการทำงาน และมีการถ่ายทอดจากผู้นำเก่าสู่คนรุ่นใหม่ ที่สำคัญเกิดสำนึกต่อสาธารณะเพิ่มขึ้น

3) ทุนทางวัฒนธรรม ช่วยให้มีการรื้อฟื้นวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นเครื่องมือในการทำงาน

4) ทุนทางเศรษฐกิจ ช่วยให้ประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรม/โครงการมีรายได้ลดค่าใช้จ่าย และมีการออมทุนเพิ่มขึ้น (วรวิทย์ โรมรันนพันธ์. 2548 : 66) ทุนทางสังคม เป็นทุนที่มีอยู่แล้วโดยธรรมชาติของสังคม ช่วยให้เกิดเครือข่ายทางสังคม การดำเนินงาน รวดเร็วมีประสิทธิภาพ และลดต้นทุน ช่วยให้เกิดจารีตประเพณีที่ดีที่ช่วยให้ชุมชนมีพลังและเข้มแข็งสามารถแก้ปัญหาได้ง่ายขึ้น ช่วยให้บุคคลมีทางเลือกมากขึ้นในการพัฒนาชีวิตส่วนบุคคลและที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ

ผู้วิจัยนำทฤษฎีนี้ไปใช้วิเคราะห์พลวัตในสังคมของชุมชนการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรี ลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้เกี่ยวกับภูมิปัญญาพื้นบ้านและ การถ่ายทอด กระบวนการผลิต รูปแบบ และการพัฒนาการผลิตเครื่องแต่งกายในการแสดง การดำรงอยู่ การปรับตัว การบูรณาการระหว่างทุนทางสังคมประเภทความรู้เดิมความรู้ใหม่ ภายในชุมชนและนอกชุมชน ในมิติเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมจากความสัมพันธ์ทางสังคมของคนในชุมชนและสังคมภายนอกชุมชน ทำให้ทุนทางสังคม เป็นอำนาจขับเคลื่อน ทำให้ชุมชนที่ผลิตเครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งอยู่ได้

2. ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ (Strucmal-Functional Theory) เป็นทฤษฎีต่อเนื่องจากทฤษฎีวิวัฒนาการที่เชื่อว่าสังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงจากการมีโครงสร้างง่าย ๆ ไปสู่โครงสร้างหน้าที่ที่หลากหลายและสลับซับซ้อนมากขึ้นเป็นลำดับ เหมือนกับวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตที่เริ่มต้นจากพืชและสัตว์ชั้นต่ำไปสู่พืช และสัตว์ชั้นสูง เป็นทฤษฎีแม่บทที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ทฤษฎีหนึ่ง (สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2547 : 25) ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ถูกพัฒนาขึ้นโดย Brown มีแนวคิดว่ารระบบสังคมต่าง ๆ ประกอบไปด้วยโครงสร้างและกิจกรรมต่าง ๆ โครงสร้างทางสังคมคือ

แบบแผนที่อยู่ได้นานโดยประชากรมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โครงสร้างจะได้มาจากการกระทำระหว่างกันทางสังคมจากบรรทัดฐานและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของพฤติกรรม ทฤษฎีนี้เน้นการทำความเข้าใจกับการดำรงอยู่และการสืบเนื่องของโครงสร้างและเสถียรภาพทางสังคม ซึ่งตัวบ่งชี้ที่สำคัญได้จากข้อมูลทางชาติพันธุ์วรรณาของแต่ละสังคมที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์ระหว่าง คนที่มีความผูกพันกันทางสังคม หรือมีความขัดแย้งระหว่างกันแต่ยอมรับความขัดแย้งนั้น และมีการจัดการต่อความขัดแย้งอย่างเป็นทางการ ความสัมพันธ์ดังกล่าวช่วยลดโอกาสที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง และทำให้สังคมทั้งหมดอยู่ต่อไปได้

ความคิดของนักวิชาการในกลุ่มนี้ มองเห็นสังคมมีลักษณะดังนี้

1) สังคมในฐานะที่เป็นระบบที่มีอาณาเขตแน่นอนเป็นสังคมที่วางระเบียบตนเอง ควบคุมตนเอง (Self-Regulating) โดยมีแนวโน้มที่ส่วนประกอบต่าง ๆ พึ่งพาอาศัยกันและรักษาดุลยภาพ (Equilibrium) ไว้ได้

2) ในฐานะที่เป็นระบบที่บำรุงรักษาตนเอง ทำนองเดียวกับอินทรีย์ทั้งหลายสังคม มีความจำเป็นจำนวนหนึ่ง (Needs or Requisites) และเมื่อสนองได้แล้ว ทำให้สังคมดำรงชีวิตอยู่ได้ ส่วนต่าง ๆ สามารถพึ่งพากันได้ (Homeostasis) และสามารถรักษาดุลยภาพไว้ได้

3) เมื่อเป็นดังนั้น การวิเคราะห์ระบบที่บำรุงรักษาตนเอง (สังคม) เชิงสังคม วิทยาจึงควรต้องมุ่งสนองความต้องการจำเป็นของส่วนประกอบต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งการทำเช่นนั้น ส่งผลให้เป็นการรักษาความพึ่งพากันและดุลยภาพด้วย

4) ในระบบที่มีความต้องการจำเป็นเช่นนี้ สังคมต้องมีโครงสร้างแบบใดแบบหนึ่ง ขึ้นมาเพื่อเป็นหลักประกันให้มีการพึ่งพา ดุลยภาพ และการมีชีวิต (Survival) อาจกล่าวได้ว่า โครงสร้างหลายโครงสร้างสามารถสนองความต้องการจำเป็นอันเดียวได้แต่โครงสร้างจำนวนจำกัด เท่านั้นที่สามารถสนองความต้องการจำเป็นใด ๆ หรือความต้องการจำเป็นหลายอย่างได้ใน ขณะเดียวกัน (สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2547 : 26)

ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ เน้นการคงอยู่หรือเสถียรภาพของระบบสังคม รวมทั้ง ภาระหน้าที่และความมั่นคง ซึ่งเป็นมโนภาพหนึ่งในการวิเคราะห์พฤติกรรมของมนุษย์ดังนั้นส่วนต่าง ๆ ของวัฒนธรรมที่แตกต่างกันจำนวนมากอาจถูกศึกษา โดยดูว่าส่วนต่าง ๆ ของวัฒนธรรมทำอะไรบ้าง เพื่อทำให้เกิดเสถียรภาพ (งามพิศ สัตย์สงวน. 2542 : 34 - 35)

วิธีการศึกษาแบบโครงสร้างหน้าที่ (Structural Functional Approach) เป็น วิธีการศึกษาที่สมมติว่าสังคมอยู่ในสภาพนิ่ง (Static Condition) ที่ใช้คำว่า สมมติว่า เพราะตาม ความ เป็นจริงแล้ว สังคมเป็นองค์กรที่มีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (Dynamic Entity) แต่การเปลี่ยนช้าหรือเร็วเพียงไรนั้นย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ หลายประการ อาทิ ภูมิหลังวัฒนธรรมอื่น ตลอดจนความจำเป็นในการดำรงอยู่ของสมาชิกของแต่ละสังคม เป็นต้น ฐาน คติ (Assumption) ส่วนใหญ่ของการศึกษาสังคมกลุ่ม โครงสร้างหน้าที่มีอยู่ประการหนึ่งว่าภายใน สังคมนั้นมีการทำหน้าที่ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ หรือระบบย่อยต่าง ๆ ภายในสังคมได้ปฏิบัติงาน ต่อเนื่องประสานสัมพันธ์กันเพื่อมุ่งไปสู่ความมุ่งหมายสุดท้าย (Goal) ของแต่ละสังคมคือความอยู่รอด หมายความว่าความรวมถึงความสามารถในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงภาวะต่าง ๆ ภายในสังคมให้เหมาะสมกับ กาลเวลาที่ผ่านไป ด้วยฐานคิดดังกล่าว การศึกษาสังคมกลุ่มนี้ ถือว่าสังคมเป็นระบบกระทำการชนิด หนึ่ง (An Operating System) ซึ่งประกอบไปด้วยระบบย่อยต่าง ๆ (Subsystems) ระบบย่อย

เหล่านี้ทำหน้าที่ในส่วนของตัวเองให้สอดคล้องกับการทำหน้าที่ของระบบย่อยอื่น ๆ อันเป็นผลให้ สังคมดำรงอยู่ได้เปรียบประดุจดังระบบร่างกายของมนุษย์ซึ่งประกอบไปด้วยระบบย่อยต่าง ๆ อาทิ หัวใจ หู ตา จมูก แขน ขา เท้า ฯลฯ ซึ่งแต่ละส่วนได้ทำหน้าที่ตามความถนัดเฉพาะของตน และต้องประสานกับการทำหน้าที่ของส่วนอื่น ๆ ด้วย เพื่อความดำรงอยู่ของระบบใหญ่

การประสานงานกันของระบบย่อยต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อความอยู่รอดของสังคม เช่นเดียวกับของมนุษย์ดังเห็นได้ว่า ถ้าขาไปทำหน้าที่แทนแขน และปากไปทำหน้าที่ของทวารหนัก มนุษย์ซึ่งเป็นระบบใหญ่ ในกรณีนี้ก็ย่อมจะอยู่ด้วยความลำบาก ถ้าไม่ถึงแก่ความพิกลพิการหรือสิ้นชีวิตไปเสียเลย หรือหากว่าระบบย่อยต่าง ๆ ทำหน้าที่ไม่ประสานงานกันเพียงพอ อาจสร้างความยุ่งยากในการดำรงอยู่ให้แก่ระบบใหญ่ได้มาก เหมือนกัน ตัวอย่างเช่น ปากขอรับประทานแต่ของเผ็ดจัดเปรี้ยวจัด เค็มจัด และของที่ทำให้ท้องเสียง่าย ระบบย่อยส่วนท้อง โดยเฉพาะกระเพาะลำไส้ และทวารหนักอาจทำหน้าที่หนักเกินขนาด อาจเป็นเหตุให้ ระบบใหญ่คือมนุษย์ผู้นั้นต้องอยู่ด้วยความยากลำบากผิดปกติ และถ้าความขัดแย้งกันระหว่างระบบย่อยมีความรุนแรงมากอาจนำไปสู่ความสิ้นสุดของระบบใหญ่ได้ในที่สุด เช่นเดียวกับการดำรงอยู่ของสังคม ระบบย่อยต่าง ๆ ของสังคมต้องปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามความถนัดเฉพาะของแต่ละส่วนให้ดีและต้องประสานสัมพันธ์กับการทำงานของระบบย่อยอื่น ๆ ที่มีอยู่ภายในระบบใหญ่คือสังคมเป็นส่วนรวมด้วย มิฉะนั้นสังคมนั้นอาจมีการกระปลกกระเปลี้ย พิกลพิการ เกิดความยุ่งยาก ระส่ำระสายและในที่สุดก็อาจสลายตัวไปด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง

ระบบย่อย (Subsystems) สำคัญที่มีอยู่ในทุกสังคมมนุษย์พิจารณาตามลักษณะอันเป็นความถนัด (Specialization) ของกิจกรรม สามารถแบ่งออกได้เป็นระบบดังต่อไปนี้ คือ

- 1) ระบบย่อยทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านครอบครัวและญาติพี่น้อง (Family & Kinship System)
- 2) ระบบย่อยทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางการให้การศึกษาระบบ (Educational System)
- 3) ระบบย่อยทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางการป้องกันรักษาและบำรุงสุขภาพสมาชิก (Health System)
- 4) ระบบย่อยทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านการเศรษฐกิจ (Economic System)
- 5) ระบบย่อยทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านการเมือง (Political System)
- 6) ระบบย่อยทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านการความเชื่อ และศาสนาต่าง ๆ

ที่มีอยู่ในแต่ละสังคม System) (สนิท สมัการ. 2540 : 27)

เห็นได้ว่าทุกสังคมประกอบด้วยสถาบันต่าง ๆ โดยสถาบันต่างมีหน้าที่มีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน พึ่งพาซึ่งกัน เพื่อทำให้เกิดความมั่นคงและความเจริญของสังคม และให้ความสำคัญต่อมนุษย์ในฐานะที่เป็นปัจจัยหลักของสังคม ส่วนจะเป็นสังคมที่มีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับระดับคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์

ผู้วิจัยนำทฤษฎีนี้ไปใช้วิเคราะห์พลวัตในสังคมของชุมชนเกี่ยวกับภูมิปัญญาพื้นบ้านและการถ่ายทอด กระบวนการผลิต รูปแบบ และการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งจากความสัมพันธ์ทางสังคมของคนในชุมชนและสังคมภายนอกชุมชนทำให้ชุมชนคงอยู่ได้

3. ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม

Prey เป็นนักวิชาการที่มีความเชื่อว่า ศูนย์กลางวัฒนธรรมอยู่ที่อียิปต์เมื่อประมาณ 6,000 ปีมาแล้ว ก่อนหน้านั้นคนแคว้นนั้นยังไม่รวมกันและไม่มีศูนย์กลาง มีความเป็นอยู่อย่างกระจัดกระจาย เมื่อมีการคิดสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น หม้อดิน ตะกร้า เสื้อ บ้าน และมีการเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น วัฒนธรรมเหล่านี้มีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเป็นสาเหตุที่ทำให้คนที่อาศัยอยู่ในที่ต่าง ๆ กันมีขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมเหมือนกันได้แนวความคิดนี้เห็นได้ชัดเจนในตำราวิชาโบราณคดีทั่วไปและโดยเหตุที่ข้อมูลทางโบราณคดีมีอยู่ไม่สมบูรณ์ ทำให้เราไม่สามารถพิสูจน์ได้ลงไปแน่นอนว่า ทฤษฎีนี้ใช้ได้หรือไม่ได้ แต่อย่างไรก็ตามนักมานุษยวิทยากลุ่มนี้ไม่เชื่อในเรื่องความเป็นไปได้ที่มีการคิดประดิษฐ์สิ่งเดียวกันในสังคมที่อยู่ใกล้กัน แต่เชื่อว่าการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม (อมรา พงศาพิชญ์. 2538 : 125)

Boas นักมานุษยวิทยาชาวสหรัฐอเมริกาเชื่อว่า กลุ่มชนที่มีความสนิทสนมและมีความสัมพันธ์กันมาก่อน วัฒนธรรมหรือระบบสัญลักษณ์แพร่กระจายออกไป เพราะคนย้ายถิ่นและนำเอาวัฒนธรรมเก่าติดตัวไปด้วย หรือเพราะคนจากถิ่นอื่นมาติดใจวัฒนธรรมของคนกลุ่มนี้ และขอยืมวัฒนธรรมไปใช้ เขาเชื่อว่าคนสองกลุ่มนี้ที่อยู่ห่างไกลกัน ต่างคนต่างคิดค้นคิดวัฒนธรรม ที่คล้ายคลึงเหล่านี้ขึ้นมาเอง วัฒนธรรมหรือลักษณะของวัฒนธรรมอาจแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ

- 1) วัฒนธรรมแบบวัตถุ เช่น ถ้วย ชาม บ้าน เป็นสิ่งของที่จับต้องได้
- 2) วัฒนธรรมแบบไม่ใช่วัตถุ เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ซึ่งจับต้องไม่ได้ แต่มีลักษณะของตัวเองโดยเฉพาะ (อมรา พงศาพิชญ์. 2538 : 119)

การศึกษาวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่ม คือ การพยายามทำความเข้าใจกับวัฒนธรรมหรือลักษณะความเป็นอยู่ของแต่ละกลุ่ม Boas ได้กำหนดประเด็นพิจารณาเพื่อประโยชน์ในการศึกษาองค์ประกอบของวัฒนธรรม คือ

- 1) ลักษณะทางวัฒนธรรม (Culture Trait) คือ วัฒนธรรมวัตถุหรือไม่ใช่วัตถุซึ่งเป็นขั้นปฐม เป็นหน่วยที่เล็กที่สุดที่เราสามารถชี้ให้เห็นเด่นชัด เช่น ในกรณีของตะกร้าหวาย ถ้าเราสามารถชี้ให้เห็นหวายแต่ละเส้น และลักษณะสำคัญของหวาย เราอาจจะเรียกหวายแต่ละเส้นที่มีลักษณะเฉพาะว่า ลักษณะการวัฒนธรรม แต่ถ้าหวายแต่ละเส้นไม่มีลักษณะเด่นชัด ลักษณะเด่นอยู่ที่ตะกร้าเราเรียกตะกร้าว่า เป็นลักษณะการวัฒนธรรม ไม่เรียกว่าหวายเท่านั้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ ลูกบิดแต่ละลูกมีลักษณะพิเศษของตัวเอง มีสีต่างๆ ฉะนั้นลูกบิดเป็นลักษณะการวัฒนธรรม

- 2) หน่วยรวมวัฒนธรรม (Culture Complex) คือวัฒนธรรมวัตถุหรือไม่ใช่วัตถุที่รวม ลักษณะการวัฒนธรรม หรือวัฒนธรรมขั้นปฐมเข้าไว้ด้วยกัน เช่น สร้อยคอที่ทำด้วยลูกบิดเป็นหน่วยรวม วัฒนธรรม คือ การเอาลูกบิดหลายลูกหรือลักษณะการวัฒนธรรมหลายหน่วยรวมเข้าด้วยกัน หรือการแต่นะบ่าเป็นหน่วยรวมวัฒนธรรม เพราะรวมเอาลักษณะและท่าทางการแต่นะบ่าเข้าไว้ด้วยกัน เช่น รำเซิ้งรำวง โนรา แต่ละชุดมีลักษณะเฉพาะประกอบด้วยท่ารำซึ่งเป็นลักษณะการวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

- 3) เขตวัฒนธรรม (Culture Area) คือการรวมบริเวณท้องที่กลุ่มชนตั้งบ้านเรือนอยู่ในบริเวณเดียวกัน และมีลักษณะวัฒนธรรมร่วมกัน เห็นการพยายามขีดเส้นแบ่งแนวพื้นที่อย่างกว้าง ๆ และไม่ขีดเส้นอย่างถาวร นักวิจัยพวาทภาพได้ว่า คนที่อยู่ในบริเวณใดมีลักษณะอย่างไร การศึกษาเขตวัฒนธรรมนี้ ส่วนใหญ่หมายถึง การแพร่กระจายของวัฒนธรรมจากจุดหนึ่งไปยังจุดต่างๆ

จุดเริ่มต้นซึ่งเป็นที่เกิดของวัฒนธรรมเรียกว่า ศูนย์วัฒนธรรม (Culture Center) และบริเวณรอบนอกที่วัฒนธรรมแพร่กระจายไปถึง หรือส่วนที่อยู่ในบริเวณชายขอบจริงๆ มักมีเส้นขีดแบ่งแยกที่ไม่ชัดเจน วัฒนธรรมที่แพร่กระจายจนถึงชายขอบนี้ก็มีลักษณะผิดเพี้ยนจากวัฒนธรรมที่ศูนย์กลาง ซึ่งเรียกว่าวัฒนธรรมชายขอบ (Marginal Culture) (อมรา พงศาพิชญ์. 2538 : 119 - 120)

ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม เป็นการนำเสนอถึงวัฒนธรรมที่มีการแพร่กระจายจากจุดกำเนิดวัฒนธรรม ในลักษณะการแพร่กระจายทุกทิศทางจากจุดศูนย์กลางมีลักษณะมีอิทธิพลจากลักษณะภูมิศาสตร์และมีลักษณะอาณาเขตวัฒนธรรมจากจุดกำหนดวัฒนธรรม

ผู้วิจัยนำทฤษฎีนี้ไปใช้วิเคราะห์ปรากฏการณ์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชุมชน และประวัติความเป็นมาของการแสดงดนตรีลูกทุ่งไทย

4. ทฤษฎีนิเวศวิทยาวัฒนธรรม

ทฤษฎีนิเวศวิทยาวัฒนธรรม (Cultural Ecology Theory) Julian Steward และ Poy A. Pappaport เจ้าของทฤษฎีได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับธรรมชาติว่า เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์โดยความคิดและความเจริญงอกงาม ต้องมีธรรมชาติทางสิ่งแวดล้อมของการอีกส่วนหนึ่งด้วย เป็นเครื่องช่วยกระตุ้นความคิด คนเมื่อมีความเป็นอยู่ดีขึ้นย่อมไปปรับตกแต่งธรรมชาติให้ดีขึ้นด้วย เพื่อความสะดวกสบายแก่การดำรงชีวิตของตนเอง นิเวศวิทยาทางวัฒนธรรมเป็น การศึกษาการปรับตัวหรือความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การมีเงื่อนไขไม่ว่าสิ่งแวดล้อมจำกัดอยู่เพียงระดับใดระดับหนึ่ง แต่มีวิวัฒนาการไปในลำดับที่สูงกว่าโดยการสนับสนุนของสิ่งแวดล้อม ที่ดีกว่านั้นเองทฤษฎีนี้เชื่อว่าคนที่มีธรรมชาติทางความคิดดี(ธรรมชาติภายในร่างกาย) สามารถปรับสิ่งแวดล้อมให้เป็นความดี ขณะเดียวกัน สิ่งแวดล้อมธรรมชาติที่ดีช่วยส่งเสริมความคิดของคนและสามารถสร้างวัฒนธรรมได้ดีขึ้นด้วย นับเป็นทฤษฎีที่สวนทางระหว่างธรรมชาติกับคน และคนกับธรรมชาติ (ยศ สันตสมบัติ. 2548 : 13 - 17)

จากที่กล่าวมา ทฤษฎีนิเวศวิทยาวัฒนธรรม เป็นทฤษฎีที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ที่แสดงถึงสภาพธรรมชาติเป็นตัวก่อกำเนิดวัฒนธรรมที่มีรูปแบบแตกต่างกันไปตามท้องถิ่นนั้น ๆ ดังนั้นการศึกษาตามทฤษฎีนี้สามารถนำไปอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ

ผู้วิจัยนำทฤษฎีนี้ไปใช้วิเคราะห์ประวัติศาสตร์ชุมชน และประวัติความเป็นมาของการแสดงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้

5. ทฤษฎีประยุกต์ทางวัฒนธรรม

จากการอพยพของคนไทยจากท้องถิ่นหนึ่ง เช่น จากภาคเหนือไปภาคใต้ จากภาคใต้ไปภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปภาคกลาง นอกจากการย้ายถิ่นภายในประเทศแล้ว ได้มีการย้ายถิ่นจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เป็นวัฒนธรรมต่างขั้ว (Contrastion Culture) (พุทธ แสงบางปลา. 2543 : 1)

จากการย้ายถิ่น การทำงานร่วมกันระหว่างคนไทยและคนต่างชาติ จำเป็นต้องหาแนวทางการปฏิบัติที่ทำให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขและเข้าใจซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดวัฒนธรรมผสมผสาน

ดังนั้นการนำวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมาผสมผสานกัน ควรมีการวางแผนดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่อาจเกิดขึ้นและป้องกันไว้ก่อน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์กับทุกฝ่าย โดยมี

ขั้นตอนในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 7 ขั้นตอน (The 7 – Step Conflict Resolution Model) คือ

ขั้นที่ 1 ค้นหาสาเหตุของปัญหาที่แท้จริงและถูกต้อง (Problem Identification)

1. ระบุปัญหา (Statement of the Problem)
2. อธิบายรายละเอียดของปัญหา (Description the Incident)
3. ระบุถึงความยากลำบากหรือข้อขัดข้อง (Identification of the Difficulties)
4. หาคำตอบอธิบายต่าง ๆ ให้ได้ (Development of the Explanations)

ขั้นที่ 2 คลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้ง (Problem Clarification) โดยดำเนินการดังนี้

1. เปรียบเทียบเจตนาหรือความตั้งใจจริงของทั้งสองฝ่าย (Comparative Intentions)
2. เปรียบเทียบจุดยืนของคู่กรณีพอใจเล็กน้อยข้อขัดแย้ง (Comparative Perceptions)

ขั้นที่ 3 สำรวจพื้นเพหรือวัฒนธรรมโดยละเอียด (Cultural Exploration) โดยยึดหลักดังนี้

1. มีวัฒนธรรมหรือประเพณีลึบอะไรที่แอบแฝงอยู่ (Hidden Cultural Expectations) ต้องใช้เวลา และประสบการณ์ในการค้นพบ ต้องใช้ความละเอียดอ่อนและความคุ้นเคย
2. คาดคะเนหรือคิดไม่ถึงในสำคัญของข้อขัดแย้ง (Hidden Cultural Assumptions and Values)

ขั้นที่ 4 กระบวนการสำรวจครอบคลุมทั่วถึงองค์กร (Organization Exploration) อันนำมาซึ่งข้อขัดแย้งในอนาคต โดยพิจารณา ดังนี้

1. ศึกษาแนวโน้มหรือการปฏิบัติที่กระทำกันอยู่ทั่วโลก (Global Impertives)
2. ศึกษาสภาพท้องถิ่น ต้องรู้จักจุดอ่อนจุดแข็งของท้องถิ่น (Conflict Resolution)

ขั้นที่ 5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาคือข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น (Conflict Resolution) มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

2. ประนีประนอมยอมยุติข้อขัดแย้ง (Achieving Harmony)
2. สร้างเป้าหมายร่วมกันให้ได้ (Goal Setting) ไม่เอาไรต์เอาเปรียบกันจนเกินไป ทบทวนเรื่องคุณธรรมหรือความรับผิดชอบต่อสังคม (Human Integrity and Responsibility)

ขั้นที่ 6 ประเมินผลกระทบของการที่จะเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติ (Impact Assessment) ดังนี้

1. ต้องจัดระบบวัดผลให้รู้ทุกระยะๆ (Monitoring the Results)
2. ต้องมีการปรับปรุงขยายแผนปฏิบัติตามที่กล่าวไว้ก่อนในขั้นที่ 5 เช่นกัน
3. ประเมินผลประโยชน์หรือคุณค่าจากการปฏิบัติตามแผน (Assessing the

Benefits)

ขั้นที่ 7 รวบรวมผลสำเร็จในการดำเนินการขององค์การ (Organizational Integration) โดยดำเนินการดังนี้

1. จัดบันทึกการปฏิบัติเอาเป็นบรรทัดฐาน (Benchmarking)
2. ฉลองผลสำเร็จตามธรรมเนียมต่างชาติ (Celebrating theR)
3. กำหนดผลตอบแทนความดีความสำเร็จ (Institutionalizing the

Benefits) ให้เป็นธรรมเนียมหรือวัฒนธรรมของบริษัท (พุลพร แสงบางปลา. 2543 : 1)

จากการพัฒนาที่วางอยู่บนพื้นฐานของการให้ความสำคัญของภูมิปัญญาไทย หรือทุนทางสังคม วัฒนธรรมที่มีอยู่ในชาติ เป็นประเด็นของการพัฒนาที่ได้รับความสนใจ และกล่าวถึงเป็นการผสมผสาน และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างวิถีชีวิตมนุษย์กับสภาพแวดล้อมตลอดจนความสมดุลของระบบความสัมพันธ์ และวัฒนธรรมของคนในสังคมในลักษณะที่เป็นองค์รวม การประยุกต์การใช้ และการสืบทอดภูมิปัญญาเกิดขึ้น โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์เลือกสรร ศักยภาพในการตัดสินใจ ตลอดจนการรู้จักเลือกนำภูมิปัญญาที่ตนได้รับถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษไปใช้ตามสภาพสังคม วัฒนธรรมที่ชาวชุมชนเห็นว่าถูกต้อง เหมาะสม (พัชรินทร์ สิริสุนทร. 2543 : 56) เป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในชุมชนถึงเงื่อนไขของการพัฒนาที่บุคคลเผชิญอยู่

ผู้นำวิจัยนำทฤษฎีนี้ไปใช้วิเคราะห์ถึงการดำรงอยู่ การปรับตัวภายในชุมชนและนอกชุมชน ในมิติเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จากความสัมพันธ์ทางสังคมของคนในชุมชนและสังคมภายนอกชุมชน เพื่อการดำรงอยู่ของดนตรีลูกทุ่งภาคใต้

6. ทฤษฎีการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ เป็นสิ่งสำคัญต่อการอำนวยความสะดวกให้มนุษย์ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในสังคมปัจจุบันต่างร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มในลักษณะขององค์กร ซึ่งเป็นวิธีเดียวที่ทำให้มนุษย์สามารถผลิต เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม ปัญหาของการรวมกลุ่มทรัพยากร ทั้งที่เป็นวัตถุดิบและตัวบุคคล ให้มีการรวมกลุ่มกันสามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในลักษณะขององค์กร และการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้เกิดการขยายตัวธุรกิจเพื่ออยู่รอดได้ภายใต้การควบคุมขององค์กรและสามารถรักษาสภาวะให้องค์กรมีสภาวะภายนอกได้ตลอดไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของการจัดการ

สมยศ นาวิการ (2545 : 105) กล่าวว่า การจัดการ คือ กระบวนการออกแบบ และรักษาซึ่งสภาพแวดล้อมบุคคลทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2545 : 25) กล่าวว่า การจัดการ หมายถึง กระบวนการ กิจกรรม หรือ การศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในอันที่จะเชื่อมั่นว่ากิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไป ในแนวทางที่จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

พะยอม วงศ์สารศรี และคณะ (2545 : 25) ได้สรุปไว้ว่า การจัดการเป็นกระบวนการอย่างหนึ่ง เพราะการจัดการประกอบด้วยการดำเนินการเป็นขั้นตอนที่นำไปสู่เป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ และในขั้นตอนต่าง ๆ นี้ ไม่ได้เริ่มต้นและสิ้นสุดในตัวของมันเอง แต่เป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง หมุนเวียนไปเรื่อย ๆ ไม่มีวันสิ้นสุด

กล่าวโดยสรุป การจัดการ หมายถึง กระบวนการดำเนินการ โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่องค์กรตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการจัดการ

การจัดการถือได้ว่าเป็นงานที่สำคัญที่จะทำให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จได้โดยรวม ทั้งนี้ เพราะแม้ว่าผู้ปฏิบัติงานหรือสอดคล้องกับงานที่กระทำโดยฝ่ายอื่น ๆ หรือไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ภายนอกที่อยู่ไกลออกไป ก็ย่อมจะทำให้งานต่าง ๆ ล้มเหลว ไม่สามารถก่อให้เกิดผลสำเร็จให้กับกิจการได้ จำเป็นที่ยอมรับกันว่า การจัดการ เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่ง และมีเนื้อหาสาระที่เป็นแก่นสารมากมาย และมีใช้เป็นเพียงสามัญสำนึกธรรมดาอยู่ทุกวันนี้ องค์กรทุกแห่งต่างต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ยุ่ยากซับซ้อน มีผลทำให้การทำงานดำเนินไปด้วยความยากลำบาก การจัดการนับเป็นทักษะระดับสูงที่จำเป็นต้องมีการถ่ายทอดและศึกษาหาความรู้ให้เพิ่มขึ้นตลอดเวลา (ธงชัย สันติวงศ์. 2539 : 4 - 5)

กล่าวโดยสรุป การจัดการเป็นงานที่สำคัญที่มีผลโดยตรงต่อความสำเร็จขององค์กร โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันนับว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ความหมายของการบริหารจัดการ

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2540 : 13) กล่าวว่า การบริหารจัดการเป็นศิลปะในการดำเนินงานร่วมกันของบุคคล ซึ่งทำหน้าที่ในองค์กร โดยทำหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน การจัดองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ และการควบคุมกิจการ ให้ดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย

1) คน (Man) คือ ปัจจัยพื้นฐานอันดับแรกและเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ

2) เงิน (Money) คือ เงินสดหรือทรัพย์สิน หมายถึง เงินกู้ด้วย ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการซื้อที่ดินก่อสร้างโรงงาน

3) วัสดุอุปกรณ์ (Material) คือ เครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4) เครื่องจักร (Machine) คือ อุปกรณ์หลักในการผลิตสินค้า เพื่อใช้ปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า

การบริหารจัดการ เป็นภารกิจหรือกิจกรรมของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจในการประสานงานให้การทำงานของทุก ๆ ฝ่ายในองค์กรร่วมมือดำเนินการกิจขององค์กรให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารองค์กรต้องใช้ศิลปะและเทคนิคต่าง ๆ ในการดำเนินการกิจร่วมกัน

กระบวนการบริหารจัดการธุรกิจ

กระบวนการบริหารและกระบวนการบริหารจัดการธุรกิจ เป็นกระบวนการที่นำแนวคิดของ Henri Fayol ที่ระบุว่า การบริหารจัดการประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Co-ordinating) และ การควบคุม (Controlling) มาปรับใช้ให้เหมาะสม โดยธงชัย สันติวงษ์ (2539 : 86) นำเสนอไว้ 5 ขั้นตอน ซึ่งเป็นหน้าที่งานที่จำเป็นที่ผู้บริหารทุกคนต้องปฏิบัติ ทั้งนี้ เพื่อให้ภารกิจหรืองานทั้งหลายที่คนส่วนต่าง ๆ ขององค์กรทำอยู่ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้คือ

1) การวางแผน หมายถึง การกำหนดแผนงาน หรือวิธีการปฏิบัติงานไว้ เป็นการล่วงหน้า เพื่อผลสำเร็จตามที่ต้องการ การวางแผนจะเกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจพิจารณาถึงผลสำเร็จที่ต้องการ และหนทางที่จะทำให้ได้ผลตามเป้าหมายที่ต้องการนั้น การวางแผนจะช่วยให้ผู้บริหารเกิดความรอบครอบในการทำงานให้ก้าวไปในอนาคต และพร้อมเผชิญความไม่แน่นอนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งเท่ากับว่าช่วยให้เกิดการป้องกันปัญหา ซึ่งดีกว่าการคอยแก้ไขปัญหาค่าที่เกิดขึ้น

2) การจัดองค์กร หมายถึง การพัฒนาระบบการทำงานเพื่อให้งานต่าง ๆ สามารถดำเนินการไปได้ โดยมีการประสานงานกันเป็นอย่างดี การจัดองค์กรนั้น เป็นการจัดโครงการของงานที่ประกอบไปด้วยการกำหนดตำแหน่งงาน การจัดกลุ่มงานเป็นหน่วยงานย่อย การมอบหมายอำนาจหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน ซึ่งการจัดองค์กรที่ดีจะช่วยให้บุคคลในฝ่ายต่าง ๆ ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์กร อำนาจหน้าที่ ตลอดจนทรัพยากรการจัดการที่จำเป็นสำหรับปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังช่วยลดปัญหาการทำงานที่ซ้ำซ้อนช่วยให้การประสานงานของฝ่ายต่าง ๆ ในองค์กรมีประสิทธิภาพ

3) การจัดคนเข้าทำงาน หมายถึง ภารกิจทางการจัดการที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้องค์กรธุรกิจมีกำลังที่มีประสิทธิภาพพร้อมในทุกตำแหน่ง หลักการของการจัดการเกี่ยวกับบุคคลใช้ยึดถือปฏิบัติกันมา คือ การจัดคนที่มีความรู้ความสามารถลงในตำแหน่งงานที่เหมาะสมนั่นเอง

4) การอำนวยการสั่งการ หมายถึง กิจกรรมทางการจัดการที่มีผู้นำหรือผู้บริหารทำการบังคับบัญชา ให้การทำงานต่าง ๆ ภายในโครงสร้างขององค์กรดำเนินไปอย่างราบรื่น มีการประสานร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน ซึ่งผู้บริหารต้องฝึกทักษะให้เป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพสามารถโน้มน้าว และชักจูงผู้ใต้บังคับบัญชาทุ่มเทการทำงานให้ ซึ่งจุดนี้ทักษะในการติดต่อสื่อสารนับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญ รวมทั้งการมีความเข้าใจในพฤติกรรมมนุษย์ เป็นพื้นฐานที่ช่วยให้ผู้บริหารมีความสามารถในการประยุกต์ศิลปะการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเหมาะสมกับสถานการณ์

5) การควบคุม เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าการทำงานต่าง ๆ จะสำเร็จผลตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งขั้นตอนการควบคุมที่สำคัญต้องมีการวัดผลของงานที่ทำได้ เปรียบเทียบกับผลงานที่ตั้งไว้ และดำเนินการแก้ไขเมื่อมีสิ่งผิดปกติ หรือมีเหตุผลที่ทำให้ผลงานคาดเคลื่อนไปจากที่กำหนดไว้ในแผน

จากที่กล่าวมา กระบวนการบริหารจัดการธุรกิจ ควรประกอบไปด้วยการวางแผน การจัดองค์กร การจัดบุคคลเข้าทำงาน การอำนวยความสะดวก และการควบคุม

ดังนั้น ทฤษฎีการบริหารจัดการ เป็นการดำเนินการกิจหรือกิจกรรมของบุคคล หนึ่งหรือกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจในการประสานงานให้การทำงานของทุก ๆ ฝ่ายในองค์กรร่วมมือดำเนินการกิจให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยการวางแผน การจัดองค์กร การจัดบุคคลเข้าทำงาน การอำนวยความสะดวก และการควบคุมที่เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะขององค์กรนั้น ๆ

ผู้วิจัยนำทฤษฎีนี้ไปวิเคราะห์การจัดการดำเนินงานของกลุ่มผู้ผลิตและจำหน่ายเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อไป

7. สุนทรียศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยความงาม เป็นคุณค่าที่เกิดจากรูปความงามและความงามที่รับรู้ (ชะวัชชัย ภาคินธ. 2548 : 437) และเรื่องที่ถูกถกเถียงกันมากคือ ตำแหน่งของความงาม หรือว่าความงามอยู่ที่ไหน ความงามนั้นไม่ว่าจะเป็นจิตวิสัยหรือวัตถุวิสัย ยังคงเป็นเรื่องให้ความเห็นไม่ตรงกัน และทัศนะที่แตกต่างกันของนักสุนทรียศาสตร์เหล่านั้น ได้ก่อให้เกิดทฤษฎีทางความงามขึ้นหลายทฤษฎี สำหรับประเทศไทยนับเป็นชาติที่มีความงามในลักษณะเฉพาะตัวมีความเชื่อ มีทรรชนะมีเหตุผล ในความงามของตนเอง เป็นสุนทรียศาสตร์ที่สืบทอดกับมาตามสายวัฒนธรรม โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2546 : 29)

ความหมายของสุนทรียศาสตร์ จรูญ โกมุทร์ตานนท์ (2540 : 11) กล่าวว่าไว้ว่า สุนทรียศาสตร์เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับความงาม

โกสุม สายใจ และคณะ (2546 : 2) กล่าวว่าไว้ว่า เป็นการค้นหาความหมายของความงาม ความพึงพอใจทางสุนทรียะ หลักแห่งรสนิยม ความสุขของบุคคลที่มีต่อการสร้างสรรค์สิ่งที่มีความงาม กระบวนการสร้างงานศิลปะและมาตรการในการประเมินค่าการตัดสินงานศิลปะ

ขมนาด กิจพันธ์ และคณะ (2546 : 15 - 16) กล่าวว่าไว้ว่า เป็นวิชาที่ว่าด้วยสิ่งสวยงาม ประกอบด้วยสุนทรียวัตถุ ความงาม ความแปลกหูแปลกตา ความน่าอัศจรรย์ใจ โดยมีแนวคิดทางสุนทรียศาสตร์เชิงการคิด และเชิงพฤติกรรม

วิรุณ ตั้งเจริญ (2546 : 28 - 29) กล่าวว่า สุนทรียศาสตร์ ประกอบด้วยคำศัพท์ สุนทรียะ สุนทรียภาพ และสุนทรียศาสตร์ กล่าวคือ

1) สุนทรียะ คือ ความงาม อาจเป็นความงามของศิลปกรรมธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความประณีตงดงามของจิตใจ ความประณีตงดงามของการใช้ชีวิตส่วนตัวและชีวิตส่วนรวม

2) สุนทรียภาพ คือ ความรู้สึกในความงาม ภาพที่งดงามในการคิดหรือภาพของความงามในสมอง (Image of Beauty) ศักยภาพของการรับรู้ ความงามที่สามารถสัมผัสหรือรับความงามได้ต่างกัน ความงามที่เกิดจากภาพ จากเสียง จากจินตนาการ จากตัวอักษรหรือการประสาธสัมผัสอื่น ๆ

3) สุนทรียศาสตร์ คือ ศาสตร์หรือวิชาที่เกี่ยวกับความงาม ตามความคิดของชาวตะวันตก สุนทรียศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของปรัชญา ปรัชญาที่เป็นการแสวงหาหรือความรักในภูมิปัญญา (Love of Wisdom) ที่มุ่งแสวงหาความจริง ความดี และความงาม

กรมศิลปากร (2547 : 189 - 190) กล่าวว่า เป็นศาสตร์ของจิตใจและอารมณ์ สะท้อนให้เห็นระดับความสูงต่ำของรสนิยม เป็นเครื่องชี้ให้เห็นสมรรถนะ และความกระตือรือร้น เป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวในการปรับปรุงความงาม ความเรียบร้อย ความเป็นคนเสียสละ ความเคารพกฎเกณฑ์แห่งธรรมชาติ และลดกิเลสแห่งความชั่วร้าย เป็นสิ่งที่สิ่งสถิตอยู่ในจิตสำนึกของเรา และแขวนอยู่รอบกายมนุษย์ เป็นทรัพย์สินที่มีค่ารอบตัวเราเป็นมรดกที่สืบทอด โดยการปลูกฝัง ให้การศึกษา การฝึกอบรม การควบคุมอย่างเป็นระบบ

ญาณ วชิระ (2549 : 223) กล่าวว่า สุนทรียศาสตร์ เป็นศาสตร์อันว่าด้วยปัญญา เกี่ยวกับความงาม และการตัดสินคุณค่าของความงาม เพื่อหาความแท้จริงของความงามว่ามาจากไหน ความงามมีอยู่ในจิตเองหรือมีอยู่ในวัตถุ สุนทรียศาสตร์จึงเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยมาตรฐานการตัดสินความงาม

ดังนั้นสุนทรียศาสตร์ หมายถึง ศาสตร์ที่ว่าด้วยความงาม ความพึงพอใจต่องานศิลปะ และธรรมชาติ ที่ก่อให้เกิดกระบวนการการสร้างงานศิลปะและมาตรการในการประเมินค่าความงาม

ลักษณะของทฤษฎีสุนทรียศาสตร์

ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยความงาม โดยมีความงามใน 3 ลักษณะ คือ

1) ความงามเป็นคุณสมบัติของวัตถุผู้ที่เชื่อในทฤษฎีนี้ เชื่อว่าวัตถุต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่มีความงามในตัวของตัวเอง เช่น สวยเพราะสีส้ม ทรวดทรง ฟันฉิว ไม่ว่าเราสนใจวัตถุนั้นหรือไม่ การที่เราเริ่มให้ความสนใจในวัตถุนั้น เป็นเพราะความงามของวัตถุนั้นเอง Aristotle (n.d. : 384 - 322B.C.) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความงามที่เป็นวัตถุนั้นว่า สุนทรียศาสตร์นั้นมีจริง โดยไม่ขึ้นกับความคิดของมนุษย์ สุนทรียศาสตร์มีมาตรการตายตัวแน่นอนในตัวเอง ดังนั้น ความงามของวัตถุจึงเป็นความสมบูรณ์อันเกิดจากรูปร่าง รูปทรง สี สัน สัดส่วนที่ประกอบกันเข้าอย่างกลมกลืน มีความสมดุล ถือว่าความงามที่เป็นวัตถุนั้นหรือสุนทรียศาสตร์นั้นเป็นความงามที่สมบูรณ์แบบ

2) ความงามเป็นความรู้สึกเพลิดเพลิน แนวคิดตามทฤษฎีนี้กล่าวคือการที่เรามองเห็นคุณค่าของความงามในสิ่งใด จิตเป็นตัวกำหนดความงาม Plato (n.d. : 472-347B.C.) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องของความงามว่าความงามแท้จริงนั้นอยู่ในโลกแห่งจินตนาการ (World of Idea) โดยความงามอยู่ที่จิตเป็นตัวกำหนด ส่วนความคิดนั้นอยู่ในห้วงแห่งจินตนาการที่อยู่นอกเหนือไปจากโลกนี้ กล่าวคือ จิตต้องสร้างต้นแบบแห่งความงามขึ้น สิ่งใดที่มีลักษณะใกล้เคียงกับจินตนาการในต้นแบบมากเพียงใด ย่อมถือว่าเป็นความงามเพียงนั้น ความชอบความเพลิดเพลินในสิ่งที่แสดงถึงคุณค่าตามมา

3) ความงามเป็นสภาวะสัมพัทธ์ โดยความงามไม่ใช่เป็นจิตวิสัยอย่างสิ้นเชิง และไม่เป็นวัตถุนิยมอย่างสิ้นเชิงเช่นกัน แต่เป็นภาวะสัมพัทธ์ระหว่างวัตถุกับบุคคล ทัศนะนี้นับว่ามีส่วนถูกต้องอยู่ที่การยอมรับว่าทั้งรากฐานรองรับคุณค่าทางสุนทรียะ โดยที่ตัวของความสัมพัทธ์ไม่ใช่เป็นตัวความงามหรือตัวคุณค่าทางสุนทรียะ (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. 2556 : 1)

โดยรวมลักษณะของทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ มี 3 ลักษณะ คือ ความงามเป็นคุณสมบัติของวัตถุความงามเป็นความรู้สึกเพลิดเพลิน และความงามเป็นสภาวะสัมพัทธ์

มาตรฐานของความงาม มาตรฐานของความงาม เป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่งตายตัวสัมพันธ์สอดคล้องไปกับชีวิตจิตใจที่ดำเนินไปเพื่อการแสวงหาและค้นพบ ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาการไม่มีที่สิ้นสุด โดยมีมาตรฐานความงาม ดังนี้คือ

- 1) ความงามอันเกิดจากการลดหลั่นกันอย่างมีจังหวะของรูปทรง
- 2) ความงามอันเกิดจากการผสมผสานกลมกลืนของเส้น
- 3) ความงามอันเกิดจากลักษณะสูงต่ำของรูปทรง
- 4) ความงามอันเกิดจากความกลมกลืนของสีและลักษณะผิว
- 5) ความงามอันเกิดจากความกลมกลืนของสัดส่วน
- 6) ความงามอันเกิดจากความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ยะลา. 2550 : 1)

จากที่กล่าวมา มาตรฐานของความงาม ประกอบไปด้วย การลดหลั่นอย่างมีจังหวะของรูปทรง การผสมผสานกลมกลืนของเส้น ลักษณะสูงต่ำของรูปทรง ความกลมกลืนของสีและลักษณะผิว ความกลมกลืนของสัดส่วน และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

รูปแบบความงามทางสุนทรียศาสตร์

รูปแบบความงามทางสุนทรียศาสตร์ โกสุม สายใจ และคณะ (2546 : 16 - 17) ได้นำเสนอไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1) แบบเหมือนจริง หรือเหมือนธรรมชาติ ศิลปินหรือช่างกลุ่มนี้เชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ มีความงามอยู่แล้ว ทั้งรูปร่าง สี ผิว สัดส่วน การจำลองหรือการเลียนแบบความงามสิ่งเหล่านั้น คนส่วนใหญ่รับรู้ได้ง่าย เข้าใจง่าย หากได้มองเห็นหรือสัมผัสศิลปะนั้น ๆ

2) แบบดัดแปลง ศิลปะหรือช่าง เชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์ควรมีการตกแต่งเพิ่มเติมให้เหมาะสมขึ้น ให้สวยงาม น่ารัก น่าเอ็นดู ศิลปินต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ ที่ดัดแปลง สร้างรูปทรงใหม่ขึ้น

3) แบบอิสระ ศิลปินหรือช่าง เชื่อว่าความงามเป็นเรื่องของมนุษย์ที่ควรสร้างขึ้นอย่างกว้างขวางไม่ติดกับการเลียนแบบ หรือการดัดแปลงจากธรรมชาติ ศิลปินต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์

ดังนั้น รูปแบบความงามทางสุนทรียศาสตร์มี 3 รูปแบบ คือ แบบเหมือนจริง แบบดัดแปลง และแบบอิสระ

ประโยชน์ของสุนทรียศาสตร์

สุนทรียศาสตร์ นับเป็นศาสตร์อันลึกซึ้ง เป็นศาสตร์ของการพัฒนาจิตใจของมนุษย์ เพื่อปรับปรุงตนเอง เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาความสุขทางใจ และเพื่อเข้าถึงศิลปะทุกประเภท โดยก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

- 1) ได้รับความงามอมตะทางศิลปะ ซึ่งไม่เคยมี หรือเห็นในธรรมชาติมาก่อน เรียกว่า ได้รู้ ได้เป็นเหนือกว่าคนธรรมดา
- 2) ความงามศิลปะได้ฝังแน่นในความทรงจำ ไม่ลืมเลือนง่าย ๆ
- 3) ศิลปะทำให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ร่วมกัน ทำให้จิตใจผูกพันต่อกัน คนที่อารมณ์มีรสนิยมย่อมมีความเข้าใจในรักกันแน่นแฟ้นยิ่งกว่าสิ่งอื่น วรรณคดีชั้นสูงหรือศิลปะชั้นสูงมีจุดโน้มเอียงให้เราเข้าใจถึงคุณงามความดีบางอย่าง ซึ่งศิลปะซ่อนเร้นอยู่แล้ว ยิ่งทำให้ได้รับความ

ลึกซึ้งของศิลปะเพิ่มขึ้น และส่งผลต่อการปรับปรุงจิตใจให้สอดคล้องตามไปด้วย (ทวีเกียรติ ไชยยงศ. 2528 : 6)

ดังนั้นสุนทรียศาสตร์ ได้ให้ประโยชน์ต่อมนุษย์ในการปรับปรุงตนเองให้เป็นผู้มีรสนิยม เป็นการแสวงหาความสุขทางใจ เข้าถึงศิลปะ ได้รับความงามอมตะทางศิลปะความงามที่ฝังแน่นในความทรงจำ และทำให้จิตใจมีความผูกพันรักกันผู้วิจัยนำทฤษฎีนี้ไปใช้วิเคราะห์ถึงพลวัตของเครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งที่ส่งผลให้เกิดคุณค่าศิลปะ ความงาม และมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เป็นรายได้ต่อชุมชนและสังคมโดยรวม

8. ทฤษฎีมูลค่าเพิ่ม

ทฤษฎีมูลค่าเพิ่ม จีระ หงส์ดารมภ์ (2551 : 1) ได้นำเสนอไว้ว่า เป็นทฤษฎีที่เน้น ให้ทุกคนสามารถเปลี่ยนข้อมูล เป็นข่าวสาร เป็นความรู้ สามารถนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มและก่อให้เกิดความฉลาดเฉลียวในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี โดยมีลำดับ ดังนี้

- 1) ข้อมูล (Data)
- 2) ข่าวสาร (Information)
- 3) ความรู้ (Knowledge)
- 4) มูลค่าเพิ่ม (Value added)
- 5) ความเฉลียวฉลาด (Wisdom)

ซึ่งมูลค่าเพิ่มแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านสังคม (Social Value)
- 2) ด้านเศรษฐกิจ (Economy)
- 3) ด้านวัฒนธรรม (Cultural Value)

ดังนั้นทฤษฎีมูลค่าเพิ่ม เป็นทฤษฎีของการเปลี่ยนข้อมูลให้เป็นข่าวสาร เป็นความรู้ที่นำไปสร้างเป็นมูลค่าเพิ่ม และมีความเฉลียวฉลาดในการปฏิบัติงาน

ผู้วิจัยนำทฤษฎีนี้ไปใช้วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงและการบริหารจัดการเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง ให้เกิดคุณค่าและรายได้ต่อครอบครัวและชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

1.1 งานวิจัยในอดีต

กรมศิลปากร (2550 : 234) วิจัยเรื่องการศึกษา และการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการแต่งกายยืนเครื่องโขน ละคร และรำ พบว่า มีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรที่แสดงว่าการแต่งกายยืนเครื่องโขนละครมีกำเนิดมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น แต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของเครื่องแต่งกายพร้อม ๆ กับการประดิษฐ์เครื่องแต่งกายยืนเครื่องของตัวนางให้เข้าคู่กันขึ้นในสมัยอยุธยาตอนกลาง ส่วนในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นได้มีการประดิษฐ์ศิราภรณ์แบบต่าง ๆ ต่อมาคณะละครผู้มีบรรดาศักดิ์ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลางได้มีการดัดแปลงรูปแบบขึ้นส่วนของเครื่องแต่งกายบางชิ้นให้มีลักษณะใกล้เคียงกับรูปแบบของเครื่องแต่งกายในภาพยนตร์กรรมไทย ทั้งยังได้เริ่มมีการนำวัสดุชนิดใหม่พร้อมกับศิลปะการสร้างเครื่องประดับแบบตะวันตกในสมัยนั้นเข้ามาประยุกต์ใช้ในการ

สร้างศิราภรณ์บางชนิด จนเกิดเป็นลักษณะเฉพาะที่มีข้อกำหนดใช้กับตัวละครบางตัวโดยเฉพาะ ซึ่งยังคงเป็นที่นิยมมาจนถึงปัจจุบัน

ส่วนผลการวิเคราะห์การหารูปแบบในการสร้างเครื่องแต่งกายยืนเครื่องของกรมศิลปากร สรุปว่า ได้แนวทางจากการสร้างเครื่องแต่งกายยืนเครื่องของกรมมหรสพ ในรัชกาลที่ 6 ทั้งในด้านรูปแบบลักษณะ ขนาด และลวดลาย โดยสามารถใช้ร่วมกับลวดลายที่สร้างขึ้นใหม่ในลักษณะของศิลปะยุคปัจจุบัน ซึ่งถือเป็นการผสมผสานส่วนที่ดี และงดงามของยุคเก่าและยุคใหม่เข้าด้วยกัน ส่วนด้านวัสดุนั้น อาจปรับเปลี่ยนเป็นการใช้วัสดุที่ผลิตใหม่ในปัจจุบัน ซึ่งมีความคงทนเหมาะสมที่จะใช้ทดแทน ทั้งยังมีความงดงามเทียบเท่ากับวัสดุที่เคยใช้มาแต่เดิม

ดาริน ลือนาม (2551 : 70 - 72) ได้วิจัยเรื่อง การออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อช่วยอำพรางรูปร่าง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของรูปร่างและจุดที่ควรอำพรางของร่างกาย หลักการสวมใส่เสื้อผ้าเพื่ออำพรางรูปร่าง และองค์ประกอบทางศิลปะและทัศนธาตุที่เป็นตัวแปรอันมีอิทธิพลต่อความรู้สึกในการออกแบบเครื่องแต่งกาย เพื่อนำมาวิเคราะห์ใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อช่วยอำพรางรูปร่าง มีวิธีดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการ บทความ งานวิจัย แหล่งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยการแจกแบบสอบถามให้แก่ช่างออกแบบตัดเย็บเสื้อผ้าที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้แนวทางในการออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่ออำพรางรูปร่าง จำนวน 200 คน นำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย และนำผลวิเคราะห์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านการออกแบบตัดเย็บเสื้อผ้าประเมินผล เพื่อหาข้อสรุปในการออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่ออำพรางรูปร่าง ผลการวิจัยสามารถสรุปแนวทางการออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อช่วยอำพรางรูปร่างได้ดังนี้ 1) องค์ประกอบทางศิลปะมีอิทธิต่อการออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อช่วยอำพรางรูปร่างและจุดบดบังของร่างกายได้ ซึ่งการนำองค์ประกอบทางศิลปะ อันได้แก่ เส้น สี รูปทรงมาใช้ในการอำพรางรูปร่าง มีเทคนิควิธีการที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับประเภท และลักษณะของจุดบดบัง ทั้งนี้ต้องเลือกใช้อย่างเหมาะสม 2) การใช้เส้นในการอำพรางรูปร่างที่มีลักษณะแตกต่างกัน พบว่า เส้นแนวตั้ง เส้นทแยงมุม สามารถเพิ่มความสูงได้ ส่วนเส้นแนวนอนจะสามารถขยายพื้นที่ออกได้ ในแนวกว้าง 3) การใช้สีในการอำพรางรูปร่าง พบว่า การใช้สีอ่อนและสีสดใสดึงดูดความสนใจ จึงควรใช้ในส่วนที่ต้องการเน้น ส่วนสีเข้มจะลดขนาดลง ทำให้ส่วนนั้นดูเล็กลงและไม่ดึงดูดสายตา จึงควรนำมาใช้บริเวณที่ต้องการอำพราง 4) การเลือกใช้รูปทรงของเครื่องแต่งกายต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมและ มีความสมดุลเพื่อช่วยเบี่ยงเบนสายตาให้ออกห่างจากจุดที่ควรอำพราง

จิตตนา จินะภาศ (2551 : 81 - 85) ได้วิจัยเรื่อง การออกแบบต้นแบบเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับสำหรับกลุ่มคนแนวฮิปฮอป : กรณีศึกษากลุ่มคนแนวฮิปฮอปในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิต บุคลิกภาพและอัตลักษณ์ของกลุ่มคนแนวฮิปฮอปในแต่ละกลุ่ม เพื่อออกแบบต้นแบบเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับสำหรับกลุ่มคนแนวฮิปฮอป ในแต่ละกลุ่ม เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาและออกแบบสินค้าสำหรับกลุ่มคนแนว ฮิปฮอป การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงทดลอง โดยทำการออกแบบต้นแบบเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับสำหรับกลุ่มคนแนวฮิปฮอป จากการสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มคนแนวฮิปฮอป จำนวน 20 คน วิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้องเพื่อออกแบบต้นแบบแล้วจึงนำสื่อต้นแบบที่สร้างขึ้นไปทดสอบโดยใช้แบบสอบถาม ร่วมกับบอร์ดนำเสนอต้นแบบโดยการทดสอบกับกลุ่มคนทั่วไปและกลุ่มคนแนวฮิปฮอป จำนวน 119 คน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มคนแนวฮิปฮอปนั้น

ประกอบไปด้วยกลุ่มหลัก 4 กลุ่ม คือ ดีเจ เอ็มซี กราฟฟิตี้ และเบรกแดนซ์ ทุก ๆ กลุ่มมีลักษณะการดำเนินชีวิต บุคลิกภาพ และอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันไปคือกลุ่มดีเจจะเป็นกลุ่มที่มีลักษณะเด่นด้านการเปิดแผ่นเสียงและการผสมเสียงในเพลงแนวฮิปฮอปกลุ่มเอ็มซี คือกลุ่มที่มีลักษณะเด่นด้านการร้องแร็ป การแต่งเพลง และการพูดเชิญชวน กลุ่มกราฟฟิตี้ คือกลุ่มที่มีลักษณะเด่นด้านการเขียนภาพที่มีเทคนิคเฉพาะตัวเน้นการพ่นสีนำเสนอภาพบนผนัง และกลุ่มเบรกแดนซ์คือ กลุ่มที่มีลักษณะเด่นด้านการเต้นเบรก ซึ่งเป็นรูปแบบการเต้นประกอบเพลงแนวฮิปฮอป กลุ่มคนแนวฮิปฮอปมีบุคลิกที่ชอบการแข่งขัน เมื่อนำลักษณะเด่นดังกล่าวมาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับโดยกลุ่มเบรกแดนซ์ ประกอบด้วยเสื้อแขนกุด ทรงกางเกงแบบสามส่วน ลวดลายและหมวกทรงป็นนี่แคป กลุ่มดีเจประกอบด้วยลายสกรีนที่เกี่ยวข้องกับดีเจ และหมวกแคป กลุ่มกราฟฟิตี้ ประกอบด้วยลวดลายสกรีนเสื้อและครีปรองเท้า และกลุ่มเอ็มซีประกอบด้วยลวดลายสกรีนเสื้อยืด ลายปักกางเกงยีนส์ เข็มขัด สร้อยคอ จี้ สร้อยแขน ผลการทดสอบพบว่ากลุ่มคนทั่วไปสามารถแยกแยะกลุ่มเบรกแดนซ์ได้ มากที่สุดคือร้อยละ 81.81 รองลงมา คือสามารถแยกแยะกลุ่มกราฟฟิตี้ 71.43% ดีเจ 51.95% และเอ็มซี 45.45% ตามลำดับ

จิรารัตน์ พุทธอาสน์ (2552 : 91 - 93) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการออกแบบเครื่องแต่งกาย ที่สะท้อนอัตลักษณ์เกย์ ครึ่งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษากระบวนการออกแบบตัวตน ผ่านการเลือกซื้อและตกแต่งเสื้อผ้าของกลุ่มเกย์ในสถานบันเทิงกลางคืนในอำเภอเมืองเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาหาลักษณะร่วมของรูปแบบเครื่องแต่งกายที่แสดงออกทางตัวตนของกลุ่มเกย์ในสถานบันเทิงอำเภอเมืองเชียงใหม่ 3) เพื่อสร้างสรรค์แนวทางในการออกแบบเครื่องแต่งกายสะท้อนให้เห็นความเป็นตัวตน ของกลุ่มเกย์ในรูปแบบเสื้อผ้า โดยทำการศึกษาจากการสัมภาษณ์กลุ่มเกย์จำนวน 10 คน และจากแบบสอบถามกลุ่มเกย์ จำนวน 40 คน ผลการศึกษาพบว่าเครื่องแต่งกายที่สะท้อนและบ่งบอกถึงความเป็นเกย์ที่เปิดเผยตัวตนทั้ง 10 คนนั้นมีอัตลักษณ์ร่วม คือ 1) เสื้อผ้าที่ตัวต้องมีของตกแต่งที่มีความแวววาว อาทิเช่น เข็มกลัดเพชร ลูกบิดหลากสี 2) ใช้เทคนิคการปักและการเย็บเดินเส้น, ตีตะเข็บเพื่อให้เกิดลวดลาย, ผิวสัมผัส (Texture) 3) ลวดลายที่ตกแต่งเป็นลายกราฟิกที่มีความโค้งมน, พลิ้วไหวและลายดอกไม้หรือตกแต่งด้วยผ้าลูกไม้ กลุ่มเกย์เหล่านี้ต้องการเลือกที่จะแตกต่างจากคนอื่นเพื่อเกิดความโดดเด่น พร้อม ๆ กับยังได้ จำแนกตัวเองเข้ากับกลุ่มเพศชายโดยได้เลือกแต่งกายให้มีลักษณะคล้ายทางเพศชายในทางตรงกัน ข้ามกลุ่มเกย์กลับมามองกลุ่มเกย์ด้วยกันเองถึงลักษณะภายนอกที่บ่งบอกความเป็นตัวตนเกย์ว่าบุคคลนั้น ๆ เป็นเกย์หรือไม่ผ่านทางรูปแบบเสื้อผารูป, พอดีตัว, เน้นโชว์รูปร่าง เห็นส่วนเว้าส่วนโค้ง ของกล้ามเนื้อซึ่งกระตุ้นในความรู้สึกในเรื่องเพศว่า แม้การแต่งกายของเกย์ที่สะท้อนผ่านเสื้อผ้า ออกมาเป็นในรูปแบบไม่ปิดบังแต่ก็ไม่ได้เปิดเผยอย่างโจ่งแจ้ง, แดกแยกแต่ไม่แตกต่าง, เป็นการเชื่อมต่อดังนั้นทางวัฒนธรรมกลุ่มย่อยเกย์ต่อวัฒนธรรมกลุ่มหลัก (สังคม) หลอมรวมเป็นกลุ่มก้อน เพื่อตอกย้ำคุณค่าของตนเองต่อการดำรงอยู่ในสังคมอย่างเป็นรูปธรรม

ภาณุเดช อังกินันท์ (2552 : 100 - 115) ได้วิจัยเรื่อง วงดนตรีลูกทุ่ง : การกำเนิด การเจริญรุ่งเรือง และการสลาย เป็นการศึกษาวงดนตรีลูกทุ่งในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาประวัติ ความเป็นมาของเพลงลูกทุ่งและวงดนตรีลูกทุ่ง 2) เพื่อศึกษาปัจจัย ที่มีผลต่อการกำเนิด การเจริญรุ่งเรือง และการสลายของวงดนตรีลูกทุ่ง 3) เพื่อศึกษาโครงสร้างการบริหารจัดการวงดนตรีลูกทุ่ง 4) เพื่อศึกษาการจัดการด้านวัฒนธรรมของ

วงดนตรีลูกทุ่ง เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้เทคนิควิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ศึกษาข้อมูลของวงดนตรีลูกทุ่งในเชิงประวัติศาสตร์ แบ่งขั้นตอนในการศึกษาเป็น 3 ขั้นตอน คือ การเก็บข้อมูลจากเอกสาร หลักฐานและการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับวงดนตรีลูกทุ่งไทย รวม 15 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลแบ่งตามช่วงเวลา ผลการวิจัยพบว่า วงดนตรีลูกทุ่งเกิดจากปรากฏการณ์ทางสังคมไทยยุคเปลี่ยนผ่านจากสังคม ประเพณี และวัฒนธรรมของไทย ไปสู่สังคมยุคใหม่ของการรับกระแสอิทธิพลวัฒนธรรมดนตรีที่ผสมผสานกันระหว่าง เพลงพื้นบ้าน เพลงร่วมสมัยยุค เช่น เพลงตลาดหรือเพลงเพื่อชีวิต และเพลงสากลแนวใหม่ วงดนตรีลูกทุ่งซึ่งเป็นผลผลิตของการผสมผสานนั้น ได้มีการกำเนิด และเจริญรุ่งเรืองควบคู่กับบทเพลงลูกทุ่งมาโดยตลอด แต่ได้ สิ้นสลายจากสังคมไทย ภายในช่วงเวลา 4 ทศวรรษเท่านั้น วงดนตรีลูกทุ่งได้รับอิทธิพลมาจาก วงดนตรีสตริงแบน คณะราวง วงดนตรีสากลของทางราชการและวงดนตรี ละติน ซาเวียร์ คูกัต (Xavier Cugat) การจัดการด้านวัฒนธรรมวงดนตรีลูกทุ่งที่สำคัญอันเป็นอัตลักษณ์ของวงดนตรีลูกทุ่ง ผู้วิจัยพบว่า แนวทางการวางคิวการแสดงหรือการเดินสาย บทเพลงประจำตัวของนักร้องลูกทุ่งซึ่งไม่พบในนักร้องประเภทอื่น การแสดงของคณะตลก โฆษกผู้ดำเนินรายการและประกาศด้านหน้าเวที การแสดงของทางเครื่องที่เรียกว่าริ้วประกอบเพลง สมณานามของนักร้องลูกทุ่ง ระเบียบความเชื่อและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในวงดนตรี และการจ่ายค่าตัวชาวคณะวงดนตรีแบบไม่ตายตัว การประกอบอาชีพเกี่ยวกับวงดนตรีลูกทุ่งในปัจจุบัน ผู้วิจัยพบว่า ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในสังคมไทย คือ แนวเพลงสมัยใหม่ สื่อมวลชน ตลอดจนแผนการตลาดของสินค้าผู้ให้การสนับสนุนต่าง ๆ ที่เปลี่ยนไป ส่งผลให้ผู้ประกอบอาชีพในวงการลูกทุ่งมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถประกอบอาชีพในการแสดงของนักร้องลูกทุ่งต่อไป

วฤต วิศรุตเวศม์ (2552 : 98 - 102) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาเครื่องประดับเงินจากภูมิปัญญาพื้นบ้านเพื่อเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดสุรินทร์ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและขั้นตอนการผลิตเครื่องประดับเงิน ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการผลิตเครื่องประดับเงิน และศึกษาการพัฒนาการจัดการเชิงธุรกิจเครื่องประดับเงินจากภูมิปัญญาพื้นบ้านจังหวัดสุรินทร์ ในพื้นที่ศึกษา 7 แห่ง คือ บ้านเขวาสินรินทร์ หมู่ที่ 1 บ้านโชค หมู่ที่ 3 บ้านโชคหัวแรด หมู่ที่ 4 บ้านสตอ หมู่ที่ 6 บ้านนาโพธิ์ หมู่ที่ 7 บ้านนาตัง หมู่ที่ 8 และบ้านนาตัง หมู่ที่ 9 ตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอ เขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และภาคสนามจากวิธี การสำรวจ การสังเกต แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการประชุมเชิงปฏิบัติการจากกลุ่มผู้รู้ กลุ่มผู้ปฏิบัติ และกลุ่มทั่วไป จำนวน 95 คน การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation Technique) และนำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า ประวัติความเป็นมาและขั้นตอนการผลิตเครื่องประดับเงินจากภูมิปัญญาพื้นบ้านจังหวัดสุรินทร์ มีการผลิตสืบทอดต่อเนื่องมา 289 ปี เป็นอัตลักษณ์ ของกลุ่มคนชาติพันธุ์ไทยเขมรจากปราชญ์ชุมชน และช่างผู้ผลิตได้ใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านผลิตเครื่องประดับเงิน มีลวดลาย ศิลปะและรูปทรงเกิดจากภูมิปัญญาพื้นบ้านความสัมพันธ์ ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับธรรมชาติ มนุษย์กับอำนาจเหนือธรรมชาติ มนุษย์กับเทคโนโลยีในยุคโลกาภิวัตน์ ก่อนการผลิตมีการบูชาครูช่างตามความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติ เพื่อเป็นกลไกในการควบคุมการผลิต

สภาพปัจจุบันเป็นการผลิตในครอบครัวผลิตเพื่อการค้า มีการนำอุปกรณ์และเครื่องมือ การผลิตที่สืบทอดจากบรรพบุรุษตามแนวคิดเดิม และนำแนวคิดสมัยใหม่มาบูรณาการใช้ร่วมกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ปัญหาการผลิตใช้เงินลงทุนสูง คนรุ่นใหม่ไม่ให้ความสนใจเรียนรู้ ช่างผู้ ผลิตขาดการพัฒนาทักษะและเทคนิคการผลิตใหม่ ๆ การวางแผนการผลิตในภาพรวมของชุมชน และการคิดประดิษฐ์รูปทรงและลายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่มีมาตรฐานกลางที่ใช้ควบคุมคุณภาพการผลิต และขาดการแก้ไขจุดด้อยของผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการแตกชำรุดเสียหาย และมีการนำเครื่องประดับที่มีลักษณะคล้ายกับเครื่องประดับเงินไปจำหน่ายร่วมกัน วิธีการแก้ไขสร้างจิตสำนึกที่ดีในการผลิต พัฒนารูปแบบและลวดลายเพิ่มขึ้น พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความคงทนในการใช้งานจัดกิจกรรมการผลิตสำหรับเยาวชน ให้การยกย่องปราชญ์ชุมชน จัดการประชุมสัมพันธ จัดการแสดงและเผยแพร่ ทางสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง จัดกิจกรรมนำช่างผู้ผลิตไปศึกษาดูงานในแหล่งผลิตอื่น ๆ ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ฝึกปฏิบัติในชุมชน และวางระบบเครือข่ายการผลิตทั้งภายในและนอกชุมชน การพัฒนาการจัดการเชิงธุรกิจเครื่องประดับเงิน เป็นการพัฒนาโดยการคิดของปราชญ์ชุมชนใช้แนวคิดเดิมบูรณาการกับแนวคิดใหม่ และใช้แนวคิดเชิงประยุกต์เกี่ยวกับศิลปประรูปทรงและลวดลาย วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือการผลิต และวัตถุประสงค์การผลิต เกิดขึ้นในระดับครัวเรือนและกลุ่มร่วมกับเครือข่ายธุรกิจภายในและนอกชุมชน มีสถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ องค์การอิสระ หน่วยงานเอกชน และผู้ประกอบการค้าเครื่องประดับเงินในการพัฒนาธุรกิจอย่างจริงจัง และหาแนวทางวางแผนการผลิตร่วมกัน โดยจัดหาเงินทุนให้เหมาะสมและเพียงพอ จัดทำเอกสารรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ จัดมหกรรมเครื่องประดับเงินของชุมชน จัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ ชมกระบวนการผลิต และจัดตั้งศูนย์กลางการซื้อขาย และประชาสัมพันธ์ทางเครือข่ายโซเชียลมีเดีย (Internet) ของชุมชน เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดรายได้ และสามารถพึ่งตนเองได้

อุรารมย์ จันทมาลา (2552 : 204 - 207) ได้วิจัยเรื่องการสร้างและและพัฒนาเครือข่ายธุรกิจบริการด้านเครื่องแต่งกาย เพื่อการแสดงในชุมชนอีสาน โดยมีพื้นที่วิจัยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดยโสธร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการศึกษาจากเอกสารและเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยการสำรวจ สัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสำรวจ แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ จากกลุ่มประชากรซึ่งมีผู้ประกอบธุรกิจบริการด้านเครื่องแต่งกายจำนวน 15 คน นักศึกษาจำนวน 45 คน บุคคลทั่วไปจำนวน 36 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แนวคิดทฤษฎีทางวัฒนธรรม แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า ประวัติความเป็นมาของธุรกิจบริการด้านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดง ในชุมชนอีสานในอดีตนั้น สมาชิกในชุมชนอีสานจะตัดเย็บเครื่องแต่งกายใหม่ไว้ใช้ในงานประเพณี งานรื่นเริงเป็นประจำทุกปี ต่อมาปี พ.ศ. 2525 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ เพื่อฟื้นฟูประเพณี ศิลปวัฒนธรรมทั้งนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์พื้นเมืองเพิ่มมากขึ้น เครื่องแต่งกายเพื่อใช้ในการแสดงไม่เพียงพอ จึงมีการเปิดกิจการธุรกิจร้านเช่าเครื่องแต่งกายขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนทั่วไป ซึ่งธุรกิจบริการด้านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงในชุมชนอีสานแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ลักษณะของธุรกิจบริการด้านเครื่องแต่งกาย ได้แก่ บริการเช่าชุดเครื่องแต่งกาย บริการเช่าชุดเครื่องแต่งกายและแต่งหน้าทำผม บริการเช่าชุดเครื่องแต่งกายและสอนนาฏศิลป์ 2) ลักษณะเครื่องแต่งกายที่ให้บริการ ได้แก่ ชุดไทย (ชุดราตรีและชุดถือป้าย ชุดพื้นบ้านอีสาน (ชุดขบวนเจ็ก ชุดอีสานประยุกต์) ชุดกิจกรรม

(ชุดดรัมเมเยอร์) ชุดแดนเซอร์และชุดนานาชาติ) และชุดแต่งงาน (ชุดไทยพระราชานิยมและชุดสากลนิยม) สภาพปัจจุบันและปัญหาของธุรกิจบริการด้านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงในชุมชนอีสานพบว่าการประกอบธุรกิจบริการด้านเครื่องแต่งกายเป็นธุรกิจเฉพาะที่เจ้าของธุรกิจเป็นผู้บริหารจัดการด้วยตนเอง ทั้งการจัดหาเครื่องแต่งกาย การลงทุน การวางแผนการตลาด ปัญหาในการดำเนินธุรกิจพบว่า มีการสูญหายของเครื่องแต่งกาย ผู้ช่วยประกอบการไม่เพียงพอ แหล่งผลิตเครื่องแต่งกายเครื่องประดับในท้องถิ่นมีน้อย การแข่งขันทางธุรกิจเพิ่มขึ้น และปัญหาหนี้สินจากการกู้ยืมเงินทุนเพื่อขยายกิจการ การสร้างและพัฒนาเครือข่ายธุรกิจบริการด้านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงในชุมชนอีสานพบว่า เป็นการสร้างเครือข่ายแบบขั้นบันได ส่วนการพัฒนาเครือข่ายจะเป็นการแก้ปัญหา ที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจทั้งในด้านเงินทุน การบริหารจัดการในร้านแหล่งผลิตในท้องถิ่นที่จะลดต้นทุนด้วยการร่วมกลุ่ม แลกเปลี่ยนข่าวสาร กำหนดความร่วมมือและเป้าหมายที่เหมือนกันซึ่งจะเป็นการขยายเครือข่ายธุรกิจด้านเครื่องแต่งกายที่ทำให้ผลประโยชน์ในการดำเนินการเพิ่มมากขึ้นจากระดับท้องถิ่นขยายสู่ระดับประเทศ

โสภณ ศุภวิริยากร (2552 : 125 – 128) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบลวดลายผ้าบาติกในกลุ่มจังหวัดอันดามัน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาเชิงเปรียบเทียบรูปแบบลวดลายผ้าบาติกของแต่ละจังหวัดโดยเฉพาะรูปแบบลวดลายของเสื้อผ้าบาติก ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก บันทึกภาพ สังเกต และศึกษาจากเอกสาร เพื่อประกอบการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ช่างเขียนผ้าบาติก 15 คน สัมภาษณ์ช่างเขียนจังหวัดละ 5 คนรวมทั้งหมด 15 คน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบลวดลายของผ้าบาติกในกลุ่มจังหวัดอันดามัน ลวดลายดัดแปลงจากธรรมชาติพบว่า จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ส่วนใหญ่ลวดลายที่พบมาก ได้แก่ ปู ปลา กุ้ง หอย เต่า ปะการัง ลวดลายดอกไม้ ได้แก่ ดอกกล้วยไม้ ดอกกุหลาบ ดอกสลิวดิ ดอกเฟื่องฟ้า ดอกจำปา ดอกศรีตรัง ลวดลายสัตว์ที่พบมากที่สุด ได้แก่ ภาพนก ช้าง ม้า ฝี่เสื้อ ปู ปลา กุ้ง หอย ทั้ง สามจังหวัดไม่มีความแตกต่าง ลวดลายลายไทย จังหวัดภูเก็ตจะนิยมเขียน ลายกนกประยุกต์ จังหวัดพังงา และกระบี่ไม่นิยมเขียน จึงมีความแตกต่างกัน ลวดลายเรขาคณิต จังหวัดภูเก็ต และกระบี่ไม่นิยมเขียน ส่วนจังหวัดพังงานิยมเขียนลวดลายจุดเด่นของผ้าบาติกในจังหวัดภูเก็ต นิยมเขียนลวดลายแหลมพรหมเทพ อาคารชิโน ปอร์ตุเกส จังหวัดพังงานิยมเขียนเขาตะปู เขาช้าง ส่วนจังหวัดกระบี่ นิยมเขียนรองเท้านารี นกแก้วแล้ว เขาขนานน้ำสำหรับสีเส้นรูปแบบลวดลายจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ พบว่า สีพื้นนิยมสีชมพู สีฟ้า สี น้ำเงิน สีม่วง สีเหลือง และสีเขียว ส่วนตัวลายใช้สีตัดกับพื้นและสีกลมกลืน จากการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ คือ ช่างเขียนผ้าบาติกควรเพิ่มศักยภาพในการออกแบบรูปแบบลวดลายผ้าบาติกให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดตลอดจนเพิ่มทักษะฝีมืองานบาติก ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบลวดลายของผ้าบาติกในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ควรศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบลวดลายของผ้าบาติกในจังหวัดภูเก็ตกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย และจีน นอกจากนี้ควรมีการศึกษาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกประเภท ผลิตภัณฑ์แปรรูป เช่น กระเป๋า ภาพที่ระลึก ควรมีการเปรียบเทียบความคิดเห็น และความพึงพอใจของผู้ใช้ ลักษณะเกี่ยวกับรูปแบบลวดลายของผ้าบาติกต่อผู้สวมใส่ในการเลือกซื้อทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ จากข้อเสนอแนะดังกล่าวพิจารณาได้ว่าส่วนสำคัญที่จะทำให้งานบาติกพัฒนาก้าวไป ต้องอาศัยองค์การของรัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการทำผ้าบาติก ควบคุม ดูแลในเรื่องราคาให้อยู่ในเกณฑ์

มาตรฐาน และจัดอบรมส่งเสริมอาชีพการทำผ้าบาติกในเรื่องรูปแบบลวดลายแก่ช่างเขียนผ้าบาติกให้ทันสมัยขึ้น

พรเทพ บุญจันทร์เพชร และคณะ (2553 : 56 - 57) ได้วิจัยเรื่อง มะโย่ง : กรณีศึกษา คณะเจ้เย่นะห์ แสงตะวัน พบว่า ผู้แสดงมะโย่งจะแต่งกายตามตัวละคร ได้แก่ เปาะโย่งเลียนแบบ เครื่องทรงกษัตริย์มลายูประกอบด้วย เสื้อคอกลมแขนสั้นเข้ารูป กางเกงขายาว ทรงหลวม คาดสายสะพาย ผ้านุ่ง ผ้าคาดสะเอว กรองคอและมงกุฏ มะโย่งแต่งกายแบบสตรีมุสลิม เป็นนางเอกหรือสาวชาวบ้าน การแต่งกายจะเปลี่ยนไปตามฐานะ ถ้าแสดงเป็นสาวชาวบ้าน จะนุ่งผ้า โสร่งยาวกรอมเท้า สวมเสื้อเข้ารูป ถ้าแสดงเป็นเจ้าหญิงเพิ่มมงกุฏ สร้อยข้อมือ กำไลเท้าและสวม แหวน นางกำนัลหรือตัวประกอบ ฝ่ายหญิง แต่งกายด้วยเสื้อผ้าตามแบบสตรีมุสลิม ประกอบด้วย เสื้อก๊อบายา นุ่งผ้าโสร่งปาเต๊ะ ป้ายข้างยาวกรอมเท้า มีผ้าคล้องคอ ผมเกล้ามวยต่ำระดับท้ายทอย หรือปล่อยผม สวมเครื่องประดับ สร้อยคอ ต่างหู แหวน ปักปิ่นดอกไม้ไหว ตัวตลกหรือเสนา สวมเสื้อตีนโละบลาอ เป็นเสื้อคอกลมแขนยาว กางเกงขายาว ผ้านุ่ง ผ้าคาดสะเอว ผ้าโผกศรีษะ และการแต่งกายของนักดนตรีจะแต่งกายแบบชาวบ้านที่สวมใส่ในชีวิตประจำวัน

ปานฉัตต์ อินทร์คง (2553 : 201 - 205) ได้วิจัย เรื่อง เครื่องประดับเงิน เอกลักษณ์ ล้านนา : การพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบ แหล่งผลิตเครื่องประดับเงินล้านนา เพื่อศึกษาลวดลายปูนปั้นจากสถาปัตยกรรมเอกลักษณ์ล้านนา นำมาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเงิน เพื่อออกแบบเครื่องประดับเงินจากลวดลาย ปูนปั้นสถาปัตยกรรมเอกลักษณ์ล้านนา และเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเงินเอกลักษณ์ล้านนา เชิงพาณิชย์ โดยเลือกศึกษาจากพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดพะเยา จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดน่าน เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้รู้ จำนวน 3 คน กลุ่มผู้ปฏิบัติ จำนวน 4 คน และกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 28 คน รวม 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการประชุมเชิงปฏิบัติ การโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบเจาะจงและนำเสนอผลของการวิจัยแบบ พรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัย พบว่า แหล่งผลิตเครื่องประดับเงินล้านนายังคงมีการผลิตอยู่ทั้ง 8 จังหวัด ซึ่งเมื่อได้ เปรียบเทียบจากแหล่งผลิตแล้วส่วนใหญ่ผลิตในรูปแบบธุรกิจชุมชน ส่วนการผลิตในระบอบอุตสาหกรรมที่เห็นชัดเจนคือที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดน่าน รูปแบบและลวดลาย จะคล้ายกันเป็นส่วนใหญ่ คือ เป็นลายเครือเถา ลายดอก และตัวละครในวรรณคดี เทคนิคการผลิต เป็นการตอกลาย นูนและตีกลับลาย มีทั้งการผลิตแบบโบราณและแบบหล่อ ส่วนเนื้อเงินจะแตกต่างกัน โดยเงินที่ จังหวัดเชียงใหม่ จะมีสี ขาวแวววาว ส่วนที่จังหวัดน่านจะมีสี ขาวนวล ระบบการจัดจำหน่ายมีทั้งตลาด ในประเทศและต่างประเทศ โดยตลาดในประเทศมีการจำหน่ายแบบขายปลีก ขายส่ง และการฝากขาย ส่วนตลาดต่างประเทศเป็นการขายส่งเพียงอย่างเดียว การศึกษาลวดลาย ปูนปั้นจาก สถาปัตยกรรมเอกลักษณ์ล้านนา คือ สมัยราชวงศ์มังรายในยุคของพระเจ้าติโลกราชและ จัดกลุ่มลายเป็น 4 กลุ่ม คือ ลายเครือเถา ลายพันธุ์พฤกษาก้านขดม้วนหัวหยักมีเมฆและดอกไม้ ประกอบ ลายดอกไม้ประดิษฐ์ และลายหน้ากระดานภายในเป็นรูปดอกไม้ การออกแบบ เครื่องประดับเงินจาก ลวดลายปูนปั้นสถาปัตยกรรมเอกลักษณ์ล้านนาพิจารณาถึงเอกลักษณ์ของความ เป็นท้องถิ่น คุณค่าที่โดดเด่น และความเป็นสิริมงคลเพื่อนำจุดสนใจจากผู้บริโภค การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเงิน เอกลักษณ์ล้านนาเชิงพาณิชย์เน้นที่กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยกำหนด

กลุ่มเป้าหมายเป็นหลักและพบว่ากลุ่มวัยรุ่นชอบความเรียบง่ายแปลกตา กลุ่มวัยทำงานชอบความประณีต การพัฒนาจึงเน้นที่เทคนิคการผลิตด้วยโดยการแกะลายไปร้ง ส่วนการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ใช้กลยุทธ์การตลาดจากการสร้างความได้เปรียบในตัวผลิตภัณฑ์ด้วยการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประดับที่มี การผสมผสานวัสดุที่ต่างกันบนพื้นฐานของลวดลายเอกลักษณ์ล้านนา มีการบริหารจัดการตลาดด้วยการวิเคราะห์สถานการณ์ผลิตภัณฑ์ วิเคราะห์ผู้บริโภคเป้าหมายเพื่อจะได้ทราบถึงผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคในแต่ละกลุ่ม

รวิเทพ มุสิกะปาน (2554 : 111 - 114) ได้วิจัยเรื่อง ผู้ทรงอิทธิพลแฟชั่นไทยร่วมสมัย โดยมีวัตถุประสงค์ที่ว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด เป็นผู้มีอำนาจหรืออิทธิพลทางการเปลี่ยนแปลงแฟชั่นของไทยและผู้ที่มิอำนาจหรืออิทธิพลทางการเปลี่ยนแปลงแฟชั่นนั้นมีความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ในรูปแบบใด และทำให้เกิดปรากฏการณ์ทางการเปลี่ยนแปลงแฟชั่นของไทยอย่างไร ผู้วิจัย ได้ทำการสรุปผู้ทรงอิทธิพลแฟชั่นไทยร่วมสมัยไว้ได้เป็น 2 ยุคสมัยคือ ผู้ทรงอิทธิพลแฟชั่นไทยร่วมสมัยในยุคสังคมบริโภคนิยม ผู้ทรงอิทธิพลแฟชั่นไทยร่วมสมัยในยุคโลกาภิวัตน์ 1) ผู้ทรงอิทธิพลแฟชั่นไทยร่วมสมัยในยุคสังคมบริโภคนิยมที่อยู่ในช่วงเวลาสมัยรัตนโกสินทร์ สมัยใหม่จนถึงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง คือ กลุ่มชนชั้นสูงที่เริ่มจากราชสำนักและอำนาจรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงวัฒนธรรมให้เจริญทัดเทียมกับชาวโลกชาวตะวันตกเช่นเดียวกันกระบวนการเปลี่ยนแปลงแฟชั่นของไทยเป็นไปในลักษณะกระบวนการของการแพร่กระจายแฟชั่นที่เป็นลักษณะการยอมรับแฟชั่นในรูปแบบดั้งเดิม (Traditional Fashion Adoption) หรือในลักษณะที่เกิดขึ้นจากการแพร่กระจายของอิทธิพลในแนวตั้ง (Trickle Down Theory) ที่เป็นการแพร่กระจาย จากบนลงล่าง 2) ผู้ทรงอิทธิพลแฟชั่นไทยร่วมสมัยในยุคโลกาภิวัตน์ ผู้ทรงอิทธิพลแฟชั่นไทยร่วมสมัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแฟชั่นไทย ร่วมสมัย ไม่ใช่เป็นบุคคลหรือกลุ่มคนใด แต่เป็นเหตุการณ์ที่เป็นปรากฏการณ์ โดยมีรูปแบบกระบวนการสร้างอิทธิพลที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแฟชั่นไทยร่วมสมัย ดังนี้ 1) กลุ่มของผู้นำแฟชั่น (Fashion Leader) ที่ใช้กระบวนการของการแสดงตัวตน (Self Express) 2) แรงบันดาลใจแฟชั่น (Fashion Muse) ในผู้ส่งเสริมการเกิดแฟชั่นหรือผู้ที่เป็แบบอย่างแฟชั่น (Fashion Motivation or Role Models) 3) พื้นที่ (Space) ที่เป็นพื้นที่ของการเป็นตัวแทนจินตนาการ (Representation of Ideal Space) 4) กิจกรรมทางแฟชั่น (Fashion Event) ใน 4 องค์ประกอบ สนับสนุนดังนี้ นักเขียน หรือผู้สื่อข่าวแฟชั่น (Fashion Journalists, บรรณาธิการนิตยสารแฟชั่น (Fashion Magazine Editors, นางแบบ และแฟชั่นโชว์ (Fashion Doll to Fashion Show, การสื่อสารสื่อโฆษณาแฟชั่น (Fashion Advertising) โดยรูปแบบทั้งหมดจะส่งเสริมซึ่งกันและกันในเชิงไปกลับ การการแพร่กระจายแฟชั่นไทย ในแฟชั่นไทยร่วมสมัยในยุคโลกาภิวัตน์ จะเป็นไปในลักษณะ รูปแบบที่เป็นการแพร่กระจายของแฟชั่นในแนวตั้ง (Trickle Down Theory) ที่เป็นลักษณะในการแพร่กระจายจากบนลงล่าง ร่วมกับการยอมรับการแพร่กระจายแฟชั่นแบบย้อนกลับ (Reverse Adoption) ที่เป็นลักษณะในการแพร่กระจายจากล่างสู่บน (Trickle up) ที่มีจุดกึ่งกลางของทั้งสอง คือ การแพร่กระจายในแนวนอน ที่มีรูปแบบของกระบวนการสร้างอิทธิพลที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แฟชั่นไทย (The Process Model of Influence Making for Transitioning The Contemporary Thai Fashion) ในรูปแบบแพร่กระจายแบบทุกทิศทาง ที่ต่างก็มีอิทธิพลกัน โดยอิทธิพลเหล่านั้นจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับสื่อที่จะเป็นตัวกลางในการแพร่กระจายแฟชั่นและแสดงให้

ชรินทร์ อินทะสุวรรณ (2554 : 85 - 90) ได้วิจัยเรื่องศึกษาสภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของประจวบ วงศ์วิชา โดยศึกษาจากผลงานเพลง จำนวน 100 เพลง งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร ประกอบด้วยการศึกษาวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของประจวบ วงศ์วิชา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แยกแยะข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล นำมาเรียบเรียงนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ภาพสะท้อนด้านครอบครัว พบว่าการท่วงไถ่อาหารต่อกันของคนในครอบครัว สามี ที่มีภรรยาหลายคนทำให้มีปัญหาการเงิน ภาพสะท้อนด้านการศึกษา พบว่านิยมให้บุตรหลานศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ พบว่ามีการประกอบอาชีพ เช่น ทำสวนยาง สวนกาแฟ ประมง เป็นต้น และเศรษฐกิจ กล่าวถึงภาวะความยากจน และผลกระทบของเศรษฐกิจระดับโลก ภาพสะท้อนด้านการเมืองการปกครอง พบว่ามีความคาดหวังของสังคมต่อนักการเมือง และภาพลักษณ์ของนักการเมืองที่เป็นแบบอย่างที่ดี ภาพสะท้อนด้านความเชื่อศาสนา พบว่ามีความเชื่อไม่น้อยกว่า 14 เรื่อง เช่น พระบรมธาตุเมืองนครศรีธรรมราช ฤกษ์ยาม กฎแห่งกรรม เป็นต้น ศรัทธาต่อบุคคลในพระพุทธศาสนา เช่น ท่านพุทธทาสภิกขุ เป็นต้น ภาพสะท้อนด้านประเพณี พบว่ามีประเพณี ส่วนบุคคล ประเพณีส่วนรวม ภาพสะท้อนด้านภาษาถิ่นได้ พบว่าใช้ภาษาถิ่นได้จำนวนไม่น้อยกว่า 100 คำ ซึ่งบางคำปรากฏในเพลงหลายเพลง ภาพสะท้อนด้านศิลปะการแสดง พบว่ามีหนังตะลุง และมโนราห์ ภาพสะท้อนด้านอื่น ๆ พบว่ามีด้านพืช ผัก ผลไม้ อาหารพื้นบ้าน สิ่งแวดล้อม สถานที่ท่องเที่ยว ภัยจากธรรมชาติ

ชนิดา จันทร์งาม (2554 : 135 - 137) ได้วิจัยเรื่อง เอกลักษณ์นาฏศิลป์ไทยที่ปรากฏในการแสดงประกอบนักร้องของวงดนตรีลูกทุ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ ศึกษาองค์ประกอบและรูปแบบในการนำเสนอนาฏศิลป์ไทยที่ปรากฏในการแสดงประกอบนักร้องของวงดนตรีลูกทุ่ง รวมถึงศึกษานาฏศิลป์ไทยที่ปรากฏในการแสดงประกอบนักร้องของ วงดนตรีลูกทุ่ง จากการศึกษาพบว่าการแสดงประกอบนักร้อง มีลักษณะการแสดงไม่ตายตัว ในช่วงแรกเป็นเพียง ผู้เคาะเขย่าเครื่องดนตรีประกอบจังหวะเท่านั้น ต่อมาเริ่มมีวงดนตรีลูกทุ่งเกิดขึ้นใหม่เป็นจำนวนมาก จึงมีการดึงดูดความสนใจของผู้ชมโดยการปรับปรุงรูปแบบวงดนตรีลูกทุ่งให้ทันสมัยขึ้นและใช้เงินลงทุนจำนวนมาก ปัจจุบันการแสดงประกอบนักร้องของวงดนตรีลูกทุ่งเกิดขึ้นในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นกระแสสังคมในวงการลูกทุ่งไทยที่มีการจัดการประกวดวงดนตรีลูกทุ่งขึ้นอย่างมากโดยการจัดการประกวดจากภาคเอกชน การวิจัยครั้งนี้พบว่าการแสดงประกอบนักร้องของวงดนตรีลูกทุ่งในสถานศึกษาส่งผลกระทบต่อนาฏศิลป์ไทยในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ซึ่งการแสดงประกอบนักร้อง ไม่มีรูปแบบที่ตายตัว การนำนาฏศิลป์ไทย มาประกอบการแสดงเป็นเพียงการเลียนแบบนาฏศิลป์ไทยเท่านั้น ทั้งเครื่องแต่งกายที่นำเครื่องแต่งกายแบบนาฏศิลป์ไทยมาประยุกต์ รวมถึงอุปกรณ์ประกอบการแสดง โดยเฉพาะ ทำรำที่ใช้ทำนาฏศิลป์มาประกอบ เช่น การจีบ การตั้งวง และการเลียนแบบนาฏศิลป์ไทย เช่น ท่าผาลา ท่าพรหมสี่หน้า อีกทั้งการแสดงประกอบนักร้อง ถือเป็นอาชีพที่เปรียบเสมือนเครื่องคุ่มคามทางสังคมที่มีส่วนในการกำหนดค่านิยมทัศนคติ บุคลิกภาพของสมาชิกในสังคม ในประเด็นบทบาทของผู้หญิง เพราะผู้แสดงประกอบนักร้องถูกมองว่าเป็นอาชีพที่ไม่ได้รับการยอมรับทางสังคมเมื่อการแสดงประกอบ นักร้องเริ่มมีบทบาทในสถานศึกษา ทำให้คุณค่าในด้านคุณภาพทางการศึกษาสำหรับผู้แสดงอาจลดลง เน้นการสื่อสารการตลาดให้กับองค์กรเอกชนส่งเสริมเยาวชนเพื่อ

สร้างภาพลักษณ์ให้กับธุรกิจ ทำให้เยาวชนซึมซับเอาวัฒนธรรมแบบใหม่เข้ามาผสมผสานกับวัฒนธรรมดั้งเดิม จนกลายเป็นวัฒนธรรมที่สังคมยอมรับในที่สุด เพื่อตอบสนองความต้องการของสถานศึกษาหรือองค์กรภาคเอกชน หากมีการส่งเสริมกิจกรรมนี้จะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ไม่เหมาะสม เช่น ค่านิยมทางวัฒนธรรมที่ผิด มีต้นเหตุจากการถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนส่วนการส่งผลกระทบต่อสังคมนักเรียนโดยตรง

มานะ อินพรมมี (2554 : 151 - 156) ได้วิจัยเรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากวัฒนธรรมการแต่งกายของชนเผ่าบนที่สูง จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการนำเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวเขามาเป็นแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านประเภทโคมไฟและแจกัน เพื่อให้เกิดความหลากหลายของรูปแบบผลิตภัณฑ์ชาวเขา ตามวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ดังนี้ 1) เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมการแต่งกายของชนเผ่าบนพื้นที่สูงจังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมการแต่งกายของชนเผ่าบนพื้นที่สูงจังหวัดเพชรบูรณ์ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยคือ การศึกษาวัฒนธรรมด้านการแต่งกายของชาวเขาเผ่าม้ง เผ่าเย้า และเผ่าลีซอของหมู่บ้านเพชรดำ หมู่บ้านเล้าลือ และหมู่บ้านเล้าเน่ง อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์แล้ววิเคราะห์ความเป็นเอกลักษณ์แล้วนำเอกลักษณ์ของแต่ละเผ่ามาออกแบบประเพณีการออกแบบ 4 ด้าน คือ ด้านความมีเอกลักษณ์ ด้านความสวยงาม ด้านความปลอดภัย และด้านความสะดวกในการใช้งาน นำแบบที่ได้ผลประเพณีที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดแต่ละประเภทมาจัดทำต้นแบบเพื่ออบรมถ่ายทอด สู่กลุ่มเป้าหมาย ผลการวิจัยพบว่า เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวเขาทั้ง 3 เผ่าศึกษามีความคล้ายคลึงกันคือ การใช้ผ้าสีดำเป็นสีหลักในการตัดเย็บชุดแต่งกาย ส่วนสีรองชาวเขาแต่ละเผ่าจะใช้แตกต่างกัน โดยที่เผ่าม้งจะใช้สีชมพูและสีฟ้าเป็นส่วนใหญ่ เผ่าเย้าใช้สีแดง สีขาว และ สีเหลืองส้มเป็นส่วนใหญ่ และเผ่าลีซอจะใช้สีม่วง สีเขียวและสีน้ำเงินเป็นส่วนใหญ่ ผลการออกแบบและประเมินแบบจากผู้เชี่ยวชาญได้แบบโคมไฟตั้งพื้น โคมไฟตั้งโต๊ะ โคมไฟแขวนผนัง รวม 9 แบบ แจกันขนาดเล็กและแจกันขนาดกลาง รวม 6 แบบ ผลการจัดทำต้นแบบผลิตภัณฑ์ได้จัดทำต้นแบบผลิตภัณฑ์โคมไฟตั้งพื้น โคมไฟตั้งโต๊ะ โคมไฟแขวนผนัง จำนวน 9 ชิ้น จัดทำต้นแบบผลิตภัณฑ์แจกันขนาดเล็กและแจกันขนาดกลาง จำนวน 6 ชิ้น ผลการจัดอบรมให้กับกลุ่มวิถึวัฒนธรรมสี่ชนเผ่าผู้เข้าอบรมมีทักษะงานฝีมือสามารถทำชิ้นงานตามต้นแบบได้และมีการสร้างสรรค์ลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์นอกจากแบบที่ผู้วิจัยออกแบบได้

พรเทพ บุญจันทร์เพชร (2555 : 213 - 216) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาเครื่องแต่งกายศิลปะการแสดงพื้นบ้านของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา องค์ประกอบ อัตลักษณ์ และความเชื่อของศิลปะการแสดงพื้นบ้าน 3 ประเภท ของชาวไทยมุสลิม ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ มะโย่ง รองเง็ง และดิเกร์ฮูลู 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของเครื่องแต่งกายของศิลปะการแสดงพื้นบ้าน 3 ประเภท ในปัจจุบันของชาวไทยมุสลิม ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 3) เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายศิลปะการแสดงพื้นบ้าน 3 ประเภท ของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ มะโย่ง รองเง็ง และดิเกร์ฮูลู มีพื้นที่วิจัยในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการศึกษาเอกสารและเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการสังเกต สัมภาษณ์ สนทนากลุ่ม และการประชุมเชิงปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ชนิดมีโครงสร้าง

และไม่มีโครงสร้าง แบบสังเกตชนิด มีส่วนร่วม แบบสนทนากลุ่ม จากกลุ่มประชากร ตัวอย่างประกอบด้วยหัวหน้า คณะมะโย่ง รองเงิ่ง และดิเกร์ฮูลู ผู้แสดง นักดนตรี และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้นำศาสนา ผู้ว่าจ้าง นักวิชาการ ผู้บริหารงานวัฒนธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาและประชาชน การตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้แนวคิดทฤษฎีทางวัฒนธรรม แล้วนำเสนอผลการวิจัย แบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับการแสดงเครื่องแต่งกาย พบว่า สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาเครื่องแต่งกายศิลปะการแสดง พื้นบ้านของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ศิลปะการแสดงพื้นบ้านมะโย่ง รองเงิ่ง และ ดิเกร์ฮูลู มีสภาพปัญหา คือ 1) ขาดการพัฒนาแบบการแต่งกาย 2) รสนิยมของผู้ชมและสภาพสังคม ในปัจจุบันเปลี่ยนแปลง 3) ความรู้ของผู้ประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย 4) ขาดการอุปถัมภ์ทั้งจากภาครัฐ และเอกชน 5) ความเชื่อตามหลักศาสนาอิสลาม 6) การพัฒนาแบบเครื่องแต่งกายให้ทันสมัย 7) งบประมาณสนับสนุน การพัฒนาเครื่องแต่งกายศิลปะการแสดงพื้นบ้าน 3 ประเภทของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการพัฒนาระหว่างรูปแบบการแต่งกายแบบดั้งเดิมและแบบประยุกต์พัฒนาขึ้นมาใหม่ 3 ด้าน ได้แก่ 1) เครื่องแต่งกาย 2) เครื่องประดับกาย 3) เครื่องประดับศีรษะ โดยสรุป มะโย่ง รองเงิ่ง และดิเกร์ฮูลู เป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การพัฒนาเครื่องแต่งกายให้ตรงกับความต้องการของคนในสังคมปัจจุบันจึงถือเป็นทางหนึ่ง ที่ช่วยสืบทอดการแสดงมะโย่ง รองเงิ่งและดิเกร์ฮูลูเอาไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้ศิลปิน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน สามารถนำไปปรับใช้ทั้งในด้านรูปแบบ ลักษณะ ขนาด สีและลวดลายตลอดจนวัสดุ ถือเป็นการผสมผสานทั้งแบบดั้งเดิมและพัฒนาขึ้นเข้าด้วยกัน เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปะการแสดงพื้นบ้านของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้ง 3 ประเภทสืบไป

เรือนขวัญ หรุ่นเรืองใจ (2555 : 99 - 102) ได้วิจัยเรื่อง การออกแบบลายผ้ากับรูปลักษณ์ ของผลิตภัณฑ์ : ศึกษาเฉพาะแบบลายผ้าที่เหมาะสมกับรูปลักษณ์เสื้อสำเร็จรูปชายวัยทำงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและออกแบบลายผ้าเพื่อนำมาใช้ในการผลิตเสื้อสำเร็จรูปชายวัยทำงาน 2) ศึกษาการรับรู้ของผู้บริโภคแบบลายผ้าที่เหมาะสมกับเสื้อสำเร็จรูปชายวัยทำงาน 3) เสนอแนะการออกแบบลายผ้าที่เหมาะสมกับเสื้อสำเร็จรูปชายวัยทำงาน ผู้วิจัยศึกษาและออกแบบแบบลายผ้าแนวโน้มของแบบลายผ้าปี 2556 คอลเลกชั่นฤดูร้อน กลุ่มตัวอย่างคือ ลายผ้าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ด้วยแบบบันทึก พบว่า ลายผ้าที่มีอยู่ในท้องตลาดมี 2 ประเภท คือ ลายผ้าพื้นฐานและลายแนวโน้มของแบบลายผ้าปี 2556 ผู้วิจัยประเมินความต้องการลายผ้าที่เหมาะสมกับเสื้อสำเร็จรูปชายวัยทำงาน พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ อายุ 26 - 30 ปี ระดับการศึกษาที่ปริญญาตรี และมีรายได้ 20,001 - 30,000 บาท มีความต้องการสวมใส่เสื้อขนาด 38 นิ้ว (M) ปัจจัยที่ต้องการเลือกซื้อคือคุณภาพของเสื้อสำเร็จรูป เสื้อสำเร็จรูปสำหรับใส่ทำงานที่มีลายรีว สีฟ้า เนื้อผ้าฝ้าย 100% รูปแบบเรียบง่าย ธรรมดา รูปทรงเข้ารูปเป็นเสื้อแขนยาว ที่มีขอบแขนธรรมดา ปกธรรมดาและส่วนบนด้านหน้าตกแต่งด้วยกระเป๋ และเสื้อสำเร็จรูปสำหรับใส่ลำลองที่มีลาย Virtual Trip สีฟ้า เนื้อผ้าฝ้าย 100% และมีรายละเอียดของแบบตามกระแสนิยม เสื้อสำเร็จรูปทรงเข้ารูปเป็นเสื้อแขนยาวที่มีขอบแขนธรรมดา ปกธรรมดา และตกแต่งด้านหน้าข้างบนด้วยกระเป๋ ตัดต่อและอื่น ๆ เช่น การปักหรือการพิมพ์ ผู้วิจัยศึกษาลายผ้าที่เหมาะสมกับเสื้อสำเร็จรูปชายวัยทำงานสำหรับใส่ทำงานและลายผ้าที่เหมาะสมกับเสื้อสำเร็จรูป ชายวัยทำงานสำหรับใส่ลำลอง ด้วยการสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน พบว่า ลายผ้าที่เหมาะสม กับเสื้อสำเร็จรูปชายวัยทำงาน สำหรับใส่

ทำงาน คือลายผ้าพื้นฐาน รูปแบบลายรีวแบบที่ 1 ที่จังหวัดลายผ้าเท่ากัน มีความกลมกลืนของแบบลายผ้ากับเสื้อสำเร็จรูปชายวัยทำงาน และลายผ้าที่เหมาะสมกับเสื้อสำเร็จรูปชายวัยทำงาน สำหรับใส่จำลอง คือลายแนวโน้มของแบบลายผ้าปี 2556 รูปแบบลาย Virtual Trip ที่มีจังหวัดลายที่ไม่เท่ากัน ลักษณะของลายมีจุดเด่น น่าสนใจ ผู้วิจัยสอบถามการรับรู้ของผู้บริโภคชายวัยทำงาน บริษัทเอกชนจำนวน 105 คน ต่อลายผ้าที่เหมาะสมทั้ง 2 รูปแบบ 6 ด้าน คือ ความงามในการจัดองค์ประกอบ ความงามอย่างเหมาะสมกับประเภทของงาน ความมีคุณค่าราคา ความมีเอกลักษณ์ น่าสนใจ สี และความทันสมัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ลายผ้าที่เหมาะสมกับ เสื้อสำเร็จรูปชายวัยทำงานสำหรับใส่ทำงานโดยภาพรวมในระดับมาก ด้านความเหมาะสมของลายผ้าของเสื้อเชิ้ตชายวัยทำงานมากที่สุด และรับรู้ลายผ้าที่เหมาะสมกับเสื้อสำเร็จรูปชายวัยทำงานสำหรับใส่จำลองโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ด้านรูปแบบลายผ้ามีจุดเด่น เป็นที่น่าสนใจมากที่สุด

2. งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 งานวิจัยในอดีต

Fadzil (1993 : 106 - 107) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผ้ายกดินมาเลเซีย : จุดเชื่อมต่อทางวัฒนธรรม พบว่า ผ้ายกดินส่วนใหญ่ใช้เป็นเครื่องนุ่งห่ม แม้ในปัจจุบันเอกลักษณ์ของชนชาติมาเลย์ยังคงเห็นได้จากทั้งเครื่องแต่งกายประจำชาติและผ้ายกดิน เครื่องแต่งกายประจำชาติมาเลย์มีหลากหลายรูปแบบซึ่งแสดงถึงยุคสมัยและถิ่นอาศัย อาจกล่าวได้ว่าถิ่นฐานมีอิทธิพลสำคัญต่อลักษณะการแต่งกาย ชาวมาเลย์ในปัจจุบัน ดังตัวอย่างเช่น รัฐยะโฮร์ ซึ่งอยู่ทางใต้ของประเทศถือได้ว่า เป็นถิ่นกำเนิดของอาภรณ์ประจำชาติมาเลย์ และได้รับอิทธิพลจากสิงคโปร์และอินโดนีเซีย ส่วนรัฐเคดะห์ทางเหนือก็เคยได้รับอิทธิพลของชาวสยามและเสื้อเคดะห์ที่ใช้กันแพร่หลายเมื่อเกือบ 300 ปีมาแล้ว รัฐปะหัง กลันตัน และตรังกานู ต่างก็มีส่วนพัฒนารูปแบบการสวมใส่ผ้ายกดิน อย่างไรก็ตามก็ยังมีบางจุดที่ไม่กระจ่างชัด นั่นคือ รัฐยะโฮร์รับการใส่ผ้ายกดินมาจากที่ไหน เมื่อไหร่ เหตุใดผ้ายกดินโบราณที่ใช้ในการแต่งกายประจำรัฐยะโฮร์จึงมีลักษณะใกล้เคียงกับผ้ายกดินอินโดนีเซีย และผ้ายกดินและเครื่องแต่งกายประจำชาติมาเลย์มีความเกี่ยวพันกันอย่างไร ศิลปะการทอผ้ายกดินและเครื่องแต่งกายประจำชาติมาเลย์ อาจมีถิ่นกำเนิดต่างกัน ในเอกสารตำราเกี่ยวกับผ้ายกดินมาเลย์มักถือเอาว่าการใส่ผ้ายกดินเป็นของคู่กับเครื่องแต่งกายประจำชาติมาเลย์ ข้อนี้ยังไม่อาจบอกได้แน่ชัดเนื่องจากขาดหลักฐานยืนยันทางประวัติศาสตร์ แต่สิ่งที่ค่อนข้างเห็นได้ชัด คือ เครื่องแต่งกายประจำชาติมาเลย์บางรูปแบบได้พัฒนามาจาก 2 สาเหตุ คือ มีต้นกำเนิดจากที่อื่น และถูกดัดแปลงโดยอิทธิพลพื้นเมือง

Mathur (1993 : 77 - 79) ได้วิจัย เรื่องการผ้าหมัดหมี่และผ้ายกของอินเดีย พบว่า ผ้าทอของอินเดียได้ก่อให้เกิดความสนใจ ความชื่นชม รวมทั้งความอิจฉาในช่วงหลายศตวรรษที่ผ่านมา ตัวอย่าง ผ้าอินเดียแบบดั้งเดิม ซึ่งโดยใช้สีสดค้นพบที่เมืองฟอสตัต เมืองท่าอียิปต์ ในช่วงศตวรรษที่ 8 - 16 การค้นพบครั้งนี้ตอกย้ำความเชื่อของคนอินเดียที่ว่าสิ่งทอสีสด และสิ่งทอหลายหลากสีอันเป็นเอกลักษณ์เด่นของชาวอินเดียถูกส่งเป็นสินค้าออกในตลาดยุโรป โดยผ่านเส้นทางอียิปต์ คัมภีร์ โบราณของอินเดียได้สร้างความพิศวงและความพิศวงและความซาบซึ้งให้กับช่างทอ และเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดศิลปะการทอผ้าที่งดงามและเต็มไปด้วยความลึกลับมหัศจรรย์ กระบวนการทอผ้าของอินเดียนั้น ได้ถูกเปรียบเทียบกับ การสร้างโลกและระบบจักรวาล เอกลักษณ์เด่นของสิ่งทอในอินเดียกลายเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์กับศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณี กล่าวคือในคัมภีร์พระเวท

และคัมภีร์อุปนิษัทได้เปรียบเทียบจักรวาลดุจดังการทอผ้าของเทพเจ้า ผ้าทอที่มีลวดลายทั้งเส้นพุ่งเส้นยืน คือ ภาพแห่ง จักรวาล ประเพณีทอผ้าด้วยมือของอินเดียจะมีลักษณะที่แตกต่างกันไปในประเทศต่าง ๆ ของ อนุทวีปแอฟริกา วัตถุดิบที่มีอยู่อย่างมากมายหลากหลาย รวมทั้งรูปแบบกรรมวิธีต่าง ๆ ได้ถูกนำมาใช้ในการผลิตและระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา แต่ละรัฐได้พยายามที่จะสร้างความเป็นเลิศในท้องถิ่น ในด้านรูปแบบลวดลายของการทอผ้า ทั้งนี้เพราะทอผ้ามีความสัมพันธ์อย่างมากกับลักษณะสังคม และชาติพันธุ์ของชุมชน ชนเผ่าต่าง ๆ ทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือมักจะใช้ผ้าคลุมไหล่ของท้องถิ่น เพื่อแสดงความแตกต่างของเอกลักษณ์ในสังคมของตนในวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ จะมีวิธีการแต่งตัวและสีเส้นเสื้อผ้าแตกต่างกันไป โดยเฉพาะความยาวและวิธีการแต่งสำหรับ ซึ่งเป็นชุดประจำชาติของผู้หญิงอินเดียจะแตกต่างกันไปในท้องถิ่นต่าง ๆ

Songsak และ Naennaa (1993 : 24 - 26) ได้วิจัยเรื่อง ผ้าเอเชีย : มรดกร่วมทางวัฒนธรรม พบว่า ผ้าทอมีความผูกพันและเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทางศาสนาและวิถีชีวิตของคนเอเชีย มานานนับศตวรรษจนอาจเรียกได้ว่าเป็นมรดกทางสังคม ซึ่งสะท้อนให้เห็นความเป็นมาในอดีต การย้ายถิ่น โครงสร้างสังคม ระบุการค้า ตลอดจนแนวทางการคิดทางนามธรรมซึ่งกลั่นกรองจากการสังเกตปรากฏการณ์รอบตัว การทอ การเตรียมเส้นใยและการย้อมสี หรือแม้แต่การวางลายผ้าทอแบบดั้งเดิม ล้วนแต่เป็นกิจกรรมของสตรี และเปรียบเทียบเป็นการบันทึกเรื่องราวของสังคมผ่านทางสายตาของสตรีผู้ทอ ในขณะที่บุรุษมุ่งเน้นศิลปะประเภทการหล่อโลหะ การแกะสลักไม้และหิน และการประพันธ์ การจำกัดในด้านเทคนิควิธีทำให้ผ้าทอจากประเทศต่าง ๆ ในเอเชียมีลวดลายและโครงสร้างคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสีและชนิดของเส้นใยใกล้เคียงกันในทุกประเทศ การใช้สีถูกกำหนดโดยสารที่มีอยู่ในธรรมชาติและโดยลักษณะของเส้นใยที่จะย้อม เช่น ใยฝ้ายจะย้อมสีคราม สีดำ สีครีมและสีน้ำตาลแดงได้ดี ส่วนสีแดง สีเขียว และสีเหลือง เหมาะสำหรับย้อมใยไหมซึ่งย้อมได้ดีเมื่อผสมสารที่มีกรด อย่างไรก็ตามในปลายศตวรรษที่ 19 ระบบสีของผ้าทอเปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิงเมื่อพ่อค้าเริ่มนำเข้าสีเคมี เช่น สีชมพู สีม่วง สำน้าทะเล และสีฟ้า ชุมชนที่อยู่ใกล้เส้นทางการค้าเริ่มได้รับผลกระทบจากอิทธิพลภายนอกและเริ่มใช้สีและเส้นใยจากต่างประเทศ ในขณะที่ดินแดนที่ห่างไกลออกไปยังคงรักษาสีของท้องถิ่นตนไว้ การใช้สีเส้นค้าหายากจากต่างประเทศเป็นความมีหน้ามีตาในสังคมยุคนั้น ดังนั้นผืนผ้าซึ่งเดิมเคยย้อมสีธรรมชาติล้วน ๆ จึงเริ่มมีสีเคมีเข้ามาปะปนแลดูไม่กลมกลืนในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 นอกจากนี้อิทธิพลวัฒนธรรมข้ามแดนก็มีส่วนทำให้ผ้าทอเอเชียมีความคล้ายคลึงกัน ในด้านลวดลายและโครงสร้าง โดยเฉพาะอิทธิพลของวัฒนธรรมกลองสำริดตองซอน ซึ่งเฟื่องฟูอยู่ในเวียดนามราว 500 ปี ก่อนคริสตศักราช ถึงปี ค.ศ. 100 ได้มีผลกระทบต่อการออกแบบลวดลายบนผ้าทอในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้เกิดการใช้สัญลักษณ์ที่แสดงอำนาจ ซึ่งต่อมาถูกตีความแตกต่างกันไปตามกลุ่มชนต่าง ๆ และแปรเปลี่ยนรูปลักษณะหลากหลายบนผืนผ้า แต่เค้าโครงพื้นฐาน ก็ยังอาจเห็นได้ อาทิ รูปลายขอแหลม ลายขอ ลายกันหอย ลายดาวแปดแฉก ลายเกลียวคลื่น รูปสามเหลี่ยม เรือ ช้าง นก และคน โดยทั่วไปแล้วกลุ่มชนที่ยังคงใช้สัญลักษณ์นี้มักเป็นพวกถือน้ำ ซึ่งหากมองในในแง่โลกสมัยใหม่อาจเรียกได้ว่ายังล้าหลังและมักเป็นกลุ่มน้อยที่อยู่โดดเดี่ยว

Johnston และ Merrill (1993 : 23) ได้วิจัยเรื่อง เสียงเพลงอาศัยหลักพระพุทธศาสนา : ศิลปะเพลงพื้นบ้านลาวหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาศึกษาจากมหาวิทยาลัยแมสซาชูเซตส์ สรุปได้ว่า ศิลปะเพลงพื้นบ้านลาวเป็นศิลปะที่มีการผสมผสานซึ่งมี

ลักษณะเฉพาะของผู้ชนและคำร้องบทกลอน ที่เป็นแบบฉบับของคนพื้นบ้านที่พูดภาษาลาวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีจุดประสงค์ทางสังคมและศาสนา ดังที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นที่นิยมมากซึ่งจุดมุ่งหมายหลักได้อยู่ที่รักษาไว้ซึ่งชื่อเสียงในวัฒนธรรมจริยธรรม ของคนลาวโดยนิยายเก่าแก่ เรื่องราวนิทาน และหลักธรรมจริยาผู้คนบนพื้นฐานที่เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ผลงานวิจัยชิ้นนี้ ได้สำรวจจากบทละครพื้นบ้านของชนชั้นกลาง โดยการสร้างสรรค์จากคำกล่าวถึง ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่มีการขัดแย้ง และวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เน้นถึงความขัดแย้ง ระหว่างผู้ลี้ภัยในที่ราบลุ่มและเด็ก ๆ ในอเมริกา จุดสำคัญในการสำรวจข้อมูลศิลปะละครเพลง พื้นบ้านลาว คือ พิธีการเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ เพื่อบริบทใหม่ในการตั้งรกราก ความจำเป็นในการที่จะพิสูจน์ ในการใช้สื่อนี้ภายในสังคมให้ถูกต้องตามกฎหมายจึงกลายเป็นปัญหาของการตั้งหลักปักฐานอีกครั้ง ข้อตกลงดังกล่าวจึงเป็นอุปสรรคทางภาษาศาสตร์และชื่อเสียงทางวัฒนธรรม

Karitiwa (1993 : 95-99) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การทอผ้าแบบดั้งเดิมของอินโดนีเซีย พบว่า ในอินโดนีเซีย ผ้าผืนเดียวอาจมีประโยชน์ใช้สอยหลายประการในพิธีและพิธีกรรมต่าง ๆ อันผูกพันกับวิถีทางการดำเนินชีวิตของผู้คน ชาวอินโดนีเซียใช้ผ้าทอกันมากในชีวิตประจำวัน เช่น ผ้าโสร่ง (ผ้านุ่งผู้หญิง) ผ้าคลุมไหล่ ผ้าสำหรับห่มห่อและผูกเด็กเข้ากับตัวเวลาไปไหนมาไหน ผ้าคลุมผม ผ้ารัดเอว ถุงย่าม และอื่น ๆ อีกมาก สิ่งที่เด่นชัดที่สุดคือการใช้ผ้าโบราณในพิธีกรรมต่าง ๆ ผ้าเพเลเป (Pelepai) หรือผ้าลวดลายเรื่อจากลัมปุง ใช้แขวนประดับหรือวางตกแต่งในงานแต่งงาน และพิธีชิลิปลายองคชาติ ผ้าปัว (Pua) จากกาลิมันตันใช้แขวนบนผนังในกระท่อมไม้ในงานพิธีกรรม ผ้ามัดหมี่บางชนิด เช่น ซิดดุมคิตี (Sudomukti) ถูกใช้ในพิธีแต่งงานเท่านั้น ผ้าโบราณบางชนิดมีความสำคัญทางศาสนาและทางความศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งพิธีกรรมหลายอย่างจะขาดผ้าเหล่านี้ไม่ได้ ผ้ากริงซิง (Gringsing) ใช้กันทั่วบาหลี ในพิธีแต่งงานและพิธีอุทิศซึ่งกันเป็นพิธีที่แสดงการย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ของหนุ่มสาว

Naenna (1993 : 40 - 44) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สายใยวัฒนธรรมไทยในศิลปะบนผืนผ้า พบว่า ผ้าทอพื้นบ้านของเมืองไทยในปัจจุบันนี้มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน และยังคงรักษารูปแบบลวดลายและเทคนิคการทออันประณีตแบบโบราณไว้ได้ อย่างไรก็ตามเอกลักษณ์ของการทอผ้า ในกลุ่มชนแต่ละพื้นที่ก็ได้ถูกเปลี่ยนแปลงรูปแบบอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากกระแสความต้องการของตลาดที่ต้องการสินค้ามาตรฐานเหมือน ๆ กัน เป็นจำนวนมาก หลักฐานที่เก่าแก่ที่สุดที่พบในประเทศไทยคือ ชิ้นส่วนผ้าฝ้าย ไหม และใยกล้วยา ซึ่งพบในวัฒนธรรมบ้านเชียง ที่สันนิษฐานว่า อยู่ใน ราวสมัย 700 ปีก่อนคริสตกาล สำหรับรูปแบบของกี่ทอผ้าเป็นแบบสี่เส้าตั้งบนพื้นจะมีพัฒนาการมาอย่างไร มิได้มีหลักฐานบันทึกไว้ ในปัจจุบันรูปแบบกี่ทอผ้าพื้นเมืองแบบมาตรฐานที่ใช้กันในชนบททั่วไปมี 3 แบบ นอกจากนี้ ก็มีกี่กระตุก ซึ่งได้รับการส่งเสริมให้ใช้กันมานับตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา สำหรับวัตถุดิบที่ใช้ยังคงเป็นไหม ฝ้าย และใยกล้วยา ซึ่งค้นพบมานานกว่าสองพันปีมาแล้วที่บ้านเชียง

Willis (1994 : 16 - 27) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติการแสดงในด้านส่งเสริมและสนับสนุน พบว่า งานวรรณกรรมและการปฏิบัติด้านการแสดงจำนวนมากจะให้ความสนใจ ไปที่ความต้องการด้านจัดการทั้งเพื่อยกระดับขึ้น โดยความต้องการด้านผู้ร่วมลงทุนและบุคคลภายนอกอื่น ๆ ที่สนใจมีส่วนร่วมโดยปราศจากการสนใจ ในการยึดมั่นต่อข้อมูลการตอบรับด้านการแสดงที่เป็นที่ต้องการของผู้จัดการเครื่องมือด้านข้อมูล โดยทั่วไปที่หาได้เพื่อกำหนดรูปลักษณ์ที่หลากหลายด้าน

การแสดงที่เป็นส่วนส่งเสริมสนับสนุนต่อผู้จัดการฝ่ายและผู้จัดการตรง คือ การประเมินในความถูกต้อง ยุติธรรมและระเบียบด้านรายได้ และตัวบ่งชี้ด้าน การแสดงและระเบียบการชี้แจงเปิดเผยมุมมองที่สำคัญ 4 ประการ คือ การเงิน ลูกค้า การบริหารธุรกิจภายในและการปรับเปลี่ยนและ การเรียนรู้

Mathews (1996 : 3 - 4) ประธานมูลนิธิเคตเตอร์ริง ได้ทำการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของประชาสังคมที่เข้มแข็ง ประกอบด้วย 6 ประการ คือ 1) โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณะและช่องทางการสื่อสาร ในด้านความเป็นชุมชนที่เข้มแข็งจะเกิดจากการพบปะสมาคมกันในทุกระดับ ตั้งแต่กลุ่มบุคคล ที่คุ้นเคยจนถึงบุคคลแปลกหน้า โดยมีการเปิดเวทีพูดคุยถึงปัญหาที่ทุกคนสนใจ ร่วมกัน เช่น ความเป็นอยู่ของชุมชน เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ จิตสำนึกสาธารณะ และระดมสมอง เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน 2) กระบวนการสำคัญของชุมชน ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ ปฏิสัมพันธ์การแลกเปลี่ยนของคนในชุมชน การตัดสินใจของชุมชนเกิดจากความตั้งใจของชุมชน คนในชุมชนจะมีการตัดสินใจที่ดีได้ต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่มาจาก การพบปะแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นนั่นเอง และกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนต้องมีการสร้างจิตสำนึกสาธารณะพร้อม ๆ กันไปด้วย เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของชุมชน 3) ภาวะการนำและผู้นำชุมชน ชุมชนที่มีความเข้มแข็งคือชุมชนที่มีผู้นำที่ความคิดสร้างสรรค์ สามารถดึงคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชนได้จำนวนมาก ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับชุมชน และต้องการทำประโยชน์ให้แก่ชุมชน 4) กรอบแนวคิดหรือหลักนำการปฏิบัติ (Guiding Principles) เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และคนในชุมชนเชื่อมั่นในอำนาจที่จะแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยกรอบแนวคิดนี้เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชนเอง ถือเป็นอำนาจในการที่จะพัฒนาชุมชนไปสู่ความเข้มแข็ง 5) ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสถาบัน ชุมชนที่เข้มแข็งมีลักษณะความสัมพันธ์ ในลักษณะแนวราบ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดความไว้วางใจนับถือและซื่อสัตย์ต่อกัน ไม่ยึดระบบการพึ่งพาจากรัฐทำให้รัฐมีเวลาในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์พัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน

Park (1997 : 18 - 24) ได้ศึกษากลยุทธ์ในการพัฒนาเพื่อพึ่งตนเอง และการพัฒนาชนบทของชาวเกาหลี พบว่ากลยุทธ์ในการพัฒนาเพื่อพึ่งตนเองนั้น มีหลัก 3 ประการ ประการแรกการหาจุดสมดุลของการพัฒนาอุตสาหกรรมหนัก อุตสาหกรรมเบา และการเกษตร ประการที่สอง การทำอุตสาหกรรมควรดำเนินการโดยใช้ทรัพยากรในประเทศ และแหล่งเงินทุนภายในประเทศ ประการที่สาม การทำเทคโนโลยีและการเพิ่มผลผลิต

Hyman (2000 : 290) ได้ศึกษามหกรรมพื้นบ้านนานาชาติวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และผลงานของคติชนชาวบ้านพบว่างานมหกรรมพื้นบ้าน ประวัติศาสตร์ และผลงานของคติชนชาวบ้าน พบว่างานมหกรรมพื้นบ้านนานาชาติเริ่มเมื่อปี ค.ศ. 1934 และยังคงดำเนินงานมาจนถึงปัจจุบัน เป็นการนำเสนอศิลปะของชาวบ้านที่หลากหลายและเก่าแก่ที่สุด งานวิจัยครั้งนี้ทำให้การศึกษาประวัติความสัมพันธ์ของการกระตุ้นในบริบทของความสัมพันธ์ในสาขาวิชาคติชนในสหรัฐอเมริกา ผลงานในฐานะที่เป็นผลผลิตทางศิลปะและสังคมเป็นที่นิยมและเสื่อมถอยของคติชนในประเทศนี้ นับจากช่วงทศวรรษ 1930 - 1940 และ 1950 - 1970 จนถึงยุคปัจจุบันเป็นเวลา 25 ปี งานมหกรรม ได้หล่อหลอมเป็นแนวคิดและการปฏิบัติสืบมา

Douglas (2001 : 1) ได้วิจัยเรื่องรัฐสนับสนุนเพลงพื้นบ้านพม่า สรุปได้ว่าในทศวรรษที่พม่าอยู่ภายใต้อำนาจคณะรัฐประหารโดยรัฐบาลพม่า ได้เริ่มกำหนดโครงการที่มีมาตรการเน้น ในเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมและการสร้างความสามัคคีของคนในชาติ ซึ่งโครงการดังกล่าว

ประกอบด้วยการก่อตั้งมหาวิทยาลัยวัฒนธรรมที่เปิดสาขาการดนตรีภาพยนตร์และศิลปะประติมากรรม จะเริ่มต้นโครงการด้วยการแข่งขันการแสดงศิลปการดำเนินการโครงการนั้นจะต้องสอดคล้องกับ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีมาตั้งแต่ 500 ปี แต่ละโครงการจะได้รับสิทธิเต็มที่ ด้านงบประมาณจาก ทางรัฐบาล จึงเป็นที่น่าจับตามองในการที่พม่าจะต้องต่อสู้กับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ แต่ก็ยังได้ทำ การวิจัย ในเรื่องของโครงการฟื้นฟูวัฒนธรรมที่จะนำเสนอต่อคณะรัฐบาลเพื่อให้เห็นชอบ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนของรัฐใจเรื่องของขนบธรรมเนียมประเพณีรวมถึงนักแสดงดนตรีพื้นเมือง ซึ่งทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญงานดนตรีก็มีความคิดเห็นและเหตุผลที่ขัดแย้งแตกต่างกัน ทั้งจากผู้ที่ได้รับ ผลประโยชน์จากโครงการดังกล่าวและผู้ที่มีอิทธิพลต่อการสนับสนุน ซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่าการ สนับสนุนของรัฐบาลกำลังจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่

Banister (2001 : 952) ได้วิจัยเรื่องการเต้นรำกับศาสนาศาสนาการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อค้นหาองค์ประกอบของการเต้นรำ การลำคร และศาสนามีความสัมพันธ์กันอย่างไรการเต้นรำแบบ อเมริกาดั้งเดิมมีการรวมท่าทางต่าง ๆ ใช้ส่วนประกอบในการเคลื่อนไหวและการไม่เคลื่อนไหว ส่วนการละครใช้ลักษณะการดำเนินเรื่องและขั้นตอนและความตื่นเต้นเร้าใจ ศาสนาในที่นี้หมายถึง ความเชื่อเรื่องเทพเจ้าและจิตวิญญาณไม่มีการกำหนดว่าลัทธิใด เช่น การเต้นรำของเผ่าพื้นเมือง จะมีเสียงขณะเต้น เพื่อเพิ่มความสำคัญให้กับการเต้น

Smend (2004 : 11) ได้วิจัยเรื่องผ้าบาติก (ปาเต๊ะ) จากราชสำนักชาว และสุมาตราไว้ พบว่า ผ้าบาติก เป็นผืนผ้าที่ได้รับการพัฒนาทางด้านศิลปะและรูปแบบมาเป็นอย่าง สูง อยู่คู่กับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันยาวนานของประเทศอินโดนีเซีย แฝงไว้ด้วยอิทธิพลทาง อารยธรรม และวัฒนธรรมของศาสนาฮินดู พุทธ และอิสลาม และกระแสทางวัฒนธรรมของจีน อินเดีย อาหรับ โปรตุเกส ดัช และอังกฤษ มีการใช้ผ้าบาติกในราชสำนักชาวและสุมาตรา พัฒนากันมาเป็นเวลานาน เป็นผ้าที่ประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อสวมใส่ นุ่งห่ม พาดคลุมไหล่ สวมศีรษะ และเป็นผ้า ประดับ ผ้ามา่าน ฯลฯ แล้วแต่จะประดิษฐ์ขึ้นมาตามวัตถุประสงค์ในการใช้ ประชาชนทั้งในประเทศ และต่างประเทศใกล้เคียงล้วนนิยมใช้ ทั้งแพร่หลายไปในประเทศแถบยุโรป จึงเป็นเหตุให้ชาวยุโรปบาง คนเดินทางไปศึกษาเรื่องราวของผ้าบาติก ถึงแหล่งกำเนิด คือ เกาะชวาและสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย ผ้าบาติกของชวาตอนกลาง (Batik of Central Java) ในราชสำนักชวากลาง มีการพัฒนาผ้า บาติกมาตั้งแต่สมัยต้นศตวรรษที่ 13 การแต่งกายด้วยผ้าบาติกสามารถบอกถึงสถานภาพของผู้สวมใส่ อีกด้วย ในศตวรรษที่ 17 ผู้ครองเมืองสุระการ์ตา และยอร์กยการ์ตา ได้กำหนดให้มีการสวมเครื่อง แต่งกายด้วยผ้าบาติก สีต่าง ๆ เช่น สีน้ำตาล สีน้ำเงิน สีขาว ฯลฯ ในโอกาสต่าง ๆ มีการออกแบบ เครื่องแต่งกายประจำครอบครัวของสุลต่าน ชุดบาติกดังกล่าวมีชื่อเรียก เช่น Kain Panjang เป็นผ้า ยาวรูปสี่เหลี่ยม ผืนผ้า สวมคลุมจากสะเอวถึงส่วนล่างของร่างกาย ใช้ได้ทั้งบุรุษและสตรี คาดรัดเอว ด้วยเข็มขัด สตรีสวมรัดส่วนบนด้วยแถบผ้าที่เรียกว่า Kemben เปลือยไหล่ทั้งสองข้าง

4.2 งานวิจัยในปัจจุบัน

Nance (2008 : 40 - 45) ได้วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การออกแบบเสื้อผ้าและ เครื่องแต่งกายของคนอเมริกันในมลรัฐนอร์ท คาโรไลนา ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้วิธีการศึกษา เอกสาร ศึกษาผลงานการออกแบบของนักออกแบบจากแหล่งต่าง ๆ ตลอดจนการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและการตัดเย็บเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการ ออกแบบและผลิตเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายโดยภาพรวมมีทั้งส่วนที่เหมือนและแตกต่างกัน ส่วนที่

เหมือนคือการออกแบบจะเน้นการดำเนินการตามความต้องการของลูกค้า และการใช้วัสดุการผลิตที่มีในแต่ละเมืองจะเน้นความเป็นส่วนหนึ่งของการออกแบบเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายด้วย

Nero (2012 : 60) ได้วิจัยเรื่องการออกแบบเครื่องแต่งกายในงานคาร์นิวัล โดยศึกษาจากแคตตาล็อกการออกแบบเครื่องแต่งกายคาร์นิวัล ซึ่งออกแบบโดยสถาบันการออกแบบที่มีชื่อเสียงจากกรุงตรินิแดด และโตเบโก จากการศึกษาตัวแบบของการแต่งกายในงานเทศกาลสำคัญนี้หลายปีติดต่อกัน พบว่า หลักการสำคัญในการออกแบบจะคำนึงถึงวัฒนธรรมและความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น มีการประยุกต์ให้เข้ากับการแต่งกายแห่งยุคสมัยเน้นความสวยงาม หรุษรา แต่ประหยัดค่าใช้จ่ายโดยใช้วัสดุในท้องถิ่นมาเป็นส่วนสำคัญในการผลิต เครื่องแต่งกายในงานคาร์นิวัลจึงสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของผู้สวมใส่ได้ชัดเจน

สรุป จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้สามารถวิเคราะห์ความเป็นมา ของการใช้เครื่องประดับการออกแบบเครื่องประดับและเครื่องแต่งกาย ตลอดจนความสำคัญของเครื่องประดับและเครื่องแต่งกายในโอกาสต่าง ๆ ในสังคมไทยในอดีตจนถึงปัจจุบันรวมทั้งบทบาทและวิวัฒนาการของเครื่องประดับในการแสดงในโอกาสต่าง ๆ ของไทยและต่างประเทศ ซึ่งมีผลเชื่อมโยงทำให้เกิดการประดิษฐ์เครื่องประดับขึ้นใช้ตามความต้องการของชุมชนจนพัฒนาเป็นอาชีพ มีการถ่ายทอดวิชากันมา ตามสายเครือญาติและกระจายสู่ชุมชนในที่สุด ข้อค้นพบที่สำคัญของการออกแบบและพัฒนาเครื่องแต่งกาย พบว่า จะเป็นการสะท้อนวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และใช้วัสดุท้องถิ่นในการผลิต ซึ่งข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยใช้เป็นฐานข้อมูลเบื้องต้นในการวิเคราะห์กระบวนการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและสร้างข้อมูลเพิ่มทางเศรษฐกิจโดยใช้ทฤษฎีและการบริหารจัดการเชิงพาณิชย์ประกอบกับข้อมูลหลักจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม ซึ่งเป็นสภาพปัจจุบันและปัญหาที่แท้จริงของกลุ่มผู้ประดิษฐ์เครื่องประดับในชุมชนที่จะสามารถเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้กับกลุ่มผู้ประดิษฐ์ได้อย่างชัดเจน และไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้โดยใช้กรอบแนวคิดในด้านต่าง ๆ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลภาคสนามโดยการสังเกต การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เจาะลึก และประชุมเชิงปฏิบัติการ บันทึกข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยมีขอบเขตและขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย
 - 1.1 เนื้อหา
 - 1.2 วิธีการวิจัย
 - 1.3 ระยะเวลา
 - 1.4 พื้นที่ในการวิจัย
 - 1.5 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. วิธีดำเนินการวิจัย
 - 2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.3 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.4 การนำเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอบเขตของการวิจัย

1. เนื้อหา
 - 1.1 ประวัติความเป็นมาและเอกลักษณ์ของเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้
 - 1.2 สภาพปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้
 - 1.3 การพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้

2. วิธีการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Study) โดยการสัมภาษณ์ สังเกต การสนทนากลุ่ม และประชุมเชิงปฏิบัติการโดยการนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา

3. ระยะเวลา

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาเครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ ผู้วิจัยได้กำหนดเวลาในการดำเนินการตั้งแต่เดือนมีนาคม 2557 - ตุลาคม 2557

4. พื้นที่ในการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ภาคใต้ โดยการกำหนดเกณฑ์ในการเลือกจังหวัด 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรกเป็นจังหวัดซึ่งมีการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนและมีชื่อเสียงในระดับภาคและระดับชาติ ประเด็นที่สองเป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์ภาคใต้เด่นชัดและมีวัสดุพื้นเมืองที่ใช้ในการผลิตเครื่องแต่งกายได้เหมาะสม สำหรับเกณฑ์ในการเลือกวงดนตรีลูกทุ่งแต่ละจังหวัดมีดังนี้

4.1 สมาชิกในวงไม่ต่ำกว่า 40 คน

4.2 จำนวนสมาชิกในวงประกอบด้วย

4.2.1 นักร้องไม่ต่ำกว่า 3 คน

4.2.2 นักดนตรีประเภทเครื่องกำกับจังหวะ (Rhythm Section) โดยกำหนด ดังนี้ กลองชุด กีตาร์ เบส และคีย์บอร์ด ทั้งนี้ไม่ต่ำกว่า 5 คน

4.2.3 นักดนตรีประเภทเครื่องเป่าไม่ต่ำกว่า 5 คน

4.2.4 นักดนตรีประเภทเครื่องเคาะ (Percussion) ไม่ต่ำกว่า 2 คน

4.2.5 หางเครื่อง (Dancer) ไม่ต่ำกว่า 16 คน

4.2.6 พิธีกรหรือผู้แสดงประกอบ (ถ้ามี)

จากเกณฑ์ข้างต้น ผู้วิจัยเลือกพื้นที่วิจัยใน 4 จังหวัดภาคใต้ คือ สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ตรัง และพัทลุง โดยเลือกจากวงดนตรีลูกทุ่งจังหวัดละ 2 วง รวม 8 วง เลือกจากวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน ที่มีชื่อเสียงในระดับภาคและระดับชาติ และวงดนตรีลูกทุ่ง ที่เลือกทำวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย

1) วงดนตรีลูกทุ่ง T.S.BAND โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2) วงดนตรีลูกทุ่ง ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5 จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3) วงดนตรีลูกทุ่ง ร่มฉัตร T.S. COMBO BAND โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

4) วงดนตรีลูกทุ่ง THE T.S. BAND โรงเรียนท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

5) วงดนตรีลูกทุ่ง พระยารัษฎา โรงเรียนมัธยมศึกษาวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง

6) วงดนตรีลูกทุ่ง อันดามัน กันตังพิทยากร โรงเรียนกันตังพิทยากร จังหวัดตรัง

7) วงดนตรีลูกทุ่ง หารเทารังสีประชาสรรค์ โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์

จังหวัดพัทลุง

8) วงดนตรีลูกทุ่ง ศรีประภัส โรงเรียนประภัสสรรังสิต จังหวัดพัทลุง

5. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง 3 กลุ่ม ดังนี้

5.1 กลุ่มผู้รู้ (Key Informants) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรม ผู้มีประสบการณ์ในการจัดการวงดนตรีลูกทุ่งและกลุ่มผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการผลิตเครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งและมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 คน

5.2 กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Informants) ได้แก่ผู้ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่ง ครูฝึกนักแสดงในวงดนตรีลูกทุ่งผู้จำหน่ายและให้เช่าเครื่องแต่งกาย ในการแสดง ของวงดนตรีลูกทุ่ง จำนวน 10 คน

5.3 กลุ่มผู้สนับสนุน (General Informants) ได้แก่ นักร้อง ทางเครื่อง ผู้มีส่วนในการจัดการแสดงและถ่ายทอดศิลปะการแสดงสู่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 10 คน

รวม 30 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาเครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาประวัติความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้ และเอกลักษณ์ของเครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้

การวิจัยในขั้นนี้ได้กำหนดวิธีการวิจัยไว้ 2 ลักษณะ คือ การศึกษาเอกสาร บันทึกเรื่องราว และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์ให้เห็นวิวัฒนาการ การดำเนินงานเพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่ง

การสังเกต การฝึกซ้อม การบริหารจัดการวงดนตรี และเครื่องแต่งกายปัจจุบันของวงดนตรี

การสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ซึ่งเป็นนักวิชาการด้านวัฒนธรรมและศิลปะการแสดง ผู้มีประสบการณ์ในการสนับสนุนวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน ผู้มีประสบการณ์ในการผลิตและจัดเครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่ง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 10 คน สรุปประเด็นโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่ง โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ ผู้ปฏิบัติ จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและประชุมกลุ่มย่อยในประเด็นที่เกี่ยวกับวัสดุการผลิต รูปแบบและวิธีการผลิต การตลาด และการเผยแพร่ เป็นต้น สรุปประเด็นในขั้นนี้โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นที่ 3 พัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการในขั้นนี้ ดังนี้

1) สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบของเครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ และกำหนดแนวทางในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง จากลักษณะและรูปแบบที่ศึกษาในขั้นที่ 2

2) ดำเนินการการออกแบบการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของภาคใต้ ตามกรอบแนวคิดที่ได้ศึกษาตามข้อ 1 และข้อ 2 จากนั้นผู้วิจัยจัดให้มีการประชุมปฏิบัติการเพื่อวิพากษ์และ ให้ข้อเสนอแนะโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 10 - 20 คน และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบให้มีความสมบูรณ์ในการประชุม ผู้วิจัยจัดทำต้นแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง จากแบบที่ได้รับการคัดเลือก ในข้อ 2 โดยจำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ นักดนตรี นักร้อง และทางเครื่อง และจัดให้มีการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำไปจัดแสดง และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3) ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบเครื่องแต่งกาย ตามคำแนะนำ ด้านความเหมาะสมและการนำไปใช้ ให้เกิดความสมบูรณ์นำไปจัดทำต้นแบบและเผยแพร่ต้นแบบสู่ผู้เกี่ยวข้องต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละขั้นตอน ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือแต่ละประเภท ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ในการศึกษาประวัติความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้ และเอกลักษณ์ของเครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้
2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกในการศึกษาปัญหาความต้องการ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้
3. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกในการศึกษาเครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ และแนวทางพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งที่เป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้
4. แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ ที่จะนำไปใช้ในการจัดการแสดง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนัดแนะกลุ่มตัวอย่างและสัมภาษณ์ด้วยตนเองทั้งหมด และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ บันทึกข้อมูล การสัมภาษณ์ด้วยเทปบันทึกเสียง และบันทึกสรุปรายละเอียดสำคัญตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นำมาสังเคราะห์เป็นประเด็นและเรียบเรียงตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ในส่วนประวัติความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้ สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะ
2. ข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปเป็นรูปแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ และนำไปออกแบบเพื่อใช้ในการนำเสนอและเผยแพร่ ตามลำดับ

การนำเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำเสนอเป็นความเรียงและจัดประเภทข้อมูลตามประเด็นข้อค้นพบในส่วนของประวัติความเป็นมา ปัญหาและข้อเสนอแนะ ส่วนของการพัฒนาเครื่องแต่งกายนำเสนอเป็นความเรียงและภาพประกอบ จัดลำดับเนื้อหาในการนำเสนอตามความมุ่งหมายของการวิจัย
2. นำเสนอผลผลิตที่ได้จากการวิจัยนี้ คือ เครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น เป็นภาพประกอบคำอธิบาย และนำเสนอเครื่องแต่งกายที่ผลิตขึ้นเป็นต้นแบบเพื่อใช้ในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการตามความมุ่งหมายของการวิจัย นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ประวัติความเป็นมาและเอกลักษณ์ของเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้

ตอนที่ 3 การพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ของภาคใต้

ตอนที่ 1 ประวัติความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้และเอกลักษณ์ของเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้

1. ประวัติความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้ทั่วไป

เพลงลูกทุ่งได้วิวัฒนาการมาจากเพลงพื้นบ้าน โดยมีการดัดแปลงเอกลักษณ์การเล่นพื้นบ้านมาใช้กับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เลยกลายเป็นศิลปะลูกทุ่ง เพลงลูกทุ่งไม่ได้เกิดจากชนบทด้านเดียวหากแต่เป็นการผสมผสานระหว่างชนบทกับเมืองไว้ด้วยกัน เพลงลูกทุ่งได้ทำหน้าที่ให้ความบันเทิงกับสมาชิกในสังคมได้ อย่างกว้างขวางกว่าเพลงประเภทอื่น ๆ เพราะผู้ประพันธ์เพลงและนักร้องส่วนใหญ่เป็นคนที่มาจากชนบท เรื่องราวในเพลงจึงสะท้อนอัตลักษณ์ของความเป็นชนบทได้เป็นอย่างดี แต่จากการศึกษาการถือกำเนิดของวงดนตรีลูกทุ่งพบว่า เริ่มต้นจากกรุงเทพและค่อยขยายไปตามภูมิภาคต่าง ๆ การก่อตั้งวงอย่างเป็นทางการในช่วงแรกจึงอยู่ที่กรุงเทพฯ เช่น วงสุรพล สมบัติเจริญ วงเพลิน พรหมแดน วงสังข์ทอง ศรีใส วงไพรวลัย ลูกเพชร เป็นต้น คือมาเริ่มกระจายไปสู่ภูมิภาค เช่น ภาคกลางมีวงอาภาพร นครสวรรค์ ภาคอีสานมีวงนักร้อง อุไรพร ภาคใต้มีวงเอกชัย ศรีวิชัย เป็นต้น

การบริหารจัดการวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้ ระยะแรกก็ได้ดำเนินการตามแนวเดียวกับวงดนตรีลูกทุ่งภาคกลาง คือ บุคลากรได้มาจากการรับสมัคร การชักชวนจากผู้ที่อยู่ในวงการ นักร้องนำหน้าวง ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความสามารถเฉพาะตัวมาก่อน เช่น เอกชัย ศรีวิชัย เป็นผู้มีความสามารถโดดเด่นด้วยการสร้างสรรค์ศิลปะพื้นบ้านภาคใต้ จึงสามารถขับร้องเพลงลูกทุ่งได้ด้วยความสามารถที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของตน การบริหารจัดการวงดนตรีลูกทุ่งมีการจัดการแบบบริษัท อำนาจเบ็ดเสร็จในการบริหารจัดการจึงอยู่ที่หัวหน้าวง การแต่งกายของวงดนตรีที่มีการออกแบบชุดที่ใช้ในการแสดงหรูหรา และมีจำนวนชุดเพื่อใช้เปลี่ยนในการแสดงแต่ละครั้ง จึงทำให้วง

ดนตรีลูกทุ่งภาคใต้มีลักษณะเช่นเดียวกับภาคกลาง คือมีการลงทุนสูง และขาดความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น

ในด้านเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งภาคใต้ จากการศึกษาค้นคว้า และการสัมภาษณ์ ผู้รับผิดชอบวงดนตรีในภาคใต้ พบว่า เพลงเป็นวรรณกรรมที่เป็นเครื่องสื่อความรู้สึก อารมณ์ และมีเนื้อหาสะท้อนชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในสังคม เพลงพื้นบ้านแต่ละท้องถิ่นได้ถูกปรับเปลี่ยนมาเป็นส่วนหนึ่งของวงดนตรีลูกทุ่ง เพลงลูกทุ่งได้ทำหน้าที่ให้ความบันเทิงกับสมาชิกในสังคมได้อย่างกว้างขวางกว่าเพลงประเภทอื่น ๆ เพราะเนื้อหาของเพลงมักจะเกี่ยวกับชีวิตและความเป็นอยู่ของคนชนบท เพลงลูกทุ่งในภาคใต้ก็เช่นกัน ได้ก่อกำเนิดมาจากเพลงพื้นบ้าน และการแสดงมหรสพพื้นบ้านประเภทต่าง ๆ ผลจากการศึกษาการนำเสนอของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ พบว่า มีรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของเพลงที่เป็นภาพสะท้อนด้านครอบครัว ภาพสะท้อนด้านการศึกษา ภาพสะท้อนเศรษฐกิจ ภาพสะท้อนด้านการเมืองการปกครอง ภาพสะท้อนด้านความเชื่อและศาสนา ภาพสะท้อนด้านประเพณี ภาพสะท้อนด้านภาษาถิ่นได้ และภาพสะท้อนด้านศิลปะการแสดง ซึ่งมีสาระสำคัญแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ภาพสะท้อนด้านครอบครัว

แสดงให้เห็นถึงการห่วงใยเอื้ออาทรต่อกันของคนในครอบครัวสามีที่มีภรรยาหลายคน ทำให้มีปัญหาการเงิน อาจกล่าวได้ว่าสถาบันครอบครัวที่มีความสำคัญ สมาชิกในครอบครัวต้องมีความเอื้ออาทร ความซื่อสัตย์ต่อกัน ซึ่งเป็นเรื่องที่ได้รับการยกย่องในสังคมทั้งที่เป็นผู้นำระดับครอบครัวตลอดจนถึงผู้นำระดับชาติ

1.2 ภาพสะท้อนด้านการศึกษา

แสดงให้เห็นถึงชาวไทยภาคใต้ให้ความสำคัญกับการศึกษานิยมสนับสนุนให้ไปรับการศึกษาในกรุงเทพมหานคร ส่งเสริมบุตรหลานให้ศึกษาจนได้รับปริญญา เป็นสิ่งที่พ่อแม่ ผู้ปกครองเฝ้ารอคอย และให้มีการทำงานที่มั่นคง อีกนัยหนึ่งพ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้ที่ฐานะทางการเงิน ถือว่าผู้ที่มีความรู้ได้รับปริญญาจะเป็นผู้ที่สามารถช่วยเหลือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและดูแลปกป้องทรัพย์สินได้

1.3 ภาพสะท้อนเศรษฐกิจ

แสดงให้เห็นว่าชาวไทยภาคใต้อยู่ในพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งในน้ำและบนพื้นดิน ส่งผลให้มีการประกอบอาชีพที่หลากหลายตามสภาพพื้นที่ เช่น เกษตรกรรม กสิกรรม ประมง เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่า การประกอบอาชีพของชาวไทยภาคใต้ยังต้องพึ่งพาธรรมชาติ อาจจะเป็นปัจจัยหนึ่งทำให้เกิดความยากจนและก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา

1.4 ภาพสะท้อนด้านการเมืองการปกครอง

แสดงให้เห็นว่าชาวไทยภาคใต้มีความสนใจในด้านการเมืองการปกครองมีความคาดหวังต่อระบบการเลือกตั้งและตัวนักการเมือง ดังจะเห็นได้จากเรื่องราวที่ปรากฏในศิลปะการแสดงของหนังตะลุง มักจะมีเรื่องราวดังกล่าวแนะนำผ่านตัวหนังตะลุง ซึ่งเป็นสิ่งบ่งชี้ได้ว่าชาวไทยภาคใต้มีความสนใจในการเมืองการปกครอง

1.5 ภาพสะท้อนด้านความเชื่อและศาสนา

แสดงให้เห็นว่าชาวไทยภาคใต้มีความสนใจด้านความเชื่อ แม้ว่าปัจจุบันจะมีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่ชาวไทยภาคใต้ยังคงมีความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อยู่

เหนือธรรมชาติ อาจจะมองได้ทั้งแง่บวกและแง่ลบ หากนำวิธีคิดดังกล่าวมาใช้ในแง่บวกอาจจะนำมาสู่สันติสุขในท้องถิ่นได้

1.6 ภาพสะท้อนด้านประเพณี

แสดงให้เห็นว่าชาวไทยภาคใต้มีความยึดมั่นประเพณีดั้งเดิมของท้องถิ่น โดยถือคติว่าการทำตามประเพณีเป็นสิ่งดีงาม เป็นมงคลแก่เจ้าตัว ครอบครัว สังคม เช่น ประเพณีเกี่ยวกับการแต่งงาน การบวช การชักพระ เป็นต้น ประเพณีหลายอย่างของชาวไทยภาคใต้ได้รับอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนา ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนามีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้ชาวไทยภาคใต้ได้สืบสาน อนุรักษ์ประเพณีส่วนบุคคลและส่วนรวมไว้เป็นมรดกของแผ่นดินภาคใต้

1.7 ภาพสะท้อนด้านภาษาถิ่นใต้

เนื้อหาของเพลงได้ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ผสมกับภาษาไทยภาคกลางไว้ในวรรณกรรมเพลงหลายบท สะท้อนให้เห็นว่าชาวไทยภาคใต้ไม่ลืมภาษาถิ่นใต้และมีความภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นเช่น นิยมพูดภาษาถิ่นใต้ท่ามกลางคนท้องถิ่นอื่น ๆ อาจกล่าวได้ว่า เพลงลูกทุ่งเป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่มีส่วนในการอนุรักษ์ภาษาถิ่นใต้ให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ หรือคนต่างพื้นที่ได้รับภาษาถิ่นที่ใช้ในท้องถิ่น

1.8 ภาพสะท้อนด้านศิลปะการแสดง

แสดงให้เห็นว่าชาวไทยภาคใต้ยังคงให้ความสนใจกับศิลปะการแสดงดั้งเดิมของท้องถิ่นภาคใต้ คือ หนังตะลุง และมโนราห์ ถึงแม้จะมีความบันเทิงรูปแบบอื่น ๆ เข้ามา แต่ผู้คนในท้องถิ่นภาคใต้ยังมีความสนใจต่อศิลปะการแสดงดังกล่าว สังเกตได้จากการมีบทบาทรับใช้สังคม วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งซึ่งประพันธ์โดยประจวบ วงศ์วิชา ได้กล่าวถึงชื่อนายหนัง และชื่อนโนราห์ นำรูปแบบการร้องบทแบบหนังตะลุงและมโนราห์ มาปรับใช้กับการขับร้องเพลงลูกทุ่งภาคใต้ ลักษณะดังกล่าวนี้ถือได้ว่าผู้ประพันธ์เพลงได้ส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์ สืบสานมรดกวัฒนธรรมของท้องถิ่นผ่านวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งให้คงอยู่คู่ชาวไทยภาคใต้ต่อไป

โดยสรุปความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้เริ่มต้นจากเพลงพื้นบ้านเช่นเดียวกับภาคอื่น ๆ แต่สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ คือ ภาพสะท้อนจากเนื้อหาของเพลงที่สะท้อนสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ความเชื่อ ศาสนา ประเพณี สะท้อนภาษาถิ่น และศิลปะการแสดงของภาคใต้ ในด้านเครื่องแต่งกายดนตรีลูกทุ่งภาคใต้ เน้นความหรูหราอลังการแบบดนตรีลูกทุ่งทั่วไป จึงทำให้มีค่าใช้จ่ายสูงในการแสดงแต่ละครั้ง ประการสำคัญยังไม่มีภาพสะท้อนให้เห็นความเป็นเอกลักษณ์ภาคใต้ชัดเจน การจะส่งเสริมให้เน้นการแต่งกายเพื่อสร้างเอกลักษณ์ภาคใต้จึงทำได้ยาก ในขณะเดียวกัน ภาคใต้ก็เกิดวงดนตรีลูกทุ่งนักเรียนในโรงเรียนเกิดขึ้นจำนวนมาก จึงได้มีการศึกษากลุ่มนี้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเครื่องแต่งกาย ให้สะท้อนเอกลักษณ์ภาคใต้ต่อไป

2. ประวัติความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนในภาคใต้

จากการศึกษาและเก็บข้อมูลภาคสนามผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องจากวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน 8 วง โดยมีรายละเอียดดังนี้

วงที่ 1 ชื่อวงดนตรีลูกทุ่ง T.S. BAND

วงดนตรีลูกทุ่ง T.S. BAND เป็นวงดนตรีลูกทุ่ง ของโรงเรียนเทพมิตรศึกษา ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 317 ถนนตลาดใหม่ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84000 เป็นโรงเรียนเอกชนของมูลนิธิคาทอลิก เขตมิสซังสุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการ

ส่งเสริมการศึกษาเอกชนโรงเรียนเทพมิตรศึกษา เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ บริหารจัดการ แบบมีส่วนร่วม ครุมีมาตรฐานวิชา ชีพ ส่งเสริมผู้เรียนเต็มศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ล้ำเลิศวิชาการ รักพัฒนาธรรมไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่มาตรฐานสากล โรงเรียน เทพมิตรศึกษาเปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล 1 ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการบริหารงานของบาทหลวงทรงราชย์ศรีระหงษ์ ซึ่งประกอบด้วยอาคารเรียนจำนวน 6 หลัง มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา 210 คน ผู้ควบคุมวงคือครูเยี่ยมยุทธ ฉายสง่า

วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนเทพมิตรศึกษาได้เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2548 โดยบาทหลวงทรงราชย์ศรีระหงษ์และบาทหลวงนที ธีรานูวรรตน์ มีครูพิชัย ฉายสง่า เป็นผู้ควบคุมวง และเป็นครูผู้ฝึกสอนคนแรก ช่วงเริ่มแรกได้ก่อตั้งวงโยธวาทิตก่อน โดยโรงเรียนให้งบประมาณ ในการจัดซื้ออุปกรณ์ ครูพิชัย ฉายสง่า เป็นผู้ฝึกสอน เมื่อนักเรียนเรียนรู้ สามารถใช้งานได้ จึงทำวงลูกทุ่งโดยใช้ นักดนตรีจากวงโยธวาทิต แล้วซื้อเครื่องดนตรีเพิ่มเติม เช่น กลองชุด ทรัมเปต ทรอมโบน และอื่น ๆ เพื่อให้ เป็นวงลูกทุ่งที่สมบูรณ์ นักดนตรีวงลูกทุ่งทุกคน ต้องผ่านการฝึกในวง โยธวาทิตมาก่อน จึงมาเข้าวงดนตรีลูกทุ่งได้ต่อมาเมื่อครูพิชัย ฉายสง่า เกษียณอายุ ก็ได้ครูเยี่ยมยุทธ ฉายสง่า ลูกชาย เป็นผู้ควบคุมวงและเป็นครู ผู้ฝึกสอนแทนจนปัจจุบันมีครูอีก 4 ท่านซึ่งเป็นครูสอนดนตรีและสอน นาฏศิลป์ในโรงเรียน คือ ครูรพีพัฒน์ คงคำ ครูชนิษฐา พูนพิพัฒน์ ครูवासนา ม่วงทอง และครูวุฒิ ชัย อำนวย เวช มาช่วยดูแล และช่วยฝึกสอนเนื่องจากเป็นโรงเรียนเอกชนที่มีขนาดใหญ่ นักเรียน จำนวนกว่า 4,000 คน ทำให้การให้บริการและให้ความอนุเคราะห์ชุมชน สังคม ในด้านดนตรีสากล มีอยู่อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการด้านดนตรีสากลในประเภทต่าง ๆ ทั้งในระดับจังหวัด ระดับภาคใต้ และในระดับประเทศ และการส่งเสริมผู้เรียนที่มีความถนัดใน รายวิชาดนตรีสากล โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ในรายวิชาเพิ่มเติม และการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน

ในการจัดให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้านดนตรี ไม่ว่าจะเป็นการให้ความ อนุเคราะห์ การเข้าร่วมแข่งขันทักษะด้านดนตรีในทุกประเภทตามที่ผู้เรียนสนใจและถนัด

- 1) คัดเลือกผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีสากล และผู้เรียนที่สนใจ ในการดนตรีในการเข้าศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 3, 4
- 2) จัดทำโครงการในการฝึกซ้อมและเข้าร่วมแข่งขัน พร้อมเสนองบประมาณ เพื่อขออนุมัติโครงการจากทางโรงเรียน
- 3) จัดทำหนังสือขออนุญาตผู้ปกครองในการฝึกซ้อมและการทำกิจกรรมต่างๆ
- 4) ดำเนินการฝึกซ้อม เข้าค่ายฝึกซ้อมเข้าร่วมแข่งขัน บริการชุมชน
- 5) แจกข่าวสารแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ครูโดยมีเอกสารประชาสัมพันธ์ในการ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

ด้วยโรงเรียนเทพมิตรศึกษาเป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีจำนวนผู้เรียนมาก ความต้องการของผู้เรียนมีหลากหลายหนึ่งในนั้นก็คือดนตรี และดนตรีสามารถช่วยเหลือผู้เรียนได้ มากมายไม่ว่าจะเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การหลีกเลี่ยงห่างไกลจากยาเสพติด การมีสมาธิที่ ดีในการเรียนวิชาต่าง ๆ การได้แสดงออกซึ่งความสามารถพิเศษ การนำผู้เรียนเข้าร่วมแข่งขันในระดับ ต่าง ๆ เพื่อเป็นประสบการณ์ในการก้าวเข้าสู่วัยที่มากกว่าเดิม และเพื่อให้การช่วยเหลือบริการชุมชน สังคม และสามารถนำความรู้ไปประกอบเป็นวิชาชีพได้

วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนเทพมิตรศึกษาได้ดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้อย่างครอบคลุมทุกกระบวนการ ทำให้ปรากฏผลจากการดำเนินงานดังนี้

1) ระดับความสำเร็จในการให้บริการ จากหน่วยงานต่าง ๆ หลังจากให้บริการดนตรีด้านต่างๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

2) ระดับความสำเร็จในการเข้าร่วมประกวดแข่งขัน อยู่ในเกณฑ์ดีมาก รางวัลจากการเข้าร่วมประกวดแข่งขันในระดับต่างๆ เป็นสิ่งที่บอกถึงการพัฒนาและระดับความสามารถของผู้เรียน รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆในระดับภาคใต้และระดับประเทศ ทำให้เห็นถึงความพร้อมและศักยภาพของผู้เรียนเป็นอย่างดี

3) ระดับความสำเร็จในผลสัมฤทธิ์ของการเรียน ผู้เรียนที่เรียนวิชาศิลปะพื้นฐานและวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลในทุกระดับชั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาที่เรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

วงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนเทพมิตรศึกษาได้ดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมมีการพัฒนาดำเนินงานอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง กระทั่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี เนื่องจากมีปัจจัยที่ดีที่เอื้อต่อความสำเร็จในการดำเนินงานดังนี้

1) ผู้บริหารโรงเรียน ได้ให้ความสำคัญถึงกิจกรรมด้านดนตรีทั้งสากลและดนตรีไทย เพราะเป็นโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนใหญ่ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนมีไม่ขาดสายโดยเป็นผู้ที่ทำให้โครงการในการทำกิจกรรมต่างๆลื่นไหลอย่างต่อเนื่องในการจัดสรรงบประมาณให้กับทางงานดนตรี การให้ความสำคัญในการบริการชุมชนเป็นเรื่องหลักที่ผู้บริหารเล็งเห็น รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมประกวดแข่งขันทักษะดนตรีด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพและรับประสบการณ์โดยตรง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไป

2) ผู้ปกครองและครู ได้ส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีทั้งสากลและดนตรีไทย โดยให้ความร่วมมือในการฝึกซ้อมของผู้เรียน การเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีด้านต่างๆไม่ว่าจะเป็นงานบริการชุมชนหรือการประกวดแข่งขัน โดยมีการดูแลในเรื่องการฝึกซ้อม การเรียน และเวลาเรียนของผู้เรียนให้เป็นปัจจุบันเสมอ

3) ผู้เรียน สำคัญมากที่สุด เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ก็ไม่เป็นปัญหา ดังจะเห็นผลที่เป็นรูปธรรมดังนี้

จากการดำเนินงานของวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนเทพมิตรศึกษาทำให้พบว่าโรงเรียนมีศักยภาพในการดำเนินงานเรื่องต่างๆมากมายในการร่วมงานกับชุมชนและหน่วยงานต่างๆในการให้ความช่วยเหลือในการอนุเคราะห์งานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับดนตรี ทำให้โรงเรียนกับชุมชนไม่เกิดความแตกแยก และได้เป็นส่วนหนึ่งในการหลอมโรงเรียนเข้ากับชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถถอดบทเรียนได้ดังนี้

1) การบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นทีมงานบุคลากรบริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เรียน จะต้องร่วมมือร่วมใจกันอย่างแท้จริง ความสำเร็จจึงจะเกิดขึ้นได้

2) เนื่องจากเป็นภาระกิจที่ต้องทำต่อเนื่องตลอดปี ผู้เรียนและทีมงานบุคลากรควรจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับภาระกิจอื่น ๆ ด้วย เช่นในการเรียนของผู้เรียน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป วงดนตรีลูกทุ่ง จะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง ต้องอาศัยความอดทนและการเอาใจใส่ของผู้เรียนอย่างแท้จริง

และที่สำคัญต้องมีโครงการดี ๆ มารองรับ เพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านดนตรีสากลให้มีความ
สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผลงานการประกวด/การแข่งขัน/รางวัลที่เคยได้รับ

เป็น Champ ประจำฤดูฝน ปีที่ 6 2553/2554 การแข่งขันในรายการ
ชิงช้าสวรรค์ลูกทุ่งคอนเทสต์

เป็น Champ of the Champ ปีที่ 6 2553/2554 การแข่งขันในรายการ
ชิงช้าสวรรค์ลูกทุ่งคอนเทสต์

ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่งคอนเทสต์
ครั้งที่ 9 ซึ่งถวายพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารีรอบคัดเลือกภาคใต้
วันที่ 5 พฤศจิกายน 2554 ณ หอประชุม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ได้รับรางวัลดีเด่นการประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์
ครั้งที่ 9 ซึ่งถวายพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารีรอบชิง ชนะเลิศ วันที่
10 ธันวาคม 2554 ณ เซ็นทรัลพลาซ่า แจ้งวัฒนะ

ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่งคอนเทสต์
ครั้งที่ 11 ซึ่งถวายพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี รอบคัดเลือกภาคใต้
วันที่ 3 พฤศจิกายน 2556 ณ เซ็นทรัลพลาซ่าหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า
ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ครั้งที่ 11 ซึ่งถวายพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารีรอบ
ชิงชนะเลิศ วันที่ 11 มกราคม 2557 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

ฯลฯ

ภาพประกอบ 2 โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็น Champ ประจำฤดูฝน
ปีที่ 6 2553/2554 การแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ ลูกทุ่งคอนเทสต์

ภาพประกอบ 3 โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็น Champ of the Champ ปีที่ 6 2553/2554 การแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ ลูกทุ่งคอนเทสต์

ภาพประกอบ 4 โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวด วงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ครั้งที่ 9 ซึ่งถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รอบคัดเลือกภาคใต้ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2554 ณ หอประชุม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 5 โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับรางวัลดีเด่น การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ครั้งที่ 9 ซึ่งถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รอบชิงชนะเลิศ วันที่ 10 มกราคม 2554 ณ เซ็นทรัลพลาซ่า แจ้งวัฒนะ

ภาพประกอบ 6 โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ครั้งที่ 11 ซึ่งถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รอบคัดเลือกภาคใต้ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2556 ณ เซ็นทรัลพลาซ่าหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 7 โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ครั้งที่ 11 ซึ่งถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รอบชิงชนะเลิศ วันที่ 11 มกราคม 2557 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

วงที่ 2 ชื่อวงดนตรีลูกทุ่ง ลูกทุ่งไทยโรงเรียนเทศบาล 5

วงดนตรีลูกทุ่งลูกทุ่งไทยโรงเรียนเทศบาล 5 เป็นวงดนตรีลูกทุ่ง ของโรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 317 ถนนดอนนก ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี รหัสไปรษณีย์ 84000 โทรศัพท์ 0-7727-3515 โทรสาร 0-7727-3515 เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการบริหารงานของท่านผู้อำนวยการวนิดา รุ่งแดง และรองผู้อำนวยการถึง 3 ท่าน คือนางธนัชพร โอวารินทร์ นางวรรณิ์ นนทวิโรฒ และนายรณชัย เรืองรักษ์ มีผู้บริหารและพนักงานครู 83 คน พนักงานจ้างตามภารกิจ 27 คน พนักงานจ้างทั่วไป 11 คน มีจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 54 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 2,293 คน ผู้ควบคุมวงคือครูศิริยุท แสงทองน้อย

ความเป็นมาและบริบทของวงดนตรีวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ได้เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2546 โดยผู้อำนวยการศกดา รัตนมุสิก และได้มอบหมาย ให้ครูสิริสมบูรณ์ สหนิบุตร ซึ่งเป็นครู นาฏศิลป์ในขณะนั้น เป็นผู้ควบคุมดูแล โดยมีผู้ใหญ่หลายท่านคอยสนับสนุน จัดสรรงบประมาณให้ อาทิ นายกเทศมนตรีในขณะนั้นคือท่านสมบูรณ์ สุวรรณบุตร และคณะ ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ท่านไพศาล วาไระนิช ช่วงเริ่มแรกได้ก่อตั้งวงโยธวาทิตก่อน โดยโรงเรียนให้งบประมาณ ในการจัด ซื้่ออุปกรณ์ และจ้างครูผู้สอนมาจากข้างนอก เมื่อนักเรียนเรียนรู้ สามารถใช้งานได้ จึงทำวงลูกทุ่งโดย ใช้นักดนตรีจากวงโยธวาทิต แล้วซื้อเครื่องดนตรีเพิ่มเช่น กลองชุด ทรัมเป็ต ทรอมโบน และอื่น ๆ เพื่อให้เป็นวงลูกทุ่งที่สมบูรณ์ นักดนตรีวงลูกทุ่งทุกคนต้องผ่านการฝึกในวงโยธวาทิตมาก่อน จึงมาเข้าวงดนตรีลูกทุ่งได้กระทั่งครูสิริสมบูรณ์ สหนิบุตรได้เป็นรองผู้อำนวยการก็ได้ มีครูในโรงเรียน อีก 4 ท่าน ซึ่งเป็นครูสอนดนตรี

สอนนาฏศิลป์ในโรงเรียน คือครูศิริยุท แสงทองน้อย ครูปิ่นทิพย์ พันธุ์บุญ ครูวิลลักษ์ งามขาวปากช่อง และครู ภัทรวิรัช ปลื้มใจ มาช่วยจนกระทั่งรองสิริสมบูรณ์ สหนิบุตร ย้ายไปดำรงตำแหน่งรอง ผู้อำนวยการที่ โรงเรียนเทศบาล 1 ก็มีครูศิริยุท แสงทองน้อย ซึ่งเป็นครู สอนดนตรี และมีประสบการณ์ด้านดนตรีสูง เป็นผู้ควบคุมวง อย่างเต็มตัว ไม่ต้องจ้างครูจากข้างนอกอีก ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2556 ผู้อำนวยการศึกดา รัตนมุสิกเกษียณอายุผู้อำนวยการวนิดา รุ่งแดง มาดำรงตำแหน่งแทน ผู้ควบคุมวง และผู้ดูแลยังคงเดิม จนปัจจุบัน เนื่องจากเป็นโรงเรียนเทศบาลที่มีขนาดใหญ่ นักเรียนจำนวนมาก ทำให้การให้บริการและให้ความอนุเคราะห์ชุมชน สังคม ในด้านดนตรีสากล มีอยู่อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการด้านดนตรีสากลในประเภทต่าง ๆ ทั้งในระดับจังหวัด ระดับภาคใต้ และในระดับประเทศ และการส่งเสริมผู้เรียนที่มีความถนัดในรายวิชาดนตรีสากล โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ในรายวิชาเพิ่มเติม และการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน

การจัดให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้านดนตรี ไม่ว่าจะเป็นการให้ความอนุเคราะห์ การเข้าร่วมแข่งขันทักษะด้านดนตรีในทุกประเภทตามที่ผู้เรียนสนใจและถนัด

- 1) คัดเลือกผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีสากล และผู้เรียนที่สนใจในการดนตรีในการเข้าศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 3, 4
- 2) จัดทำโครงการในการฝึกซ้อมและเข้าร่วมแข่งขัน พร้อมเสนองบประมาณเพื่อขออนุมัติโครงการจากทางโรงเรียน
- 3) จัดทำหนังสือขออนุญาตผู้ปกครองในการฝึกซ้อมและการทำกิจกรรมต่าง ๆ
- 4) ดำเนินการฝึกซ้อม เข้าค่ายฝึกซ้อมเข้าร่วมแข่งขัน บริการชุมชน
- 5) แจกข่าวสารแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ครูโดยมีเอกสารประชาสัมพันธ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

ด้วยโรงเรียนเทศบาล 5 เป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีจำนวนผู้เรียนมาก ความต้องการของผู้เรียนมีหลากหลายหนึ่งในนั้นก็คือดนตรี และดนตรีสามารถช่วยเหลือผู้เรียนได้มากมายไม่ว่าจะเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การหลีกเลี่ยงห่างไกลจากยาเสพติด การมีสมาธิที่ดีในการเรียนวิชาต่างๆ การได้แสดงออกซึ่งความสามารถพิเศษ การนำผู้เรียนเข้าร่วมแข่งขันในระดับต่างๆเพื่อเป็นประสบการณ์ในการก้าวเข้าสู่วัยที่มากกว่าเดิม และเพื่อให้การช่วยเหลือบริการชุมชน สังคม และสามารถนำความรู้ไปประกอบเป็นวิชาชีพได้

วงดนตรีสากลโรงเรียนเทศบาล 5 ได้ดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้อย่างครอบคลุมทุกกระบวนการ ทำให้ปรากฏผลจากการดำเนินงานดังนี้

- 1) ระดับความสำเร็จในการให้บริการ จากหน่วยงานต่าง ๆ หลังจากให้บริการดนตรีด้านต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
- 2) ระดับความสำเร็จในการเข้าร่วมประกวดแข่งขัน อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก รางวัลจากการเข้าร่วมประกวดแข่งขันในระดับต่าง ๆ เป็นสิ่งที่บอกถึงการพัฒนาและระดับความสามารถของผู้เรียน รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับภาคใต้และระดับประเทศ ทำให้เห็นถึงความพร้อมและศักยภาพของผู้เรียนเป็นอย่างดี

3) ระดับความสำเร็จในผลสัมฤทธิ์ของการเรียน ผู้เรียนที่เรียนวิชาศิลปะ พื้นฐานและวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลในทุกระดับชั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาที่เรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

วงดนตรีสากลของโรงเรียนเทศบาล 5 ได้ดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมมีการ พัฒนาดำเนินงานอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง กระทั่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี เนื่องจากมี ปัจจัยที่ดีที่เอื้อต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ดังนี้

1) ผู้บริหารโรงเรียน ได้ให้ความสำคัญถึงกิจกรรมด้านดนตรีทั้งสากลและ ดนตรีไทย เพราะเป็นโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนใหญ่ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนมีไม่ขาด สายโดยเป็นผู้ที่ทำให้โครงการในการทำกิจกรรมต่างๆ สืบเนื่องต่อเนื่องในการจัดสรรงบประมาณ ให้กับทางงานดนตรี การให้ความสำคัญในการบริการชุมชนเป็นเรื่องหลักที่ผู้บริหารเล็งเห็น รวมถึงการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมประกวดแข่งขันทักษะดนตรีด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดง ศักยภาพและรับประสบการณ์โดยตรง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไป

2) ผู้ปกครองและครู ได้ส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีทั้ง สากลและดนตรีไทย โดยให้ความร่วมมือในการฝึกซ้อมของผู้เรียน การเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานบริการชุมชนหรือการประกวดแข่งขัน โดยมีการดูแลในเรื่องการฝึกซ้อม การเรียน และเวลาเรียนของผู้เรียนให้เป็นปัจจุบันเสมอ

3) ผู้เรียน สำคัญมากที่สุด เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ความสำเร็จ ในด้านต่าง ๆ ก็ไม่เป็นปัญหา ดังจะเห็นผลที่เป็นรูปธรรมดังนี้

จากการดำเนินงานของวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนเทศบาล 5 ทำให้พบว่า โรงเรียนมีศักยภาพในการดำเนินงานเรื่องต่างๆ มากมายในการร่วมงานกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในการให้ความช่วยเหลือในการอนุเคราะห์งานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรี ทำให้โรงเรียนกับชุมชนไม่เกิด ความแตกแยก และได้เป็นส่วนหนึ่งในการหลอมโรงเรียนเข้ากับชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถถอด บทเรียนได้ดังนี้

1) การบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นทีมงานบุคลากรบริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เรียน จะต้องร่วมมือร่วมใจกันอย่างแท้จริง ความสำเร็จจึงจะเกิดขึ้นได้

2) เนื่องจากเป็นภารกิจที่ต้องทำต่อเนื่องตลอดปี ผู้เรียนและทีมงานบุคลากร ควรจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับภารกิจอื่น ๆ ด้วย เช่นในการเรียนของผู้เรียน เป็นต้นกล่าวโดยสรุป วงดนตรีลูกทุ่ง จะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่องต้อง อาศัยความอดทนและการเอาใจใส่ของผู้เรียนอย่างแท้จริง และที่สำคัญต้องมีโครงการดี ๆ มารองรับ เพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านดนตรีลูกทุ่งให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผลงานการประกวด/การแข่งขัน/รางวัลที่เคยได้รับ

ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 แข่งขันมหกรรม ลูกทุ่ง ป.ป.ส. ชิงแชมป์ ประเทศไทย ปี 2548 ประเภทเยาวชนทั่วไป

ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ และขวัญใจมหาชน ในโครงการดนตรี สร้างคุณค่า ชีวิตจัดโดยคาราบาวแดง ปี 2549 เป็นตัวแทนภาคใต้ เข้าร่วมแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ระดับประเทศรอบ 8 ทีมสุดท้ายปีที่ 3 เมื่อปี 2550

ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดร้องเพลงประกอบแดนเซอร์ ในงานมหกรรม
พระแสงรำลึกและกึ่งกาชาด ในวันที่ 28 มกราคม 2551

ได้รับรางวัลพินทอง การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่งคอนเทสต์
ซึ่งถวายพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 10 รอบคัดเลือกภาคใต้
วันที่ 3 พฤศจิกายน 2555 ณ เซ็นทรัลพลาซ่าหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ได้รับรางวัลชมเชยอันดับ 1 ในการประกวดร้องเพลงประกอบแดนเซอร์เพลง
ลูกทุ่งรอบชิงชนะเลิศระดับประเทศในรายการ การแข่งขันทักษะวิชาการ งานมหกรรมการจัด
การศึกษาท้องถิ่น ณ อิมแพ็คอารีน่า เมืองทองธานี 3 สิงหาคม 2557

ฯลฯ

ภาพประกอบ 8 โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 แข่งขันมหกรรม ลูกทุ่ง ป.ป.ส. ชิงแชมป์
ประเทศไทย ปี 2548 ประเภทเยาวชนทั่วไป

ภาพประกอบ 9 โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ และขวัญใจมหาชน ในโครงการดนตรี สร้างคุณค่าชีวิต
จัดโดยคาราบาวแดง ปี 2549

ภาพประกอบ 10 โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
เป็นตัวแทนภาคใต้ เข้าร่วมแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ ลูกทุ่งคอนเทสต์
ระดับประเทศ รอบ 8 ทีมสุดท้าย ปีที่ 3 เมื่อปี 2550

ภาพประกอบ 11 โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดร้องเพลงประกอบแดนเซอร์ ในงานมหกรรม
พระแสงรำลึกและกึ่งกาชาด ในวันที่ 28 มกราคม 2551

ภาพประกอบ 12 โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ได้รับรางวัลพิณทอง การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์
ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 10
รอบคัดเลือก ภาคใต้ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2555 ณ เซ็นทรัลพลาซ่าหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 13 โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ได้รับรางวัลชมเชยอันดับ 1 ในการประกวดร้องเพลงประกอบแดนเซอร์เพลงลูกทุ่ง
รอบชิงชนะเลิศระดับประเทศ ในรายการ การแข่งขันทักษะวิชาการ งานมหกรรม
การจัดการศึกษาท้องถิ่น ณ อิมแพคอารีนา เมืองทองธานี 3 สิงหาคม 2557

วงที่ 3 ชื่อวงดนตรีลูกทุ่ง ร่มฉัตร T.S. COMBO BAND

วงดนตรีลูกทุ่ง ร่มฉัตร T.S. COMBO BAND เป็นวงดนตรีลูกทุ่ง ของโรงเรียน
ทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โรงเรียนทุ่งสงปัจจุบันเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ 54 ไร่ ตั้งอยู่
ณ เลขที่ 44 หมู่ 2 ถนนทุ่งสง - นครศรีธรรมราช ตำบลถ้ำใหญ่ อำเภอทุ่งสง จังหวัด
นครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80110 โทรศัพท์ 0-7542-2039 โทรสาร 0-7577-3011 เปิดทำ
การสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการบริหารงานของท่าน
ผู้อำนวยการจำเริญ รัตนบุรี และรองผู้อำนวยการนอบ บุญชู ผู้ควบคุมวงคือครูบุญรัตน์ ศรีวรานนท์

วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนทุ่งสง ได้เริ่มก่อตั้งมาพร้อมๆกับการตั้งโรงเรียน เป็นเวลา
กว่า 60 ปีโดยมีครูจางค์ หอสุชาติ เป็นผู้ก่อตั้งและเป็นครูผู้สอนคนแรก ต่อมาเมื่อครูจางค์
หอสุชาติ เกษียณอายุ ก็ได้ครูสุพจน์ เสาวพงศ์ เป็นผู้สอนแทนตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2530 - 2547
ปัจจุบันมีครูบุญรัตน์ศรีวรานนท์ ซึ่งเป็นศิษย์ของครูทั้งสองเป็นผู้ทำการสอนวิชาดนตรีสากล ตั้งแต่
ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมาก่อนที่จะมาเป็นวงดนตรีลูกทุ่ง ช่วงเริ่มแรกได้ก่อตั้งวงโยธวาทิตก่อน
โดยโรงเรียนจัดสรร งบประมาณ ในการจัดซื้ออุปกรณ์ให้เมื่อนักเรียนเรียนรู้ สามารถใช้งานได้
จึงทำวงลูกทุ่ง โดยใช้นักดนตรีจากวง โยธวาทิต แล้วซื้อเครื่องดนตรีเพิ่มเติมเช่น กลองชุด ทรัมเปต
ทรอมโบน และอื่นๆ เพื่อให้เป็นวงลูกทุ่งที่สมบูรณ์ นักดนตรีวงลูกทุ่งทุกคน ต้องผ่านการฝึกใน
วงโยธวาทิตมาก่อน จึงมาเข้าวงดนตรีลูกทุ่งได้ เนื่องจากโรงเรียนทุ่งสงเป็นโรงเรียนประจำอำเภอ
ที่มีขนาดใหญ่ นักเรียนจำนวนกว่า 3,000 คน ทำให้การให้บริการและให้ความอนุเคราะห์ชุมชน
สังคม ในด้านดนตรี มีอยู่อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการด้านดนตรีใน
ประเภทต่างๆ ทั้งในระดับจังหวัด ระดับภาคใต้ และในระดับประเทศ และการส่งเสริมผู้เรียนที่มี

ความถนัดในรายวิชาดนตรี โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ในรายวิชาเพิ่มเติม และการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน

การจัดให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้านดนตรี ไม่ว่าจะเป็นการให้ความอนุเคราะห์การเข้าร่วมแข่งขันทักษะด้านดนตรีในทุกประเภทตามที่คุณเรียนสนใจและถนัด

1) คัดเลือกผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีสากล และผู้เรียนที่สนใจในการดนตรีในการเข้าศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 3, 4

2) จัดทำโครงการในการฝึกซ้อมและเข้าร่วมแข่งขัน พร้อมเสนองบประมาณเพื่อขออนุมัติโครงการจากทางโรงเรียน

3) จัดทำหนังสือขออนุญาตผู้ปกครองในการฝึกซ้อมและการทำกิจกรรมต่างๆ

4) ดำเนินการฝึกซ้อม เข้าค่ายฝึกซ้อมเข้าร่วมแข่งขันบริการชุมชน

5) แจกข่าวสารแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ครูโดยมีเอกสารประชาสัมพันธ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

ด้วยโรงเรียนทุ่งสงเป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีจำนวนผู้เรียนมาก ความต้องการของผู้เรียน มีหลากหลายหนึ่งในนั้นก็คือดนตรี และดนตรีสามารถช่วยเหลือผู้เรียนได้มากมายไม่ว่าจะเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การหลีกเลี่ยงห่างไกลจากยาเสพติด การมีสมาธิที่ดีในการเรียนวิชาต่างๆ การได้แสดงออกซึ่งความสามารถพิเศษ การนำผู้เรียนเข้าร่วมแข่งขันในระดับต่าง ๆ เพื่อเป็นประสบการณ์ในการก้าวเข้าสู่วัยที่มากกว่าเดิม และเพื่อให้การช่วยเหลือบริการชุมชน สังคม และสามารถนำความรู้ ไปประกอบเป็นวิชาชีพได้

วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนทุ่งสง ได้ดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้อย่างครอบคลุมทุกกระบวนการ ทำให้ปรากฏผลจากการดำเนินงานดังนี้

1) ระดับความสำเร็จในการให้บริการจากหน่วยงานต่าง ๆ หลังจากให้บริการดนตรีด้านต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

2) ระดับความสำเร็จในการเข้าร่วมประกวดแข่งขัน อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก รางวัลจากการเข้าร่วมประกวดแข่งขันในระดับต่างๆ เป็นสิ่งที่บอกถึงการพัฒนาและระดับความสามารถของผู้เรียน รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆในระดับภาคใต้และระดับประเทศ ทำให้เห็นถึงความพร้อมและศักยภาพของผู้เรียนเป็นอย่างดี

3) ระดับความสำเร็จในผลสัมฤทธิ์ของการเรียน ผู้เรียนที่เรียนวิชาศิลปะ พื้นฐานและวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลในทุกระดับชั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาที่เรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

วงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนทุ่งสง ได้ดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมมีการพัฒนาดำเนินงานอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง กระทั่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี เนื่องจากมีปัจจัยที่ดีที่เอื้อต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ดังนี้

1) ผู้บริหารโรงเรียน ได้ให้ความสำคัญถึงกิจกรรมด้านดนตรีทั้งสากลและดนตรีไทย เพราะเป็นโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนใหญ่ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนมีไม่ขาดสายโดยเป็นผู้ที่ทำให้โครงการในการทำกิจกรรมต่าง ๆ สืบไปอย่างต่อเนื่องในการจัดสรรงบประมาณให้กับทางงานดนตรี การให้ความสำคัญในการบริการชุมชนเป็นเรื่องหลักที่ผู้บริหารเล็งเห็น รวมถึง

การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมประกวดแข่งขันทักษะดนตรีด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพและรับประสบการณ์โดยตรง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไป

2) ผู้ปกครองและครู ได้ส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีทั้งสากลและดนตรีไทย โดยให้ความร่วมมือในการฝึกซ้อมของผู้เรียน การเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นงานบริการชุมชนหรือการประกวดแข่งขัน โดยมีการดูแลในเรื่องการฝึกซ้อม การเรียนและเวลาเรียนของผู้เรียนให้เป็นปัจจุบันเสมอ

3) ผู้เรียน สำคัญมากที่สุด เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ก็ไม่เป็นปัญหา ดังจะเห็นผลที่เป็นรูปธรรม

จากการดำเนินงานของวงดนตรีสากลโรงเรียนทุ่งสง ทำให้พบว่า โรงเรียนมีศักยภาพในการดำเนินงานเรื่องต่างๆมากมายในการร่วมงานกับชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ในการให้ความช่วยเหลือในการอนุเคราะห์งานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับดนตรี ทำให้โรงเรียนกับชุมชนไม่เกิดความแตกแยก และได้เป็นส่วนหนึ่งในการหลอมโรงเรียนเข้ากับชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถถอดบทเรียนจากการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1) การบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นทีมงานบุคลากรบริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เรียน จะต้องร่วมมือร่วมใจกันอย่างแท้จริง ความสำเร็จจึงจะเกิดขึ้นได้

2) เนื่องจากเป็นภารกิจที่ต้องทำต่อเนื่องตลอดปี ผู้เรียนและทีมงานบุคลากรควรจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับภารกิจอื่น ๆ ด้วย เช่นในการเรียนของผู้เรียน เป็นต้นกล่าวโดยสรุป วงดนตรีสากล จะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่องต้องอาศัยความอดทนและการเอาใจใส่ของผู้เรียนอย่างแท้จริง และที่สำคัญต้องมีโครงการดี ๆ มารองรับเพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านดนตรีสากลให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผลงานการประกวด/การแข่งขัน/รางวัลที่เคยได้รับ เป็นตัวแทนภาคใต้เข้าร่วมแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่งในระดับประเทศ ในรายการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) แข่งขันวงดนตรีลูกทุ่งชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ณ โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนีย์) เมื่อปี 2548

เป็นตัวแทนภาคใต้ เข้าร่วมแข่งขันในรายการชิงช้าสวรรค์ลูกทุ่งคอนเทสต์ระดับประเทศรอบแรก ฤดูหนาวปี 2 เมื่อปี 2548

ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดวงดนตรีลูกทุ่งเสมา -ป.ป.ส. ตำนายาเสพติด ครั้งที่ 4 ประจำปี 2551 รอบชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ระดับมัธยมศึกษา ในรุ่นจูเนียร์

เป็น Champ ประจำปีฤดูร้อน ปีที่ 5 2552/2553 การแข่งขันในรายการชิงช้าสวรรค์ลูกทุ่งคอนเทสต์

ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่งคอนเทสต์ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 10 รอบคัดเลือกภาคใต้ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2555 ณ เซ็นทรัลพลาซ่าหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ได้รับรางวัลดีเด่น การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ชิง ถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 10 รอบชิงชนะเลิศ วันที่ 2 ธันวาคม 2555 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

ฯลฯ

ภาพประกอบ 14 วงดนตรีลูกทุ่ง ร่มฉัตร T.S. COMBO BAND โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นตัวแทนภาคใต้ เข้าร่วมแข่งขันวงดนตรีลูกทุ่งในระดับประเทศ ในรายการ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) แข่งขันวงดนตรีลูกทุ่ง ชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ณ โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนีย์) เมื่อปี 2548

ภาพประกอบ 15 วงดนตรีลูกทุ่ง ร่มฉัตร T.S. COMBO BAND โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นตัวแทนภาคใต้ เข้าร่วมแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ลูกทุ่งคอนเทสต์ ระดับประเทศรอบแรก ฤดูหนาว ปี 2 เมื่อปี 2548

ภาพประกอบ 16 วงดนตรีลูกทุ่ง ร่มฉัตร T.S. COMBO BAND โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็น Champ ประจำฤดูร้อน ปีที่ 5 2552/2553 การแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ ลูกทุ่งคอนเทสต์

ภาพประกอบ 17 วงดนตรีลูกทุ่ง ร่มฉัตร T.S. COMBO BAND โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่งคอนเทสต์ ครั้งที่ 10 ซึ่งถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รอบคัดเลือกภาคใต้ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2555 ณ เซ็นทรัลพลาซ่าหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 18 วงดนตรีลูกทุ่ง ร่มฉัตร T.S. COMBO BAND โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับรางวัลดีเด่น การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่งคอนเทสต์ ครั้งที่ 10 ซึ่งถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รอบชิงชนะเลิศ วันที่ 2 ธันวาคม 2555 ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

วงที่ 4 ชื่อวงดนตรีลูกทุ่ง THE T.S. BAND

วงดนตรีลูกทุ่ง THE T.S. BAND เป็นวงดนตรีลูกทุ่ง ของโรงเรียนท่าศาลา ประสิทธิ์ศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษาเป็นโรงเรียนสหศึกษาสังกัดกรมสามัญจัดตั้งตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2554 เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ประจำอำเภอท่าศาลาจังหวัดนครศรีธรรมราชสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 12 ปัจจุบันเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ 28 ไร่เศษตั้งอยู่ ณ เลขที่ 155 หมู่ที่ 3 ตำบลท่าศาลาอำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราชรหัสไปรษณีย์ 80160 โทรศัพท์ 0-7552-1052 โทรสาร 0-7552-2009 email: ts@thasala.ac.th เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการบริหารงานของท่านผู้อำนวยการกรีธา วีระพงศ์ และรองอีก 3 ท่าน คือนายเรืองศักดิ์ สุพงษ์วิบูลย์ นายชัยมิตร วงศ์สวัสดิ์ และว่าที่ร้อยตรีวิชาญ เพ็ชรแก้ว ซึ่งประกอบด้วยอาคารเรียนจำนวน 5 หลัง มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา 140 คน จำนวนนักเรียน 2,539 คนโรงฝึกงาน 4 หลัง โรงอาหาร 1 หลัง อาคารประชาสัมพันธ์ 1 หลัง ห้องน้ำห้องส้วม 6 หลัง บ้านพักครู 11 หลัง บ้านพักนักการภารโรง 2 หลังผู้ควบคุมวงคือครูไพฑูรย์ จันทรศรี

วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษาได้เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2543 โดยผู้อำนวยการวินัย ชามทอง ท่านดูแลจนถึงปี พ.ศ. 2547 ท่านก็ย้าย เมื่อท่านย้ายท่านผู้อำนวยการกรีธา วีระพงศ์ เข้ามารับหน้าที่แทนและมีครูไพฑูรย์ จันทรศรี มาช่วยฝึกซ้อมและควบคุมวง จนถึง ปัจจุบัน แต่ก่อนที่จะมาเป็นวงดนตรีลูกทุ่ง ช่วงเริ่มแรกได้ก่อตั้งวงโยธวาทิตก่อน โดยโรงเรียนจัดสรร งบประมาณ ในการจัดซื้ออุปกรณ์ให้ เมื่อนักเรียนเรียนรู้ สามารถใช้งานได้

จึงทำวงลูกทุ่ง โดยใช้นักดนตรีจากวง โธรวาทิต แล้วซื้อเครื่องดนตรีเพิ่มเติม เช่น กลองชุด ทรัมเปต ทรอมโบน และอื่นๆ เพื่อให้ เป็นวงลูกทุ่งที่สมบูรณ์ นักดนตรีวงลูกทุ่งทุกคน ต้องผ่านการฝึกในวง โธรวาทิตมาก่อน จึงมาเข้า วงดนตรีลูกทุ่งได้ เนื่องจากโรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษาเป็นโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีนักเรียนและบุคลากรจำนวนมาก ทำให้การให้บริการและให้ความอนุเคราะห์ ชุมชน สังคม ในด้านดนตรีสากล มีอยู่อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการ ด้านดนตรีสากลในประเภทต่าง ๆ ทั้งในระดับจังหวัด ระดับภาคใต้ และในระดับประเทศ และการส่งเสริมผู้เรียนที่มีความถนัดในรายวิชาดนตรีสากล โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ในรายวิชา เพิ่มเติม และการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนวิธีการปฏิบัติ การจัดให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้านดนตรี ไม่ว่าจะเป็นการให้ความอนุเคราะห์ การเข้าร่วมแข่งขันทักษะด้านดนตรีในทุกประเภท ตามที่ผู้เรียนสนใจและถนัดมีการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) คัดเลือกผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีสากล และผู้เรียนที่สนใจ ในการดนตรีในการเข้าศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 3, 4
- 2) จัดทำโครงการในการฝึกซ้อมและเข้าร่วมแข่งขัน พร้อมเสนองบประมาณ เพื่อขออนุมัติโครงการจากทางโรงเรียน
- 3) จัดทำหนังสือขออนุญาตผู้ปกครองในการฝึกซ้อมและการทำกิจกรรมต่างๆ
- 4) ดำเนินการฝึกซ้อม เข้าค่ายฝึกซ้อมเข้าร่วมแข่งขัน บริการชุมชน
- 5) แจกข่าวสารแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ครูโดยมีเอกสารประชาสัมพันธ์ในการ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

ด้วยโรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษาเป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีจำนวนผู้เรียน มาก ความต้องการของผู้เรียนมีหลากหลายหนึ่งในนั้นก็คือดนตรี และดนตรีสามารถช่วยเหลือผู้เรียน ได้มากมายไม่ว่าจะเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การหลีกเลี่ยงห่างไกลจากยาเสพติด การมี สมรรถนะที่ดีในการเรียนวิชาต่าง ๆ การได้แสดงออกซึ่งความสามารถพิเศษ การนำผู้เรียนเข้าร่วมแข่งขัน ในระดับต่าง ๆ เพื่อเป็นประสบการณ์ในการก้าวเข้าสู่วัยที่มากกว่าเดิม และเพื่อให้การช่วยเหลือ บริการชุมชน สังคม และสามารถนำความรู้ไปประกอบเป็นวิชาชีพได้

วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษาได้ดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้ อย่าง ครอบคลุมทุกกระบวนการ ทำให้ปรากฏผลจากการดำเนินงานดังนี้

- 1) ระดับความสำเร็จในการให้บริการ จากหน่วยงานต่าง ๆ หลังจาก ให้บริการดนตรีด้านต่างๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
- 2) ระดับความสำเร็จในการเข้าร่วมประกวดแข่งขัน อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก รางวัลจากการเข้าร่วมประกวดแข่งขันในระดับต่างๆ เป็นสิ่งที่บอกถึงการพัฒนาและระดับ ความสามารถของผู้เรียน รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับภาคใต้และระดับประเทศ ทำให้เห็นถึงความพร้อมและศักยภาพของผู้เรียนเป็นอย่างดี
- 3) ระดับความสำเร็จในผลสัมฤทธิ์ของการเรียน ผู้เรียนที่เรียนวิชาศิลปะ พื้นฐานและวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลในทุกระดับชั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาที่เรียนอยู่ใน เกณฑ์ดีมาก

วงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษาได้ดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมมีการพัฒนาดำเนินงานอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง กระทั่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี เนื่องจากมีปัจจัยที่ดีที่เอื้อต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ดังนี้

1) ผู้บริหารโรงเรียน ได้ให้ความสำคัญถึงกิจกรรมด้านดนตรีทั้งสากลและดนตรีไทย เพราะเป็นโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนใหญ่ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนมีไม่ขาดสาย โดยเป็น ผู้ที่ทำให้โครงการในการทำกิจกรรมต่าง ๆ สืบเนื่องอย่างต่อเนื่องในการจัดสรรงบประมาณให้กับทางงานดนตรี การให้ความสำคัญในการบริการชุมชนเป็นเรื่องหลักที่ผู้บริหารเล็งเห็นรวมถึงการส่งเสริม ให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมประกวดแข่งขันทักษะดนตรีด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพและรับประสบการณ์โดยตรง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไป

2) ผู้ปกครองและครู ได้ส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีทั้งสากลและดนตรีไทย โดยให้ความร่วมมือในการฝึกซ้อมของผู้เรียน การเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานบริการชุมชนหรือการประกวดแข่งขัน โดยมีการดูแลในเรื่องการฝึกซ้อม การเรียนและเวลาเรียนของผู้เรียนให้เป็นปัจจุบันเสมอ

3) ผู้เรียน สำคัญมากที่สุด เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ก็ไม่เป็นปัญหา ดังจะเห็นผลที่เป็นรูปธรรมดังนี้

จากการดำเนินงานของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษาทำให้พบว่าโรงเรียนมีศักยภาพในการดำเนินงานเรื่องต่าง ๆ มากมายในการร่วมงานกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในการให้ความช่วยเหลือในการอนุเคราะห์งานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรี ทำให้โรงเรียนกับชุมชนไม่เกิดความแตกแยก และได้เป็นส่วนหนึ่งในการหลอมโรงเรียนเข้ากับชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถถอดบทเรียนจากการดำเนินงานได้ดังนี้

1) การบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นทีมงานบุคลากรบริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เรียน จะต้องร่วมมือร่วมใจกันอย่างแท้จริง ความสำเร็จจึงจะเกิดขึ้นได้

2) เนื่องจากเป็นภารกิจที่ต้องทำต่อเนื่องตลอดปี ผู้เรียนและทีมงานบุคลากรควรจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับภาระกิจอื่นๆ ด้วย เช่นในการเรียนของผู้เรียน เป็นต้นกล่าวโดยสรุปวงดนตรีลูกทุ่ง จะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง ต้องอาศัยความอดทนและการเอาใจใส่ของผู้เรียนอย่างแท้จริง และที่สำคัญต้องมีโครงการดี ๆ มารองรับ เพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านดนตรีให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผลงานการประกวด/การแข่งขัน/รางวัลที่เคยได้รับ

เป็นรอง Champ ประจำฤดูฝน ปีที่ 6 2553/2554 การแข่งขันในรายการชิงช้าสวรรค์ลูกทุ่งคอนเทสต์

แข่งขันในรอบ 4 ทีมสุดท้าย ชิง Champ of the Champ ปีที่ 6 2553/2554 การแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ลูกทุ่งคอนเทสต์

ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันร้องเพลงลูกทุ่งประกอบหางเครื่องงานมหกรรมวิชาการมัธยมศึกษา ครั้งที่ 22 วันที่ 7 กันยายน 2555 ณ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันร้องเพลงลูกทุ่งประกอบหางเครื่อง งาน
มหกรรม วิชาการมัธยมศึกษา ครั้งที่ 23 วันที่ 23 สิงหาคม 2556 ณ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ
จังหวัด นครศรีธรรมราช

ฯลฯ

ภาพประกอบ 19 โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นรอง Champ
ประจำฤดูฝน ปีที่ 6 2553/2554 การแข่งขันในรายการชิงช้าสวรรค์
ลูกทุ่งคอนเทสต์

ภาพประกอบ 20 โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช แข่งขันในรอบ 4 ทีม
สุดท้าย ชิง Champ of the Champ ประจำฤดูฝน ปีที่ 6 2553/2554
การแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ ลูกทุ่งคอนเทสต์

ภาพประกอบ 21 โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันร้องเพลงลูกทุ่งประกอบทางเครื่อง งานมหกรรมวิชาการมัธยมศึกษา ครั้งที่ 22 วันที่ 7 กันยายน 2555 ณ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพประกอบ 22 โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันร้องเพลงลูกทุ่งประกอบทางเครื่อง งานมหกรรมวิชาการมัธยมศึกษา ครั้งที่ 23 วันที่ 23 สิงหาคม 2556 ณ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดนครศรีธรรมราช

วงที่ 5 ชื่อวงดนตรีลูกทุ่ง พระยารัษฎา

วงดนตรีลูกทุ่ง พระยารัษฎา เป็นวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษ มูลนิธิ จังหวัดตรัง โรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ เป็นโรงเรียนราษฎร์ของวัด ตั้งอยู่ในวัดควนวิเศษอำเภอเมือง จังหวัดตรัง ปัจจุบันเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ 54 ไร่ ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 158 หมู่ 2 ถนนวิเศษกุล ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง รหัสไปรษณีย์ 92000 โทรศัพท์ 0-7521-8793 โทรสาร 0-7522-4577 อีเมล seadsrinual@gmail.com เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการบริหารงานของท่านผู้อำนวยการประเวช ไกรเทพ และรองผู้อำนวยการอีก 3 ท่านคือ นายไพโรจน์ โยธินทวี นายปิยะรัตน์ กฤตบุญกุล และนางสาว สุภาพ ชูพอบ มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา 115 คน มีนักเรียนจำนวน 1,286 คนเน้นจัดการศึกษาแบบสงเคราะห์ ให้เรียนฟรีโดยไม่เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนผู้ควบคุมวงคือครูพายัพ ปักชี

วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิได้เริ่มก่อตั้งวงเมื่อปี พ.ศ. 2545 โดย ดร.สัญญา ศรีวิเชียร ก่อนที่จะมาเป็นวงดนตรีลูกทุ่ง ช่วงเริ่มแรกได้ก่อตั้งวงโยธวาทิตก่อน โดยโรงเรียนให้งบประมาณ ในการจัดซื้ออุปกรณ์ นักดนตรีวงลูกทุ่งทุกคน ต้องผ่านการฝึกในวงโยธวาทิตมาก่อน จึงมาเข้าวงดนตรีลูกทุ่งได้ ปัจจุบันมีครูพายัพ ปักชีเป็นครูผู้ฝึกสอนและควบคุมวง เนื่องจากโรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ เป็นโรงเรียนราษฎร์ที่มีขนาดใหญ่ นักเรียนจำนวน ทำให้การให้บริการและให้ความอนุเคราะห์ชุมชน สังคม ในด้านดนตรีสากล มีอยู่อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการด้านดนตรีสากลในประเภทต่างๆ ทั้งในระดับจังหวัด ระดับภาคได้ และในระดับประเทศ และการส่งเสริมผู้เรียนที่มีความถนัดในรายวิชาดนตรีสากล โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ในรายวิชาเพิ่มเติม และการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน

การจัดให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้านดนตรี ไม่ว่าจะเป็นการให้ความอนุเคราะห์การเข้าร่วมแข่งขันทักษะด้านดนตรีในทุกประเภทตามที่ผู้เรียนสนใจและถนัด

- 1) คัดเลือกผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีสากล และผู้เรียนที่สนใจในการดนตรีในการเข้าศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 3, 4
- 2) จัดทำโครงการในการฝึกซ้อมและเข้าร่วมแข่งขัน พร้อมเสนองบประมาณเพื่อขออนุมัติโครงการจากทางโรงเรียน
- 3) จัดทำหนังสือขออนุญาตผู้ปกครองในการฝึกซ้อมและการทำกิจกรรมต่าง ๆ
- 4) ดำเนินการฝึกซ้อม เข้าค่ายฝึกซ้อมเข้าร่วมแข่งขันบริการชุมชน
- 5) แจกข่าวสารแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ครูโดยมีเอกสารประชาสัมพันธ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

ด้วยโรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิเป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีจำนวนผู้เรียนมากความต้องการของผู้เรียนมีหลากหลายหนึ่งในนั้นก็คือดนตรี และดนตรีสามารถช่วยเหลือผู้เรียนได้มากมายไม่จะเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การหลีกเลี่ยงห่างไกลจากยาเสพติด การมีสมาธิที่ดีในการเรียนวิชาต่างๆ การได้แสดงออกซึ่งความสามารถพิเศษ การนำผู้เรียนเข้าร่วมแข่งขันในระดับต่างๆเพื่อเป็นประสบการณ์ในการก้าวเข้าสู่วัยที่มากกว่าเดิม และเพื่อให้การช่วยเหลือบริการชุมชน สังคม และสามารถนำความรู้ไปประกอบเป็นวิชาชีพได้

วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิได้ดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้อย่างครอบคลุมทุกกระบวนการ ทำให้ปรากฏผลจากการดำเนินงานดังนี้

1) ระดับความสำเร็จในการให้บริการ จากหน่วยงานต่าง ๆ หลังจากให้บริการดนตรีด้านต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

2) ระดับความสำเร็จในการเข้าร่วมประกวดแข่งขัน อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก รางวัลจากการเข้าร่วมประกวดแข่งขันในระดับต่าง ๆ เป็นสิ่งที่บอกถึงการพัฒนาและระดับความสามารถของผู้เรียน รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับภาคใต้และระดับประเทศ ทำให้เห็นถึงความพร้อมและศักยภาพของผู้เรียนเป็นอย่างดี

3) ระดับความสำเร็จในผลสัมฤทธิ์ของการเรียน ผู้เรียนที่เรียนวิชาศิลปะพื้นฐานและวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลในทุกระดับชั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาที่เรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

วงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิได้ดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม มีการพัฒนาดำเนินงานอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง กระทั่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี เนื่องจากมีปัจจัยที่ดีที่เอื้อต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ดังนี้

1) ผู้บริหารโรงเรียน ได้ให้ความสำคัญถึงกิจกรรมด้านดนตรีทั้งสากลและดนตรีไทย เพราะเป็นโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนใหญ่ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนมีไม่ขาดสายโดยเป็นผู้ที่ทำให้โครงการในการทำกิจกรรมต่างๆ ลื่นไหลอย่างต่อเนื่องในการจัดสรรงบประมาณให้กับทางงานดนตรี การให้ความสำคัญในการบริการชุมชนเป็นเรื่องหลักที่ผู้บริหารเล็งเห็น รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมประกวดแข่งขันทักษะดนตรีด้านต่างๆอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพและรับประสบการณ์โดยตรง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไป

2) ผู้ปกครองและครู ได้ส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีทั้งสากลและดนตรีไทย โดยให้ความร่วมมือในการฝึกซ้อมของผู้เรียน การเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นงานบริการชุมชนหรือการประกวดแข่งขัน โดยมีการดูแลในเรื่องการฝึกซ้อม การเรียนและเวลาเรียนของผู้เรียนให้เป็นปัจจุบันเสมอ

3) ผู้เรียนสำคัญมากที่สุด เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ก็ไม่เป็นปัญหา ดังจะเห็นผลที่เป็นรูปธรรมดังนี้

จากการดำเนินงานของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิทำให้พบว่าโรงเรียนมีศักยภาพในการดำเนินงานเรื่องต่าง ๆ มากมายในการร่วมงานกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในการให้ความช่วยเหลือในการอนุเคราะห์งานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรี ทำให้โรงเรียนกับชุมชนไม่เกิดความแตกแยก และได้เป็นส่วนหนึ่งในการหลอมโรงเรียนเข้ากับชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถถอดบทเรียนจากการดำเนินงานได้ดังนี้

1) การบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นทีมงานบุคลากรบริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เรียน จะต้องร่วมมือร่วมใจกันอย่างแท้จริง ความสำเร็จจึงจะเกิดขึ้นได้

2) เนื่องจากเป็นภารกิจที่ต้องทำต่อเนื่องตลอดปี ผู้เรียนและทีมงานบุคลากรควรจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับภาระกิจอื่น ๆ ด้วย เช่นในการเรียนของผู้เรียน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป วงดนตรีลูกทุ่ง จะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง ต้องอาศัยความอดทนและการเอาใจใส่ของผู้เรียนอย่างแท้จริง และที่สำคัญ ต้องมีโครงการดี ๆ มารองรับ เพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านดนตรีสากลให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผลงานการประกวด/การแข่งขัน/รางวัลที่เคยได้รับ

ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดวงดนตรีลูกทุ่ง พระยารัษฎา จังหวัดตรัง เมื่อ พ.ศ. 2550 ณ สนามโรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง

เข้าแข่งขันรอบแรกสาย ก ถูกลบปีที่ 5 2552/2553 การแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ลูกทุ่งคอนเทสต์

ได้รับรางวัลเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 1 การแข่งขันวงลูกทุ่งประเภท ทีมระดับ ม.1 - ม.6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคใต้ ครั้งที่ 62 ณ จังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ 19 - 21 ธันวาคม 2555 ได้รับรางวัลพินทองในรายการประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ครั้งที่ 11 ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รอบคัดเลือกภาคใต้ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2556 ณ เซ็นทรัลพลาซ่าหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ฯลฯ

ภาพประกอบ 23 โรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดวงดนตรีลูกทุ่ง พระยารัษฎา จังหวัดตรัง เมื่อ พ.ศ. 2550 ณ สนามโรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง

ภาพประกอบ 24 โรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง เข้าแข่งขันรอบแรกสาย ก ฤดูฝน
ปีที่ 5 2552/2553 การแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ ลูกทุ่งคอนเทสต์

ภาพประกอบ 25 โรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง ได้รับรางวัลพิณทอง ในรายการ
ประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ครั้งที่ 11 ชิงถ้วย
พระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รอบคัดเลือกภาคใต้
วันที่ 3 พฤศจิกายน 2556 ณ เซ็นทรัลพลาซ่าหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

วงที่ 6 ชื่อวงดนตรีลูกทุ่ง อันดามัน กันตังพิทยากร

วงดนตรีลูกทุ่ง อันดามัน กันตังพิทยากร เป็นวงดนตรีลูกทุ่ง ของโรงเรียนกันตัง
พิทยากรจังหวัดตรัง โรงเรียนกันตังพิทยากร ปัจจุบันเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ 37 ไร่ 1 งาน

25 ตารางวาตั้งอยู่ ณ เลขที่ 282/2 ถนนตรังคมุมิ ตำบลกันตัง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง รหัสไปรษณีย์ 92110 โทรศัพท์ 0-7525-1100 โทรสาร 0-7525-1295 email : kantangpit@hotmail.com เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการบริหารงานของท่านผู้อำนวยการ นวลแสง สุคีรี และรองผู้อำนวยการถึง 4 ท่าน คือ นายประพันธ์ วงศ์ภิชาติ นายชูป สุขการณย์ นายสุรเชษฐ สองรักษ์ และนางอัมพร สงวนศักดิ์ ซึ่งประกอบด้วยอาคารเรียนจำนวน 5 หลัง มีจำนวน ครูและบุคลากรทางการศึกษา 115 คน โรงฝึกงาน 4 หลัง โรงอาหาร 1 หลัง อาคารประชาสัมพันธ์ 1 หลัง ห้องน้ำห้องส้วม 6 หลัง บ้านพักครู 11 หลัง บ้านพักนักการภารโรง 2 หลัง ผู้ควบคุมวงคือ ครูศักดิ์สยาม ชิดโพธิ์

วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนกันตังพิทยากรได้เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2540 โดยผู้อำนวยการไพรัช กาลาภา เป็นผู้ก่อตั้งและเป็นครูผู้สอนคนแรก ปัจจุบันมีครูศักดิ์สยาม ชิดโพธิ์ ซึ่งเป็นศิษย์เป็นผู้ทำการสอนแทน แต่ก่อนที่จะมาเป็นวงดนตรีลูกทุ่ง ช่วงเริ่มแรกได้ก่อตั้งวงโยธวาทิต ก่อนโดยโรงเรียนจัดสรรงบประมาณ ในการจัดซื้ออุปกรณ์ให้ เมื่อนักเรียนเรียนรู้ สามารถใช้งานได้ จึงทำวงลูกทุ่ง โดยใช้หนักดนตรีจากวง โธวาทิต แล้วซื้อเครื่องดนตรีเพิ่มเติม เช่น กลองชุด ทรัมเปต ทรอมโบน และอื่น ๆ เพื่อให้เป็นวงลูกทุ่งที่สมบูรณ์ นักดนตรีวงลูกทุ่งทุกคน ต้องผ่านการฝึกในวง โยธวาทิตมาก่อน จึงมาเข้าวงดนตรีลูกทุ่งได้ เนื่องจากโรงเรียนกันตังพิทยากร เป็นโรงเรียนประจำ อำเภอกันตังที่มีขนาดใหญ่ มีนักเรียนจำนวน 1,839 คน ทำให้การให้บริการและให้ความอนุเคราะห์ชุมชน สังคม สังคมในด้านดนตรีสากล มีอยู่อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการ ด้านดนตรีสากล ในประเภทต่าง ๆ ทั้งในระดับจังหวัด ระดับภาคใต้ และในระดับประเทศ และการส่งเสริมผู้เรียนที่มีความถนัดในรายวิชาดนตรีสากล โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ในรายวิชา เพิ่มเติม และการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน ดังนี้

การจัดให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้านดนตรี ไม่ว่าจะเป็นการให้ความ อนุเคราะห์การเข้าร่วมแข่งขันทักษะด้านดนตรีในทุกประเภทตามที่ผู้เรียนสนใจและถนัด ดังนี้

- 1) คัดเลือกผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีสากล และผู้เรียนที่สนใจ ในการดนตรีในการเข้าศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 3, 4
- 2) จัดทำโครงการในการฝึกซ้อมและเข้าร่วมแข่งขัน พร้อมเสนองบประมาณ เพื่อขออนุมัติโครงการจากทางโรงเรียน
- 3) จัดทำหนังสือขออนุญาตผู้ปกครองในการฝึกซ้อมและการทำกิจกรรมต่าง ๆ
- 4) ดำเนินการฝึกซ้อม เข้าค่ายฝึกซ้อมเข้าร่วมแข่งขัน บริการชุมชน
- 5) แจกข่าวสารแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ครูโดยมีเอกสารประชาสัมพันธ์ในการ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

ด้วยโรงเรียนกันตังพิทยากร เป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีจำนวนผู้เรียนมาก ความต้องการของผู้เรียนมีหลากหลายหนึ่งในนั้นก็คือดนตรี และดนตรีสามารถช่วยเหลือผู้เรียนได้ มากมายไม่ว่าจะเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การหลีกเลี่ยงห่างไกลจากยาเสพติด การมีสมาธิที่ ดีในการเรียนวิชาต่าง ๆ การได้แสดงออกซึ่งความสามารถพิเศษ การนำผู้เรียนเข้าร่วมแข่งขันในระดับ ต่าง ๆ เพื่อเป็นประสบการณ์ในการก้าวเข้าสู่วัยที่มากกว่าเดิม และเพื่อให้การช่วยเหลือบริการชุมชน สังคม และสามารถนำความรู้ไปประกอบเป็นวิชาชีพได้

วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนกันตังพิทยากรได้ดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้อย่างครอบคลุมทุกกระบวนการ ทำให้ปรากฏผลจากการดำเนินงานดังนี้

1) ระดับความสำเร็จในการให้บริการ จากหน่วยงานต่าง ๆ หลังจากให้บริการดนตรีด้านต่างๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

2) ระดับความสำเร็จในการเข้าร่วมประกวดแข่งขัน อยู่ในเกณฑ์ดีมาก รางวัลจากการเข้าร่วมประกวดแข่งขันในระดับต่างๆ เป็นสิ่งที่บอกถึงการพัฒนาและระดับความสามารถของผู้เรียน รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับภาคใต้และระดับประเทศ ทำให้เห็นถึงความพร้อมและศักยภาพของผู้เรียนเป็นอย่างดี

3) ระดับความสำเร็จในผลสัมฤทธิ์ของการเรียน ผู้เรียนที่เรียนวิชาศิลปะ พื้นฐานและวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลในทุกระดับชั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาที่เรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

วงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนกันตังพิทยากรได้ดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมมีการพัฒนาดำเนินงานอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง กระทั่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี เนื่องจากมีปัจจัยที่ดี ที่เอื้อต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ดังนี้

1) ผู้บริหารโรงเรียน ได้ให้ความสำคัญระหนักถึงกิจกรรมด้านดนตรีทั้งสากลและดนตรีไทย เพราะเป็นโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนใหญ่ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนมีไม่ขาดสายโดยเป็นผู้ที่ทำให้โครงการในการทำกิจกรรมต่างๆ ลื่นไหลอย่างต่อเนื่องในการจัดสรรงบประมาณให้กับทางงานดนตรี การให้ความสำคัญในการบริการชุมชนเป็นเรื่องหลักที่ผู้บริหารเล็งเห็น รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมประกวดแข่งขันทักษะดนตรีด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพและรับประสบการณ์โดยตรง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไป

2) ผู้ปกครองและครู ได้ส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีทั้งสากลและดนตรีไทย โดยให้ความร่วมมือในการฝึกซ้อมของผู้เรียน การเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นงานบริการชุมชนหรือการประกวดแข่งขัน โดยมีการดูแลในเรื่องการฝึกซ้อม การเรียน และเวลาเรียนของผู้เรียนให้เป็นปัจจุบันเสมอ

3) ผู้เรียน สำคัญมากที่สุด เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ก็ไม่เป็นปัญหา ดังจะเห็นผลที่เป็นรูปธรรมดังนี้

จากการดำเนินงานของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนกันตังพิทยากรทำให้พบว่า โรงเรียนมีศักยภาพในการดำเนินงานเรื่องต่าง ๆ มากมายในการร่วมงานกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในการให้ความช่วยเหลือในการอนุเคราะห์งานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรี ทำให้โรงเรียนกับชุมชนไม่เกิด ความแตกแยก และได้เป็นส่วนหนึ่งในการหลอมโรงเรียนเข้ากับชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถถอดบทเรียนจากการดำเนินงานได้ดังนี้

1) การบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นทีมงานบุคลากรบริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เรียน จะต้องร่วมมือร่วมใจกันอย่างแท้จริง ความสำเร็จจึงจะเกิดขึ้นได้

2) เนื่องจากเป็นภารกิจที่ต้องทำต่อเนื่องตลอดปี ผู้เรียนและทีมงานบุคลากรควรจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับภารกิจอื่น ๆ ด้วย เช่นในการเรียนของผู้เรียน เป็นต้นกล่าวโดยสรุปวงดนตรีลูกทุ่ง จะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่องต้อง

อาศัยความอดทนและการเอาใจใส่ของผู้เรียนอย่างแท้จริง และที่สำคัญต้องมีโครงการดี ๆ มารองรับ เพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านดนตรีลูกทุ่งให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผลงานการประกวด/การแข่งขัน/รางวัลที่เคยได้รับ

เข้าแข่งขันรอบสอง ถูหนาว ปีที่ 3 2550 ในรายการ ชิงช้าสวรรค์

คอนเทสต์

ได้รับรางวัล พิณทอง การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 4 ปี 2549

ได้รับรางวัล พิณทอง การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 5 ปี 2550

ได้รับรางวัล พิณทอง การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 6 ปี 2551

ได้รับรางวัล พิณเงิน การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 7 ปี 2552

ได้รับรางวัล พิณทอง การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 8 ปี 2553

ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันวงลูกทุ่งประเภททีม ระดับมัธยมศึกษา งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคใต้ ครั้งที่ 62 ณ จังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ 19 - 21 ธันวาคม 2555 ฯลฯ

ภาพประกอบ 26 โรงเรียนกันตังพิทยากร จังหวัดตรัง เข้าแข่งขันรอบสอง ถูหนาว ปีที่ 3 2550 การแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ ลูกทุ่งคอนเทสต์

ภาพประกอบ 27 โรงเรียนกันตังพิทยากร จังหวัดตรัง ได้รับรางวัลพิณทอง 4 รางวัล และพินเงิน 1 รางวัล ในรายการประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ครั้งที่ 4 - 8 ปี พ.ศ. 2549 - 2553 ซึ่งถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

วงที่ 7 ชื่อวงดนตรีลูกทุ่ง หารเทารังสีประชาสรรค์

วงดนตรีลูกทุ่ง หารเทารังสีประชาสรรค์ เป็นวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จังหวัดพัทลุง โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ ปัจจุบันเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ 54 ไร่ ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 158 หมู่ 2 ถนนวิเศษกุล ตำบลบ้านหารเทา อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง รหัสไปรษณีย์ 93120 โทรศัพท์ 0-7461-8675 โทรสาร 0-7467-6065 อีเมล : ?htr93 @ hotmail.com เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการบริหารงานของท่านผู้อำนวยการสมพงศ์ บุญชรัตน์ และรองผู้อำนวยการอีก 3 ท่านคือ นายโชค รัตนประพันธ์ นายวรรณชิต บิลโอะ และนายสมใจ ชนะสิทธิ์ มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา 78 คน มีนักเรียนจำนวน 1,242 คน ผู้ควบคุมวงคือครูวีระ อินทรเพชร

วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ได้เริ่มก่อตั้งวงเมื่อปี พ.ศ. 2528 โดยครู โชติ ไกรศิริ ซึ่งเป็นครูท่านหนึ่งในโรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ ที่จบปริญญาตรีวิชาเอกดนตรี ท่านเล่าว่าท่านติดเหล้าและบุหรี่ มากคิดจะเลิก คิดหากิจกรรมมาทำแทนจึงหันมาเล่นดนตรี ซึ่งเป็นสิ่ง ที่ท่านชอบได้ผลเกินคาดท่านเลิกเหล้าและบุหรี่ได้ หลังจากนั้นท่านก็ร่วมมือกับครูดนตรีรุ่นน้อง อาทิ ครูวีระ อินทรเพชร ครูเนตรณรงค์ ขวัญสุข และครูส่งศักดิ์ ธนะสีรังกุล ฝึกดนตรีให้กับเด็กใน โรงเรียน ก่อนที่จะมาเป็นวงดนตรีลูกทุ่ง ช่วงเริ่มแรกได้ก่อตั้งวงโยธวาทิตก่อน

โดยโรงเรียนให้บ ประมาณ ในการจัดซื้ออุปกรณ์ นักดนตรีวงลูกทุ่งทุกคน ต้องผ่านการฝึกในวง โยธาทิตมาก่อน จึงมาเข้าวงดนตรีลูกทุ่งได้ ปัจจุบันมีครูวีระ อินทรเพชร เป็นครูผู้ฝึกสอนและ ควบคุมวง เนื่องจากโรงเรียนหารทหารวังสีประชาสรรค์ เป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ นักเรียนจำนวนมาก ทำให้การให้บริการและให้ความอนุเคราะห์ชุมชน สังคม ในด้านดนตรีสากล มีอยู่อย่างต่อเนื่อง รวมถึง การเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการด้านดนตรีสากลในประเภทต่าง ๆ ทั้งในระดับจังหวัด ระดับ ภูมิภาคได้ และในระดับประเทศ และการส่งเสริมผู้เรียนที่มีความถนัดในรายวิชาดนตรีสากล โดยการ ส่งเสริมการเรียนรู้ในรายวิชาเพิ่มเติม และการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน

การจัดให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้านดนตรี ไม่ว่าจะเป็นการให้ความ อนุเคราะห์ การเข้าร่วมแข่งขันทักษะด้านดนตรีในทุกประเภทตามที่ผู้เรียนสนใจและถนัด

1) คัดเลือกผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีสากล และผู้เรียนที่สนใจ ในการดนตรีในการเข้าศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 3, 4

2) จัดทำโครงการในการฝึกซ้อมและเข้าร่วมแข่งขัน พร้อมเสนองบประมาณ เพื่อขออนุมัติโครงการจากทางโรงเรียน

3) จัดทำหนังสือขออนุญาตผู้ปกครองในการฝึกซ้อมและการทำกิจกรรมต่างๆ

4) ดำเนินการฝึกซ้อม เข้าค่ายฝึกซ้อมเข้าร่วมแข่งขัน บริการชุมชน

5) แจกข่าวสารแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ครูโดยมีเอกสารประชาสัมพันธ์ในการ เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ

ด้วยโรงเรียนหารทหารวังสีประชาสรรค์เป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีจำนวนผู้เรียน มาก ความต้องการของผู้เรียนมีหลากหลายหนึ่งในนั้นก็คือดนตรี และดนตรีสามารถช่วยเหลือผู้เรียน ได้มากมายไม่จำเป็นที่จะเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การหลีกเลี่ยงห่างไกลจากยาเสพติด การมี สมารถที่ดีในการเรียนวิชาต่าง ๆ การได้แสดงออกซึ่งความสามารถพิเศษ การนำผู้เรียนเข้าร่วมแข่งขัน ในระดับต่าง ๆ เพื่อเป็นประสบการณ์ในการก้าวเข้าสู่วัยที่มากกว่าเดิม และเพื่อให้การช่วยเหลือ บริการชุมชน สังคม และสามารถนำความรู้ไปประกอบเป็นวิชาชีพได้

วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนหารทหารวังสีประชาสรรค์ได้ดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้ อย่างครอบคลุมทุกกระบวนการ ทำให้ปรากฏผลจากการดำเนินงานดังนี้

1) ระดับความสำเร็จในการให้บริการ จากหน่วยงานต่าง ๆ หลังจาก ให้บริการดนตรีด้านต่างๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

2) ระดับความสำเร็จในการเข้าร่วมประกวดแข่งขัน อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก รางวัลจากการเข้าร่วมประกวดแข่งขันในระดับต่างๆ เป็นสิ่งที่บอกถึงการพัฒนาและระดับ ความสามารถของผู้เรียน รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆในระดับภาคใต้และระดับประเทศ ทำให้ เห็นถึงความพร้อมและศักยภาพของผู้เรียนเป็นอย่างดี

3) ระดับความสำเร็จในผลสัมฤทธิ์ของการเรียน ผู้เรียนที่เรียนวิชาศิลปะ พื้นฐานและวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลในทุกระดับชั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาที่เรียนอยู่ใน เกณฑ์ดีมาก

วงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนหารทหารวังสีประชาสรรค์ได้ดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม มีการพัฒนาดำเนินงานอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง กระทั่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี เนื่องจาก มีปัจจัยที่ดีที่เอื้อต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ดังนี้

1) ผู้บริหารโรงเรียน ได้ให้ความสำคัญถึงกิจกรรมด้านดนตรีทั้งสากลและดนตรีไทย เพราะเป็นโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนใหญ่ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนมีไม่ขาดสายโดยเป็นผู้ที่ทำให้โครงการในการทำกิจกรรมต่างๆ ลื่นไหลอย่างต่อเนื่องในการจัดสรรงบประมาณให้กับทางงานดนตรี การให้ความสำคัญในการบริการชุมชนเป็นเรื่องหลักที่ผู้บริหารเล็งเห็น รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมประกวดแข่งขันทักษะดนตรีด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพและรับประสบการณ์โดยตรง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไป

2) ผู้ปกครองและครู ได้ส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีทั้งสากลและดนตรีไทย โดยให้ความร่วมมือในการฝึกซ้อมของผู้เรียน การเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานบริการชุมชนหรือการประกวดแข่งขัน โดยมีการดูแลในเรื่องการฝึกซ้อม การเรียน และเวลาเรียนของผู้เรียนให้เป็นปัจจุบันเสมอ

3) ผู้เรียน สำคัญมากที่สุด เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ก็ไม่เป็นปัญหา ดังจะเห็นผลที่เป็นรูปธรรมดังนี้

จากการดำเนินงานของวงดนตรีลูกทุ่ง ทำให้พบว่า โรงเรียนมีศักยภาพในการดำเนินงานเรื่องต่างๆ มากมายในการร่วมงานกับชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ในการให้ความช่วยเหลือในการอนุเคราะห์งานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรี ทำให้โรงเรียนกับชุมชนไม่เกิดความแตกแยก และได้เป็นส่วนหนึ่งในการหลอมโรงเรียนเข้ากับชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถถอดบทเรียนจากการดำเนินงานได้ดังนี้

1) การบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นทีมงานบุคลากรบริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เรียน จะต้องร่วมมือร่วมใจกันอย่างแท้จริง ความสำเร็จจึงจะเกิดขึ้นได้

2) เนื่องจากเป็นภารกิจที่ต้องทำต่อเนื่องตลอดปี ผู้เรียนและทีมงานบุคลากรควรจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับภารกิจอื่นๆ ด้วย เช่นในการเรียนของผู้เรียน เป็นต้นกล่าวโดยสรุปวงดนตรีลูกทุ่ง จะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่องต้องอาศัยความอดทนและการเอาใจใส่ของผู้เรียนอย่างแท้จริง และที่สำคัญต้องมีโครงการดี ๆ มารองรับเพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านดนตรีลูกทุ่งให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผลงานการประกวด/การแข่งขัน/รางวัลที่เคยได้รับ

เป็นรอง Champ ประจำปีคุณุณ ปีที่ 4/ 2551 การแข่งขันในรายการชิงช้าสวรรค์ลูกทุ่ง คอนเทสต์

แข่งขันในรอบ 4 ทีมสุดท้าย ชิง Champ of the Champ ปีที่ 4/ 2551 การแข่งขันในรายการชิงช้าสวรรค์ลูกทุ่งคอนเทสต์

ได้รับรางวัลพินทอง การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮา ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 10 รอบคัดเลือกภาคใต้ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2555 ณ เขื่อนลพลาชาหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันวงลูกทุ่งประเภททีม ระดับมัธยมศึกษา งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคใต้ ครั้งที่ 62 ณ จังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ 19-21 ธันวาคม 2555

ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันขับร้องเพลงไทยลูกทุ่ง ประเภทชาย ม.1 - ม.3 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคใต้ ครั้งที่ 62 ณ จังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ 19-21 ธันวาคม 2555

ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันขับร้องเพลงไทยลูกทุ่ง ประเภทหญิง
ม.1 - ม.3 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคใต้ ครั้งที่ 62 ณ จังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ 19-21
ธันวาคม 2555

ฯลฯ

ภาพประกอบ 28 วงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จังหวัดพัทลุง เป็นรอง Champ
ประจำฤดูฝน ปีที่ 4/2551 การแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ ลูกทุ่งคอนเทสต์

ภาพประกอบ 29 วงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จังหวัดพัทลุง แข่งขันในรอบ
4 ทีมสุดท้าย ชิง Champ of the Champ ประจำฤดูฝน ปีที่ 4/2551
การแข่งขันในรายการ ชิงช้าสวรรค์ ลูกทุ่งคอนเทสต์

ภาพประกอบ 30 วงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จังหวัดพัทลุง ได้รับรางวัลพิณทอง การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ชิงถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 10 รอบคัดเลือก ภาคใต้ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2555 ณ เซ็นทรัลพลาซ่าหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 31 วงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จังหวัดพัทลุง ได้รับรางวัล รองชนะเลิศอันดับ 1 การประกวดร้องเพลงลูกทุ่งชาย งานประเพณีโล่กาพระ อำเภอบำบอน ครั้งที่ 20 ประจำปี 2557 นายภูริธัญญ์ แสนทวิ นักร้องนำ วงดนตรีลูกทุ่งนักเรียน โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จังหวัดพัทลุง

วงที่ 8 ชื่อวงดนตรีลูกทุ่ง ศรีประจักษ์

วงดนตรีลูกทุ่ง ศรีประจักษ์ เป็นวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนประจักษ์สรรังสิต จังหวัดพัทลุง โรงเรียนประจักษ์สรรังสิตปัจจุบันเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ 54 ไร่ ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 158 หมู่ 3 ถนนวิเศษกุล ตำบลนาท่อมอำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง รหัสไปรษณีย์ 93000 โทรศัพท์ 0-7463-5381 โทรสาร 0-7463-5380 อีเมล prs@prs.ac.th เปิดทำการสอน ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยการบริหารงานของท่าน ผู้อำนวยการสมโชค วรรณเวช และรองผู้อำนวยการอีก 3 ท่าน คือ นายลัด ดับกลาง นายเกียรติณรงค์ สุวรรณฤกษ์และนายเปริยญ ชูทอง มีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา 73 คน มีนักเรียนจำนวน 918 คน ผู้ควบคุมวงคือครูพศวีร์ อินทโร

วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนประจักษ์สรรังสิตได้เริ่มก่อตั้งวงเมื่อปี พ.ศ. 2554 โดยครู พศวีร์ อินทโร ซึ่งเป็นครูท่านหนึ่งในโรงเรียนประจักษ์สรรังสิต ที่จบปริญญาตรีวิชาเอกดนตรี ย้ายมาให้โรงเรียน มีวงเป็นของตัวเองบ้าง จึงร่วมมือกับครูที่สอนดนตรีในโรงเรียนมาช่วยกันสอนดนตรีให้กับนักเรียน ในโรงเรียน แต่ก่อนที่จะมาเป็นวงดนตรีลูกทุ่ง ช่วงเริ่มแรกได้ก่อตั้งวงโยธวาทิตก่อน โดยโรงเรียนให้งบประมาณ ในการจัดซื้ออุปกรณ์ และจ้างครูผู้สอนมาจากข้างนอก เมื่อนักเรียน เรียนรู้ สามารถใช้งาน ได้ จึงทำวงลูกทุ่งโดยใช้นักดนตรีจากวงโยธวาทิต แล้วซื้อเครื่องดนตรีเพิ่มเช่น กลองชุด ทรัมเป็ต ทรอมโบน และอื่นๆ เพื่อให้เป็นวงลูกทุ่งที่สมบูรณ์ นักดนตรีวงลูกทุ่งทุกคน ต้องผ่านการฝึกในวงโยธวาทิตมาก่อน จึงมาเข้าวงดนตรีลูกทุ่งได้ ปัจจุบันครูผู้ฝึกสอนและควบคุมวง ก็ยังคงเป็น ครูพศวีร์ อินทโร เนื่องจากโรงเรียนประจักษ์สรรังสิต เป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ นักเรียน จำนวนมาก ทำให้การให้บริการและให้ความอนุเคราะห์ชุมชน สังคม ในด้านดนตรีสากล มีอยู่อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการด้านดนตรีสากลในประเภทต่าง ๆ ทั้งในระดับ จังหวัด ระดับภาคได้ และในระดับประเทศ และการส่งเสริมผู้เรียนที่มีความถนัดในรายวิชาดนตรี สากล โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ในรายวิชาเพิ่มเติม และการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน

ในการจัดให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้านดนตรี ไม่ว่าจะเป็นการให้ความ อนุเคราะห์ การเข้าร่วมแข่งขันทักษะด้านดนตรีในทุกประเภทตามที่ผู้เรียนสนใจและถนัด

- 1) คัดเลือกผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีสากล และผู้เรียนที่สนใจ ในการดนตรีในการเข้าศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 3, 4
- 2) จัดทำโครงการในการฝึกซ้อมและเข้าร่วมแข่งขัน พร้อมเสนองบประมาณ เพื่อขออนุมัติโครงการจากทางโรงเรียน
- 3) จัดทำหนังสือขออนุญาตผู้ปกครองในการฝึกซ้อมและการทำกิจกรรมต่าง ๆ
- 4) ดำเนินการฝึกซ้อม เข้าค่ายฝึกซ้อมเข้าร่วมแข่งขัน บริการชุมชน
- 5) แจกข่าวสารแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ครูโดยมีเอกสารประชาสัมพันธ์ในการ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

ด้วยโรงเรียนประจักษ์สรรังสิต เป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีจำนวนผู้เรียนมาก ความต้องการของผู้เรียนมีหลากหลายหนึ่งในนั้นก็คือดนตรี และดนตรีสามารถช่วยเหลือผู้เรียนได้ มากมายไม่ว่าจะเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การหลีกเลี่ยงห่างไกลจากยาเสพติด การมีสมาธิที่ ดีในการเรียนวิชาต่างๆ การได้แสดงออกซึ่งความสามารถพิเศษ การนำผู้เรียนเข้าร่วมแข่งขันในระดับ

ต่างๆ เพื่อเป็นประสบการณ์ในการก้าวเข้าสู่วัยที่มากกว่าเดิม และเพื่อให้การช่วยเหลือบริการชุมชน สังคม และสามารถนำความรู้ไปประกอบเป็นวิชาชีพได้

วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนประภัสสรรังสิตได้ดำเนินการตามแผนงานที่อย่างครอบคลุม ทุกกระบวนการ ทำให้ปรากฏผลจากการดำเนินงานดังนี้

1) ระดับความสำเร็จในการให้บริการ จากหน่วยงานต่าง ๆ หลังจากให้บริการดนตรีด้านต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

2) ระดับความสำเร็จในการเข้าร่วมประกวดแข่งขัน อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก รางวัลจากการเข้าร่วมประกวดแข่งขันในระดับต่างๆ เป็นสิ่งที่บอกถึงการพัฒนาและระดับความสามารถของผู้เรียน รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับภาคใต้และระดับประเทศ ทำให้เห็นถึงความพร้อมและศักยภาพของผู้เรียนเป็นอย่างดี

3) ระดับความสำเร็จในผลสัมฤทธิ์ของการเรียน ผู้เรียนที่เรียนวิชาศิลปะ พื้นฐานและวิชาเพิ่มเติมดนตรีสากลในทุกระดับชั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาที่เรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

วงดนตรีสากลของโรงเรียนประภัสสรรังสิตได้ดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมมีการพัฒนาดำเนินงานอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง กระทั่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี เนื่องจากมีปัจจัยที่ดีที่เอื้อต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ดังนี้

1) ผู้บริหารโรงเรียน ได้ให้ความสำคัญถึงกิจกรรมด้านดนตรีทั้งสากลและดนตรีไทย เพราะเป็นโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนใหญ่ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนมีไม่ขาดสายโดยเป็นผู้ที่ทำให้โครงการในการทำกิจกรรมต่างๆ สืบไปอย่างต่อเนื่องในการจัดสรรงบประมาณให้กับทางงานดนตรี การให้ความสำคัญในการบริการชุมชนเป็นเรื่องหลักที่ผู้บริหารเล็งเห็น รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมประกวดแข่งขันทักษะดนตรีด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพและรับประสบการณ์โดยตรง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไป

2) ผู้ปกครองและครู ได้ส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีทั้งสากลและดนตรีไทย โดยให้ความร่วมมือในการฝึกซ้อมของผู้เรียน การเข้าร่วมกิจกรรมดนตรีด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานบริการชุมชนหรือการประกวดแข่งขัน โดยมีการดูแลในเรื่องการฝึกซ้อม การเรียน และเวลาเรียนของผู้เรียนให้เป็นปัจจุบันเสมอ

3) ผู้เรียน สำคัญมากที่สุด เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ก็ไม่เป็นปัญหา ดังจะเห็นผลที่เป็นรูปธรรมดังนี้

จากการดำเนินงานของวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนประภัสสรรังสิตทำให้พบว่า โรงเรียน มีศักยภาพในการดำเนินงานเรื่องต่าง ๆ มากมายในการร่วมงานกับชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ในการให้ความช่วยเหลือในการอนุเคราะห์งานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรี ทำให้โรงเรียนกับชุมชนไม่เกิดความแตกแยก และได้เป็นส่วนหนึ่งในการหลอมโรงเรียนเข้ากับชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถถอดบทเรียนจากการดำเนินงานได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นทีมงานบุคลากรบริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เรียน จะต้องร่วมมือร่วมใจกันอย่างแท้จริง ความสำเร็จจึงจะเกิดขึ้นได้

2. เนื่องจากเป็นภาระกิจที่ต้องทำต่อเนื่องตลอดปี ผู้เรียนและทีมงานบุคลากร ควรจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับภาระกิจอื่นๆ ด้วย เช่นในการเรียนของผู้เรียน เป็นต้นกล่าวโดยสรุป

วงดนตรีสากล จะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่องต้องอาศัยความอดทนและการเอาใจใส่ของผู้เรียนอย่างแท้จริง และที่สำคัญต้องมีโครงการดี ๆ มารองรับเพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนด้านดนตรีสากลให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผลงานการประกวด/การแข่งขัน/รางวัลที่เคยได้รับ

ได้รับรางวัลพินทอง การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่งคอนเทสต์ ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 10 รอบคัดเลือกภาคใต้ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2555 ณ เซ็นทรัลพลาซ่าหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันวงลูกทุ่งประเภททีม ระดับมัธยมศึกษา งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคใต้ ครั้งที่ 62 ณ จังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ 19-21 ธันวาคม 2555

ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันขับร้องเพลงไทยลูกทุ่ง ประเภทชาย ม.1-ม.3 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคใต้ ครั้งที่ 62 ณ จังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ 19-21 ธันวาคม 2555

ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันขับร้องเพลงไทยลูกทุ่ง ประเภทหญิง ม.1-ม.3 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคใต้ ครั้งที่ 62 ณ จังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ 19-21 ธันวาคม 2555

เข้าแข่งขันประจําฤดูหนาวรอบแรก ปีที่ 8 2555/2556 ในรายการชิงช้าสวรรค์ คอนเทสต์

ฯลฯ

ภาพประกอบ 32 วงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนประจักษ์สรรังสิต จังหวัดพัทลุง ได้รับรางวัลพินทอง การประกวดวงดนตรีเยาวชน ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ชิงถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 10 รอบคัดเลือก ภาคใต้ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2555 ณ เซ็นทรัลพลาซ่าหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ภาพประกอบ 33 วงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนประภัสสรรังสิต จังหวัดพัทลุง ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันวงลูกทุ่งประเภททีม ระดับมัธยมศึกษา งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ภาคใต้ ครั้งที่ 62 ณ จังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ 19-21 ธันวาคม 2555

ภาพประกอบ 34 วงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนประภัสสรรังสิต จังหวัดพัทลุง ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันขับร้องเพลงไทยลูกทุ่ง ประเภทชาย ม.1-ม.3 งานศิลปหัตถกรรม นักเรียนภาคใต้ ครั้งที่ 62 ณ จังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ 19-21 ธันวาคม 2555

ภาพประกอบ 35 วงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนประภัสสรรังสิต จังหวัดพัทลุง ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันขับร้องเพลงไทยลูกทุ่ง ประเภทหญิง ม.1-ม.3 งานศิลปหัตถกรรม นักเรียนภาคใต้ ครั้งที่ 62 ณ จังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ 19-21 ธันวาคม 2555

ภาพประกอบ 36 วงดนตรีลูกทุ่ง โรงเรียนประภัสสรรังสิต จังหวัดพัทลุง เข้าแข่งขันประจําฤดูหนาว รอบแรก ปีที่ 8 2555/2556 ในรายการ ชิงช้าสวรรค์คอนเทสต์

โดยสรุป ประวัติความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้ซึ่งได้ศึกษาวงดนตรีลูกทุ่งใน โรงเรียน พบว่า วงดนตรีลูกทุ่งส่วนใหญ่เริ่มต้นจากการทำวงโยธวาทิต ต่อมาได้ให้นักแสดง และ อุปกรณ์จากวงโยธวาทิตมาพัฒนาเป็นวงดนตรีลูกทุ่ง โดยนักดนตรี นักร้อง และทางเครื่องทั้งหมด เป็นนักเรียนในโรงเรียนทั้งกลุ่มที่เคยอยู่ในวงโยธวาทิตเดิม และกลุ่มสนใจที่อยู่ในโรงเรียน การพัฒนา

วงดนตรีลูกทุ่งเริ่มจากการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ส่งเสริมความสามารถ และการแสดงออกของนักเรียน ให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ครูผู้รับผิดชอบในการฝึกก็ได้แก่ครูดนตรี นาฏศิลป์ในโรงเรียนบางแห่งอาจมีบุคคลในท้องถิ่นมาช่วยบ้างในส่วนของ การฝึกหัดเครื่อง และการตัดเย็บเครื่องแต่งกายในการแสดง รูปแบบการแสดงก็จะเริ่มจากงานในโรงเรียน ต่อมาก็ได้ออกแสดง ในงานต่าง ๆ ในชุมชน จนมีการส่งเข้าประกวด ในรายการสำคัญต่าง ๆ ทั้งในระดับเขตพื้นที่และระดับประเทศ รูปแบบการแต่งกายก็จะเป็นแบบวงดนตรีลูกทุ่งอาชีพทั่วไป เน้นความ หุรหุราตกแต่งด้วยเครื่องประดับต่าง ๆ และขาดความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้

จากการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนในภาคใต้ทั้ง 8 วง มีประเด็นสภาพ ปัญหาความต้องการ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้ ซึ่งสรุปเป็นรายวงได้ ดังนี้

1. วงดนตรีลูกทุ่ง T.S. BAND

สภาพปัญหาและความต้องการ

ปัญหาทางการดำเนินงานของวง S.T. BAND มีทั้งปัญหาเงินทุน ปัญหาการจัดการ และปัญหาด้านเครื่องแต่งกาย ในส่วนของเงินทุน พบว่า การดำเนินงานวงดนตรีลูกทุ่งมีค่าใช้จ่ายสูงมาก เริ่มตั้งแต่การจัดหาเครื่องดนตรี และอุปกรณ์ในการแสดง ในช่วงแรกก็ได้รับเงินสนับสนุนจากงบบำรุงการศึกษาของโรงเรียนแต่ก็ไม่เพียงพอ ก็ได้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนที่มีจิตใจสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยได้สะสมเครื่องดนตรี และอุปกรณ์ไปเรื่อย ๆ จนเต็มวงในปัจจุบัน รวมงบประมาณจนถึงขณะนี้อาจจะรวมหลักล้านไปแล้ว (ทรงราชย์ ศรีระหงส์. 2557 : สัมภาษณ์) ในส่วนของค่าใช้จ่ายในการฝึกซ้อม และอุปกรณ์การ แต่งกายของนักดนตรี นักร้อง และหางเครื่อง ช่วงแรกก็ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองนักเรียน จนกระทั่งวงดนตรีมีรายได้ มาบ้างจากการแสดง จึงได้งบประมาณส่วนนี้มาใช้จ่ายเป็นเงินหมุนเวียน

ปัญหาอีกประการหนึ่งคือ ปัญหาการบริหารจัดการวงดนตรีซึ่งประสบปัญหามาก นักดนตรี นักร้อง และหางเครื่อง ซึ่งเรียนอยู่ในชั้นต่าง ๆ ต้องใช้เวลาหลังเลิกเรียนและช่วงวันหยุด มาฝึกซ้อม ในการแสดงนอกพื้นที่บางครั้งก็คาบเกี่ยวเวลาเรียนไปบ้าง ทำให้ส่งผลกระทบต่อ นักแสดงโดยตรง แม้ครูในโรงเรียนจะพยายามช่วยเหลือโดยอนุโลมเรื่องเวลาเรียน แต่นักเรียนก็ขาดโอกาสในการเรียนรู้ พร้อมเพื่อน ๆ อยู่ดี ทำให้นักเรียนจำนวนหนึ่งออกจากวงไป ในส่วนของผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็สนับสนุน แต่ก็ยังมีบางส่วนที่ยังไม่มั่นใจในเรื่องการควบคุมความประพฤติของวง และการเสีย การเรียนของนักเรียน จึงทำให้ความร่วมมือกับวงดนตรีค่อนข้างน้อย (รพีพัฒน์ คงคำ. 2557 : สัมภาษณ์)

ในส่วนของปัญหาด้านเครื่องแต่งกายของนักดนตรี นักร้อง และหางเครื่อง นอกจากจะมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้งบประมาณสูงแล้วยังมีปัญหาเรื่องรูปแบบ นั่นคือ การแต่งกายของ นักดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนส่วนใหญ่ยังยึดต้นแบบมาจากวงดนตรีลูกทุ่งอาชีพวงใหญ่ ๆ นั่นคือ เน้น ความหุรหุรา อลังการ การใช้ต้นแบบมาจากวงดนตรีลูกทุ่งอาชีพนี้เอง ทำให้การแต่งกายของวงดนตรี

ลูกทุ่งในโรงเรียนขาดความเป็นเอกลักษณ์ของตน โดยเฉพาะวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนภาคใต้ เมื่อนำไปแสดงนอกพื้นที่ผู้ชมควรจะมองออกทันทีว่ามาจากภาคใต้ สิ่งที่จะทำหน้าที่นี้ได้ดี ก็คือการแต่งกายของนักแสดงทั้งในส่วนของนักดนตรี นักร้อง และนางเครื่อง (วาสนา ม่วงทอง. 2557 : สัมภาษณ์)

จากสภาพดังกล่าววงดนตรีลูกทุ่ง S.T. BAND จึงมีความต้องการที่จะปรับปรุงพัฒนางานดนตรีให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้น ทั้งในส่วนของทางบริหารจัดการงบประมาณจากภายนอกมาสนับสนุนบำรุง วง การบริหารจัดการภายในสถานศึกษาในการปรับแผนการเรียนการสอนให้นักเรียนที่มารับกิจกรรม ไม่เสียโอกาส และไม่ทำให้คุณภาพการศึกษาโดยรวมตกต่ำลง ส่วนในด้านชุดที่ใส่ในการแสดงต้องการให้มีการออกแบบให้มีความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานด้านศิลปวัฒนธรรมควบคู่กันไป และยังสร้างความภาคภูมิใจในบ้านเกิดให้แก่นักแสดงอีกทางหนึ่งด้วย

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การดำเนินงานวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมีปัญหาน้อยที่สุด วง T.S. BAND จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ดังนี้ ในด้านค่าใช้จ่าย โรงเรียนควรจัดทำเป็นกองทุนวงดนตรีลูกทุ่งประจำโรงเรียนโดยนำเงินบริจาค เงินรายได้จากการแสดง และเงินกองทุน จัดทำระบบบัญชีและตรวจสอบให้โปร่งใสก็ทำให้ปัญหานี้คลี่คลายได้ในระยะยาว (วุฒิชัย อำนวยเวช. 2557 : สัมภาษณ์)

ในส่วนข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง ต้องการให้มีสถาบันทางการศึกษาหรือหน่วยงานทางด้านวัฒนธรรม จัดทำต้นแบบการแต่งกายเผยแพร่ เพื่อให้วงดนตรีต่าง ๆ ในโรงเรียนนำไปประยุกต์ใช้ โรงเรียนที่มีขีดความสามารถด้านการเงินอาจนำไปตัดเย็บเพื่อใช้ในการแสดงหรือโรงเรียนที่ไม่คล่องตัวอาจนำไปประยุกต์ให้เหมาะสมกับงบประมาณที่มี (เยี่ยมยุทธ ฉายสง่า. 2557 : สัมภาษณ์) นอกจากนี้ควรมีหน่วยงานกลางทำหน้าที่ประสานงาน และให้มีการแลกเปลี่ยนชุดการแสดงระหว่างวงดนตรี เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย

2. วงดนตรีลูกทุ่งไทย

สภาพปัญหาและความต้องการ

ปัญหาของวงดนตรีลูกทุ่งไทย ได้แก่ ปัญหาด้านการบริหารเวลา ปัญหาในการจัดการแสดง และปัญหาเครื่องแต่งกาย ในด้านการบริหารเวลานั้นคิดว่าเป็นปัญหาหลักที่วงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนได้พบเหมือนกัน คือ เวลาในการฝึกซ้อมและเวลาในการรับงานการแสดง เพราะนักเรียนต้องเรียนหนังสือตามตารางเรียนเช่นเดียวกับคนอื่น จึงต้องใช้เวลามากกว่าคนอื่นนอกเหนือจากตารางเรียน ซึ่งเป็นเวลาที่จำกัดมาก มีเวลาซ้อมน้อย และถึงแม้จะมีการฝึกซ้อมนอกเวลาเรียนก็ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนอยู่ดี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจะต้องทำงานกลุ่มและศึกษาด้วยตนเอง นอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียนอยู่แล้ว เวลาฝึกซ้อมเท่าที่จริงแล้วก็คือเวลาเรียนนอกเวลาของนักเรียน ทำให้นักเรียนที่อยู่ในวงดนตรีจึงอ่อนด้อยด้านวิชาการมากกว่านักเรียนกลุ่มอื่น ๆ บางครั้งจึงทำให้ผู้ปกครองขาดความมั่นใจในกิจกรรมนี้ (วนิดา รุ่งแดง. 2557 : สัมภาษณ์) ในส่วนปัญหาด้านการจัดแสดงจะคาบเกี่ยวทั้งในส่วนเวลา ค่าใช้จ่าย และความร่วมมือของผู้ปกครอง ที่จริงวงดนตรีลูกทุ่งไทยมีงาน ที่ติดต่อมามากทั้งงานประจำเทศกาล และงานของบุคคล และชุมชนในอำเภอและจังหวัด แต่โรงเรียนมีข้อจำกัดในการรับงาน เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาการฝึกซ้อม และเวลาในการออกพื้นที่ จัดการแสดง จึงทำให้มีขีดจำกัดในการรับงานได้เท่าที่จำเป็น ทำโอกาสในการ

พัฒนางวงดนตรีและ การหารายได้ของวงดนตรีลูกทุ่งลดลง (ศิริยุทธ แสงทองน้อย. 2557 : สัมภาษณ์)

ในส่วนเครื่องแต่งกายของวงดนตรี พบว่า ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณทำให้ชุดที่ใช้ในการจัดการแสดงมีจำกัด นักดนตรีใช้ชุดเดียวตลอด นักร้องก็ไม่มีโอกาสเปลี่ยนชุดให้สอดคล้องกับเพลง หากเครื่องมีเปลี่ยนชุดบ้างแต่ก็ไม่มากมายที่จะทำให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระของเพลงที่ใช้ในการนำเสนอ ประการสำคัญชุดที่ใช้ก็จะเลียนแบบมาจากวงดนตรีลูกทุ่งอาชีพ ซึ่งก็ทำให้ขาดความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นภาคใต้ ครั้นจะใช้ชุดพื้นเมืองมาเสริมในการแสดงก็จะขาดความหรูหรา อลังการ ตามแนววงดนตรีลูกทุ่งไป (ปิ่นทิพย์ พันธุ์บุญ. 2557 : สัมภาษณ์)

ข้อเสนอแนะ

จากสภาพปัญหาดังกล่าววงดนตรีลูกทุ่งไทย จึงมีความต้องการในการแก้ปัญหาโดยใช้ส่วนของการบริหารเวลาและการจัดการแสดง ต้องการให้โรงเรียนจัดตารางเรียนให้มีความยืดหยุ่น โดยให้คาบกิจกรรมเสริมหลักสูตรกระจายอยู่ในช่วงเย็นทุกวันทั้งสัปดาห์ และถือนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมดนตรีลูกทุ่งเป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษ ในส่วนของการจัดการแสดงโรงเรียนควรอำนวยความสะดวกในด้านยานพาหนะ และพิจารณาความดีความชอบเป็นพิเศษกับบุคลากรที่ไปร่วมกำกับดูแลวงดนตรีก็จะทำให้นักเรียนและครูที่รับผิดชอบมีขวัญและกำลังใจมากขึ้น (จันทิมา เทียงน้อย. 2557 : สัมภาษณ์) ส่วนชุดที่ใช้ในการจัดการแสดงควรจัดหางบประมาณมาสนับสนุนการออกแบบและตัดเย็บให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ โดยเน้นรูปแบบและเนื้อผ้าที่เน้นเอกลักษณ์ภาคใต้ โดยอาจจัดให้มีการประกวดแบบ นำสู่การผลิต จำหน่าย และนำไปใช้ในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมในโอกาสต่อไป

3. วงดนตรีลูกทุ่งร่วมฉัตร S.T. COMBO BAND

สภาพปัญหาและความต้องการ

สภาพปัญหาและความต้องการของวงนี้คือ ปัญหาด้านการแต่งกายที่ขาดความเป็นเอกลักษณ์มีรูปแบบเฉพาะ และค่านิยมในการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง การแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนไม่ได้เน้นในรูปแบบของวงให้มีการแยกส่วนชัดเจนทั้งการแต่งกายของนักร้อง นักดนตรี และทางเครื่อง ชุดที่ใช้ในการแสดงส่วนใหญ่ก็เช่าหรือซื้อจากร้านบริการเครื่องแต่งกายในการแสดง ซึ่งก็จะเป็นแบบทั่ว ๆ ไป เพราะระบบการเช่าชุดเป็นแบบหมุนเวียน ซึ่งต้องสร้างชุดแบบกลาง ๆ ขาดการนำเสนอส่วนที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ ชุดที่มีบางส่วนทำให้นักเรียนแต่งแล้วดูไม่ดี เช่น กระโปรงสั้นเกินไปหรือเป็นชุดกางเกงที่รัดรูปจนเห็นสัดส่วน ด้วยข้อจำกัดของวงดนตรีบางครั้งก็ต้องจำใจใช้เนื่องจากมีความสะดวกและงบประมาณค่อนข้างจำกัด และบางครั้งในช่วงเทศกาลชุดการแสดงขาดตลาด วงดนตรีจำเป็นต้องใช้ชุดที่มีไปแสดง ทำให้การแสดงแต่ละครั้งขาดความสวยงามและขาดเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (สนั่น พลรัฐธนาสิทธิ์. 2557 : สัมภาษณ์) นอกจากนี้ความคาดหวังของผู้ปกครองและผู้ชมต้องการเห็นการแสดงที่หรูหรา ดูดี ไม่ด้อยไปกว่าวงดนตรีลูกทุ่งอาชีพ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณและแหล่งผลิตเครื่องแต่งกาย ทำให้ส่งผลกระทบต่อการแสดงโดยเฉพาะการประกวดตามรายการสำคัญ ๆ ในระดับประเทศ

ข้อเสนอแนะ

จากสภาพปัญหาดังกล่าววงดนตรีลูกทุ่งร่มฉัตร T.S. COMBO BAND จึงต้องมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาในการจัดการเครื่องแต่งกายวงดนตรีลูกทุ่งคือ ควรส่งเสริมให้มีการประกวดเครื่องแต่งกายวงดนตรีลูกทุ่ง โดยแยกส่วนทั้งในส่วนของนักดนตรี นักร้อง และทางเครื่อง โดยปรับปรุงให้จัดแนวเดียวกันทั้งในส่วนของนักดนตรี นักร้อง และทางเครื่อง การที่จะได้รับรางวัลนอกจากจะมีนักร้องเสียงดีแล้ว ควรส่งเสริมให้มีการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคได้ด้วย จึงอาจมีแนวทางการผลิตโดยใช้วัสดุพื้นบ้านและหาได้ในท้องถิ่น เช่น ผ้าไหม ผ้าปาเต๊ะ ผ้าบาติก และประดับด้วยวัสดุท้องถิ่น เช่น ลูกปัดมโนราห์ ทับทรวง กรองแขน เป็นต้น ซึ่งจากข้อเสนอแนะนี้อาจมีการขยายผลไปสู่การตัดเย็บ และนำสู่การแสดงต่อไป (บุญรัตน์ ศรีวรานนท์. 2557 : สัมภาษณ์) การออกแบบก็เน้นความสมถะ เรียบง่าย ไม่ลงทุนสูงจนเกินไป

4. วงดนตรีลูกทุ่ง THE T.S. BAND

สภาพปัญหาและความต้องการ

สภาพปัญหาของวงดนตรีลูกทุ่ง THE T.S. BAND ส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านการจัดการในการแสดง การแสดงแต่ละครั้งมีค่าใช้จ่ายในด้านเครื่องแต่งกายมาก วงดนตรีมีแนวคิดในการนำเสนอที่ให้ความสำคัญสอดคล้องกันในแต่ละครั้ง ทั้งเนื้อหาของเพลง ชุดของนักร้องและทางเครื่อง ซึ่งเป็นรีวิวประกอบเพลง จะจัดเป็นชุดใหญ่ให้มีแนวเดียวกันในการแสดงแต่ละครั้งถ้ามีการแสดงสิบเพลง ก็จะต้องใช้ชุดการแสดงที่มีความจำเพาะเจาะจงถึง 10 ชุด แต่ละชุดจะเน้นความสวยงามหรูหรา โดยเฉพาะในการเข้าประกวดในเวทีระดับชาติ จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งหลายแสนบาท (กรีธา วีระพงศ์. 2557 : สัมภาษณ์) การจัดการแสดงลักษณะนี้นอกจากจะสิ้นเปลืองมากแล้ว ต้องเสียเวลาในการเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย และขาดความเป็นตัวตนของวงดนตรี มองไม่เห็นจุดขายที่ชัดเจน ผู้แสดงขาดความรู้สึกร่วมในการเป็นคนท้องถิ่นภาคใต้ จึงน่าจะได้มีการทบทวนการแต่งกายแนวสากลนิยมมาเป็นแนวภูมิภาคนิยม โดยประยุกต์การแต่งกายให้มีความเป็นภาคใต้มากขึ้น โดยลดจำนวนชุดให้น้อยลง แต่ละชุดก็จะสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ภาคใต้ก็จะได้ทั้งความสวยงามและความเป็นเอกลักษณ์ควบคู่กันไป (ไพบุลย์ จันทร์ศรี. 2557 : สัมภาษณ์) การดำเนินงานตามความต้องการที่เป็นรูปธรรมของวงดนตรี คือ การพัฒนาเครื่องแต่งกายของนักแสดงมาเป็นแนวประยุกต์สู่เอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ที่เป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการปรับแนวทางและแนวคิดในการนำเสนอเสียใหม่ว่าการแสดงของทางเครื่องเป็นส่วนประกอบที่ทำให้การฟังเพลงเพราะ มีความน่าสนใจมากขึ้น ไม่ใช่การแสดงละครเพลง การแต่งกายของนักร้องและทางเครื่องจึงควรออกแบบให้เป็นแนวกลาง ๆ ที่ใช้ประกอบได้หลายเพลง ข้อเสนอแนะในการพัฒนานี้คือ เน้นความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ โดยใช้ชุดพื้นฐานที่เป็นแบบกลาง ๆ เช่น นักร้องชายอาจแต่งกายตามแนวมุสลิมหรือคนไทยเชื้อสายอื่นในภาคใต้ ชุดนักร้องหญิงอาจเป็นชุดพื้นฐานแบบราตรีสั้น ราตรียาวที่ตัดเย็บด้วยผ้าพื้นบ้านภาคใต้ จุดเด่นอยู่ที่เครื่องประดับศีรษะและเครื่องประดับกาย ซึ่งอาจเพิ่มเข้าหรือเปลี่ยนออกในการนำเสนอแต่ละเพลง เพื่อให้มีความแตกต่าง โดยคงความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้และประหยัดค่าใช้จ่าย (เรืองศักดิ์ สุพงษ์วิบูลย์พันธ์. 2557 : สัมภาษณ์) ซึ่งจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจแก่ผู้สวมใส่และผู้ชมการแสดงได้เป็นอย่างดี

5. วงดนตรีลูกทุ่งพระยารัษฎา

สภาพปัญหาและความต้องการ

ปัญหาของวงดนตรีลูกทุ่งพระยารัษฎา เป็นปัญหาด้านการออกแบบการแต่งกาย และงบประมาณในการจัดหาเครื่องแต่งกาย โดยปกติวงดนตรีลูกทุ่งพระยารัษฎา เป็นวงดนตรีที่เน้นการนำเสนอที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้อยู่แล้ว เพลงที่นำเสนอของวงส่วนใหญ่ก็นำเพลงยอดนิยมของนักร้องภาคใต้นำเสนอ การแต่งกายของทางเครื่องก็จะนำชุดที่สัมพันธ์กับการละเล่นพื้นเมืองมาประกอบการแสดง เช่น ชุดมโนราห์ ชุดร้องเงี้ยว เป็นต้น ระยะเวลาผู้ชมก็ตื่นตื่นให้ความสนใจดีแต่นาน ๆ เข้าก็จะรู้สึกซ้ำ ๆ เดิม ๆ ไม่มีอะไรใหม่ นักแสดงก็ไม่รู้สึกตื่นเต้น จึงอยากเห็นชุดการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ภาคใต้ในเชิงประยุกต์ ที่ดูดี สวยงาม คงความหรูหรา อลังการ เชิงวงดนตรีลูกทุ่งทั่วไป (ประเวช ไกรเทพ. 2557 : สัมภาษณ์) ส่วนปัญหาการบริหารจัดการวงก็เป็นแนวเดียวกับวงอื่น ๆ คือ มีข้อจำกัดเรื่องเวลาฝึกซ้อม เวลาในการออกแสดงนอกพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนทำให้รับงานได้จำกัด ส่งผลกระทบต่อรายได้ที่นำมาบำรุงวง การแก้ปัญหาส่วนนี้ต้องใช้กระบวนการจัดการทั้งระบบ ทั้งในส่วนของการบริหารสถานศึกษา การบริหารจัดการวงดนตรี และการสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะ

แนวทางการพัฒนางานวงดนตรีลูกทุ่งที่นำเสนอคือ การแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนควรเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมภาคใต้ผ่านเนื้อเพลง นักร้อง และนักแสดง โดยเฉพาะเครื่องแต่งกายอยากให้มีการแสดงทั้งในส่วนของนักดนตรี นักร้อง และทางเครื่องที่มีเอกลักษณ์ของความเป็นภาคใต้ ทั้งรูปแบบและวัสดุที่ใช้ในการผลิต โดยยังคงความสวยงาม หรูหรา อลังการ เช่นเดียวกับวงดนตรีลูกทุ่งทั่วไป ความเป็นภาคใต้อาจมีลักษณะผสมผสานทั้งชุดการแต่งกายพื้นเมือง การละเล่นพื้นเมือง และเครื่องประดับที่บ่งบอกความเป็นภาคใต้ อยากให้มีนักออกแบบมาออกแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งที่ครบวงจร (พายุบ ปักซี. 2557 : สัมภาษณ์) รูปแบบเครื่องแต่งกายเช่นนี้ก็ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจแก่ผู้สวมใส่ และเป็นที่ชื่นชอบแก่ผู้ชมที่เป็นคนภาคใต้ และเป็นที่ประทับใจแก่ผู้ชมโดยทั่วไป

6. วงดนตรีลูกทุ่งอันดามัน กันตันพิทยากร

ปัญหาและความต้องการ

สภาพปัญหาและความต้องการของวงดนตรีลูกทุ่งวงนี้ คือ อยากเห็นการเปลี่ยนแปลงของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน ในด้านการแต่งกายควรหลีกเลี่ยงจากการลงทุนในชุดการแสดงที่หรูหรา อลังการ แบบวงดนตรีลูกทุ่งมีอาชีพ แต่ควรจะให้วงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนสะท้อนความเป็นตัวตนสื่อความเป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ผ่านเครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนทั้งในส่วนของนักดนตรี นักร้อง และทางเครื่อง ทั้งนี้เพราะวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนไม่ได้มีวัตถุประสงค์เชิงธุรกิจ แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้กล้าแสดงออกในความสามารถของตน การนำเสนอจึงควรเน้นในแง่การให้สาระกับผู้ชมควบคู่กันไปกับความบันเทิง การออกแบบการแต่งกายที่สะท้อนเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ จึงเป็นสิ่งที่เหมาะสมที่สุดกับวงดนตรีลูกทุ่งนักเรียนที่จะช่วยสร้างความประทับใจแก่ผู้ชมควบคู่ไปกับการเผยแพร่ศิลปะ วัฒนธรรมภาคใต้ (นวลแสง สุศิริ. 2557 : สัมภาษณ์) อยากเห็นการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนได้นำเอาวัสดุที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นภาคใต้มาใช้ในการผลิตเครื่องแต่งกาย เช่น ผ้าบาติก ผ้าทอ

ข้อเสนอแนะ

ในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสะท้อนความเป็นภาคใต้ ในการออกแบบควรคำนึงถึงวัฒนธรรมการแต่งกายของคนภาคใต้ เช่น คนภาคใต้ตอนล่างส่วนใหญ่เป็นคนเชื้อสายมุสลิมก็จะแต่งกายแบบคนมุสลิม ภาคใต้ตอนบนจะมีคนไทยเชื้อสายจีนซึ่งมีการแต่งกายแบบบะบาและยะหยา ซึ่งเป็นชุดที่น่าจะใช้เป็นแบบพื้นฐานได้ (ไกรสร ไกรศิริ. 2557 : สัมภาษณ์) ชุดการแสดงพื้นบ้าน เช่น ชุดการแสดงมโนราห์ ชุดระบำศรีวิชัย ระบำชาวเกาะร้องเงี้ยวก็อาจนำมาประยุกต์หรือนำบางส่วนของเครื่องแต่งกายการแสดงพื้นบ้านเหล่านี้ มาใช้ในการออกแบบชุดการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ (ชลธิชา สุดเอื้อม. 2557 : สัมภาษณ์) แนวคิดเหล่านี้สามารถนำมาบูรณาการเพื่อออกแบบชุดการแสดงสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนได้ โดยคำนึงถึงความเป็นเอกลักษณ์ ประหยัดค่าใช้จ่าย และมีความสวยงาม

8. วงดนตรีลูกทุ่งศรีประจักษ์

สภาพปัญหาและความต้องการ

ปัญหาที่เป็นข้อสังเกตในการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนในภาคใต้เป็นปัญหาด้านค่านิยม และการปลูกฝังความรักท้องถิ่น รักบ้านเกิดแก่นักแสดง วงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนปัจจุบันเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วจากการประกวดวงดนตรีลูกทุ่งชิงช้าสวรรค์คอนเทสต์ ตลอดระยะเวลา 10 ปี ก่อให้เกิดวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมากมายทั่วประเทศ มีนักร้องใหม่เกิดขึ้นจากวงดนตรีเหล่านี้ออกไปเป็นนักร้องอาชีพท่ามกลางการลงทุนมหาศาล ทั้งในส่วนของเครื่องดนตรี ค่าใช้จ่ายในการฝึกซ้อม และเครื่องแต่งกาย ในส่วนของเครื่องแต่งกายเป็นส่วนที่สิ้นเปลืองมากที่สุด ที่สิ่งที่เป็นข้อคิดคือผลการประกวดนี้ไม่ได้สร้างค่านิยมอะไรให้เกิดขึ้นแก่เยาวชนมากนัก นอกจากความภาคภูมิใจเมื่อชนะการแข่งขันและการเสียใจเมื่อแพ้การแข่งขัน (สมโชค วรรณเวช. 2557 : สัมภาษณ์) สิ่งที่ยากเห็นคือ เมื่อนักดนตรี นักร้อง และทางเครื่องได้เข้าสู่กระบวนการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งแล้ว เขาควรจะได้ซึมซับวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ไปด้วย ซึ่งจะทำให้นักเรียนที่แสดงเกิดความรักบ้านเกิด ภาคภูมิใจในความเป็นคนภาคใต้ผ่านชุดเครื่องแต่งกายที่ใช้ในการจัดการแสดงจึงควรจะได้มีการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับนักดนตรี นักร้อง และทางเครื่องเหล่านี้โดยเน้นความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ อาจใช้แบบที่ดูแล้วเป็นภาคใต้ วัสดุที่ใช้ในการผลิตอาจใช้ผ้าพื้นเมืองซึ่งมีคุณภาพดีในภาคใต้ เช่น ผ้าปาเต๊ะ ผ้ายก และผ้าทอต่าง ๆ เป็นต้น เครื่องประดับตกแต่งก็อาจใช้วัสดุในท้องถิ่น ถ้าให้นักเรียนช่วยกันออกแบบและผลิตชุดเหล่านี้ด้วยตนเองก็จะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มในการแสดง ด้านการสร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิดได้เป็นอย่างดี (พศวีร์ อินทโร. 2557 : สัมภาษณ์) จากแนวคิดพื้นฐานเหล่านี้หากได้มีการสานต่อให้เกิดรูปธรรมในทางปฏิบัติก็จะเป็นคุณูปการยิ่งต่อวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ในการสร้างจิตสำนึกและความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ผ่านชุดการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน มีแนวทางในการดำเนินการดังนี้ ควรจัดกลุ่มรูปแบบเครื่องแต่งกายเป็น 3 ส่วน คือ นักดนตรี นักร้อง และทางเครื่อง โดยแบบที่ใช้เป็นพื้นฐานอาจประยุกต์จากการแต่งกายพื้นบ้านภาคใต้ และการแสดงพื้นเมืองภาคใต้ วัสดุที่ใช้เป็นส่วนประกอบในการผลิตควรเน้นวัสดุที่ผลิตหรือมีในท้องถิ่น เช่น ตัดเย็บด้วยผ้าทอเกาะยอ ผ้าทอ ผ้ามัดย้อมเมืองนคร ผ้าไหมพรมเรียง

ผ้าปาเต๊ะ ซึ่งมีการใช้แพร่หลายในภาคใต้ตอนล่าง ผ้าบาติกซึ่งมีแหล่งผลิตใหญ่แถบภาคใต้ฝั่งอันดามัน ส่วนวัสดุประดับตกแต่งอาจใช้เครื่องประดับมโนราห์ หรือระบำศรีวิชัยบางส่วนมาประดับในส่วนของเครื่องประดับกายประดับศีรษะจนถึงประดับมือและเท้า วัสดุท้องถิ่นภาคใต้ที่มีการนำมาทำสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น ใบยางพารา กระจุต เปลือกหอย เป็นต้น (วิจิตร ชูช่วย. 2557 : สัมภาษณ์) จากแนวคิดดังกล่าวหากได้มีออกแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งโดยใช้เอกลักษณ์การแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งอาชีพประยุกต์เป็นแบบภาคใต้ และใช้วัสดุท้องถิ่นในการผลิตก็จะทำให้การแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งนักเรียนมีความสวยงาม ประหยัด และคงความเป็นเอกลักษณ์ภาคใต้เป็นที่ภาคภูมิใจแก่ผู้สวมใส่ และชื่นชมผู้คนทั่วไปได้เป็นอย่างดี

จากข้อมูลการศึกษาภาคสนามเป็นรายวง ผู้วิจัยได้นำมาสรุปสภาพปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะเป็นภาพรวมดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 สภาพปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้

ชื่อวงดนตรี	สภาพปัญหาและความต้องการ	ข้อเสนอแนะ
1. วงดนตรีลูกทุ่ง T.S. BAND	1. ค่าใช้จ่ายในการแสดงของวงสูงมาก เนื่องจากเน้นคามหรูหราแบบวงดนตรีลูกทุ่งอาชีพ และขาดความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้	1. จัดตั้งกองทุนวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนเพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่าย ในการบริหารจัดการ
	2. จัดหางประมาณมาสนับสนุนการดำเนินงานเพิ่มขึ้น และมีการออกแบบเครื่องแต่งกายในการแสดงให้มีความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้	2. ควรให้หน่วยงานทางการศึกษา หรือวัฒนธรรมจัดทำต้นแบบเครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ และขยายผลให้โรงเรียนต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้
2. วงดนตรี ลูกทุ่งไทย	1. ค่าใช้จ่ายในด้านเครื่องแต่งกายสูงมาก ด้วยงบประมาณที่จำกัดจึงทำได้ในจำนวนแบบจำกัดไม่สอดคล้องกับเนื้อเพลงและการแสดง และขาด ความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ 2. จัดหางประมาณมาสนับสนุนการผลิตเครื่องแต่งกายที่มีลักษณะเฉพาะของวงและ มีความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้	1. ส่งเสริมการผลิตเครื่องแต่งกาย ที่เป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ 2. สนับสนุนให้มีแหล่งผลิตจำหน่าย ให้เช่า และแลกเปลี่ยน หมุนเวียนกันในห้องถิ่น

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อวงดนตรี	สภาพปัญหาและความต้องการ	ข้อเสนอแนะ
3. วงดนตรีลูกทุ่งร่มฉัตร T.S. COMBO BAND	1. เครื่องแต่งกายของวงดนตรีโดยภาพรวมลักษณะเป็นแบบมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ ขาดการนำเสนอส่วนที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ 2. ชุดที่ใช้มาจากร้านเช่าที่แต่งแล้วดูไม่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน 3. ต้องการให้มีงบประมาณและมีแบบในการผลิตชุดเองโดยคำนึงถึงความเหมาะสม สวยงาม และมีเอกลักษณ์ของภาคใต้	1. ควรส่งเสริมให้มีการประกวดเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งด้วย โดยเน้นการแต่งกายที่สื่อความเป็นภาคใต้ 2. การผลิตเครื่องแต่งกายควรเน้นการใช้วัสดุในท้องถิ่น และประยุกต์จากเครื่องแต่งกายของการแสดงพื้นบ้านภาคใต้
4. วงดนตรีลูกทุ่ง THE T.S. BAND	1. การแสดงแต่ละครั้งมีค่าใช้จ่ายในด้านเครื่องแต่งกายสูงมาก เนื่องจากเน้นความหรูหราตามแนวลูกทุ่งอาชีพ 2. ลดจำนวนชุดในการแสดงแต่ละครั้งให้น้อยลง แต่ละชุดควรสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้	1. การออกแบบเครื่องแต่งกายของนักแสดงวงดนตรีลูกทุ่งควรเป็นแนวกลาง ๆ ที่ใช้ได้กับทุกเพลงและบ่งบอกความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ 2. การออกแบบควรใช้พื้นฐานการแต่งกายของภาคใต้ มีการประดับตกแต่งด้วยเครื่องประดับพื้นบ้าน
5. วงดนตรีลูกทุ่งพระ ยารัษฎา	1. เครื่องแต่งกายของวงมีรูปแบบที่จำกัด แม้จะมีการประยุกต์เป็นแบบภาคใต้อยู่แล้ว 2. อยากให้มีการออกแบบชุดการแสดงแนวภาคใต้ แต่ยังคงสะท้อนความสวยงาม หรูหรา เช่นวงดนตรีลูกทุ่งทั่วไป	1. การออกแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้ควรให้มีลักษณะผสมผสานระหว่างการแต่งกายของภาคใต้กับการแต่งกายชุดการแสดงพื้นเมือง 2. การออกแบบเครื่องแต่งกายที่สะท้อนเอกลักษณ์ภาคใต้ควรทำให้ครบระบบทั้งนักดนตรี นักร้องและหางเครื่อง

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อวงดนตรี	สภาพปัญหาและความต้องการ	ข้อเสนอแนะ
6. วงดนตรี ลูกทุ่งอันดา มัน กันตัง พิทยากร	1. การเน้นความหรูหรา และอลังการ ของการแต่งกายในการวง ทำให้มี ปัญหาด้านค่าใช้จ่าย 2. ต้องการให้มีเครื่องแต่งกายที่เน้น ความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ สร้างความภาคภูมิใจแก่ผู้สวมใส่ และใช้วัสดุท้องถิ่นในการผลิต	1. ควรออกแบบเครื่องแต่งกายแยก ประเภทให้ชัดเจนระหว่างนักดนตรี นักร้อง และหางเครื่อง โดยเน้น ความเป็นเอกลักษณ์ภาคใต้ 2. วัสดุที่ใช้ในการผลิตควรใช้ผ้า พื้นเมืองและตกแต่งด้วย เครื่องประดับมโนราห์ หรือการ แสดงพื้นบ้านอื่น ๆ
7. วงดนตรี ลูกทุ่งทหารเท ารังสีประชา สรรค์	1. ค่าใช้จ่ายในการตัดเย็บชุดที่ใช้ใน การแสดงสูงมากและไม่ได้สะท้อน ความเป็นตัวตนของวงตรีภาคใต้ 2. ต้องการให้มีการออกแบบชุดที่มี ความเป็นเอกลักษณ์ภาคใต้ ตัดเย็บ ง่าย ประหยัดค่าใช้จ่าย โดยใช้วัสดุ ท้องถิ่น	1. การออกแบบให้คำนึงถึงวัฒนธรรม การแต่งกายของคนในภาคใต้เป็น พื้นฐาน 2. ประยุกต์กับการแสดงพื้นบ้าน ภาคใต้ โดยคำนึงถึงความประหยัด และสวยงาม
8. วงดนตรี ลูกทุ่งศรี ประภัส	1. ค่านิยมการแต่งกายแบบวงดนตรี ลูกทุ่งมีอาชีพทำให้มีค่าใช้จ่ายใน การแสดงสูงมาก ให้คุณค่าด้าน วัฒนธรรมน้อย 2. ควรออกแบบเครื่องแต่งกายที่เน้น ความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ ให้ เกิดความภาคภูมิใจแก่นักแสดง และเกิดความชื่นชมจากผู้ชม	1. ออกแบบเครื่องแต่งกายเป็น 3 กลุ่ม คือ นักดนตรี นักร้องและ หางเครื่อง โดยประยุกต์จากการ แต่งกายพื้นเมือง และการแสดง พื้นบ้านมาใช้ 2. วัสดุที่ใช้ในการผลิตควรใช้ผ้าทอ ผ้าไหม ผ้าปาเต๊ะ ผ้าบาติก เป็นพื้นฐาน และประดับตกแต่ง ด้วยวัสดุท้องถิ่น

โดยสรุป สภาพปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะในด้านการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง
ทั้ง 8 วง ในส่วนของสภาพปัญหา คือ มีค่าใช้จ่ายในการแต่งกายสูงมาก ต้องปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย
ตลอดเวลา ประการสำคัญมีความหรูหราเกินจริงตามแนวทางของวงดนตรีลูกทุ่งในระดับประเทศ
บางครั้งมีลักษณะที่ส่อไปในเรื่องเพศจนเกินวัยนักเรียน ประการสำคัญขาดเอกลักษณ์ความเป็นภาคใต้
จึงมีความต้องการให้มีการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในส่วนของนักดนตรี นักร้อง
และหางเครื่อง โดยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายที่ประยุกต์จากเครื่องแต่งกายพื้นเมือง
และเครื่องแต่งกายในการละเล่นภาคใต้ และให้มีการผลิตในท้องถิ่น โดยใช้ผ้าพื้นเมือง และวัสดุ
ตกแต่ง ที่เป็นเอกลักษณ์ภาคใต้

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้

1. กระบวนการและขั้นตอนการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาในขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 มานำเสนอในการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยมีองค์ประกอบในการประชุม ดังนี้

ระยะเวลา ประชุม 1 วัน คือ วันจันทร์ ที่ 16 กันยายน 2557 ระหว่างเวลา 08.30 - 16.30 น.

สถานที่ประชุม ห้องประชุมธรรมาภิบาล โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผู้เข้าประชุม ประกอบด้วย

นักวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรม 5 คน

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวงดนตรีประจำโรงเรียน 5 คน

ผู้ผลิตเครื่องแต่งกาย 5 คน

ผู้ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่ง 5 คน

ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องแต่งกายวงดนตรีลูกทุ่ง 5 คน

ครูนาฏศิลป์และดนตรี 5 คน

รวม 30 คน

ประเด็นอภิปรายการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ ประกอบด้วย ประเด็นที่สำคัญ 3 ประเด็น คือ

1) แนวคิดในการพัฒนาเครื่องแต่งกายในเรื่องที่เกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ในการผลิต ประเด็นเอกลักษณ์ที่ต้องการสื่อความเป็นภาคใต้ ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ และการคำนึงถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

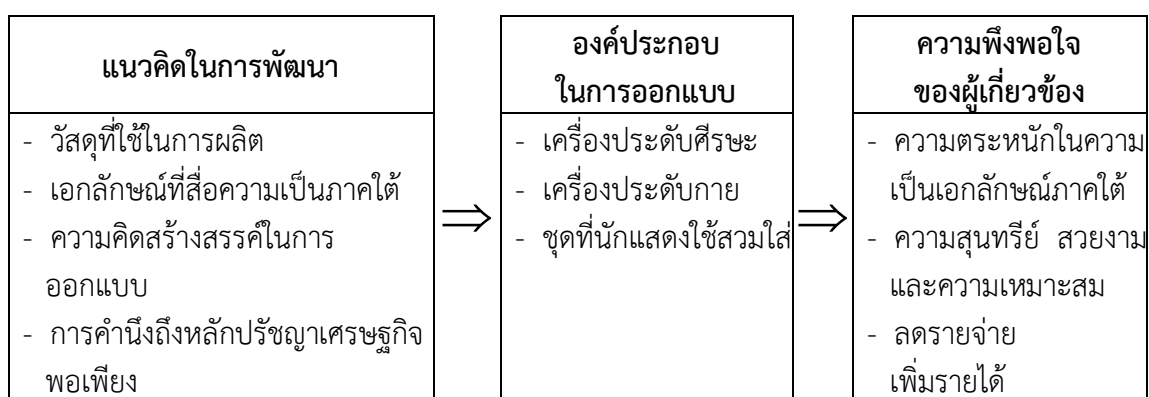
2) องค์ประกอบของเครื่องแต่งกายในเรื่อง เครื่องประดับศีรษะ เครื่องประดับกาย และชุดที่ใช้สวมใส่

3) ความพึงพอใจของนักแสดง และผู้ชมในด้านความตระหนักในเอกลักษณ์ของภาคใต้ เพิ่มความสุนทรีย์ และลดรายจ่ายในการผลิตเป็นการเพิ่มรายได้ในการจัดการแสดง

2. ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า ในประเด็นประวัติความเป็นมา ปัญหาความต้องการ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้ซึ่งได้มาจากการสัมภาษณ์ในขั้นต้น และหลังจากนั้น ก็จะได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อกำหนดรูปแบบการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของภาคใต้ โดยมีโครงสร้างรูปแบบ ดังภาพประกอบ 37

ภาพประกอบ 37 โครงสร้างรูปแบบการพัฒนาเครื่องแต่งกายวงดนตรีลูกทุ่ง

จากโครงสร้างของรูปแบบที่กำหนด สรุปสาระสำคัญของจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

1) แนวคิดในการพัฒนา ในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ ที่ประชุมได้เสนอแนวคิด สรุปได้ดังนี้

ในด้านวัสดุที่ใช้ในการผลิต เน้นการใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น ที่ทำให้ สะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ได้ชัดเจน ได้แก่ การใช้ผ้าพื้นเมืองเป็นองค์ประกอบหลัก เช่น ผ้าปาเต๊ะ ผ้าบาติก ผ้าทอ ผ้ามัดย้อม โดยประดับด้วยวัสดุที่เป็นเอกลักษณ์ภาคใต้ คือ ลูกปัดมโนราห์ ไบยางพาราย้อมสี เป็นต้น

ในด้านเอกลักษณ์ที่สื่อความเป็นภาคใต้ อาจประยุกต์จากเครื่องแต่งกายของคนภาคใต้ เช่น การแต่งกายของคนไทยเชื้อสายมลายู การแต่งกายของคนไทยเชื้อสายจีน และการแต่งกาย ในการแสดงพื้นบ้านภาคใต้

ในด้านความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ ให้ประยุกต์การแต่งกายที่เป็นแบบฉบับของวงดนตรีลูกทุ่งทั่วไประดับกับการแต่งกายของคนพื้นเมืองภาคใต้ การแต่งกายของการแสดงพื้นเมืองภาคใต้

ในการคำนึงถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เครื่องแต่งกายที่พัฒนาขึ้น เน้นความเรียบง่าย ประหยัด ใช้วัสดุและช่างฝีมือในท้องถิ่น แต่ยังคงเน้นความสวยงาม และสะท้อนเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ได้ชัดเจน

2) องค์ประกอบในการออกแบบ ในการออกแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ได้ เน้นโครงสร้างของการออกแบบ 3 ส่วน คือ เครื่องประดับศีรษะ เครื่องประดับกาย และชุดที่นักแสดงใช้สวมใส่

เครื่องประดับศีรษะ อาจประยุกต์ใช้เทริด เครื่องประดับศีรษะมโนราห์หรือเครื่องประดับศีรษะชุดการแสดงระบำศรีวิชัย แล้วตกแต่งประกอบด้วย วัสดุท้องถิ่น เช่น ไบยางพารา ดอกบัวผุด เปลือกหอย เป็นต้น

เครื่องประดับกาย อาจประยุกต์ใช้เครื่องประดับมโนราห์ ประดับด้วย ลูกปัด สวมทับบนไหล่หน้าหลัง อาจใช้ทับทรวงที่ทำด้วยแผ่นเงินหรือลูกปัด รูปทรงขนมเปียกปูนห้อย ด้านหน้า ประดับกำไลต้นแขน และปลายแขนซึ่งประยุกต์มาจากมโนราห์หรือระบำศรีวิชัย

ชุดที่นักแสดงใช้สวมใส่ คงรูปแบบพื้นฐานของเครื่องแต่งกายลูกทุ่งทั่วไป ไว้ระดับหนึ่ง คือ นักดนตรีชายหญิงใช้สูท นักร้องหญิงเพลงช้าใช้ชุดราตรียาว เพลงเร็วใช้ชุดราตรีสั้น นักร้องชายใช้ชุดแต่งกายแบบมุสลิม ส่วนทางเครื่องใช้แนวเดียวกับนักร้องหญิง โดยแต่ละประเภทเพิ่มความเป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ โดยใช้ผ้าตัดเย็บที่เป็นผ้าท้องถิ่น เช่น ผ้าไหมพุมเรียง ผ้าบาติก ผ้าปาเต๊ะ ผ้าทอ ผ้ามัดย้อม เป็นต้น ตกแต่งด้วยลายผ้า ลูกปัด หรือวัสดุที่ใช้ในงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านภาคใต้

3) ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง

ความตระหนักในความเป็นเอกลักษณ์ภาคใต้ ที่ประชุมให้ข้อเสนอแนะว่าเครื่องแต่งกายที่ออกแบบขึ้นมาใช้ จะต้องทำให้ผู้แสดงสวมใส่แล้ว เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ ในด้านผู้ชมมองเห็นแล้วก็สามารถเข้าใจเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ได้ทันที ให้ความรู้สึกประทับใจ ชื่นชมยินดีต่อเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมที่น่าเสนอ

ความสุนทรีย์ ชุดที่ออกแบบจะต้องมีความสุนทรีย์ในด้านความสวยงาม ความสมดุลและความเหมาะสมในการสวมใส่ของนักแสดงความคล่องตัวในการออกจังหวะลีลาได้ตามเนื้อหา และจังหวะเพลง

ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ชุดที่ออกแบบเน้นความประหยัด ใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นในการผลิต ใช้ช่างฝีมือในการผลิตที่เป็นคนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นการลดรายจ่ายด้านต้นทุน และเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน นำสู่กระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

3. รูปแบบของเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้

ผลการสังเคราะห์ลักษณะและรูปแบบของเครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้จากความเห็นของที่ประชุม ในที่นี้ผู้วิจัยได้จำแนกประเภท ตามลักษณะที่ใช้ในการจัดแสดงแต่ละกลุ่มดังนี้

3.1 นักดนตรี ชายหญิงแต่งเหมือนกัน โดยใช้ชุดสูทประยุกต์ เป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ แบบสูทอาจประยุกต์ชุดการแสดงพื้นเมืองภาคใต้ มาใช้ในการเสริมแต่งตัวเสื้อ เช่น ไหล่ เอว และกระดุมเสื้อ วัสดุที่ใช้ผลิต อาจตัดเย็บด้วยผ้าไทยพื้นบ้านภาคใต้ เช่น ผ้าทอ ผ้าฝ้าย ผ้ามัดย้อม เป็นต้น มีการใช้ผ้าลาย เช่น ผ้าบาติกหรือผ้าปาเต๊ะ มาประดับ ตกแต่งดินแถบ เป็นช่วงช่วง และอาจใช้วัสดุพื้นบ้าน ประดับตกแต่งเพิ่มเติม เพื่อความสวยงามดังภาพประกอบ 38, 39

ชุดนักดนตรีชาย

ภาพประกอบ 38 รูปแบบเครื่องแต่งกาย นักดนตรีชาย

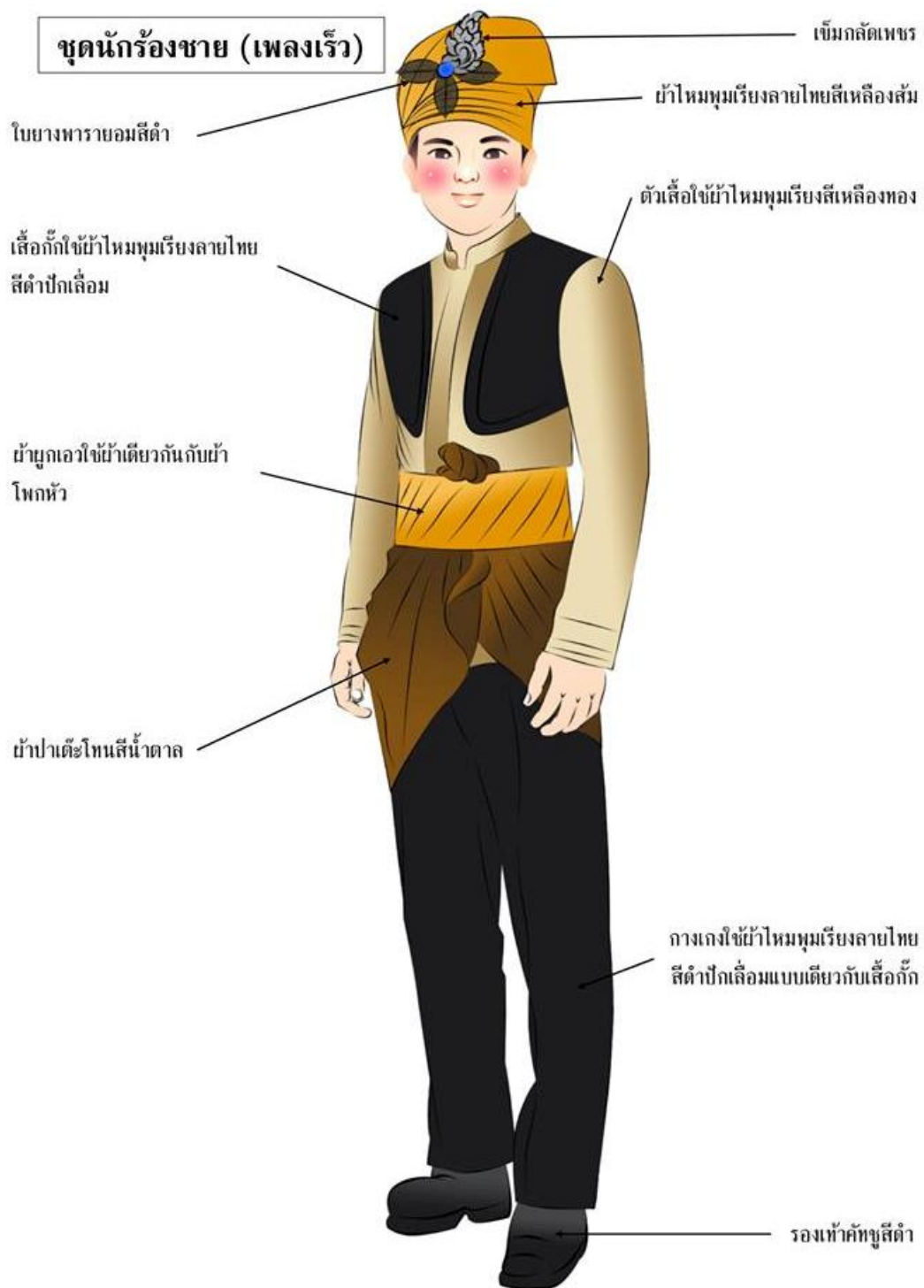
ชุดนักดนตรีหญิง

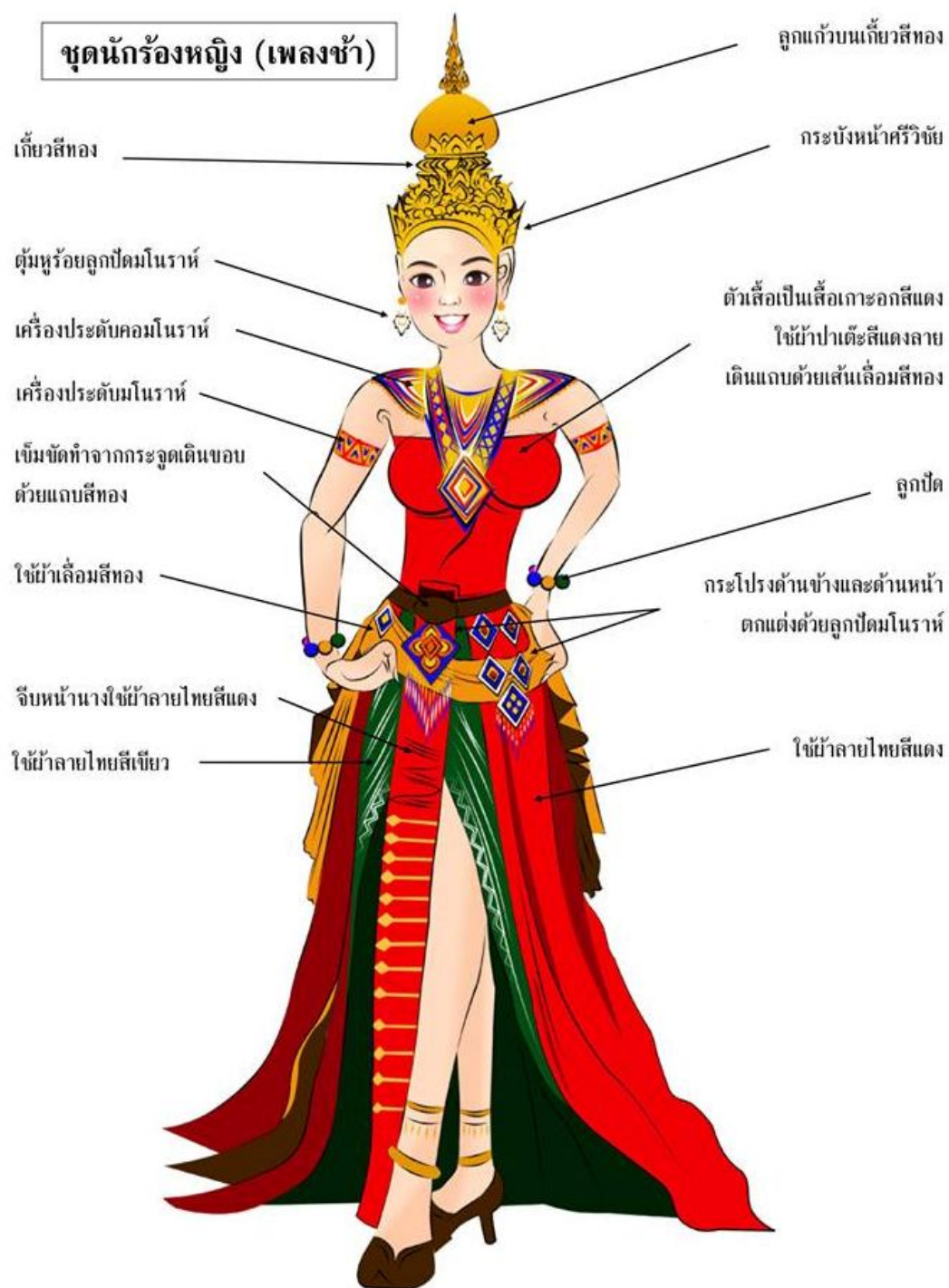
ภาพประกอบ 39 รูปแบบเครื่องแต่งกาย นักดนตรีหญิง

3.2 นักร้อง ลักษณะชุดนักร้องชายเพลงเร็ว ใช้ลักษณะชุดตามแบบมุสลิม ผ้าโพกศีรษะใช้ผ้าไหมพุมเรียงลายไทยสีเหลืองส้ม ประดับด้วยใบยางพาราย้อมสีดำปิดทับด้วยเข็มกลัดเพชร ตัวเสื้อเป็นเสื้อคอตั้งแขนยาวตัดเย็บด้วยผ้าไหมพุมเรียงสีเหลืองทอง เสื้ออกใช้ผ้าไหมพุมเรียงลายไทยสีดำปักเลื่อม กางเกงขายาวตัดเย็บด้วยผ้าไหมพุมเรียงลายไทยสีดำ เติมน้ำเงินสีทองปักเลื่อม ผ้านุ่งปาเต๊ะทับกางเกง ผูกเอวด้วยผ้าไหมพุมเรียงลายไทยสีส้ม ลักษณะชุดนักร้องหญิงเพลงช้า ใช้ชุดราตรียาวเป็นพื้นฐาน ตัดเย็บเป็น 2 ชั้น ด้วยผ้าพื้นเมืองที่มีสีสันสวยงาม ชั้นนอกแยกชั้น ตกแต่งด้วยผ้าลายพื้นเมือง หรือผ้าปาเต๊ะ มีจีบห้อยด้านหน้า และด้านข้างกระโปรง อาจตกแต่งด้วยลูกปัดมโนราห์ ช่วงบนตัดเป็นเสื้อเกาะอกตัดเย็บด้วยผ้าลายพื้นเมือง บนไหล่ประดับด้วย หางมโนราห์ 1 ด้าน บนคอประดับด้วยสังวาล ซึ่งทำจากลูกปัดมโนราห์ ส่วนหัว ประดับด้วย เครื่องประดับศีรษะแบบศรีวิชัย หรือแบบชวา ดังภาพประกอบ 40, 41

ภาพประกอบ 40 รูปแบบเครื่องแต่งกาย นักร้องชาย

ภาพประกอบ 41 รูปแบบเครื่องแต่งกาย นักร้องหญิง

3.3 หางเครื่อง จัดเป็น 2 แบบคือ การแต่งกายของหางเครื่อง สำหรับเพลงช้า และการ แต่งกายของหางเครื่อง สำหรับเพลงเร็ว

หางเครื่อง สำหรับเพลงช้า โครงสร้างหลักของชุดคือ เป็นแบบชุดราตรียาว เช่นเดียวกับหางเครื่องวงดนตรีลูกทุ่งทั่วไป มีการออกแบบสีสันสวยงาม โดยมีการตัดเย็บ ด้วยผ้าพื้นเมืองเป็นส่วนประกอบ อาจให้มีริ้ว หรือสไบเสริมการตัดเย็บด้วย ผ้าปาเต๊ะ ที่มีลวดลาย สีสันที่ดูเด่นสวยงาม ให้มีเครื่องประดับศรีษะ เป็นเครื่องประดับแบบชวา หรือศรีวิชัย อาจมีแถบเลื่อม ลูกปัด หรือใบยางพาราย้อมสี ประดับเพื่อความสวยงามดังภาพประกอบ 42

ชุดหางเครื่องเพลงช้า

ภาพประกอบ 42 รูปแบบเครื่องแต่งกาย หางเครื่องเพลงช้า

หางเครื่อง สำหรับเพลงเร็ว โครงสร้างหลักของชุดคือ เป็นแบบกระโปรงสั้น ตัดเย็บด้วยผ้าบาติก ตกแต่งแถบขึ้นผ้าด้วยผ้าปาเต๊ะ และผ้าลายไทย ประดับด้วยลูกปัด มโนราห์ และใบยางพารา เพิ่มเครื่องประดับชุดด้วยเข็มขัด และผ้าห้อยหน้าแบบ มโนราห์ เครื่องประดับ

ศิริษะ เป็นแบบชาวหรือศรีวิชัย โดยอาจมีการตกแต่งด้วย แถบ เลื่อม ลูกปัด และใบยางพาราย้อม สีสั่งภาพประกอบ 43

ภาพประกอบ 43 รูปแบบเครื่องแต่งกาย หางเครื่องเพลงเรือ

4. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ของภาคใต้

ในส่วนของการข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง เครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ของภาคใต้ผู้เข้าประชุมได้เสนอแนะในเชิงหลักการที่เป็นการ ปรับปรุงในภาพรวม และการปรับปรุงรายละเอียดของเครื่องแต่งกาย แต่ละชุด

4.1 ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ โดยภาพรวม ดังนี้

4.1.1 การกำหนดรูปแบบควรพิจารณาถึงการแต่งกายของคนในภาคใต้ที่ประกอบด้วยชาติพันธุ์ต่าง ๆ เช่นคนพื้นเมืองจีนมลายูชาวกะชาวล ชวาโกเป็นต้นและให้มีส่วนที่เป็นเครื่องแต่งกายของการแสดงพื้นบ้านมาประกอบด้วยเช่นมโนราห์ ลิเกป่า เพลงบอกเป็นต้นรูปแบบที่กำหนดอาจไม่ได้เจาะจงเป็นแบบของส่วนหนึ่งส่วนใดที่เป็นการแต่งกายตามชาติพันธุ์หรือการเล่นพื้นเมืองโดยเฉพาะแต่อาจนำลักษณะเด่นของแต่ละส่วนมาใช้ประกอบเป็นเครื่องแต่งกายหรือเครื่องประดับสำหรับวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้นอกจากนี้อาจใช้สัญลักษณ์ที่เด่น ๆ มาใช้ประกอบด้วยทั้งนี้ให้ครอบคลุมภาคใต้ตอนบนและตอนล่างเครื่องแต่งกายที่ออกแบบมาเมื่อมองเห็นก็สามารถบอกได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ภาคใต้

4.1.2 วัสดุที่ใช้ในการนำมาออกแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ ด้านวัฒนธรรม ของภาคใต้ ในส่วนของผ้า ให้เน้นผ้าพื้นเมือง เช่น ผ้าไหมพุ่มเรียง ผ้าทอเกาะยอ ผ้าทอนาหมื่นศรี ผ้าปาเต๊ะ ผ้าบาติก ส่วนเครื่องประดับ ควรประยุกต์มาจากเครื่องประดับมโนราห์ กระจับปี่ รัดเกล้า ลูกปัด เปลือกหอย ใบไม้เช่น ใบยางพารา ดอกไม้ประจำจังหวัดเช่น ดอกบัวผุด เป็นต้น

4.1.3 การนำเครื่องแต่งกายไปใช้ในการแสดงควรพิจารณาถึงความเหมาะสมกับเนื้อหาของเพลง โดยเฉพาะนักร้องและทางเครื่องให้เน้นความสะดวกในการใช้และคล่องตัวในกรณีที่มีการเคลื่อนไหวในจังหวะเร็วชุดยาวอาจเหมาะสำหรับเพลงช้าส่วนเพลงเร็วควรใช้ชุดสั้นมีจีบรอบหรือผ้าแยกชิ้น

4.1.4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการออกแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้าง เอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ของภาคใต้ ควรมีการส่งเสริมให้ มีการสร้างเอกลักษณ์ที่แสดงความเป็นภาคใต้ ของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนในส่วนอื่นๆอีก เช่นการใช้เครื่องดนตรีภาคใต้ ผสมผสานไปกับดนตรีสากล การจัดทำฉากเวที ที่สะท้อนความเป็นภาคใต้ การแสดงประกอบอื่น ๆ ของวงดนตรีเช่น พิธีกร/โฆษก การแสดงตลก เป็นต้น สิ่งเหล่านี้หากได้มีการนำเอกลักษณ์ภาคใต้ เข้าไปประกอบด้วย ก็จะทำให้วงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน มีความสมบูรณ์ และแสดงให้เห็นความเป็นตัวตนของวงดนตรีภาคใต้ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4.2 ข้อเสนอแนะ เพื่อการบริหารจัดการสำหรับเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ ที่ประชุมได้มีข้อเสนอแนะเชิงหลักการ ที่จะทำให้ผลการวิจัยนี้ นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง และเกิดความยั่งยืน ดังนี้

4.2.1 นำชุดการแสดงที่ได้ออกแบบขึ้น ไปใช้เป็นต้นแบบ ในการจัดการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน เพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชน

4.2.2 ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาต่อยอดเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ของภาคใต้ โดยอาจร่วมกับ สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัด สถาบันอุดมศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการฝึกอบรม เผยแพร่แก่สถานศึกษา ที่จัดทำ วงดนตรีลูกทุ่ง และผู้สนใจทั่วไป

4.2.3 จัดตั้งศูนย์ในการผลิต และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการออกแบบ ตัดเย็บ และแลกเปลี่ยน เครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ของภาคใต้

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงการออกแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ของภาคใต้ ตามต้นแบบที่กำหนดไว้เดิมร่วมกับนักออกแบบ ให้มีความเหมาะสม สวยงาม ตามข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ และขยายผลสู่สถานศึกษา และผู้สนใจ ต่อไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเครื่องแต่งกายวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาความต้องการ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ และเพื่อพัฒนา เครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ของภาคใต้ โดยผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ วิจัยใน 4 จังหวัดภาคใต้ เลือกวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ในระดับภูมิภาคและระดับชาติ จังหวัดละ 2 วง รวม 8 วง และกำหนดขั้นตอนการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่1 ศึกษาประวัติความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของ วงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ ขั้นที่ 3 พัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ โดยการศึกษาเอกสาร สังเกต สัมภาษณ์ และประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยนำเสนอผลการวิจัย ตามขั้นตอนการวิจัยทั้ง 3 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิจัย ประกอบด้วย 4 ประเด็น ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้
3. เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้

สรุปผล

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ ได้ข้อค้นพบตามความมุ่งหมายของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้

ผลการศึกษาประวัติความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้พบว่า โดยภาพรวมได้พัฒนา มาจากเพลงพื้นบ้าน และการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ เช่นเดียวกับวงดนตรีลูกทุ่งภาคอื่น ๆ แต่สิ่งที่สะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ภาคใต้ชัดเจน คือเนื้อหาของบทเพลงที่เป็นภาพสะท้อนด้านครอบครัว

ภาพสะท้อนด้านการศึกษา ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ ภาพสะท้อนด้านการปกครอง ภาพสะท้อนด้านความเชื่อและศาสนา ภาพสะท้อนด้านประเพณี ภาพสะท้อนด้านภาพถิ่นใต้ ภาพสะท้อนด้านศิลปะการแสดงภาคใต้

1.1 ความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน

ผลการศึกษาความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งไทยและวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกศึกษาจากวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน จำนวน 8 วง พบว่าวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนส่วนใหญ่ เริ่มต้นจากการทำวงโยธวาทิต ต่อมาได้มีนักเรียนแสดง และอุปกรณ์จากวงโยธวาทิตมาสร้างเป็นวงดนตรีลูกทุ่ง นักดนตรี นักร้อง และหางเครื่องทั้งหมดเป็นนักเรียนในโรงเรียน ทั้งจากกลุ่มที่เคยฝึกวงโยธวาทิตเดิม และเพิ่มเติมจากนักเรียนที่สนใจ วงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนส่วนใหญ่ จะเริ่มจาก กิจกรรมนักเรียน เพื่อฝึกทักษะ และให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์จนกระทั่งมีการขยายผลสู่การแสดงภายนอก และการเข้าประกวดในรายการ ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ รายการ ชิงช้าสวรรค์ คอนเทสต์ และรายการอื่น ๆ ครูฝึก วงดนตรีเหล่านี้ จะประกอบด้วย ครูดนตรี ครูนาฏศิลป์ และครูอื่น ๆ ที่มีทักษะ และมีความสนใจการแสดงเริ่มจากวงเล็ก ๆ ที่มีนักแสดงเพียง 10 – 15 คน จนปัจจุบันแต่ละวงจะมีนักแสดงรวมกันวงละไม่ต่ำกว่า 40 คน เพลงที่ใช้ในการแสดงส่วนใหญ่ที่นำแสดง มักเป็นเพลงที่จัดการแสดงตามต้นฉบับ ตามสมัยนิยม ซึ่งมีทั้งเพลง ช้า และเพลงเร็ว การเดินทางไปแสดงภายนอก ส่วนใหญ่ใช้ยานพาหนะโรงเรียน หรือเช่ารถไป รายได้จากการแสดงจะส่งบำรุงวง และแบ่งสรรให้นักแสดงตามความเหมาะสม

1.2 เอกลักษณ์ของเครื่องแต่งกาย

การแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน ทั้งนักดนตรี นักร้อง และหางเครื่อง ก็จะยึดรูปแบบการแต่งกายของวงลูกทุ่งอาชีพ โดยฝ่ายชายมักใช้ชุดสากลเป็นพื้นฐาน ฝ่ายหญิงก็ใช้ชุดราตรี หรือตามแฟชั่น เสื้อผ้าส่วนใหญ่จะมีสีสดใส เสื้อผ้ามีนวล มีลวดลาย ปักดิน ติดเลื่อมประดับเพชรพลอย แพรพราว มีเครื่องประดับศีรษะเช่น หมวก ขนนกยูง เป็นต้น บางครั้งก็มีการปรับรูปแบบการแต่งกายให้สอดคล้องกับเนื้อหาของเพลงที่นำเสนอ แต่ก็ยังมีวงลูกทุ่งบางส่วนที่แต่งกายรักษาเอกลักษณ์ของตน เอาไว้ เช่น นักร้องที่มาจากลิเก ก็จะแต่งกายเลียนแบบลิเก นักร้องที่มาจากภูมิภาคต่าง ๆ ก็จะแต่งกาย สื่อให้เห็นที่มาของตน หรือบางทีก็ประยุกต์มาจากการละเล่นพื้นบ้าน

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในระดับประเทศคือ การแต่งกาย ของทั้งนักดนตรี นักร้อง และหางเครื่อง มักจะแต่งตามสมัยนิยม เช่นนุ่งสั้น ใส่ชุดรัดรูป เน้นโชว์สรีระและความเซ็กซี่ ทำให้ภาพลักษณ์ที่ดีของวงดนตรีลูกทุ่งหายไป และอาจแพร่กระจายไปสู่ วงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนในระยะยาว จึงมีการเสนอให้โรงเรียนเอาใจใส่ เครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง โดยเน้นความเป็นไทย เช่นเดียวกับลูกทุ่งบางวงในภาคอีสาน โดยมีการออกแบบเลียนแบบการแสดง ของการละเล่นพื้นเมือง นำผ้าไหมมาตัดเย็บเครื่องแต่งกายในการแสดงของวง จึงมีข้อเสนอให้มีการพัฒนาการแต่งกายของวงดนตรี ลูกทุ่งในโรงเรียน ให้เน้นความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ ทั้งรูปแบบ และวัสดุที่ใช้ในการผลิตที่มีเอกลักษณ์ชัดเจน

2. สภาพปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้

2.1 สภาพปัญหา เครื่องแต่งกายของ วงดนตรีลูกทุ่ง

จากการศึกษาการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนพบว่า ก็เป็นเช่นเดียวกับ วงดนตรีลูกทุ่งทั่วไป ที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างศิลปะพื้นบ้านภาคกลาง ความเป็นสากล และความนิยมตามยุคสมัยที่ปรากฏชัดเจนให้เห็นทั้งด้านรูปแบบ สีสนั และเครื่องประดับต่าง ๆ และมีความเหมือนกันทั้งประเทศ ขาดความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ประการต่อมาคือการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งทั่วไปจะมีลักษณะเกินจริง เน้นความมีสีสันหรูหราจนกระทั่งบางครั้งขาดความสอดคล้องกับเนื้อหาของเพลงที่นำเสนอกับแนวทางการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งแต่ละวง ประการสุดท้าย การแสดงของวงดนตรีลูกทุ่ง ปัจจุบันเน้นการนำเสนอที่สื่อไปในเรื่องเพศ มีการใช้เสื้อผ้าที่รัดรูป นุ่งกระโปรงสั้นโชว์เนื้อหนังมังสา ประกอบกับท่าเต้นที่ยั่วชวน ทำให้เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีแก่เยาวชน จากสภาพปัญหาทั้ง 3 ประการดังกล่าว วงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนจึงควรพัฒนาเครื่องแต่งกายให้เหมาะสม และเป็นเอกลักษณ์ ของภาคใต้ เพื่อเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่อไป

2.2 ความต้องการในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ให้มีมูลค่าเพิ่มของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน

นอกจากจะเป็นสื่อในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน ส่งเสริมความสามารถพิเศษ และให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แล้ว ควรจะมีการพัฒนา ด้านเครื่องแต่งกาย เพื่อปลูกฝังวัฒนธรรมการรักท้องถิ่น และเป็นการเผยแพร่เอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ด้วย โดยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาด้านรูปแบบการแต่งกาย ให้มีการประยุกต์จากการแสดงพื้นเมือง ในด้านวัสดุการผลิตให้ใช้วัสดุในท้องถิ่น ทั้งในด้านผ้าที่ใช้ตัดเย็บ และเครื่องประดับตกแต่ง ในด้านแหล่งผลิต ควรส่งเสริมให้มีการผลิตในท้องถิ่น ในรูปแบบของอุตสาหกรรมครัวเรือน ในด้านการส่งเสริม และเผยแพร่ ควรให้องค์กรที่เกี่ยวข้อง เป็นสื่อกลางในการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ให้การแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งมีลักษณะที่เป็นที่รู้จักและสาธารณชน

2.3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้พบว่า

ได้มีการนำเอกลักษณ์ของภาคใต้ มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง มีเป้าหมาย เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนภาคใต้ และเพื่อเผยแพร่เอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ ให้เป็นที่รู้จักแก่สาธารณชน ได้มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง โดยประยุกต์จากวัฒนธรรมด้านการแต่งกายพื้นเมือง การใช้ผ้าท้องถิ่น เช่นผ้าทอ ผ้าบาติก ผ้าปาเต๊ะ มาตัดเย็บ การประยุกต์จากการแต่งกายของการละเล่นและดนตรีพื้นบ้าน และการประยุกต์ด้านวัฒนธรรมการแต่งกายของเชื้อชาติ ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ เช่นการแต่งกายแบบจีน การแต่งกายแบบมาเลเซีย การแต่งกายของชาวพื้นเมือง เป็นต้น จากข้อเสนอแนะดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำไปเป็นข้อมูล สำคัญ ในการออกแบบ และพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง ในโรงเรียนเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ต่อไป

3. ผลการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้

3.1 ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้สรุปรูปแบบการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ 3 ประเด็น คือ ประเด็นแรก แนวคิดในการพัฒนาเครื่องแต่งกาย วัสดุที่ใช้ในการผลิต เน้นการใช้วัสดุพื้นเมืองที่สื่อความเป็นเอกลักษณ์ภาคใต้ ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ และคำนึงถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประการที่สอง

องค์ประกอบของเครื่องแต่งกาย ทั้งในส่วนเครื่องประดับศีรษะ เครื่องประดับกาย และชุดที่ใช้สวมใส่ เน้นการประยุกต์การแต่งกายของคนพื้นเมืองภาคใต้ และประดับด้วยเครื่องประดับมโนราห์ และระบำศรีวิชัย ประเด็นสุดท้าย คำนึงถึงความพึงพอใจของนักแสดง และเป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้กับวงดนตรีและชุมชน

3.2 ผลการสังเคราะห์ลักษณะและรูปแบบของเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ของภาคใต้ 3 กลุ่ม คือ นักดนตรี นักร้อง และทางเครื่อง ซึ่งจำแนกการออกแบบ ได้ดังนี้

นักดนตรีชาย หญิง แต่งกายเหมือนกัน โดยใช้ชุดสุทมาเป็นพื้นฐานแล้วประดับตกแต่ง ตัดเย็บด้วยผ้าพื้นบ้านภาคใต้

นักร้องหญิง แยกเป็นเพลงช้าและเพลงเร็ว เพลงช้าใช้ชุดราตรียาวเป็นพื้นฐานตัดเย็บ ด้วยผ้าพื้นเมือง ประดับตกแต่งด้วยเครื่องประดับมโนราห์ ส่วนหัวประดับด้วย เครื่องประดับศีรษะแบบศรีวิชัย หรือชวา ส่วนนักร้องหญิงเพลงเร็ว เป็นชุดกระโปรงสั้น ลักษณะผ้าและการตัดเย็บ เช่นเดียวกับเพลงช้า เน้นการแยกชิ้นกระโปรง โดยใช้ผ้าพื้นเมือง นักร้องชายใช้ลักษณะชุด ตามแบบชาวไทยมุสลิมตัดเย็บด้วยผ้าลายพื้นเมืองเน้นสีสันทและรูปแบบ ด้วยสีและลายผ้า ประดับศีรษะด้วย หมวกแบบมุสลิม

ทางเครื่อง ชุดเพลงช้า ใช้แบบชุดราตรียาวเป็นพื้นฐาน ตัดเย็บด้วยผ้าพื้นเมือง เสริมการตัดเย็บด้วยผ้าปาเต๊ะ ใช้เครื่องประดับเป็นลูกปัดมโนราห์ ใบยางพาราย้อมสี หรือวัสดุพื้นบ้าน ชุดเพลงเร็วโครงสร้างของชุด เป็นแบบกระโปรงสั้น ตัดเย็บด้วยผ้าบาติก ตกแต่งแถบขึ้น ด้วยผ้าปาเต๊ะ เพิ่มเครื่องประดับมโนราห์ สวมเครื่องประดับศีรษะแบบศรีวิชัย หรือชวา ติดแถบ เลื่อม ลูกปัด และใบยางพาราย้อมสีโดยผู้วิจัยได้นำหลักการดังกล่าวไปออกแบบเครื่องแต่งกายของ นักร้อง นักดนตรี และทางเครื่องของวงดนตรีลูกทุ่ง และนำแบบที่สร้างขึ้นนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ

3.3 ผลในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบเครื่อง แต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบการแต่งกาย ของวงดนตรีลูกทุ่ง ทั้งในส่วนของนักดนตรี นักร้อง และทางเครื่องจากการศึกษาขั้นต้นผู้เข้าร่วม ประชุม มีความพึงพอใจต่อรูปแบบที่นำเสนอ และเห็นว่ามีเหมาะสมในการนำไปใช้ ในการ จัดการแสดงได้เป็นอย่างดี โดยมีข้อเสนอเพื่อการปรับปรุงดังนี้

3.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไปเพื่อการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อ สร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้สู่ความยั่งยืน มีดังนี้

รูปแบบที่ใช้ ควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ ให้มีส่วนของเครื่องแต่งกายการเล่นพื้นเมือง และอาจนำสัญลักษณ์ประจำจังหวัดมาใช้

วัสดุที่ใช้ในการผลิต ในส่วนของผ้าให้ใช้ผ้าพื้นเมืองเป็นพื้นฐานแล้วประดับ ด้วยเครื่องประดับการเล่นพื้นเมือง ลูกปัด เปลือกหอย ส่วนประกอบของพิซในท้องถิ่น

การนำชุดไปใช้ในการแสดง ควรดูความเหมาะสมกับเนื้อหาของเพลงหรือ เอกลักษณ์ของวงดนตรี โดยเน้นความสะดวกในการใช้ และสามารถออกลีลาในการแสดงได้ โดยชุดไม่ เป็นอุปสรรค

ข้อสังเกตอื่น ๆ ที่ได้มีการเสนอแนะเพิ่มเติม คือควรส่งเสริมให้มีการสร้างเอกลักษณ์ของภาคใต้ ผ่านกิจกรรมอื่น ๆ ของวงดนตรีลูกทุ่ง นอกเหนือจากการแต่งกาย เช่นการใช้เครื่องดนตรีภาคใต้ประกอบวงในการแสดง การแสดงประกอบอื่น ๆ ของวงดนตรี

3.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการบริหารจัดการ เครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้

ที่ประชุมมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในรูปแบบและแนวคิดในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ให้มีการขยายผลสู่ความยั่งยืน ดังนี้ ควรมีการนำชุดที่ออกแบบขึ้นไปใช้ในการแสดง และเผยแพร่ต่อสาธารณชนสร้างความร่วมมือกับองค์กรทางวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการฝึกอบรมเผยแพร่ เพื่อให้มีการต่อยอด เผยแพร่เอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้อย่างเป็นรูปธรรม จัดตั้งศูนย์การผลิต จำหน่ายและแลกเปลี่ยนเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้นำไปปรับปรุง พัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง ที่ได้ออกแบบไว้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อเสนอแนะ จากการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ โดยปรับทั้งในส่วนของโครงสร้างหลัก และส่วนประกอบเพิ่มเติม ให้มีความเหมาะสม สวยงาม เหมาะสมกับการจัดการแสดงต่อไป

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบในการวิจัย 3 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือประวัติความเป็นมา และเอกลักษณ์ของเครื่องแต่งกายสภาพปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกาย และการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้นั้น ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปราย ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้

ผลจากการวิจัย วงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาจากวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน ส่วนใหญ่พัฒนามาจากวงโยธวาทิต โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ เป็นกิจกรรมในการพัฒนานักเรียน ให้กล้าแสดงออก ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และห่างไกลยาเสพติด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการที่โรงเรียนมีวงโยธวาทิต ก็ถือได้ว่ามีต้นทุนด้านนักร้อง และนักดนตรีอยู่แล้วจำนวนหนึ่ง อาจเพิ่มเติมบางส่วนก็สามารถแสดงได้แล้วจึงพัฒนาขึ้นเป็นวงดนตรีได้ไม่ยาก ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นมาของลูกทุ่งในประเทศไทย ซึ่งได้บันทึกไว้ในสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน (2556 : 5) ความว่า การจัด การแสดงของวงดนตรีลูกทุ่ง ได้รับอิทธิพลจากดนตรีตะวันตก ซึ่งเริ่มเข้าสู่ประเทศไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 จากการฝึกทหารของยุโรปซึ่งรัชกาลที่ 6 ได้ทรงบัญญัติให้เรียกการแสดงแบบนี้ว่าวงโยธวาทิต ซึ่งต่อมาได้พัฒนาไปสู่การเป็นวงดนตรีประจำกองทัพ และพัฒนาการเป็นการแสดงทั่วไป เป็นวงดนตรีลูกทุ่งอาชีพ การประกวดก็เป็นอีกส่วนหนึ่ง ที่ทำให้วงดนตรีลูกทุ่งเติบโตและแพร่หลายอย่างรวดเร็ว ถ้าเป็นการประกวดทั่วไป เดิมก็เริ่มจากงานวัด จนพัฒนาสู่ การประกวดในระดับประเทศ ส่วนวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนได้เฟื่องฟูในปัจจุบันก็สืบเนื่องมาจากการประกวดของรายการ ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ซิงช้าสวรรค์ คอนเทสต์ เช่นกัน นักร้องลูกทุ่งหลายคนก็เติบโต

มาจากเวทีประกวดเหล่านี้ และรายการนี้เอง ได้ก่อให้เกิดความตื่นตัวในการส่งเสริมวงดนตรี ลูกทุ่ง ในโรงเรียนขนาดใหญ่ จนถึงปัจจุบันมีวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนทั่วประเทศ รวมกันเป็นจำนวนหลาย ร้อยวง ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนก็คือ การบริหารจัดการวงดนตรียังเป็น ระบบ ที่เป็นความร่วมมือกับภายในโรงเรียน ทั้งผู้ฝึกสอนที่เป็นครูในโรงเรียนและบุคลากรในชุมชนยัง ไม่มีลักษณะการจัดการในเชิงธุรกิจ รายได้จากการแสดงก็จะนำมาใช้ในการบำรุงวง และพัฒนางานให้ เติบโตขึ้นไปเรื่อย ๆ

การแต่งกายของ นักร้อง นักดนตรี และทางเครื่องของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน จากการวิจัยพบว่ามักจะมีรูปแบบตามแนวทางของวงดนตรีลูกทุ่งอาชีพ กล่าวคือนักแสดงชาย จะใช้ ชุดสากลเป็นพื้นฐาน ส่วนนักร้องหญิงจะใช้ชุดราตรีหรือตามแฟชั่น เสื้อผ้าที่ใช้จะมีสีสันสดใส ประดับ ตกแต่งด้วยเลื่อมแวววาว มีเครื่องประดับกายและประดับศีรษะในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ได้ต้นแบบมาจากวงดนตรีลูกทุ่งอาชีพซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลในหนังสือวรรณกรรม เพลงลูกทุ่ง ได้สรุป ไว้ว่าการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง นักร้องชายจะใส่สูท ส่วนชุดของนักร้องหญิง จะมีสีสันสดใส รูปแบบหลากหลาย และมีเครื่องประดับตกแต่ง เพื่อให้ดูสง่าที่สุด เมื่ออยู่บนเวที ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็น ต้นแบบการแต่งกายแบบนี้คือ สุรพล สมบัติเจริญ ในวงดนตรีของเขา ซึ่งสมัยนั้น มีชื่อเสียงมาก จึงได้มีการจัดระบบการแต่งกาย ให้เหมือนวงดนตรีลูกกรุง เพื่อให้เกิดการยอมรับ เช่นเดียวกับดนตรี ลูกกรุง จึงให้นักร้องชายใส่สูท นักร้องหญิงใส่ชุดราตรี เช่นเดียวกับวงดนตรีลูกกรุง จากต้นแบบนี้ก็ได้ ถ่ายทอดสู่วงดนตรีลูกทุ่งในช่วงต่อมา และได้มีการพัฒนาโดยมีการประดับประดา ตกแต่งให้มีความ สวยงาม หรูหราตามลำดับ (จินตนา ดำรงเลิศ. 2553 : 9) วงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน ก็ได้ ยึดถือการแต่งกายตามรูปแบบนี้ แต่ก็มีบ้าง ในบางเพลง ที่ได้ออกแบบการแต่งกายให้สอดคล้องกับ เนื้อเพลง โดยเฉพาะในช่วงที่มีการส่งเข้าประกวด ด้วยเหตุนี้จึงทำให้วงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนต้องเสีย ค่าใช้จ่ายด้านเครื่องแต่งกายสูงมากซึ่งก็เป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของวงดนตรีให้เข้าสู่ มาตรฐาน

2. สภาพปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรี ลูกทุ่งในภาคใต้

จากผลการวิจัยสภาพปัญหาของเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนสรุปได้ 3 ประการ คือ ประการแรก จากการที่วงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน มีการเลียนแบบวงดนตรีลูกทุ่ง อาชีพ จนทำให้ขาดเอกลักษณ์ความเป็นท้องถิ่น ประการที่สอง การที่วงดนตรีลูกทุ่ง เน้นการแต่ง กาย ที่เป็นสากล มีสีสันและหรูหรา มีการประดับตกแต่งเป็นอย่างมาก ทำให้การแต่งกาย มีลักษณะ เกินจริง และห่างไกลกับเนื้อเพลง และบรรยากาศการนำเสนอ ประการที่สามคือ แนวโน้ม ของวงดนตรีลูกทุ่งในปัจจุบัน เน้นการนำเสนอ ที่สื่อไปในเรื่องเพศ มีการแต่งกาย ใช้เสื้อผ้าที่รัดรูป กระโปรงสั้นโชว์เนื้อหนัง มังสา ใช้ท่าเต้นที่ยั่ววน ทำให้เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีแก่เยาวชนในการแต่ง กายของวงดนตรีลูกทุ่งนั้นผลการวิจัยสอดคล้องกับข้อสันนิษฐานของ ศิริพร กรอบทอง (2547 : 303) ระบุว่า การแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง พัฒนามาจากการแสดงพื้นบ้านภาคกลางคือลิเก การแต่ง กายของลิเกจะมีแนวทางเกินจริงมาโดยตลอด กล่าวคือ ไม่ว่า ตัวละครจะยาก ดี มีเงิน ก็จะต้องแต่งกาย มีเครื่องประดับบู๊บายบวมเสื้อผ้าสีฉูดฉาดมันระยับ การแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งจึงสืบทอดลักษณะ เช่นนี้ไว้ด้วย ในส่วนของการแต่งกายที่มีลักษณะล่อแหลมสื่อไปในเรื่องเพศและมีลักษณะยั่ววนนั้น เกิดขึ้นจากธุรกิจเพลงลูกทุ่งที่มีการแข่งขันกันสูงมาก ในปัจจุบันจึงได้มีความพยายามแสวงหาจุดขาย

ของตนเมื่อได้รับความสนใจและได้ผลทางด้านการตลาด จึงมีการเลียนแบบอย่างแพร่หลายกลายเป็นเรื่องปกติ

ในด้านความต้องการในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง จากผลการวิจัยพบว่าวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมีความมุ่งหมายสำคัญคือการพัฒนาผู้เรียน ในด้านการแสดงออก การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในขณะเดียวกันยังต้องการให้นักเรียนชายซึ่ง ในด้านศิลปวัฒนธรรม มีความรักในท้องถิ่นจึงต้องการเผยแพร่ความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ ผ่านการแสดงวงดนตรีลูกทุ่ง ของนักเรียนแนวทางที่น่าเสนอได้ดีคือการแต่งกายที่สะท้อนเอกลักษณ์ของภาคใต้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชลิดา จันทรงาม (2554 : 80-82) ในการศึกษาเอกลักษณ์ของนาฏศิลป์ไทย ที่ปรากฏในการแสดงประกอบนักร้องของวงดนตรีลูกทุ่ง ซึ่งผลจากการวิจัย พบว่าการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่ง ในสถานศึกษาส่งผลกระทบต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรม การแสดงประกอบนักร้องไม่มีรูปแบบที่ตายตัว การนำนาฏศิลป์ไทยมาประกอบ การนำเครื่องแต่งกายนาฏศิลป์มาประยุกต์ ทำให้คุณค่าในการแสดง ลดลง สถานศึกษาจึงควรสร้างภาพลักษณ์ โดยการผสมผสานวัฒนธรรมใหม่เข้ากับวัฒนธรรมดั้งเดิม ประยุกต์การแต่งกายและท่าที่แสดงให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อเป็นการถ่ายทอดเอกลักษณ์ ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ สู่ผู้เรียนโดยตรง

ในประเด็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ จากผลการวิจัยวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน มีความเห็นตรงกันว่า ควร จะได้มีการพัฒนา เครื่องแต่งกายของนักแสดงในวงดนตรีลูกทุ่ง ให้สะท้อนความเป็นตัวตนของภาคใต้ เพื่อจะได้เผยแพร่ วัฒนธรรมภาคใต้ให้เป็นที่ประจักษ์แก่คนทั่วไป โดยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายที่มีส่วนเสริมสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ โดยประยุกต์จากชุดการ แต่งกายพื้นเมือง การใช้ผ้าท้องถิ่น ในการตัดเย็บ การประดับตกแต่งด้วยเครื่องแต่งกายการแสดง พื้นบ้าน เป็นข้อมูลในการออกแบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเทพ บุญจันทร์เพชร (2555 : 110 - 112) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาเครื่องแต่งกาย ศิลปะการแสดงพื้นบ้านของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งพบว่าสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาเครื่องแต่งกายศิลปะการแสดง พื้นบ้านของชาวไทยมุสลิมคือขาดการพัฒนารูปแบบการ แต่งกาย รสนิยมของผู้ชมและสภาพสังคมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลง ความรู้ของผู้ประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย มีจำกัด จึงเห็นสมควรพัฒนาระหว่าง รูปแบบการแต่งกายแบบดั้งเดิมและแบบประยุกต์ขึ้นมาใหม่ ทั้งด้านเครื่องแต่งกาย เครื่องประดับกาย และเครื่องประดับศีรษะโดยพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของคน ในสังคมปัจจุบันผสมผสานกับแบบ ดั้งเดิมเพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ศิลปการแสดงพื้นบ้านของชาวไทยมุสลิมภาคใต้

จากสภาพปัจจุบันปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรี ลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้แสดงให้เห็นว่าการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง ในโรงเรียนปัจจุบันมีปัญหาอยู่จริง ผู้เกี่ยวข้องกับวงดนตรีลูกทุ่งจึงสะท้อนความต้องการให้มีการพัฒนา ให้ดีขึ้น โดยเน้นความเป็นตัวตนของวงดนตรีภาคใต้ทั้งในส่วนของการแต่งกายของนักดนตรีนักร้องและ หางเครื่อง ให้ผู้ชมทั่วไปได้มองเห็นและเข้าใจความเป็นภาคใต้ได้ทันทีข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่อง แต่งกายดังกล่าว จึงเสนอให้ประยุกต์จากการแต่งกายของท้องถิ่นการแสดงพื้นเมืองและการนำวัสดุ อุปกรณ์ ที่ดูเป็นสัญลักษณ์ภาคใต้ไปใช้ในการออกแบบตัดเย็บเพื่อสร้างความรักท้องถิ่นของนักแสดง ในวงดนตรีลูกทุ่งและเป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมภาคใต้สู่สาธารณชนได้เป็นอย่างดี

3. ผลการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้

3.1 ผลการสังเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนในภาคใต้ โดยผู้วิจัยสามารถจำแนกการออกแบบการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งได้ 3 กลุ่ม กลุ่มนักดนตรีจะใช้ชุดเป็น พื้นฐานเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของนักดนตรีลูกทุ่งทั่วไป โดยใช้การตัดเย็บและตกแต่งด้วยผ้าพื้นเมือง ภาคใต้ในกลุ่มนักร้องนักร้องหญิงใช้ชุดราตรียาวและชุดราตรีสั้นเป็นพื้นฐานตัดเย็บด้วยผ้าพื้นเมืองตกแต่งด้วยเครื่องประดับมโนราห์และเพิ่มเครื่องประดับศีรษะแบบศรีวิชัย เพิ่มการประดับตัวชุดด้วยลูกปัดวัสดุพื้นเมืองที่เป็นสัญลักษณ์สื่อเป็นภาคใต้ ส่วนนักร้องชายใช้ชุดการแต่งกายแบบมุสลิมชายเป็นพื้นฐานนำมาประยุกต์โดยการตัดเย็บด้วยผ้าพื้นเมืองทั้งนี้จะเป็นการบูรณาการเครื่องแต่งกายที่เป็นรูปแบบทั่วไปเข้ากับเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์ที่เชื่อว่าความงามเป็นสภาวะสัมพันธ์เป็นสภาวะที่สัมพันธ์ระหว่างวัตถุกับบุคคล (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. 2556 : 1) และรูปแบบความงามแบบหนึ่งคือแบบดัดแปลงศิลปินหรือช่างเชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์ควรมีการตกแต่งเพิ่มเติมให้เหมาะสมสวยงามศิลปินต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ดัดแปลงสร้างรูปทรงใหม่ขึ้นมา (โกสุม สายใจ และคณะ. 2546 : 16) ด้วยแนวคิดนี้ผู้วิจัยจึงนำหลักการมาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนบนพื้นฐานข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์และนำสู่การพิจารณาของผู้เกี่ยวข้องต่อไป

3.2 ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบเครื่องแต่งกายวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้

จากผลการวิจัยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องเห็นด้วยในเชิงหลักการกับการออกแบบตามแนวคิดนี้ และเห็นว่าชุดที่ออกแบบขึ้นมีความเหมาะสมกับการนำไปใช้จัดการแสดงได้เป็นอย่างดี โดยมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและต่อยอดสู่การนำไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อการบริหารจัดการสู่ความยั่งยืน สำหรับการออกแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนารูปแบบเครื่องแต่งกายลักษณะนี้เคยมีมาแล้วหลายวงการ แต่ก็มักจะเป็นแค่การสร้างต้นแบบแล้วก็เลือนหายไปไม่มีการขยายผลและยกระดับสู่ความยั่งยืน สำหรับข้อเสนอแนะจากการประชุมเชิงวิชาการทั้งสองประเด็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

การออกแบบเพิ่มเติมหรือการปรับปรุงแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งควรคำนึงถึงความเป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้โดยสะท้อนภาพการแต่งกายของคนพื้นเมือง การแสดงพื้นบ้านภาคใต้ วัสดุที่ใช้ในการผลิตควรเน้นผ้าทอพื้นเมืองหรือผ้าพิมพ์ซึ่งเป็นงานฝีมือของภาคใต้โดยเฉพาะวัสดุที่ใช้ในการตกแต่งควรพิจารณาจากเครื่องประดับในการแสดงพื้นบ้านภาคใต้และวัสดุที่แสดงความเป็นท้องถิ่นเป็นสำคัญ การนำชุดไปใช้ในการแสดงควรพิจารณาความสอดคล้องกับเนื้อหาของเพลงที่แสดงและคำนึงถึงความคล่องตัวในการเคลื่อนไหวตามจังหวะเพลงของนักแสดง

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อการบริหารจัดการเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่าควรต่อยอดสู่ความยั่งยืน เพื่อไม่ให้ออกแบบครั้งนี้ เป็นแบบไฟไหม้ฟาง ขาดการขยายผลควรจะมีการนำเสนอในเชิงวิชาการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการเผยแพร่สู่สาธารณชนขององค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านวัฒนธรรมและสถาบันอุดมศึกษา ในท้องถิ่น ควรร่วมมือกันในการเผยแพร่ต่อยอดและขยายผลสู่การวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้เป็นฐาน ทั้งนี้อาจส่งเสริมให้มี

การวิจัยและพัฒนาในประเด็นที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่นการใช้ดนตรีพื้นบ้านสอดแทรกในการบรรเลงของวงดนตรีลูกทุ่งตลอดจนการพัฒนา การแต่งกายของชุดการแสดงอื่น ๆ ซึ่งใช้ประกอบในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้

จากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ผ่านชุดการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมีความเหมาะสมอย่างยิ่ง จึงเป็นหน้าที่ของผู้วิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องนำไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติและเผยแพร่ต่อสาธารณชนอย่างกว้างขวาง ประการสำคัญต้องหาวิธีการขยายผลให้แพร่หลายสู่ความยั่งยืนด้วยกระบวนการบริหารจัดการในรูปแบบของความร่วมมือและเครือข่ายจึงจะทำให้การบริหารจัดการเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ภาคใต้บรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริงและมีการขยายผลเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อย่างยั่งยืนในโอกาสต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ ครั้งนี้มีข้อมูลหลายส่วนที่จะได้นำเสนอผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้และเป็นแนวทางในการใช้ประโยชน์ และในการวิจัยต่อไปโดยจะได้นำเสนอตามลำดับ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

หน่วยงานองค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเป็นสื่อสำคัญในการเผยแพร่วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ภายใต้การแสดงได้ หน่วยงานทางด้านวัฒนธรรม ได้แก่ กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสำนัก/สถาบันวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา จึงสามารถใช้เป็นข้อมูลในการเผยแพร่งานด้านเอกลักษณ์ ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ทั้งในส่วนที่เป็นบทความเผยแพร่และส่วน ที่เป็นชิ้นงานตลอดจนเป็นแนวทางในการวิจัยเพื่อต่อยอดและขยายผลการวิจัยแนวนี้อีกต่อไป

1.2 จากผลการวิจัยพบว่าการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้ยังขาดเอกลักษณ์ในด้านการแต่งกาย และขาดแนวทางที่เป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้สถานศึกษาในท้องถิ่นภาคใต้โดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งที่มีวงดนตรีลูกทุ่ง และกำลังจัดตั้งวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนสามารถนำชุดไปใช้ในการจัดการแสดง และเป็นแนวทางผลิตและพัฒนาชุดสำหรับการแสดงแนวนี้อีกเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของโรงเรียน และภาคใต้

1.3 จากผลการวิจัยพบว่าการผลิตชุดการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งสามารถตัดเย็บได้โดยการใช้ผ้าพื้นเมือง และวัสดุตกแต่งที่หาได้ในท้องถิ่นกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้จัดการหรือผู้ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่ง จะได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการแสดงได้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของภาคใต้ ผู้ประกอบการสามารถใช้ประโยชน์ในการผลิตและให้เข้าชุดการแสดงอาจใช้เป็นแนวทางประยุกต์สู่อาชีพของตน เป็นการส่งเสริมอาชีพ ในท้องถิ่นได้อีกทางหนึ่ง

1.4 จากผลการวิจัยพบว่าเครื่องแต่งกายของวงดนตรีที่มีเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้เป็นสื่อสำคัญในการสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นได้ทั้งในส่วนนักแสดงและผู้ชม สื่อมวลชนในท้องถิ่นจึงสามารถใช้เป็นข้อมูลในการเผยแพร่เอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ภาคใต้ผ่านสื่อของตนซึ่งนอกจากจะ

เป็นการเผยแพร่ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวแล้วยังเป็นการสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นให้แก่คนในชุมชนได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งเน้นการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้จากข้อสังเกตของผู้วิจัยและข้อเสนอแนะในการประชุมเชิงปฏิบัติการจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไปดังนี้

2.1 ควรวิจัยปฏิบัติการให้สถานศึกษามีส่วนร่วมขยายผลในการพัฒนาเครื่องแต่งกายให้มีรูปแบบที่หลากหลายโดยแต่ละสถานศึกษาลงมือดำเนินการเอง

2.2 ควรวิจัยพัฒนาการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคอื่น ๆ เช่น ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคอีสาน ต่อไป

2.3 ควรวิจัยพัฒนาประยุกต์ดนตรีพื้นบ้านภาคใต้เพื่อผสมผสานกับดนตรีสากลในการจัดการแสดงวงดนตรีลูกทุ่งของภาคใต้

2.4 ควรวิจัยพัฒนารูปแบบการแสดงหน้าม่านของวงดนตรีลูกทุ่งโดยประยุกต์จากการแสดงพื้นบ้านภาคใต้.

2.5 ควรวิจัยเชิงประเมินในการติดตามผลการนำเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ที่พัฒนาขึ้นในด้านความสำเร็จแลผลข้างเคียงเพื่อ การพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. การศึกษาและการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการแต่งกายยืนเครื่องโขน – ละครุฑ. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2550.
- . การออกแบบเครื่องแต่งกายตามประเพณีตามสมัยประวัติศาสตร์และโบราณคดี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2514.
- . สุนทรียศาสตร์ : ทฤษฎีแห่งวิจิตรศิลปการ. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, 2547.
- . สุนทรียศาสตร์ทฤษฎีแห่งวิจิตรศิลปการ ฉบับที่ 1. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2548.
- กาญจนา สิงห์อุดม. อัตลักษณ์เลขศิลป์ลูกทุ่งไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555.
- เกสร สิทธิหนิว. “จังหวะชีวิตบนถนนดนตรีลูกทุ่ง,” สารคดี. 21(246) : 53 – 76, 2548.
- โกสุม สายใจ และคณะ. สุนทรียภาพของชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2546.
- กระทรวงวัฒนธรรม. นโยบายและยุทธศาสตร์กระทรวงวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงวัฒนธรรม, 2556.
- งามพิศ สัตย์สงวน. การวิจัยทางมานุษยวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- จรรยา โกมรรัตนานนท์. สุนทรียศาสตร์ ปัญหาเบื้องต้นในปรัชญาศิลปะและความงาม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรังสิต, 2540.
- จารุพันธ์ เชาวนดี. การออกแบบเบื้องต้น. เชียงใหม่ : ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.
- จิตตนา จินะภาศ. การออกแบบต้นแบบเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับสำหรับกลุ่มคนแนวฮิปปี้ : กรณีศึกษาในกลุ่มคนแนวฮิปปี้ในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551.
- จินตนา ดำรงค์เลิศ. ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยมและการดำเนินชีวิตของชาวชนบทไทยที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งไทยตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533 ก.
- . วรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533 ข.
- จีระ หงส์ลดารมภ์. “ทฤษฎีมูลค่าเพิ่ม,” Dr.chira's Concepts and Theories. 12 กันยายน 2551. <<http://chiraacademe.com/chiratheory.html>> 26 ธันวาคม 2555.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน : ข้อเสนอทางทฤษฎีในบริบทต่างสังคม. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ บุ๊คเซ็นเตอร์, 2544.
- ชนิดา จันทรงาม. เอกลักษณ์นาฏศิลป์ไทยที่ปรากฏในการแสดงประกอบนักร้องของวงดนตรีลูกทุ่ง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

- ขมนาด กิจจันทร์ และคณะ. สุนทรียภาพของชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม, 2546.
- ชยุต อินพรหม. ทุนทางสังคมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ : กรณีศึกษาสถานวัดตะไหมด ตำบลตะไหมด อำเภอดงหลวง จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.
- ชะวีย์ชัย ภาคินธุ์. สาระที่ถุกมองข้ามทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- ชรินทร์ อินทะสุวรรณ. “ศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ที่ปรากฏ ในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของ ประจวบ วงศ์วิชา,” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏ สงขลา. 4(1) : 25-32 ; มกราคม – มิถุนายน, 2552.
- ญาณวชิระ. ทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับปรัชญาไทย. กรุงเทพฯ : เพรสแอนด์ดีไซด์, 2549.
- ฐิตินัน บ.คอมมอน. “เพลงและอัตลักษณ์วัฒนธรรมชุมชน : จรัลโน้ตเพ็ชรกับบทบาทของนักกรบททางวัฒนธรรมดนตรีล้านนา,” วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิต. 6(2) : 46-53 ; กรกฎาคม, 2555.
- ณัฐกานต์ จิตรวัฒนา. ทุนทางสังคมกับการดำรงอยู่ของชุมชน. กรุงเทพฯ : สถาบันเสริมสร้าง การเรียนรู้ เพื่อชุมชนเป็นสุข, 2546.
- ดาริน ลือนาม. การออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อช่วยอำพรางรูปร่าง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.
- ธงชัย สันติวงษ์. หลักการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2539.
- ธิดารัตน์ พุทธอาสน์. การศึกษากระบวนการออกแบบเครื่องแต่งกายที่สะท้อนอัตลักษณ์เกย์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552.
- ธิดาวรรณ ไพรพุกษ์. พัฒนาการของลิเกกลองยาว บ้านสองห้อง อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2545.
- นภาพรณ หะวานนท์. เอกสารคำสอนวิชาสังคมวิทยา สำหรับการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.
- นันท์ทยา ลำดวน. วรรณคดีการละคร. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์, 2531.
- นินิ เอียวศรีวงศ์. ความหลากหลายของวัฒนธรรมไทย : การท้าทายใหม่ในปัจจุบันและอนาคต ของงานวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป, 2538.
- เนาวรัตน์ เทพศิริ. เครื่องแต่งตัวชุดพระและนางของละครเวที. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- บุญเลิศ พรหมมงคล. การศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตผ้าและเครื่องแต่งกายของอุตสาหกรรม วิชาทอชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2549.
- ประภาศรี ศรีประดิษฐ์. ละครเวทีในจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

- ปรีตรตา เกลิมเผ่า กอนันตกุล. เบิกโรง : ข้อพิจารณานาฏกรรมในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา, 2534.
- ปานฉัตต์ อินทร์คง. เครื่องประดับเงินเอกลักษณ์ล้านนา : การพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- พรเทพ บุญจันทร์เพชร. การพัฒนาเครื่องแต่งกายศิลปะการแสดงพื้นบ้านของไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2555.
- พรเทพ บุญจันทร์เพชร และคณะ. มะโย่ง : กรณีศึกษาคณะเจ้เย่นะห์ แสงตะวัน. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม, 2553.
- พะยอม วงศ์สารศรี และคณะ. การจัดการและการวางแผนธุรกิจ. กรุงเทพฯ : ศรีสยาม พริ้นเตอร์แอนด์แพคค์, 2545.
- พัชรินทร์ สิริสุนทร. สังคมแห่งการเรียนรู้การประยุกต์สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต. พิษณุโลก : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2543.
- พูลพร แสงบางปลา. “7 ขั้นตอน เพื่อการบริหารการทำงานในวัฒนธรรมต่างชั่ว,” วิศวกรรมยานยนต์ ไทย. 2(3) : 14 – 15 ; กรกฎาคม, 2543.
- ภัทรินทร์ ชโลกุล. วิธีการแต่งเครื่องละคร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ภาณุเดช อังกินันท์. วงดนตรีลูกทุ่ง : การกำเนิด การเจริญรุ่งเรือง และการสิ้นสุด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. “สุนทรียศาสตร์ – สุนทรียภาพ,” 14 กรกฎาคม 2556.
<<http://yalor.yru.ac.th/~jara/data/content/aesthetics.htm12lb'sk8>> 2557.
- มานะ อินทรมณี. รายงานวิจัยเรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้านจากวัฒนธรรมแต่งกายของชนเผ่าบนพื้นที่สูง จังหวัดเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์ : คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, 2554.
- ยศ สันตสมบัติ. ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. เชียงใหม่ : นพบุรีการพิมพ์, 2548.
- รวิเทพ มุสิกะปาน. ผู้ทรงอิทธิพลแฟชั่นไทยร่วมสมัย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554.
- รัตนพงศ์ จันทวงษ์. ทุนทางสังคมที่สัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน : กรณีศึกษาตำบลพระประโทน อำเภอมะเมือง จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. นครปฐม : สถาบันราชภัฏนครปฐม, 2546.
- เรณู โกศินานนท์. นาฏดุริยางค์ สืบสานกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2545.
- เรือนขวัญ หุ่นรังใจ. การออกแบบลายผ้ากับรูปลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ : ศึกษาเฉพาะแบบลายผ้าที่เหมาะสมกับรูปลักษณ์เสื้อสำเร็จรูปชายวัยทำงาน. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2555.
- วรฤทธิ โรมรัตนพันธ์. ทุนทางสังคม. กรุงเทพฯ : เดือนตุลา, 2548.

- วฤต วิศรุตเวศม์. แนวทางการพัฒนาเครื่องประดับเงินจากภูมิปัญญาพื้นบ้านเพื่อเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- วิธนะ จุฑะวิภาค. การออกแบบเครื่องประดับ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- วิทยาลัยชุมชนระนอง. ชวนเล่าขานตำนานพัสดราภรณ์. ระนอง : วิทยาลัยชุมชนระนอง, 2555.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. การออกแบบ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2539.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. สุนทรียศาสตร์เพื่อชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สันติศิริการพิมพ์, 2546.
- ศิริพร กรอบทอง. วิวัฒนาการเพลงลูกทุ่งในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : พันธกิจ, 2547.
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เทคนิค 19, 2545.
- สนธิ สมักรการ. การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาการของสังคม. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2540.
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. “ลูกทุ่งไทย” ใน 60 ปี เล่าขานตำนานลูกทุ่งไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542.
- สมนึก อุ่นแก้ว. ทฤษฎีดนตรีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : แอคทีฟพรีน, 2548.
- สมยศ นาวิการ. การพัฒนาองค์กรและการจูงใจ. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2545.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. เพลงลูกทุ่ง. เล่มที่ 13. เรื่องที่ 2 โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2555.
- สายสวรรค์ ขยันยิ่ง. พระราชชายาเจ้าดารารัศมีกับนาฏศิลป์ล้านนา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. “พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534). 10 พฤษภาคม 2549. <http://www.nesdb.go.th/portals/O/news/plan/p6/Mal_1doc> 17 พฤศจิกายน 2556.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. ผ้าไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว, 2542.
- สำนักงานบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 9. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ม.ป.ป. <http://www.inspect_9moe.go.th/economic_king80.htm> 26 กรกฎาคม 2556.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. “คำนิยม” ในเพลงนอกศตวรรษ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : แพร, 2550.
- สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. “โนรา” สารานุกรมภาคใต้ พ.ศ. 2542 เล่ม 1. กรุงเทพฯ : สยามเพรสเม้นท์, 2542.
- สุนันทา โสรจิจ. โซนละคร ฟ้อนรำ และการละเล่นพื้นเมือง. กรุงเทพฯ : พิษณุ, 2516.
- สุพัชรา ศิริวัฒน์. การพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อการจัดการศึกษาด้านอาชีพ : กรณีศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนแขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.
- สุนนมาลย์ นิมนติพันธ์. การละครไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2541.

- สุเมธ ตันติเวชกุล. ใต้เบื้องพระยุคลบาท. กรุงเทพฯ : มติชน, 2543.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. นาฏศิลป์ปริทรรศน์. กรุงเทพฯ : ห้องภาพสุวรรณ, 2543.
- . หลักการแสดงนาฏศิลป์ปริทรรศน์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- โสภณ ศุภวิริยากร. รูปแบบลวดลายผ้าบาติกในจังหวัดกลุ่มอันดามัน. ภูเก็ต : คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2552.
- อเนก รักเงิน. มันแน่นอก ยกออก : กระแสความนิยมเพลงลูกทุ่งบนพื้นที่ปรับเปลี่ยนตัวตนของคนชนบท. ม.ป.ป. <[http:// www.midnight University](http://www.midnightuniversity.com)> 20 มกราคม 2556.
- อภิชัย พันธเสน. สังเคราะห์องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2550.
- อมรา พงศาพิชญ์. วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- อมรา กล้าเจริญ. สุนทรียนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2531.
- อุดม หนูทอง. ดนตรีการละเล่นพื้นบ้านภาคใต้. สงขลา : ศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมภาคใต้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531.
- อุรารมย์ จันทมาลา. การสร้างและพัฒนาเครือข่ายธุรกิจบริการด้านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงในชุมชนอีสาน. วิทยานิพนธ์ ปรัชญา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- Banister, Dance Jaggers. “Native America Dance A Synergy of Dance, Drama and Religion (Hopi Lakota Tiwa Pueblo, Cherokee),” Masters Abstracts International. 64(12) : 30-36, 2001.
- Douglas, Gavin Duncan. State Patronage of Burmese Traditional Music. Washington : University of Washington, 2001.
- Fadzil, Ahmad Badaruddin. “Malasian Songket : Between Traditions,” in Textiles of Asia : A Common Heritage. p.111-119. Thailand : Amarin Printing, 1993.
- Hyman, Randolph-Dalton. “The Self is the Dancer : A Cross Cultural Conceptualization of Dance Education,” Dissertation Abstracts International. 38(06) : 1429-A ; December, 2000.
- Johnton, Bernard and Jean Merrill. Singing the Lives of the Buddha : Lao Folk Opera as Educational Medium. Massachusetts : University of Massachusetts Amherst, 1993.
- Julian, Edge. The Dance of Shiva and Linguistics of Relativity. London : Oxford University Press, 1993.
- Kartiwa, Suwati. The Traditional Weaving of Indonesia, in Textiles of Asia : A Common Heritage. p.95-99. Thailand : Amarin Printing, 1993.

- Mathews, David. "Element of Strong Civil Society and Teath Publk Life : Kettering Foundation, Music Education," Dissertation Abstracts International. 57(05) : 1654-A ; November, 1996.
- Mathur, Ravi. "Lkat and Brocade weves of Lndia," in Textiles of Asia : A Common Heritage. p.77-79. Thailand : Amarin Printing, 1993.
- Naenna, Patricia Cheesman. "Tai Lineage in Textile art," in Textiles of Asia : A Common Heritage. p.40-44. Thailand : Amarin Printing, 1993.
- Nance, Deirdra Rhianna. An Analysis of Fashion and Costume Design Process. North Corolina : North Carolina State University, 2008.
- Nero, Lorraine M. Cataloguing Costume Design from the Trinidad and Tobago Carnival. Trinidad : University of west Indies, 2012
- Park, J.K. The Sociology of Education : A Systematic Analysis. New Jersey : Upper Saddle River, 1997.
- Smend, Rudolf G. Batik : From the Courts of Java and Sumatra. Singapor : Periplus Editions, 2004.
- Sofia, Owen. The Foundation of Social Anthropology. London : Cohen and West, 2004.
- Songsak Prangwatthanakun and Patricia Cheesman Naenn. Textiles of Asia : A Common Heritage. Thailand : Amarin Printing, 1993.
- Willis, Alan. Ca Magazine Toronto. Bloomington : Spring, 1994.

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเครื่องแต่งกายวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาความต้องการ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ และเพื่อพัฒนา เครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ของภาคใต้ โดยผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ วิจัยใน 4 จังหวัดภาคใต้ เลือกวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ในระดับภูมิภาคและระดับชาติ จังหวัดละ 2 วง รวม 8 วง และกำหนดขั้นตอนการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่1 ศึกษาประวัติความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของ วงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ ขั้นที่ 3 พัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ โดยการศึกษาเอกสาร สังเกต สัมภาษณ์ และประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยนำเสนอผลการวิจัย ตามขั้นตอนการวิจัยทั้ง 3 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิจัย ประกอบด้วย 4 ประเด็น ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้
3. เพื่อพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้

สรุปผล

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ ได้ข้อค้นพบตามความมุ่งหมายของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้

ผลการศึกษาประวัติความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้พบว่า โดยภาพรวมได้พัฒนา มาจากเพลงพื้นบ้าน และการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ เช่นเดียวกับวงดนตรีลูกทุ่งภาคอื่น ๆ แต่สิ่งที่สะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ภาคใต้ชัดเจน คือเนื้อหาของบทเพลงที่เป็นภาพสะท้อนด้านครอบครัว

ภาพสะท้อนด้านการศึกษา ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ ภาพสะท้อนด้านการปกครอง ภาพสะท้อนด้านความเชื่อและศาสนา ภาพสะท้อนด้านประเพณี ภาพสะท้อนด้านภาพลักษณ์ได้ ภาพสะท้อนด้านศิลปะการแสดงภาคใต้

1.1 ความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียน

ผลการศึกษาความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งไทยและวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกศึกษาจากวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน จำนวน 8 วง พบว่าวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนส่วนใหญ่ เริ่มต้นจากการทำวงโยธวาทิต ต่อมาได้มีนักเรียนแสดง และอุปกรณ์จากวงโยธวาทิตมาสร้างเป็นวงดนตรีลูกทุ่ง นักดนตรี นักร้อง และหางเครื่องทั้งหมดเป็นนักเรียนในโรงเรียน ทั้งจากกลุ่มที่เคยฝึกวงโยธวาทิตเดิม และเพิ่มเติมจากนักเรียนที่สนใจ วงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนส่วนใหญ่ จะเริ่มจาก กิจกรรมนักเรียน เพื่อฝึกทักษะ และให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์จนกระทั่งมีการขยายผลสู่การแสดงภายนอก และการเข้าประกวดในรายการ ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ รายการ ชิงช้าสวรรค์ คอนเทสต์ และรายการอื่น ๆ ครูฝึก วงดนตรีเหล่านี้ จะประกอบด้วย ครูดนตรี ครูนาฏศิลป์ และครูอื่น ๆ ที่มีทักษะ และมีความสนใจการแสดงเริ่มจากวงเล็ก ๆ ที่มีนักแสดงเพียง 10 – 15 คน จนปัจจุบันแต่ละวงจะมีนักแสดงรวมกันวงละไม่ต่ำกว่า 40 คน เพลงที่ใช้ในการแสดงส่วนใหญ่ที่นำมาแสดง มักเป็นเพลงที่จัดการแสดงตามต้นฉบับ ตามสมัยนิยม ซึ่งมีทั้งเพลง ช้า และเพลงเร็ว การเดินทางไปแสดงภายนอก ส่วนใหญ่ใช้ยานพาหนะโรงเรียน หรือเช่ารถไป รายได้จากการแสดงจะส่งบำรุงวง และแบ่งสรรให้แก่นักแสดงตามความเหมาะสม

1.2 เอกลักษณ์ของเครื่องแต่งกาย

การแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน ทั้งนักดนตรี นักร้อง และหางเครื่อง ก็จะยึดรูปแบบการแต่งกายของวงลูกทุ่งอาชีพ โดยฝ่ายชายมักใช้ชุดสากลเป็นพื้นฐาน ฝ่ายหญิงก็ใช้ชุดราตรี หรือตามแฟชั่น เสื้อผ้าส่วนใหญ่จะมีสีสดใส เสื้อผ้ามีนวล มีลวดลาย ปักดิ้น ติดเลื่อมประดับเพชรพลอย แพรพราว มีเครื่องประดับศีรษะเช่น หมวก ขนนกยูง เป็นต้น บางครั้งก็มีการปรับรูปแบบการแต่งกายให้สอดคล้องกับเนื้อหาของเพลงที่นำเสนอ แต่ก็มีนักร้องลูกทุ่งบางส่วนที่แต่งกายรักษาเอกลักษณ์ของตน เอาไว้ เช่น นักร้องที่มาจากลิเก ก็จะแต่งกายเลียนแบบลิเก นักร้องที่มาจากภูมิภาคต่าง ๆ ก็จะแต่งกาย สื่อให้เห็นที่มาของตน หรือบางทีก็ประยุกต์มาจากการละเล่นพื้นบ้าน

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในระดับประเทศคือ การแต่งกาย ของทั้งนักดนตรี นักร้อง และหางเครื่อง มักจะแต่งตามสมัยนิยม เช่นนุ่งสั้น ใส่ชุดรัดรูป เน้นโชว์สรีระและความเซ็กซี่ ทำให้ภาพลักษณ์ที่ดีของวงดนตรีลูกทุ่งหายไป และอาจแพร่กระจายไปสู่ วงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนในระยะยาว จึงมีการเสนอให้โรงเรียนเอาใจใส่ เครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง โดยเน้นความเป็นไทย เช่นเดียวกับลูกทุ่งบางวงในภาคอีสาน โดยมีการออกแบบเปลี่ยนการ แสดง ของการละเล่นพื้นเมือง นำผ้าไหมมาตัดเย็บเครื่องแต่งกายในการแสดงของวง จึงมีข้อเสนอ ให้มีการพัฒนาการแต่งกายของวงดนตรี ลูกทุ่งในโรงเรียน ให้เน้นความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ ทั้งรูปแบบ และวัสดุที่ใช้ในการผลิตที่มีเอกลักษณ์ชัดเจน

2. สภาพปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้

2.1 สภาพปัญหา เครื่องแต่งกายของ วงดนตรีลูกทุ่ง

จากการศึกษาการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนพบว่า ก็เป็นเช่นเดียวกับ วงดนตรีลูกทุ่งทั่วไป ที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างศิลปะพื้นบ้านภาคกลาง ความเป็นสากล และความนิยมตามยุคสมัยที่ปรากฏชัดเจนให้เห็นทั้งด้านรูปแบบ สีสนั และเครื่องประดับต่าง ๆ และมีความเหมือนกันทั้งประเทศ ขาดความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ประการต่อมาคือการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งทั่วไปจะมีลักษณะเกินจริง เน้นความมีสีสันหรูหราจนกระทั่งบางครั้งขาดความสอดคล้องกับเนื้อหาของเพลงที่นำเสนอกับแนวทางการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งแต่ละวง ประการสุดท้าย การแสดงของวงดนตรีลูกทุ่ง ปัจจุบันเน้นการนำเสนอที่สื่อไปในเรื่องเพศ มีการใช้เสื้อผ้าที่รัดรูป นุ่งกระโปรงสั้นโชว์เนื้อหนังมังสา ประกอบกับท่าเต้นที่ยั่วชวน ทำให้เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีแก่เยาวชน จากสภาพปัญหาทั้ง 3 ประการดังกล่าว วงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนจึงควรพัฒนาเครื่องแต่งกายให้เหมาะสม และเป็นเอกลักษณ์ ของภาคใต้ เพื่อเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่อไป

2.2 ความต้องการในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ให้มีมูลค่าเพิ่มของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน

นอกจากจะเป็นสื่อในการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน ส่งเสริมความสามารถพิเศษ และให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แล้ว ควรจะมีการพัฒนา ด้านเครื่องแต่งกาย เพื่อปลูกฝังวัฒนธรรมการรักท้องถิ่น และเป็นการเผยแพร่เอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ด้วย โดยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาด้านรูปแบบการแต่งกาย ให้มีการประยุกต์จากการแสดงพื้นเมือง ในด้านวัสดุการผลิตให้ใช้วัสดุในท้องถิ่น ทั้งในด้านผ้าที่ใช้ตัดเย็บ และเครื่องประดับตกแต่ง ในด้านแหล่งผลิต ควรส่งเสริมให้มีการผลิตในท้องถิ่น ในรูปแบบของอุตสาหกรรมครัวเรือน ในด้านการส่งเสริม และเผยแพร่ ควรให้องค์กรที่เกี่ยวข้อง เป็นสื่อกลางในการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ให้การแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งมีลักษณะที่เป็นที่รู้จักและสาธารณชน

2.3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้พบว่า

ได้มีการนำเอกลักษณ์ของภาคใต้ มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง มีเป้าหมาย เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนภาคใต้ และเพื่อเผยแพร่เอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ ให้เป็นที่รู้จักแก่สาธารณชน ได้มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง โดยประยุกต์จากวัฒนธรรมด้านการแต่งกายพื้นเมือง การใช้ผ้าท้องถิ่น เช่นผ้าทอ ผ้าบาติก ผ้าปาเต๊ะ มาตัดเย็บ การประยุกต์จากการแต่งกายของการละเล่นและดนตรีพื้นบ้าน และการประยุกต์ด้านวัฒนธรรมการแต่งกายของเชื้อชาติ ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ เช่นการแต่งกายแบบจีน การแต่งกายแบบมาเลเซีย การแต่งกายของชาวพื้นเมือง เป็นต้น จากข้อเสนอแนะดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำไปเป็นข้อมูล สำคัญ ในการออกแบบ และพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง ในโรงเรียนเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ต่อไป

3. ผลการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้

3.1 ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้สรุปรูปแบบการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ 3 ประเด็น คือ ประเด็นแรก แนวคิดในการพัฒนาเครื่องแต่งกาย วัสดุที่ใช้ในการผลิต เน้นการใช้วัสดุพื้นเมืองที่สื่อความเป็นเอกลักษณ์ภาคใต้ ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ และคำนึงถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประการที่สอง

องค์ประกอบของเครื่องแต่งกาย ทั้งในส่วนเครื่องประดับศีรษะ เครื่องประดับกาย และชุดที่ใช้สวมใส่ เน้นการประยุกต์การแต่งกายของคนพื้นเมืองภาคใต้ และประดับด้วยเครื่องประดับมโนราห์ และระบำศรีวิชัย ประเด็นสุดท้าย คำนึงถึงความพึงพอใจของนักแสดง และเป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้กับวงดนตรีและชุมชน

3.2 ผลการสังเคราะห์ลักษณะและรูปแบบของเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ของภาคใต้ 3 กลุ่ม คือ นักดนตรี นักร้อง และทางเครื่อง ซึ่งจำแนกการออกแบบ ได้ดังนี้

นักดนตรีชาย หญิง แต่งกายเหมือนกัน โดยใช้ชุดสุทมาเป็นพื้นฐานแล้วประดับตกแต่ง ตัดเย็บด้วยผ้าพื้นบ้านภาคใต้

นักร้องหญิง แยกเป็นเพลงช้าและเพลงเร็ว เพลงช้าใช้ชุดราตรียาวเป็นพื้นฐานตัดเย็บ ด้วยผ้าพื้นเมือง ประดับตกแต่งด้วยเครื่องประดับมโนราห์ ส่วนหัวประดับด้วย เครื่องประดับศีรษะแบบศรีวิชัย หรือชวา ส่วนนักร้องหญิงเพลงเร็ว เป็นชุดกระโปรงสั้น ลักษณะผ้าและการตัดเย็บ เช่นเดียวกับเพลงช้า เน้นการยกขึ้นกระโปรง โดยใช้ผ้าพื้นเมือง นักร้องชายใช้ลักษณะชุด ตามแบบชาวไทยมุสลิมตัดเย็บด้วยผ้าลายพื้นเมืองเน้นสีสันทและรูปแบบ ด้วยสีและลายผ้า ประดับศีรษะด้วยหมวกแบบมุสลิม

ทางเครื่อง ชุดเพลงช้า ใช้แบบชุดราตรียาวเป็นพื้นฐาน ตัดเย็บด้วยผ้าพื้นเมือง เสริมการตัดเย็บด้วยผ้าปาเต๊ะ ใช้เครื่องประดับเป็นลูกปัดมโนราห์ ใบยางพาราย้อมสี หรือวัสดุพื้นบ้าน ชุดเพลงเร็วโครงสร้างของชุด เป็นแบบกระโปรงสั้น ตัดเย็บด้วยผ้าบาติก ตกแต่งแถบขึ้นด้วยผ้าปาเต๊ะ เพิ่มเครื่องประดับมโนราห์ สวมเครื่องประดับศีรษะแบบศรีวิชัย หรือชวา ติดแถบเลื่อม ลูกปัด และใบยางพาราย้อมสีโดยผู้วิจัยได้นำหลักการดังกล่าวไปออกแบบเครื่องแต่งกายของ นักร้อง นักดนตรี และทางเครื่องของวงดนตรีลูกทุ่ง และนำแบบที่สร้างขึ้นนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ

3.3 ผลในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง ทั้งในส่วนของนักดนตรี นักร้อง และทางเครื่องจากการศึกษาขั้นต้นผู้เข้าร่วมประชุม มีความพึงพอใจต่อรูปแบบที่นำเสนอ และเห็นว่ามีเหมาะสมในการนำไปใช้ ในการจัดการแสดงได้เป็นอย่างดี โดยมีข้อเสนอเพื่อการปรับปรุงดังนี้

3.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไปเพื่อการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้สู่ความยั่งยืน มีดังนี้

รูปแบบที่ใช้ ควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ ให้มีส่วนของเครื่องแต่งกายการเล่นพื้นเมือง และอาจนำสัญลักษณ์ประจำจังหวัดมาใช้

วัสดุที่ใช้ในการผลิต ในส่วนของผ้าให้ใช้ผ้าพื้นเมืองเป็นพื้นฐานแล้วประดับด้วยเครื่องประดับการเล่นพื้นเมือง ลูกปัด เปลือกหอย ส่วนประกอบของพืชในท้องถิ่น

การนำชุดไปใช้ในการแสดง ควรดูความเหมาะสมกับเนื้อหาของเพลงหรือเอกลักษณ์ของวงดนตรี โดยเน้นความสะดวกในการใช้ และสามารถออกลีลาในการแสดงได้ โดยชุดไม่เป็นอุปสรรค

ข้อสังเกตอื่น ๆ ที่ได้มีการเสนอแนะเพิ่มเติม คือควรส่งเสริมให้มีการสร้างเอกลักษณ์ของภาคได้ ผ่านกิจกรรมอื่น ๆ ของวงดนตรีลูกทุ่ง นอกเหนือจากการแต่งกาย เช่นการใช้เครื่องดนตรีภาคได้ประกอบวงในการแสดง การแสดงประกอบอื่น ๆ ของวงดนตรี

3.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการบริหารจัดการ เครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้

ที่ประชุมมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในรูปแบบและแนวคิดในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ให้มีการขยายผลสู่ความยั่งยืน ดังนี้ ควรมีการนำชุดที่ออกแบบขึ้นไปใช้ในการแสดง และเผยแพร่ต่อสาธารณชนสร้างความร่วมมือกับองค์กรทางวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการฝึกอบรม เผยแพร่ เพื่อให้มีการต่อยอด เผยแพร่เอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้อย่างเป็นรูปธรรม จัดตั้งศูนย์การผลิต จำหน่ายและแลกเปลี่ยนเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้นำไปปรับปรุง พัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง ที่ได้ออกแบบไว้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อเสนอแนะ จากการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ โดยปรับทั้งในส่วนของโครงสร้างหลัก และส่วนประกอบเพิ่มเติม ให้มีความเหมาะสม สวยงาม เหมาะสมกับการจัดการแสดงต่อไป

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบในการวิจัย 3 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือประวัติความเป็นมา และเอกลักษณ์ของเครื่องแต่งกายสภาพปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกาย และการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้นั้น ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปราย ดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้

ผลจากการวิจัย วงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาจากวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน ส่วนใหญ่พัฒนามาจากวงโยธวาทิต โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ เป็นกิจกรรมในการพัฒนา นักเรียน ให้กล้าแสดงออก ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และห่างไกลยาเสพติด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการที่โรงเรียนมีวงโยธวาทิต ก็ถือได้ว่ามีต้นทุนด้านนักร้อง และนักดนตรีอยู่แล้วจำนวนหนึ่ง อาจเพิ่มเติมบางส่วนก็สามารถแสดงได้แล้วจึงพัฒนาขึ้นเป็นวงดนตรีได้ไม่ยาก ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นมาของลูกทุ่งในประเทศไทย ซึ่งได้บันทึกไว้ในสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน (2556 : 5) ความว่า การจัด การแสดงของวงดนตรีลูกทุ่ง ได้รับอิทธิพลจากดนตรีตะวันตก ซึ่งเริ่มเข้าสู่ประเทศไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 จากการฝึกทหารของยุโรปซึ่งรัชกาลที่ 6 ได้ทรงบัญญัติให้เรียกการแสดงแบบนี้ว่าวงโยธวาทิต ซึ่งต่อมาได้พัฒนาไปสู่การเป็นวงดนตรีประจำกองทัพ และพัฒนาการเป็นการแสดงทั่วไป เป็นวงดนตรีลูกทุ่งอาชีพ การประกวดก็เป็นอีกส่วนหนึ่ง ที่ทำให่วงดนตรีลูกทุ่งเติบโต และแพร่หลายอย่างรวดเร็ว ถ้าเป็นการประกวดทั่วไป เดิมก็เริ่มจากงานวัด จนพัฒนาสู่ การประกวดในระดับประเทศ ส่วนวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียนได้เฟื่องฟูในปัจจุบันก็สืบเนื่องมาจากการประกวดของรายการ ยามาฮ่า ลูกทุ่ง คอนเทสต์ ชิงช้าสวรรค์ คอนเทสต์ เช่นกัน นักร้องลูกทุ่งหลายคนก็เติบโต

มาจากเวทีประกวดเหล่านี้ และรายการนี้เอง ได้ก่อให้เกิดความตื่นตัวในการส่งเสริมวงดนตรี ลูกทุ่ง ในโรงเรียนขนาดใหญ่ จนถึงปัจจุบันมีวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนทั่วประเทศ รวมกันเป็นจำนวนหลาย ร้อยวง ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนก็คือ การบริหารจัดการวงดนตรียังเป็น ระบบ ที่เป็นความร่วมมือกับภายในโรงเรียน ทั้งผู้ฝึกสอนที่เป็นครูในโรงเรียนและบุคลากรในชุมชนยัง ไม่มีลักษณะการจัดการในเชิงธุรกิจ รายได้จากการแสดงก็จะนำมาใช้ในการบำรุงวง และพัฒนางานให้ เติบโตขึ้นไปเรื่อย ๆ

การแต่งกายของ นักร้อง นักดนตรี และทางเครื่องของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน จากการวิจัยพบว่ามักจะมีรูปแบบตามแนวทางของวงดนตรีลูกทุ่งอาชีพ กล่าวคือนักแสดงชาย จะใช้ ชุดสากลเป็นพื้นฐาน ส่วนนักร้องหญิงจะใช้ชุดราตรีหรือตามแฟชั่น เสื้อผ้าที่ใช้จะมีสีสันสดใส ประดับ ตกแต่งด้วยเลื่อมแวววาว มีเครื่องประดับกายและประดับศีรษะในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ได้ต้นแบบมาจากวงดนตรีลูกทุ่งอาชีพซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลในหนังสือวรรณกรรม เพลงลูกทุ่ง ได้สรุป ไว้ว่าการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง นักร้องชายจะใส่สูท ส่วนชุดของนักร้องหญิง จะมีสีสันสดใส รูปแบบหลากหลาย และมีเครื่องประดับตกแต่ง เพื่อให้ดูสง่าที่สุด เมื่ออยู่บนเวที ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็น ต้นแบบการแต่งกายแบบนี้คือ สุรพล สมบัติเจริญ ในวงดนตรีของเขา ซึ่งสมัยนั้น มีชื่อเสียงมาก จึงได้มีการจัดระบบการแต่งกาย ให้เหมือนวงดนตรีลูกกรุง เพื่อให้เกิดการยอมรับ เช่นเดียวกับดนตรี ลูกกรุง จึงให้นักร้องชายใส่สูท นักร้องหญิงใส่ชุดราตรี เช่นเดียวกับวงดนตรีลูกกรุง จากต้นแบบนี้ก็ได้ ถ่ายทอดสู่วงดนตรีลูกทุ่งในช่วงต่อมา และได้มีการพัฒนาโดยมีการประดับประดา ตกแต่งให้มีความ สวยงาม หรูหราตามลำดับ (จินตนา ดำรงเลิศ. 2553 : 9) วงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน ก็ได้ ยึดถือการแต่งกายตามรูปแบบนี้ แต่ก็มีบ้าง ในบางเพลง ที่ได้ออกแบบการแต่งกายให้สอดคล้องกับ เนื้อเพลง โดยเฉพาะในช่วงที่มีการส่งเข้าประกวด ด้วยเหตุนี้จึงทำให้วงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนต้องเสีย ค่าใช้จ่ายด้านเครื่องแต่งกายสูงมากซึ่งก็เป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของวงดนตรีให้เข้าสู่ มาตรฐาน

2. สภาพปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรี ลูกทุ่งในภาคใต้

จากผลการวิจัยสภาพปัญหาของเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนสรุปได้ 3 ประการ คือ ประการแรก จากการที่วงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน มีการเลียนแบบวงดนตรีลูกทุ่ง อาชีพ จนทำให้ขาดเอกลักษณ์ความเป็นท้องถิ่น ประการที่สอง การที่วงดนตรีลูกทุ่ง เน้นการแต่ง กาย ที่เป็นสากล มีสีสันและหรูหรา มีการประดับตกแต่งเป็นอย่างมาก ทำให้การแต่งกาย มีลักษณะ เกินจริง และห่างไกลกับเนื้อเพลง และบรรยากาศการนำเสนอ ประการที่สามคือ แนวโน้ม ของวงดนตรีลูกทุ่งในปัจจุบัน เน้นการนำเสนอ ที่สื่อไปในเรื่องเพศ มีการแต่งกาย ใช้เสื้อผ้าที่รัดรูป กระโปรงสั้นโชว์เนื้อหนัง มังสา ใช้ท่าเต้นที่ยั่วยวน ทำให้เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีแก่เยาวชนในการแต่ง กายของวงดนตรีลูกทุ่งนั้นผลการวิจัยสอดคล้องกับข้อสันนิษฐานของ ศิริพร กรอบทอง (2547 : 303) ระบุว่า การแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง พัฒนามาจากการแสดงพื้นบ้านภาคกลางคือลิเก การแต่ง กายของลิเกจะมีแนวทางเกินจริงมาโดยตลอด กล่าวคือ ไม่ว่า ตัวละครจะยาก ดี มีเงิน ก็แต่งกาย มีเครื่องประดับบูบวบสวมเสื้อผ้าสีฉูดฉาดมันระยับ การแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งจึงสืบทอดลักษณะ เช่นนี้ไว้ด้วย ในส่วนของการแต่งกายที่มีลักษณะล่อแหลมส่อไปในเรื่องเพศและมีลักษณะยั่วยวนนั้น เกิดขึ้นจากธุรกิจเพลงลูกทุ่งที่มีการแข่งขันกันสูงมาก ในปัจจุบันจึงได้มีความพยายามแสวงหาจุดขาย

ของตนเมื่อได้รับความสนใจและได้ผลทางด้านการตลาด จึงมีการเลียนแบบอย่างแพร่หลายกลายเป็นเรื่องปกติ

ในด้านความต้องการในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง จากผลการวิจัยพบว่าวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมีความมุ่งหมายสำคัญคือการพัฒนาผู้เรียน ในด้านการแสดงออก การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในขณะเดียวกันยังต้องการให้นักเรียนชายซึ่ง ในด้านศิลปวัฒนธรรม มีความรักในท้องถิ่นจึงต้องการเผยแพร่ความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ ผ่านการแสดงวงดนตรีลูกทุ่ง ของนักเรียนแนวทางที่น่าเสนอได้ดีคือการแต่งกายที่สะท้อนเอกลักษณ์ของภาคใต้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชลิดา จันทรงาม (2554 : 80-82) ในการศึกษาเอกลักษณ์ของนาฏศิลป์ไทย ที่ปรากฏในการแสดงประกอบนักร้องของวงดนตรีลูกทุ่ง ซึ่งผลจากการวิจัย พบว่าการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่ง ในสถานศึกษาส่งผลกระทบต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรม การแสดงประกอบนักร้องไม่มีรูปแบบที่ตายตัว การนำนาฏศิลป์ไทยมาประกอบ การนำเครื่องแต่งกายนาฏศิลป์มาประยุกต์ ทำให้คุณค่าในการแสดง ลดลง สถานศึกษาจึงควรสร้างภาพลักษณ์ โดยการผสมผสานวัฒนธรรมใหม่เข้ากับวัฒนธรรมดั้งเดิม ประยุกต์การแต่งกายและท่าที่แสดงให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อเป็นการถ่ายทอดเอกลักษณ์ ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ สู่ผู้เรียนโดยตรง

ในประเด็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ จากผลการวิจัยวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียน มีความเห็นตรงกันว่า ควร จะได้มีการพัฒนา เครื่องแต่งกายของนักแสดงในวงดนตรีลูกทุ่ง ให้สะท้อนความเป็นตัวตนของภาคใต้ เพื่อจะได้เผยแพร่ วัฒนธรรมภาคใต้ให้เป็นที่ประจักษ์แก่คนทั่วไป โดยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายที่มีส่วนเสริมสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ โดยประยุกต์จากชุดการ แต่งกายพื้นเมือง การใช้ผ้าท้องถิ่น ในการตัดเย็บ การประดับตกแต่งด้วยเครื่องแต่งกายการแสดง พื้นบ้าน เป็นข้อมูลในการออกแบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเทพ บุญจันทร์เพชร (2555 : 110 - 112) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาเครื่องแต่งกาย ศิลปะการแสดงพื้นบ้านของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งพบว่าสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาเครื่องแต่งกายศิลปะการแสดง พื้นบ้านของชาวไทยมุสลิมคือขาดการพัฒนารูปแบบการ แต่งกาย รสนิยมของผู้ชมและสภาพสังคมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลง ความรู้ของผู้ประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย มีจำกัด จึงเห็นสมควรพัฒนาระหว่าง รูปแบบการแต่งกายแบบดั้งเดิมและแบบประยุกต์ขึ้นมาใหม่ ทั้งด้านเครื่องแต่งกาย เครื่องประดับกาย และเครื่องประดับศีรษะโดยพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของคน ในสังคมปัจจุบันผสมผสานกับแบบ ดั้งเดิมเพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ศิลปการแสดงพื้นบ้านของชาวไทยมุสลิมภาคใต้

จากสภาพปัจจุบันปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรี ลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้แสดงให้เห็นว่าการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง ในโรงเรียนปัจจุบันมีปัญหาอยู่จริง ผู้เกี่ยวข้องกับวงดนตรีลูกทุ่งจึงสะท้อนความต้องการให้มีการพัฒนา ให้ดีขึ้น โดยเน้นความเป็นตัวตนของวงดนตรีภาคใต้ทั้งในส่วนของการแต่งกายของนักดนตรีนักร้องและ หางเครื่อง ให้ผู้ชมทั่วไปได้มองเห็นและเข้าใจความเป็นภาคใต้ได้ทันทีข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่อง แต่งกายดังกล่าว จึงเสนอให้ประยุกต์จากการแต่งกายของท้องถิ่นการแสดงพื้นเมืองและการนำวัสดุ อุปกรณ์ ที่ดูเป็นสัญลักษณ์ภาคใต้ไปใช้ในการออกแบบตัดเย็บเพื่อสร้างความรักท้องถิ่นของนักแสดง ในวงดนตรีลูกทุ่งและเป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมภาคใต้สู่สาธารณชนได้เป็นอย่างดี

3. ผลการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้

3.1 ผลการสังเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนในภาคใต้ โดยผู้วิจัยสามารถจำแนกการออกแบบการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งได้ 3 กลุ่ม กลุ่มนักดนตรีจะใช้ชุดเป็น พื้นฐานเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของนักดนตรีลูกทุ่งทั่วไป โดยใช้การตัดเย็บและตกแต่งด้วยผ้าพื้นเมือง ภาคใต้ในกลุ่มนักร้องนักร้องหญิงใช้ชุดราตรียาวและชุดราตรีสั้นเป็นพื้นฐานตัดเย็บด้วยผ้าพื้นเมืองตกแต่งด้วยเครื่องประดับมโนราห์และเพิ่มเครื่องประดับศีรษะแบบศรีวิชัย เพิ่มการประดับตัวชุดด้วยลูกปัดวัสดุพื้นเมืองที่เป็นสัญลักษณ์สื่อเป็นภาคใต้ ส่วนนักร้องชายใช้ชุดการแต่งกายแบบมุสลิมชายเป็นพื้นฐานนำมาประยุกต์โดยการตัดเย็บด้วยผ้าพื้นเมืองทั้งนี้จะเป็นการบูรณาการเครื่องแต่งกายที่เป็นรูปแบบทั่วไปเข้ากับเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์ที่เชื่อว่าความงามเป็นสภาวะสัมพันธ์เป็นสภาวะที่สัมพันธ์ระหว่างวัตถุกับบุคคล (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. 2556 : 1) และรูปแบบความงามแบบหนึ่งคือแบบดัดแปลงศิลปินหรือช่างเชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์ควรมีการตกแต่งเพิ่มเติมให้เหมาะสมสวยงามศิลปินต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ดัดแปลงสร้างรูปทรงใหม่ขึ้นมา (โกสุม สายใจ และคณะ. 2546 : 16) ด้วยแนวคิดนี้ผู้วิจัยจึงนำหลักการมาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนบนพื้นฐานข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์และนำสู่การพิจารณาของผู้เกี่ยวข้องต่อไป

3.2 ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบเครื่องแต่งกายวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้

จากผลการวิจัยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องเห็นด้วยในเชิงหลักการกับการออกแบบตามแนวคิดนี้ และเห็นว่าชุดที่ออกแบบขึ้นมีความเหมาะสมกับการนำไปใช้จัดการแสดงได้เป็นอย่างดี โดยมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและต่อยอดสู่การนำไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อการบริหารจัดการสู่ความยั่งยืน สำหรับการออกแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาแบบเครื่องแต่งกายลักษณะนี้เคยมีมาแล้วหลายวงการ แต่ก็มักจะเป็นแค่การสร้างต้นแบบแล้วก็เลือนหายไปไม่มีการขยายผลและยกระดับสู่ความยั่งยืน สำหรับข้อเสนอแนะจากการประชุมเชิงวิชาการทั้งสองประเด็นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

การออกแบบเพิ่มเติมหรือการปรับปรุงแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งควรคำนึงถึงความเป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้โดยสะท้อนภาพการแต่งกายของคนพื้นเมือง การแสดงพื้นบ้านภาคใต้ วัสดุที่ใช้ในการผลิตควรเน้นผ้าทอพื้นเมืองหรือผ้าพิมพ์ซึ่งเป็นงานฝีมือของภาคใต้โดยเฉพาะวัสดุที่ใช้ในการตกแต่งควรพิจารณาจากเครื่องประดับในการแสดงพื้นบ้านภาคใต้และวัสดุที่แสดงความเป็นท้องถิ่นเป็นสำคัญ การนำชุดไปใช้ในการแสดงควรพิจารณาความสอดคล้องกับเนื้อหาของเพลงที่แสดงและคำนึงถึงความคล่องตัวในการเคลื่อนไหวตามจังหวะเพลงของนักแสดง

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อการบริหารจัดการเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่าควรต่อยอดสู่ความยั่งยืน เพื่อไม่ให้ออกแบบครั้งนี้ เป็นแบบไฟไหม้ฟาง ขาดการขยายผลควรจะมีการนำเสนอในเชิงวิชาการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการเผยแพร่สู่สาธารณชนองค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านวัฒนธรรมและสถาบันอุดมศึกษา ในท้องถิ่น ควรร่วมมือกันในการเผยแพร่ต่อยอดและขยายผลสู่การวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้เป็นฐาน ทั้งนี้อาจส่งเสริมให้มี

การวิจัยและพัฒนาในประเด็นที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่นการใช้ดนตรีพื้นบ้านสอดแทรกในการบรรเลงของวงดนตรีลูกทุ่งตลอดจนการพัฒนา การแต่งกายของชุดการแสดงอื่น ๆ ซึ่งใช้ประกอบในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้

จากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ผ่านชุดการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมีความเหมาะสมอย่างยิ่ง จึงเป็นหน้าที่ของผู้วิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องนำไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติและเผยแพร่ต่อสาธารณชนอย่างกว้างขวาง ประการสำคัญต้องหาวิธีการขยายผลให้แพร่หลายสู่ความยั่งยืนด้วยกระบวนการบริหารจัดการในรูปแบบของความร่วมมือและเครือข่ายจึงจะทำให้การบริหารจัดการเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ภาคใต้บรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริงและมีการขยายผลเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อย่างยั่งยืนในโอกาสต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ ครั้งนี้มีข้อมูลหลายส่วนที่จะได้นำเสนอผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้และเป็นแนวทางในการใช้ประโยชน์ และในการวิจัยต่อไปโดยจะได้นำเสนอตามลำดับ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

หน่วยงานองค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเป็นสื่อสำคัญในการเผยแพร่วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ภายใต้การแสดงได้ หน่วยงานทางด้านวัฒนธรรม ได้แก่ กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสำนัก/สถาบันวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา จึงสามารถใช้เป็นข้อมูลในการเผยแพร่ทางด้านเอกลักษณ์ ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ทั้งในส่วนที่เป็นบทความเผยแพร่และส่วน ที่เป็นชิ้นงานตลอดจนเป็นแนวทางในการวิจัยเพื่อต่อยอดและขยายผลการวิจัยแนวนี้อีกต่อไป

1.2 จากผลการวิจัยพบว่าการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้ยังขาดเอกลักษณ์ในด้านการแต่งกาย และขาดแนวทางที่เป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้สถานศึกษาในท้องถิ่นภาคใต้โดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งที่มีวงดนตรีลูกทุ่ง และกำลังจัดตั้งวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนสามารถนำชุดไปใช้ในการจัดการแสดง และเป็นแนวทางผลิตและพัฒนาชุดสำหรับการแสดงแนวนี้อีกเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของโรงเรียน และภาคใต้

1.3 จากผลการวิจัยพบว่าการผลิตชุดการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งสามารถตัดเย็บได้โดยการใช้ผ้าพื้นเมือง และวัสดุตกแต่งที่หาได้ในท้องถิ่นกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้จัดการหรือผู้ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่ง จะได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการแสดงได้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของภาคใต้ ผู้ประกอบการสามารถใช้ประโยชน์ในการผลิตและให้เข้าชุดการแสดงอาจใช้เป็นแนวทางประยุกต์สู่อาชีพของตน เป็นการส่งเสริมอาชีพ ในท้องถิ่นได้อีกทางหนึ่ง

1.4 จากผลการวิจัยพบว่าเครื่องแต่งกายของวงดนตรีที่มีเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้เป็นสื่อสำคัญในการสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นได้ทั้งในส่วนนักแสดงและผู้ชม สื่อมวลชนในท้องถิ่นจึงสามารถใช้เป็นข้อมูลในการเผยแพร่เอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ภาคใต้ผ่านสื่อของตนซึ่งนอกจากจะ

เป็นการเผยแพร่ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวแล้วยังเป็นการสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นให้แก่คนในชุมชนได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งเน้นการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้จากข้อสังเกตของผู้วิจัยและข้อเสนอแนะในการประชุมเชิงปฏิบัติการจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไปดังนี้

2.1 ควรวิจัยปฏิบัติการให้สถานศึกษามีส่วนร่วมขยายผลในการพัฒนาเครื่องแต่งกายให้มีรูปแบบที่หลากหลายโดยแต่ละสถานศึกษาลงมือดำเนินการเอง

2.2 ควรวิจัยพัฒนาการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคอื่น ๆ เช่น ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคอีสาน ต่อไป

2.3 ควรวิจัยพัฒนาประยุกต์ดนตรีพื้นบ้านภาคใต้เพื่อผสมผสานกับดนตรีสากลในการจัดการแสดงวงดนตรีลูกทุ่งของภาคใต้

2.4 ควรวิจัยพัฒนารูปแบบการแสดงหน้าม่านของวงดนตรีลูกทุ่งโดยประยุกต์จากการแสดงพื้นบ้านภาคใต้.

2.5 ควรวิจัยเชิงประเมินในการติดตามผลการนำเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้ที่พัฒนาขึ้นในด้านความสำเร็จแลผลข้างเคียงเพื่อ การพัฒนาและปรับปรุงต่อไป

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
โครงสร้างการเก็บรวบรวมข้อมูล

โครงสร้างการเก็บรวบรวมข้อมูล

ความมุ่งหมาย ของการวิจัย	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล	กลุ่มตัวอย่าง			ผลที่ได้
		กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	
1. ศึกษาความเป็นมาของ วงดนตรีลูกทุ่งไทยและ วงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้	ศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์	✓			ทราบความเป็นมาและ อัตลักษณ์ของเครื่องแต่งกาย วงดนตรีลูกทุ่งไทย และ วงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้
2. ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและ ข้อเสนอแนะในการพัฒนา เครื่องแต่งกายของวงดนตรี ลูกทุ่งในภาคใต้	สัมภาษณ์	✓	✓		ทราบปัญหาความต้องการ ข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา เครื่องแต่งกายให้สอดคล้อง
3. พัฒนาเครื่องแต่งกาย ของวงดนตรีลูกทุ่งในภาคใต้ เพื่อสร้างเอกลักษณ์ ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้	สัมภาษณ์ ประชุมปฏิบัติการ	✓	✓	✓	- ได้กรอบแนวทางในการ ออกแบบ - ได้ต้นแบบและนำไปผลิต เครื่องแต่งกายในการแสดง ของวงดนตรีลูกทุ่ง - ปรับปรุงรูปแบบให้มีความ เหมาะสม - เผยแพร่

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ผู้จัดการ / ผู้ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่ง

ความเป็นมาและเอกลักษณ์ของเครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้

1. ความเป็นมาของวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2. การบริหารจัดการวงดนตรีลูกทุ่งในโรงเรียนมีวิธีดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

3. รูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์การแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งทั่วไปเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

4. รูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้ที่มีอยู่เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

5. การแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

แบบสังเกต

การแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้

1. องค์ประกอบการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้เป็นอย่างไร

นักดนตรี

.....

.....

.....

นักร้อง.....

.....

.....

ทางเครื่อง.....

.....

.....

.....

2. ข้อสังเกตอื่น ๆ เกี่ยวกับการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ผู้ควบคุมวงดนตรี นักร้อง

ปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้

1. ปัญหาเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนในภาคใต้ คืออะไร
 นักดนตรี.....

 นักร้อง.....

 หางเครื่อง.....

2. ประเด็นที่อยากให้มีการพัฒนาคืออะไร และจะพัฒนาไปสู่เป้าหมายใด

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาเครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งภาคใต้มีอะไรบ้าง

ประเด็นการสนทนากลุ่มในการประชุมเชิงปฏิบัติการ

แนวทางพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้

1. เครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ มีรูปแบบใดบ้าง
.....
.....
.....
2. ส่วนประกอบและรูปแบบเครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ มีอะไรบ้าง
.....
.....
.....
3. การพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งที่เป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ ควรเป็นอย่างไร
.....
.....
.....
4. ส่วนประกอบและรูปแบบเครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่ง ที่มีเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ มีอะไรบ้าง
.....
.....
.....
5. แนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายในการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งที่มีเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ มีวิธีดำเนินการอย่างไร
.....
.....
.....
6. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อการพัฒนาการแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมภาคใต้
.....
.....
.....

ภาคผนวก ค
รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

- กฤษา วีระพงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 155 หมู่ที่ 3 ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2557.
- กฤตชญา ตระบันพุกษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ศาลากลางจังหวัด ชั้น 3 ถนนดอนนก ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2557.
- กัลยา แก้วประดิษฐ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 272 ถนน บ้านดอน - นาสาร ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2557.
- เกษลินี หนูสงค์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 34 หมู่ 3 ตำบล ช้างกลาง อำเภอ ช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2557.
- ไกรสร ไกรศิริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 19 หมู่ที่ 7 ตำบลหารเทา อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2557.
- จันทิมา ขวดแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 26/270 หมู่ที่ 3 ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2557.
- จารุวรรณ ร่างถิ่นแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 46/1 หมู่ 6 ตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2557.
- จิรศักดิ์ เล่าส้ม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 174 หมู่ 3 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2557.
- เจม นางโซ้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ร้านนางโซ้ว ถนนอำเภอ หมู่ 4 ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2557.
- ชลธิชา สุดเอี่ยม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ตำบลหารเทา อำเภอ ปากพะยูน จังหวัดพัทลุง เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2557.
- ฐิติมา ยอดรักษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 31 หมู่ 1 ตำบลกันตัง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2557.
- ณัฐฉา พิรุณมัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 71 หมู่ 6 ตำบลควนธานี อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2557.
- ทรงราชย์ ศรีระหงษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 317 ถนนตลาดใหม่ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2557.
- เทียนชัย ช่อโต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ร้านเดอะบาบิญา 428/7 ถนนหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2557.
- ธวัช บุญแสง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 272 ถนนบ้านดอน-นาสาร ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2557.
- นฤพนาท สุทธิวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 199 หมู่ 3 ตำบลนาท่อม อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2557.

- นวลแสง สุศิริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 282/2 ถนน
ตรังคมุณี ตำบลกันตัง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2557.
- นางสุภาณี ชูเมือง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 187
หมู่ 15 ตำบลบ้านลานาว อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 22
กรกฎาคม 2557.
- เนตรณรงค์ ขวัญสุข เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 38 หมู่ 2
ตำบล วังใหม่ อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2557.
- บุญรัตน์ ศรีวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 24/1
ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2557.
- ประเวช ไกรเทพ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 158 หมู่ 2
ถนนวิเศษกุล ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม
2557.
- ปิณิดา หนูนวน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 82 หมู่ 8 ตำบล
อ่างทอง อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2557.
- ปิ่นทิพย์ พันธุ์บุญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 26/270
หมู่ที่ 3 ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน
2557.
- พรเทพ บุญจันทร์เพชร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ร้านเช่าชุดบ้าน
เครื่อง ครูดำ ถนนประชาบาล อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน
2557.
- พศวีร์ อินทโร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 186 หมู่ 3 ตำบล
นาท่อม อำเภอเมืองฯ จังหวัดพัทลุง เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2557.
- พ่ายพ ปักชี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 175/218 ตำบล
ทับเที่ยง อำเภอเมืองฯ จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2557.
- พิชาภพ ไกรดิษฐ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ร้านเดอะบาปิญา 428/7
ถนนหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2557.
- ไพบูลย์ จันทรศรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 155 หมู่ 3
ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2557.
- มนพร พุ่มเกลี้ยง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 116/64
หมู่ 11 ตำบลกะปาง อำเภอทุ่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม
2557.
- มุกกรีน แซ่เอียง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 53 หมู่ 2 ตำบล
บางเป้า อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2557.
- เยี่ยมยุทธ ฉายสง่า เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 347/4 ตำบล
ตลาด อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2557.
- รพีพัฒน์ คงคำ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 398/84
ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2557.

- เรืองศักดิ์ สุพงษ์วิบูลย์พันธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 155 หมู่ที่ 3 ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2557.
- วนิดา รุ่งแดง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 317 ถนนคอนนาก ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2557.
- วันที สันตจิต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 34 หมู่ 3 ตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2557.
- วาสนา ม่วงทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 395/53 ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2557.
- วิจิตร ชูช่วย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 53/8 ตำบลคูหาสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2557.
- วิชชนันท์ ร่มโพธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 129/6 หมู่ 2 ตำบลนาใต้ อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2557.
- วีระ อินทรเพชร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 468 หมู่ 2 ตำบลหารเทา อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2557.
- วุฒิชัย อำนวยเวช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 114/7 หมู่ที่ 4 ตำบลตะกุกเหนือ อำเภอวิภาวดี จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2557.
- ศักดิ์สยาม ชิดโพธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 128 ตำบลกันตัง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2557.
- ศิริยุทธ แสงทองน้อย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 4/1 หมู่ที่ 3 ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2557.
- สนั่น พลรัฐนาสิทธิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 44 หมู่ 2 ถนนทุ่งสง - นครศรีฯ ตำบลลำใหญ่ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2557.
- สมโชค วรรณเวช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 158 หมู่ 3 ถนนวิเศษกุล ตำบลนาท่อม อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2557.
- สมพงศ์ บุญชรรัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 158 หมู่ 2 ถนนวิเศษกุล ตำบลบ้านหารเทา อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2557.
- สรเพชร เหมธานีรินทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 80 ตำบลตลาดใน 1 อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2557.
- สุคนธ์ ทองสังข์พันธ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 131/36 หมู่ 3 ตำบลพญาขัน อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2557.

อนรรตน์ แพนสกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 272 ถนนบ้านดอน-นาสาร ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2557.

อรัญญา บัวทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 134/38 หมู่ 1 ตำบลบางกุ้ง อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2557.

อรุณ ยอดแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 125/2 หมู่ที่ 2 ตำบลหารเทา อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2557.

อัจฉรา ว่องอารีย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สารภี เอกเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 39/2 หมู่ 3 ตำบลคลองสุ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2557.

ภาคผนวก ง
โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการ

โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง

เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้

หลักการและเหตุผล

วงดนตรีลูกทุ่งเป็นสื่อด้านความบันเทิงที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด เนื่องจากมีการใช้ภาษาง่าย ๆ สื่อถึงเรื่องราวที่คนทั่วไปสัมผัสได้ในชีวิตประจำวัน วงดนตรีลูกทุ่งจึงได้รับความนิยม ในการว่าจ้างให้แสดงในงานเทศกาลต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย ปัจจุบันได้มีการจัดประกวดวงดนตรี ลูกทุ่ง เพื่อเป็นการส่งเสริมเยาวชนซึ่งเป็นรายการใหญ่ในระดับชาติ หลายรายการ ทำให้สถานศึกษา ได้มีการพัฒนางวงดนตรีลูกทุ่งของโรงเรียน เพื่อส่งเสริมความสามารถของเยาวชนอย่างกว้างขวาง

ภาคใต้มีเครื่องแต่งกาย และวัสดุในการผลิตเครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะและ มีความสวยงามไม่แพ้ภาคอื่น ๆ ซึ่งสมควรที่ได้เผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักในรูปแบบของการประยุกต์ผ่านสื่อต่าง ๆ สื่อที่มีความเหมาะสมอย่างหนึ่งในการเผยแพร่เครื่องแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ภาคใต้ คือวงดนตรีลูกทุ่ง ซึ่งสามารถประยุกต์ผ่านเครื่องแต่งกายของนักร้อง นักดนตรี และทางเครื่อง คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาการออกแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของภาคใต้ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง จึงได้ร่วมกับโรงเรียนเทศบาล ๓เสริมในฐานะที่เป็นสถานศึกษาที่ให้การศึกษา 5 วงดนตรีลูกทุ่งเพื่อพัฒนานักเรียน และเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียนมาโดยตลอด จัดให้มีการประชุม เชิงปฏิบัติการ เพื่อสังเคราะห์ ตรวจสอบ และประเมินรูปแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ภาคใต้ และนำไปสู่การจัดการแสดงและเผยแพร่ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสังเคราะห์ลักษณะสำคัญของเครื่องแต่งกายของภาคใต้ ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง
2. เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ภาคใต้ที่มีการพัฒนาขึ้น

.3 เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ภาคใต้

ขอบเขต

การพัฒนาเครื่องแต่งกายวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ภาคใต้ ครอบคลุม ประเด็นดังนี้

1. องค์ประกอบของการพัฒนาเครื่องแต่งกาย

1.1 รูปแบบ

1.2 วัสดุที่ใช้ในการผลิต

1.3 โอกาสที่ใช้ในการแสดง

2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้เครื่องแต่งกาย

2.1 นักดนตรี

2.2 นักร้อง

2.4 ทางเครื่อง

วิธีดำเนินการ

1. วางแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างตัวแทนจากคณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และตัวแทนจากโรงเรียนเทศบาล 5

2. นำเสนอผลการศึกษาขั้นต้น และความเป็นมาของการศึกษา แนวทางการพัฒนาเครื่อง แต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของภาคใต้ ในรูปแบบของนิทรรศการ และนำเสนอสาระสำคัญเพื่อจุดประกายความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ

3. พิธีกรดำเนินการให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ

4. สรุปประเด็นสำคัญในรูปแบบการพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อสร้างเอกลักษณ์ภาคใต้ตามที่ได้นำเสนอ

5. ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบเครื่องแต่งกายที่ได้นำเสนอโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
6. ปรับปรุง แก้ไขรูปแบบเครื่องแต่งกายตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
7. นำรูปแบบที่พัฒนาไว้ไปเผยแพร่แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

ผู้เข้าร่วมประชุมปฏิบัติการ ประกอบด้วย

1. นักวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรม	จำนวน 5 คน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวงดนตรีลูกทุ่งประจำโรงเรียน	จำนวน 5 คน
3. ผู้ผลิตเครื่องแต่งกาย	จำนวน 5 คน
4. ผู้ควบคุมวงดนตรีลูกทุ่ง	จำนวน 5 คน
5. ผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องแต่งกายวงดนตรีลูกทุ่ง	จำนวน 5 คน
6. ครุฑนาฏศิลป์ ดนตรี	จำนวน 5 คน

ระยะเวลาดำเนินการ 1 วัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวคิดในการพัฒนารูปแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ภาคใต้
2. ได้รูปแบบเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่งจำนวนหนึ่งที่สามารถนำไปตัดเย็บใช้ในการจัดการแสดงได้

กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการ

วันอังคารที่ 16 กันยายน 2557

ณ โรงเรียนเทศบาล 5 อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

09.00 – 10.00 น.	ลงทะเบียนรับเอกสาร ชมนิทรรศการ
10.00 – 10.30 น.	พิธีเปิดโดย นายกเทศมนตรีเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
10.30 – 11.00 น.	นำเสนอความเป็นมาและข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาแนวทางการพัฒนา เครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ภาคใต้โดยนักศึกษา ปริญญาเอก คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
11.00 – 12.00 น.	อภิปรายกลุ่มใหญ่
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 15.00 น.	อภิปราย (ต่อ)
15.00 – 15.15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
15.15 – 16.00 น.	สรุปสาระสำคัญที่ได้จากการประชุม
16.00 – 16.30 น.	พิธีปิด โดยผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 5

ภาคผนวก จ
รายนามผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผู้เข้าร่วมประชุม โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของภาคใต้

1. นักวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรม

-วัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี	นางกฤตษญา ตระบันพฤกษ์
-อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	ดร.ธวัช บุญแสง
-อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	ดร.กัลยา แก้วประดิษฐ์
-อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	อ.อนูรัตน์ แพนสกุล
-อาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง	ดร.พรเทพ บุญจันทร์เพชร

2. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวงดนตรีลูกทุ่ง

- ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล5 จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ผู้อำนวยการโรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง
- ผู้อำนวยการโรงเรียนกันตังพิทยากร จังหวัดตรัง
- ผู้อำนวยการโรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จังหวัดพัทลุง
- ผู้อำนวยการโรงเรียนประภัสสรรังสิต จังหวัดพัทลุง

3. ผู้ผลิตเครื่องแต่งกาย

- ร้านเดอะบาบิญา จังหวัดสุราษฎร์ธานี นายเทียนชัย ช่อโต
- ร้านเงิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

4. ผู้ควบคุมวง

-โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี	นายรพีพัฒน์ คงคำ
-โรงเรียนเทศบาล5 จังหวัดสุราษฎร์ธานี	นายศิริยุทธ แสงทองน้อย
-โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช	นายบุญรัตน์ ศรีวรานนท์
-โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช	นายไพบูลย์ จันทร์ศรี
-โรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง	นายพายัพ ปักซี่
-โรงเรียนกันตังพิทยากร จังหวัดตรัง	นายศักดิ์สยาม ชิดโพธิ์
-โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จังหวัดพัทลุง	นายวีระ อินทรเพชร
-โรงเรียนประภัสสรรังสิต จังหวัดพัทลุง	นายพศวีร์ อินทโร

5. ผู้ประกอบธุรกิจเครื่องแต่งกาย

-ร้านเดอะบาบิญา จังหวัดสุราษฎร์ธานี	นายพิชาภพ ไกรดิษฐ์
-ร้านนางโชว์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	

6. ครุฑนาฏศิลป์-ดนตรี

-โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
-โรงเรียนเทศบาล1 (แตงอ่อนเผดิมวิทยา) เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
-โรงเรียนเทศบาล3 (ตลาดล่าง) เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
-โรงเรียนเทศบาล4 (วัดโพธารวาส) เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
-โรงเรียนเทศบาล5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก ฉ
ตัวอย่างภาพการลงพื้นที่สัมภาษณ์

ตัวอย่างภาพการลงพื้นที่ สัมภาษณ์

ภาพประกอบ 44 ผู้วิจัยกับ นายรพีพัฒน์ คงคำ ครูผู้ฝึกสอน หางเครื่อง วง T.S. BAND
ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 45 ผู้วิจัยกับ นางสาววาสนา ม่วงทอง ครูผู้ฝึกสอน หางเครื่อง และนักเรียนผู้แสดง
หางเครื่องวง T.S. BAND ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนเทพมิตรศึกษา
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 46 ผู้วิจัยกับ นายเยี่ยมยุทธ ฉายสง่า ครูผู้ควบคุมวงและครูผู้ฝึกสอนดนตรี นายวุฒิชัย อำนวยเวช ครูผู้ฝึกสอนดนตรี และนักดนตรีวง T.S. BAND ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 47 ดุการฝึกซ้อมของนักดนตรีวง T.S. BAND ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 48 ตุการฝึกซ้อมของทางเครื่อง วง T.S. BAND ในโอกาสลงพื้นที่
โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 49 ตุการเตรียมเครื่องแต่งตัวของทางเครื่อง วง T.S. BAND ในโอกาสลงพื้นที่
โรงเรียนเทพมิตรศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 50 ผู้วิจัยกับ นางวนิดา รุ่งแดง ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 5 และนางสาวปิ่นทิพย์ พันธุ์บุญ ครูผู้ฝึกสอน ทางเครื่อง วงลูกทุ่งไทย ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 51 ผู้วิจัยกับ นางวนิดา รุ่งแดง ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 5 และทีมงาน วงลูกทุ่งไทย ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 52 ผู้วิจัยกับ นายบุญรัตน์ ศรีวรรณท์ ครูผู้ฝึกสอนและครูผู้ควบคุมวง และนักเรียนทางเครื่องวง “ร่มฉัตร” T.S. COMBO BAND ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพประกอบ 53 ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยมีโอกาสได้เยี่ยมชมผลงาน ถ้วยรางวัลและโล่รางวัล ที่วง “ร่มฉัตร” T.S. COMBO BAND ได้รับ

ภาพประกอบ 54 การฝึกซ้อมของวงเครื่อง วง“ร่มฉัตร”T.S. COMBO BAND ในโอกาสลงพื้นที่
โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพประกอบ 55 ผู้วิจัยสังเกตการฝึกซ้อมดนตรี ของวง“ร่มฉัตร”T.S. COMBO BAND โดยมี
นายบุญรัตน์ ศรีวรานนท์ ครูผู้ฝึกสอนและครูผู้ควบคุมวง กำลังฝึกซ้อมอยู่
ณ ห้องประชุมโรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพประกอบ 56 ผู้วิจัยและนางสาวเนตรนภา เอกเพชร (ลูกสาว) ลงพื้นที่โรงเรียนท่าศาลา
ประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพประกอบ 57 ผู้วิจัยกับ นายไพบูลย์ จันทร์ศรี ครูผู้ฝึกสอนและครูผู้ควบคุมวง และนักเรียน
ทางเครื่องวง THE T.S. BAND ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพประกอบ 58 ผู้วิจัยกับ นายไพบูลย์ จันทร์ศรี ครูผู้ฝึกสอนและครูผู้ควบคุม วง THE T.S. BAND
ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพประกอบ 59 ผู้วิจัยกับ ส่วนหนึ่งของนักดนตรีและทางเครื่อง วง THE T.S. BAND
ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพประกอบ 60 ผู้วิจัยกับ นายศักดิ์สยาม ชิดโพธิ์ ครูผู้ฝึกสอนและครูผู้ควบคุมวง พร้อมโล่รางวัล และถ้วยรางวัล ผลงาน วงอันดามัน กัณต์พิทยากร ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนกัณต์พิทยากร จังหวัดตรัง

ภาพประกอบ 61 ผู้วิจัยกับ นายศักดิ์สยาม ชิดโพธิ์ ครูผู้ฝึกสอนและครูผู้ควบคุมวง อันดามัน กัณต์พิทยากร และนางศรียุทธ เรืองฤทธิ์ น้องสาวและเพื่อนเรียนร่วมรุ่น ปริญญาเอก รุ่น 13 วัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนกัณต์พิทยากร จังหวัดตรัง

ภาพประกอบ 62 ผู้วิจัยกับ นายศักดิ์สยาม ชิดโพธิ์ ครูผู้ฝึกสอนและครูผู้ควบคุมวง อันดามัน
กันตังพิทยากร ณ ศูนย์การเรียนรู้ดนตรีสากล ในโอกาสลงพื้นที่
โรงเรียนกันตังพิทยากร จังหวัดตรัง

ภาพประกอบ 63 ผู้วิจัยกับ นายศักดิ์สยาม ชิดโพธิ์ ครูผู้ฝึกสอนและครูผู้ควบคุมวง อันดามัน
กันตังพิทยากร และ นางสาวเนตรนภา เอกเพชร (ลูกสาว) ณ ศูนย์การเรียนรู้
ดนตรีสากล ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนกันตังพิทยากร จังหวัดตรัง

ภาพประกอบ 64 ผู้วิจัยกับ นายพายัพ ปักซี่ ครูผู้ฝึกสอนและครูผู้ควบคุม วงพระยารัษฎา ในโอกาส
ลงพื้นที่ โรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง

ภาพประกอบ 65 ผู้วิจัย เข้าหลังเวที สังเกต พูดคุย ชักถาม ผู้แสดง และผู้ที่เกี่ยวข้อง วงพระยารัษฎา
ในงานสมโภชศาลหลักเมืองตรัง ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ
จังหวัดตรัง

ภาพประกอบ 66 ผู้วิจัย เข้าหลังเวที สังเกต พูดคุย ชักถาม ช่างแต่งหน้าและผู้แสดง วงพระยารัษฎา
ในงานสมโภชศาลหลักเมืองตรัง ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ
จังหวัดตรัง

ภาพประกอบ 67 ผู้วิจัย สังเกต การแต่งตัว การเปลี่ยนเสื้อผ้า การสลับขึ้น ลงเวที ของผู้แสดง
วงพระยารัษฎา ในงานสมโภชศาลหลักเมืองตรัง ในโอกาสลงพื้นที่
โรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง

ภาพประกอบ 68 ผู้วิจัย การแสดงสด ของวงพระยารัษฎา ในงานสมโภชศาลหลักเมืองตรัง
ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง

ภาพประกอบ 69 ผู้วิจัย เดินทางถึงหน้าโรงเรียน ในวันลงพื้นที่โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์
จังหวัดพัทลุง

ภาพประกอบ 70 ผู้วิจัย เข้าชมการฝึกซ้อมทางเครื่องของวงดนตรีลูกทุ่งหารเทารังสีประชาสรรค์ ในห้องดนตรีของโรงเรียน ในโอกาสลงพื้นที่โรงเรียนหารเทารังสีประชาสรรค์ จังหวัดพัทลุง

ภาพประกอบ 71 ผู้วิจัย เดินทางถึงหน้าโรงเรียน ในวันลงพื้นที่โรงเรียนประภัสสรวิทย์ จังหวัดพัทลุง

ภาพประกอบ 72 ผู้วิจัย เดินทางถึงบริเวณโรงเรียน ในวันลงพื้นที่โรงเรียนหารเทารังสีพระราชสรรค์ จังหวัดพัทลุง

ภาพประกอบ 73 ผู้วิจัย เข้าชมการฝึกซ้อมของวงดนตรีลูกทุ่ง ศรีประภัสร์ ได้ร่วมไม้ ในบริเวณโรงเรียน ในโอกาสลงพื้นที่ โรงเรียนหารเทารังสีพระราชสรรค์ จังหวัดพัทลุง

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างภาพการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ตัวอย่างภาพการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ภาพประกอบ 74 นายกเทศมนตรี เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี นายธีรกิจ หวังมุฑิตากุล จุดธูป เทียน บูชาพระรัตนตรัย ก่อนพิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ของภาคใต้ ในวันที่ 16 กันยายน 2557 ณ ห้องประชุมโรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 75 ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี นางวนิดา รุ่งแดง กล่าวรายงาน ในพิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ และซ้ายมือคือ พิธีกร นางภัทรสันทน์ เทพเจริญ ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 76 นายกเทศมนตรี เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี นายธีรกิจ หวังมุฑิตากุล
เปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาเครื่องแต่งกายของวงดนตรีลูกทุ่ง
เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ของภาคใต้ ในวันที่ 16 กันยายน 2557
ณ ห้องประชุมโรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 77 บุคคลสำคัญผู้เข้าร่วมประชุม นางกฤตษญา ตรีบันพฤกษ์ วัฒนธรรมจังหวัด
สุราษฎร์ธานี อาจารย์ ดร.กล้า สมตระกูล อาจารย์คณะวัฒนธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อติตรองปลัด กระทรวงวัฒนธรรม นายธีรกิจ
หวังมุฑิตากุล นายกเทศมนตรี เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี และ นางวนิดา รุ่งแดง
ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 78 นางสาวรพี เอกเพชร นักศึกษา ปริญญาเอก คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม นำเสนอความเป็นมาและข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาแนวทางการพัฒนา เครื่องแต่งกาย ของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้

ภาพประกอบ 79 ครูโรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ทำหน้าที่รับลงทะเบียน

ภาพประกอบ 80 ผู้อำนวยการโรงเรียนและ ครูโรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
รอต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม

ภาพประกอบ 81 ผู้เข้าร่วมประชุม นางปราชญ์ศิลป์ ศักดิ์ดาวรรณ ครูศิลปะโรงเรียนกีฬา
เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ลงทะเบียน รับเอกสาร

ภาพประกอบ 82 ผู้วิจัย นางรมณีย์ อำนวยโรจนจินดา และนางจันทิมา เทียงน่วม ครุฑนาฏศิลป์
โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี รอต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม

ภาพประกอบ 83 ส่วนหนึ่งของนิทรรศการ ในงานประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาเครื่องแต่งกาย
ของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ 1

ภาพประกอบ 84 ส่วนหนึ่งของนิทรรศการ ในงานประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาเครื่องแต่งกาย
ของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ 2

ภาพประกอบ 85 ส่วนหนึ่งของนิทรรศการ ในงานประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาเครื่องแต่งกาย
ของวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อสร้างเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ 3

ภาพประกอบ 86 ผู้เข้าร่วมประชุมชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5
เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 1

ภาพประกอบ 87 ผู้เข้าร่วมประชุมชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5
เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 2

ภาพประกอบ 88 ผู้เข้าร่วมประชุมชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มีของแถมจากนักเรียนชั้นป.3 ร้องเพลงให้ฟัง ร้องได้ไพเราะมาก

ภาพประกอบ 89 ผู้เข้าร่วมประชุมชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มีของแถมจากนักเรียนชั้นป.3 ร้องเพลงให้ฟัง ร้องได้ไพเราะมาก และนายกเทศมนตรี เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มอบรางวัล

ภาพประกอบ 90 ผู้วิจัย นางกฤตชญา ตระบันพฤกษ์ วัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี
 อาจารย์ ดร.กล้า สมตระกูล อาจารย์คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 มหาสารคาม อติตรองปลัดกระทรวงวัฒนธรรม นายธีรกีจ หวังมูทิตากุล
 นายกเทศมนตรี เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี และ นางวนิดา รุ่งแดง ผู้อำนวยการ
 โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชมการแสดง
 จาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 91 ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 4 นางเยาวภา วงศ์กองแก้ว และผู้อำนวยการ
 โรงเรียนเทศบาล 5 นางวนิดา รุ่งแดง ชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย
 โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 92 ผู้เข้าร่วมประชุม ชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5
เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 1

ภาพประกอบ 93 ผู้เข้าร่วมประชุมชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5
เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 2

ภาพประกอบ 94 ผู้เข้าร่วมประชุมชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5
เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 3

ภาพประกอบ 95 ผู้เข้าร่วมประชุมชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5
เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 4

ภาพประกอบ 96 ผู้เข้าร่วมประชุมชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5
เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 5

ภาพประกอบ 97 ผู้เข้าร่วมประชุมชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5
เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 6

ภาพประกอบ 98 ผู้เข้าร่วมประชุมชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5
เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 7

ภาพประกอบ 99 ผู้เข้าร่วมประชุมชมการแสดงจาก วงดนตรี ลูกทุ่งไทย โรงเรียนเทศบาล 5
เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี 8

ภาพประกอบ 100 บรรยากาศระหว่างการนำเสนอโดย นางสาวก๊ อเอกเพชร นักศึกษา ปริญญาเอก
คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2

ภาพประกอบ 101 บรรยากาศระหว่างการนำเสนอโดย นางสาวก๊ อเอกเพชร นักศึกษา ปริญญาเอก
คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2

ภาพประกอบ 102 บรรยายการแนะนำการนำเสนอโดย นางสาวกวี เอกเพชร นักศึกษา ปริญญาเอก
คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 3

ภาพประกอบ 103 บรรยายการแนะนำการนำเสนอโดย นางสาวกวี เอกเพชร นักศึกษา ปริญญาเอก
คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 4

ภาพประกอบ 104 บรรยายการแนะนำการนำเสนอโดย นางสาวกฤษ เอกเพชร นักศึกษา ปริญญาเอก
คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 5

ภาพประกอบ 105 บรรยายการแนะนำการนำเสนอโดย นางสาวกฤษ เอกเพชร นักศึกษา ปริญญาเอก
คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 6

ภาพประกอบ 106 บรรยากาศหลังการนำเสนอ ผู้เข้าร่วมประชุม ร่วมวิพากษ์ 1

ภาพประกอบ 107 บรรยากาศหลังการนำเสนอ ผู้เข้าร่วมประชุม ร่วมวิพากษ์ 2

ภาพประกอบ 108 บรรยากาศหลังการนำเสนอ ผู้เข้าร่วมประชุม ร่วมวิพากษ์ 3

ภาพประกอบ 109 บรรยากาศหลังการนำเสนอ ผู้เข้าร่วมประชุม ร่วมวิพากษ์ 4

ภาพประกอบ 110 ผู้เข้าประชุมร่วมรับประทานอาหาร

ภาพประกอบ 111 นางวนิดา รุ่งแดง ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล5 เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
กล่าวปิดการประชุม

ภาพประกอบ 112 ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมถ่ายภาพ เป็นที่ระลึก 1

ภาพประกอบ 113 ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมถ่ายภาพ เป็นที่ระลึก 2

ภาพประกอบ 114 ผู้วิจัย และนางศรีอรุณ เรืองฤทธิ์ กับของที่ระลึกในงาน สำหรับผู้เข้าร่วมประชุม

ภาพประกอบ 115 ของที่ระลึกในงาน สำหรับผู้เข้าร่วมประชุม

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวรพี เอกเพชร
วันเกิด	วันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2495
สถานที่เกิด	อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 21/99 หมู่ 9 ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100 โทรศัพท์ 08-1895-5277
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อดีตพนักงานเทศบาล ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ปัจจุบัน เป็นเจ้าของและผู้จัดการ "เล่นดนตรี เต็ม บ้านไร่ เอกเพชร"
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	เอกเพชร บ้านไร่ เต็ม เล่นดนตรี เลขที่ 22/99 หมู่ 9 ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100 โทรศัพท์ 08-1895-5277
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2532	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาการประถมศึกษา วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2547	ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2558	ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

